URIOARU

SAU

COLECȚIUNE ERITE ACTE

CARE POT SERVI LA

ISTORIA ROMÂNII

VOLUM. XX

DE

THEODOR CODRESCU

Prețiul acestui volum 8 lei.

IAȘI

TIPOGRAFIA BUCIUMULUI ROMAN

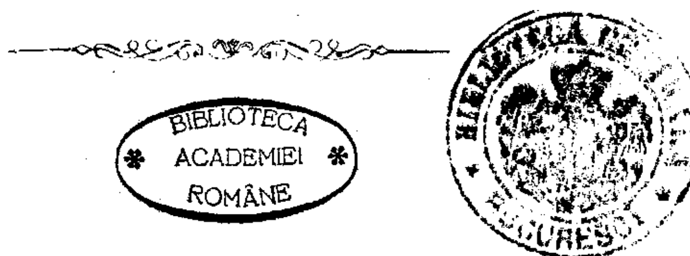
—7 STRADA CODRESCU 1—

1892

TOTÂIITUL LUI PETRU CEL MARE

mm i m m ei

Testamentul Țarului Roşiilor **Petru** Cel **Mare,** făcut la 1724, de pe care Ambasadorul Franțieî din St. Petersburg, la anul 1757, isprăvind a scoate o copie din Arhiva Roşiei, au trimes'o la Cabinetul Franțieî în vremea Craiului Francezilor Ludovic al XV-lea, şi la 1843 Fevruarie 20, s'au publicat priu foaea No. 51, a jurnalului din Paris, l'Echo Francais.

EDITURA TIPOGRAFIEI BUCIUMULUI ROMAN.
1892.

^ă\uy>îa'Le>a au adus că iu &iicic tzccutc^ un Kciai jidov^ ww-au adus dc vin&azc uiai uvuitc docuxucnic Țcntvu cot&c-ţiunca (3lv\Ăcatiuiui'^ iutzc a-ccstc acte, aui aăsii şi $csta-uicntui iui ^cKzu cei ^îLat^y *Izadus in zouiăucştc. 3n Kinc-tcfyx uie>a* 1843^ *^oazKt uiuii se **voti>ea desy>ze acest*** pao ***ai*** <^a-*zuiui oHosiei. (BzeŞend că ^ac* o *indaiozize amatoziioz zouxăui^ de a ic da in kzoşuză^ aceste iustzucţii caze ipovăţuesc şi astă&i oluwpeziui cOcsiei^ H 10a dc ai 'pziuii cu iyună voinţă, ţinend iu sauiă iiwpăzteşizea ce ic-o jac.*

Iaşi în 10 August J8.92.

Theodor Codrescu.

PETRU CEL MARE

In numele a Pre sfintei şi Nedispărţitel Treimi, Noi Petru I către toţi pogorîtoril noştri şi moştenitorii Tronului şi guvernului a naţiei rosieneştl.

Marele Dumnezeu, de la care avem existenţa şi Corona noastră, luminându-ne şi sprijinindu-ne, îmi iartă mie a privi pe poporul rosienesc, ca chemat a stăpîni în viitorime toata Evropa. Eu puiu de temeiîi aceşti! idei, că naţiile Evropiene au agiurts «ele mai multe într© stare de vechime aproape de a lor cădere, sau că merg iale <$u mare grăbire spre a lor cădere.— Urmează dar a fi iale cu lesnire şi fără îndoială subgiugate de un popul tânăr şi nou; când a-

cela va ajunge la întregimea creşterel sale, şi va căpăta toată a sa putere. Eu privesc năvălirea popoarălor Nordului de a cuprinde ţările Occidentului şi a Orientului ca o mişcare periodică hotărîtă in scoposurile proniei; care de asemenea au făcut a să renaşte şi popului roman, prin năvălirea barbarilor. Strămutările oamenilor ce lăcuesc spre pol, writ ca muilarta' rîulul Nil, ce vine !a oare care vreme ca să îngraşă cu al său mâl glodul ţărmurilor celor uscate ale Egipetuluî. — Eu am găsit, pe Roşia un părăuţ, şi o las un rîu mare. Iar moştenitorii mei vor face-o o mare întinsă, hotărâtă de a face să rodiaseă Evropa cea stârpită, şi valurile el să vor răvărsa peste toate stavelele ce s'ar ispiti niscaiva mâni slăbănogite a pune în protiva lor, dacă însă urmaşii mei vor şti a îndrepta direcţia lor: pentru aceasta dar Eu Ie las lor instrucţiile următoare, care li recomânduesc la a lor luare aminte, ca să le păzasca cu statornicie.

§ I.

„A ţine pe naţia rosienească neprecurmat întru-o stare de războiu, spre a ave

pe soldaţii el pururea deprinşi la războiu, nelăsându-o a să răsufla, de cât numai pe câtă vreme va cere trebuinţa de a aduce în mai bună stare finanţele statului, de a priface armiile, şi de a alege prilejul favorabil pentru a începe vre-un războiu; cu acest chip va face ca pacea să agiute războiului, şi războiul să agiute păcel, în interesul întindere] Roşiei, şi a înaintirel el în înflorire."

§ II-

„A chema prin toate putincioasele mijloace do la naţiile cele învăţate ale Evropel, Comandiri în vremi de războiu, şi oameni învăţaţi în vreme de pace, spre a face ca naţia rosienească să capete folosurl de la cele lalte naţii, fără a perde nimica din ale sale proprii".

§111.

„A să amesteca la tot prilejul în toate pricinile şi dizbaterile din Evropa, mai vîrtos în acele diu Germania, care fiind mai cu apropiare, o înteresază mai cu samă".

§ iv

,,A vârî vrajbă in Polonia, a hrăni în ea tulburări şi necontenite zăluzii, al eâş-

tiga cu bani pe acel mai puternici a el, a ave înrâuriri la Dietele* lor, şi a le cumpăra, spre a pute lucra şi el la alegerile Crailor lor; aşi face partizani în Polonia, şi a! proteja, a vîrî oşti rosieneşti în Polonia, şi a le ţine vremelniceşte pană la prilejul de a rămâne acolo pentru tot-deauna. Dacă puterile mgeieşite s'ar împotrivi, atuncea să le împaci vremelniceşte împărţindu-o cu iale, pană când va pute lua de la iale înapoi ceia ce li va fi dat."

§ V.

„A lua cât s*ar pute mai mult din hotarul Sfeziel, şi a şti cum să facă că însuşi ea Sfezia să'I deschidă războiu, spre al găsi pricină de a o subjuga: pentru de a isprăvi însă aceasta, tr-bue a dezbina pe Sfezia de Danimarca, şi pe Danimarca de Sfezia, şi cu luare aminte a hrăni rivalităţile lor."

§ VI.

„A să însoţi Prinţii rosieneşti totdeauna cu Princese din Germania, spre a înmulţi rudirea cu mai multe familii a el, a apropia înteresurile ei de a le noastre, şi

*). Adunarea generală a Poloniei.

înmulţându-să influenţa noastră acolo, sase uniască ca de la sine la pricina noastră."

§ VIL

„A căuta să câştige alianţa de comerţ a Engliterel, mai mult de cât ori a căriea alte Puteri, pentru că ea este o putere care are mai multă trebuinţă de Noi, la cele trebuitoare marinii ei, şi care poate fi şi cea mai folositoare Ia dezvoltarea marinii noastre, a schimba cheresteaua noastră şi alte producturi a noastre cu aurul ei, şi a face ca neguţit* ril şi matrojii ei, să aibă cu ai noştri o neprecurmată înclinare, căci el vor deprinde şi pe acel al naţiei noastre la navigaţii şi la comerţ."

§ VIII

„A să întinde neîncetat cătră Nord pe marginea mărei Baltice, şi cătră Sud pe marginea mării Negre."

§ IX.

„A să apropia cât s'ar pute mai mult de Costantinopole, şi de India, că acel ce

va stăpâni acolo, va fi cel adevărat stăpânitoriu al lumeî, deci trebue a deschide neprecurmate războae, când cu Turcia, şi când cu Persia; a face tarsanale pe marea Neagră, pentru a lucra la corăbii. A pune câte puţin stăpânire pe această mare, cum şi pe marea Baltică. — Aceste fiind două poziţii trebuitoare la izbânda întreprindere! noastre: a grăbi căderea Persiel, a străbate pană la golful Persic, a restatornici de să poate prin Siria comerţul cel din vechime a Orientului, şi al întinde pană la India, care este magazia lume!. — Agiung&id odată acolo, va pute atuncea Roşia a se lipsi de aurul Engliterei."

§ X

„A căuta să câştige alianţa Austriei, şi cu băgare de samă a o ţine în unire, al sprijini în arătare zădarnicile el închipuiri de a stăpâni ea după vremi Germania. Iar prin taină a întarta jaluzia Prinţilor Germaniei, în protiva ei. - A să sili să facă sau pe Austria, sau pe Germania ca să ceară agiutorul Roşiei, şi a ave apoî asupra aceia un fellii de protecţie pregătitoare de a o stăpâni după vremi".

$ XI

„A face de a să interesa curtea Austriei, ca să se izgoniască Turcii din Evropa, şi a nimici zaluziile ei, când să va subjuga Constantinopole, întărtându'i el un războiu cu Staturile cele vechi din Evropa, sau dândul o părticică din folosul izbândel, care mai tărziu i să va lua înnapol".

§ XII

„Ai face pe toţi Grecii acel dezbinaţi, sau shizmatici, ce sunt împrăştiaţi în Ungaria, şi Polonia, să se lipsiască de el, ai face să i se închine lui, a să face sprijinul lor, şi aşi întemeia mai înainte o predomnire universală, prin un feliu de autocraţie Ierarhică covârşitoare; aceştia vor fi aţâţa prietini pe care îi va avea Roşia în Statul a fieşte căruia duşman al ei."

§ xm.

„După ce Sfezia se va dîzmădula, Persia se va birui, Polonia să va subjuga, şi Turcia se va supune, apoi adunând armiile noastre, şi fiind păzită marea Neagră, şi

marea Baltică, cu corăbiile noastre, trebue mai întăiu a propune în deosebi şi foarte tainic la curtea Franţieî, apoi la aceia a Austriei, de a împărţi cu eâ imperia lumeî; dacă vre una din aceste două va primi propunerea, (care negreşit să va întâmpla), măguluidulisă ambiţia şi iubirea lor de sine, atunce să se agiute cu eî pentru a o desfiinţa în urmă şi pe dânsa ace rămasă, deschizând cu ea o luptă de a caria izbândă nu să poate îndoi cineva, când Roşia va ave în a sa stăpânire tot Orientul şi o mare parte a Evropel".

§ XIV.

„Dacă amândouă acele curţi vor refuza acea propunere a Roşiei, care nu este nici cum de crezut, atunce ar trebui să ştie cum să împarte între ele gâlcevirea, şi a le face să se slăbiască una pe alta, când apoi Roşia folosindu-să de un prilej hotărâtoriu, va năvăli asupra Germaniei cu ostile sale cele pregătite, pornind tot odată şi două flote mari, una de la marea Azof, şi alta de la portul Arhanghel, încărcate cu cete de asiatici, şi însoţite spre apărarea lor cu dotele înarmate de la marea Neagră, şi de la marea Baltică, care treeend pe la marea Mediterană, şi pe la Ocean, vor năpădi, pe de o parte ele înFranţia, în vreme când pe de altă parte va fi Germania năpădită. — Aceste două ţări biruindu-să. ceialaltă apoi parte a Evropeî, va trece lesne şi fără nici o împotrivire, sub jugul Roşiei. *Aşa săpoate şi aşa trebue a să subjuga Evropa".*

PETRU'INTÂIO.

(£ ACADEA *)

Brețul ăO bani.

UBIOARUL VOLIJMU XX,

UKIC rARU

SAU

COUCPI DI DIKEIT1M

CARE POT SERVI LA

ISTORIA ROMÂNILOR

VOLUM. XX

DE

THEODOR CODRESCU^^

ACADEMIEI -#î

Pretiul acestui volum 8 Iti.

IAŞI
TIPOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂN
-l STRADA CODKESCU 1—
1892

DISCURSUL D LUI ALEXANDRU V. BELDIMANU

rostit la Iaşi în întrunirea publică din sala Pastia,

In (Jiua de 31 Martie 1891.

Cetăţeni Alegători,

încep prin a face apel la indulgenţa D-lor voastre. Nu sunt orator, prin urmare nu pretindeţî de la mine un discurs. Pentru prima oară vorbesc în public; veţi bine voi dar a vă mulţumi cu o simplă convorbire în care voesc a vă arata cauzele tristei stărî în care ne aflăm, şi mijlocul energic prin care ne putem scutura de amorţala care ne-a cuprins.

Mă prezint inaintea D-lor voastre ca un modest candidat la colegiul al 2 lea de Iaşi; dic modest, căci candidatura mea este independentă de ori-ce partid politic. Candidatura mea nu numai că nu este susţinută de nici un L>rup politic, care aspiră la putere, dar pot afirma fără exagerare, at toţi barbaţif politici din acest oraş, se vor găsi într'un singur gând pentru a o combate.

Ve veţi întreba de sigur:— Pentru ce această goană contra, candidaturei mele?

Voiţi răspunde în doue cuvinte la această întrebare : *pentru câ sunt antidinastic, pentru ca sunt republican.*

Antidinasticismul mea are o vrâstă destul de înaintată. El datează de la descălicătoarea lui Carol I pe pământul românesc.

Duşmanii mei pretind că acest sentiment

de ură pentru dinastia străină este o boală. Câți-va amieî bine-voitorî se mărginesc a spune că este o manie.

Şi ştiți de unde vin aceste aprecieri puțin măgulitoare pentru mine?

Din faptul că, în ț^ra noastră, statornicia e tot aşa de rară ca iarba de leac. Un om care a urmărit timp de 25 de anî o idee fără cea maî mică şovăire, este declarat de bolnav.

In această privință declar sus şi tare că toți bărbații noştri politici se bucură de o sănătate care nu lasă nimic de dorit. Care din eî nu a fost antidinastic? Care din el nu a lucrat direct sau indirect la resturnarea luî Carol I? Liberalii-naționali cu **şi** liberalii conservatori »u avut momentele lor **de** aotidinasticism, nu din convicțiune ci din interes.

In opoziție strigătul lor a fost şi este: *Jos Carol !*

La guvern : *Trăiască Carol i*

In ultimii anî ai guvernului D-luî I. Brătianu nu mai găsieai nici un almanah de Gotlia în librăriile din Bucuresci. Conservatorii le cumpăraseră pe toate pentru a găsi în ele un succesor lui Carol 1. Această conspirațiune era platonică, în adevăr, dar ea arată în destul statornicia convicțiunilor lor politice, căci aceşti conservatori se află astă-di consilieri fideli şi devotați ai Tronului (fideli şi devotați cât vor sta la putere).

Republicanismul meii este mai tînăr, dar tinerețea nu exclude sinceritatea. Ve rog, Domnii met, a nu ve speria de acest cuvânt *Itepu-*

bhca. Sper că ve voiți convinge că Republica nu are nimica înspăimântător; mai mult încă, sper că ea şi numai ea va readuce în această nenorocită țară, linişte a şi concordia de care avem nevoe, ea şi numai ea,va deschide calea reformelor democratice.

Dar să revenim la Carol i, despre care am multe de spus.

Rog pe unul sau. doi dinastici, cari din întâmplare se aflâ rătăciți în aceasta întrunire, să se linişteascâ. Mă voiți sili a nu lovi cu cruzime în sentimentele lor de iubire şi de devotament cătră Dinastia Străină. Nu voiți urma exemplul ce mi 1'ati. dat iluştrii oratori cari, în ultimul au al ministerului D-lui I. Brăteanu, tunați şi fulgerau în contra Regelui în şalele de la Bosel şi de la Orfeti din Bucureşti. Mă voiți feri, cât voiți putea, de expresiunile violente pe care le aplaudam, când ele eşati din gura unui Fieva, unul Blaremberg, unui Alex. Lahovary, sati a unui Gheorghe Paladi; pro nit a fi..... nu respectuos cătră Regele, respect nu mi se poate pretinde, căci din nenorocire faptele Majestățeî .^ale, nu sunt respectabile; dar promit a fi moderat, cât se poate mai moderat.

Eu am judecat pe Streinul care ocupă şi astă-dî tronul României cu primele acte ale Domniei Sale. El, care părăsise una din cele mai mândre armate din lume, pentru a se **u e -** ca la o pozițiune pe care nu o putuse visa',, şi-a inaugurat Domnia, răsplătind trădarea militaiă .

După câte-va săptămâni vine în Iaşi şi vedând acest oraş, care făcuse mari sacrificii pentru îndeplinirea unirei, şi care, încetând de a fi capitală, perduse din strălucirea sa de o-dinioară, promite strămutarea Curţeî de Casaţie. D. Gheorghe Mârzescu avu curajul a'şî exprima neîncrederea în promisiunea domnească. Atunci Carol I se zburli şi adresându-se către toţi acei cari erau. prezenţi, dise-. *Când un Hohenzolem Ui dă parola sa de onoare, nimene nu are dreptul a se îndoi de ea.*

Curtea de Casaţie stă neclintită în Bucureşti; şi al 2-lea act, cu care a inaugurat Domnia Sa, a fost călcarea cuvîntului Săti de onoare. Şi să nu mi se dică că Curtea de Casaţie a unei ţări trebue să fie numai de cât în Capitală. Curtea de Casaţie a Imperiului German nu se află la Berlin ci la Leipzig. Curtea de Casaţie a Regatului italian nu se află la Roma ci la Turin.

Rea voinţă din partea unora, nepăsare din paitea altora, este o dovadă că Ieşenii nu trebue să conteze de cât pe ei. Alegeţi deputaţi şi senatori, cărora să le impuneţi voinţa D-lor voastre.

Trec mai departe.

La ²/ₐ Iunie după întoarcerea Sa în Bucureşti, Carol adresează o scrisoare defunctului C. A. Rosetti, atunci Ministru al Cultelor; acea scrisoare a fost publicată în *Monit. Oficial* din acel an 1866 cu No. 118.

Iată cuprinderea acelei scrisori.

Ascultaţi şi judecaţi.

Domnule Ministru,

In suvenire» soairei mele în Bucureşti, am hotărât a fonda o instituţiune de bine-facere.

Voiii da pentru aceasta, în trei ant de a rândul, câte patru mit galbeni pe an.

Te rog, D-le Ministru a'Ml face propunere în această privinţă. Cu, simţimintele cele mat bine voitoare

Carol.

De 25 de ani aceşti 12 mii de galbeni stau tn punga Suveranului.—Cum am putea oare califica acest act nedemn de un simplu particular, dar încă din partea unui Domnitor?

In coloanele diarului *Adevărul* am cerut ca Ministrul Cultelor să facă cunoscut Ţărei ce s'a făcut cu aceşti bani. Toţi consilierii Tronului au remas muţi. Am rugat pe maî mulţi deputaţi a face o interpelare, la care Ministrul va fi silit să respun^ă. Rugămintele mele ati rămas fără efect. In fine, în luna Fevruarie, am găsit un deputat care îmi promi-ese a interpela pe guvern în această privinţă. Nu s'a putut ţine de cuvânt, căci Camera a fost disolvată.— Trebue să ve spun cu mândrie că acel deputat este moldovan, este ieşan; el reprezintă în Cameră pe ^valorosul colegiu al 2-lea de Iaşî°, căruia vin a-i solicita voturile. De şi el combate candidatura mea, imparţialitatea îmi impune datoria de a-1 numi. Este D. Nicu Ceaur AslaD.

Pană acum v'am citat fapte cari dovedesc josnicia caracterului, lipsa de demnitate a lui Carol.

Voifi nara acum fapte mult maî grave, care ve vor convinge, nu me îndoesc, că pe Tronul Ţărei uu avem nu Suveran cu iubire

de țară, ci un Neguțitor a cărui principala preocupațiune este de a se îmbogăți.

Voiți începe cu rușinoasa concesiune a lui Strussberg, un glieșeft german, pentru a cărui plată vor trebui să muncească maî multe generațiunî.

Mulțî deputați moldoveni ati. stăruit pe lângă ministerul din 1868 pentru ca să renunțe Ja această înstrăinare a Țăreî pe **99** de ani. — Defunctul Negură și Alex. **D.** Holban, membri în fracțiunea independentă din Iași, ambii atunci deputați, au propus ca liniile ferate să le facem noi treptat, în limitile slabelor noastre resurse financiare. Știți care a fost respunsul Miniștrilor: *Nu se poate; concesiunea Strussberg este o chestiune dinastică.*

După un an am vedut pe def. Costaehi Rosetti și pe Ioan Brătianu, întro întrunire publică la care ati asistat peste treî mii alegători bucurescenî, recunoscând greșeala ce ati comis, cerând ertare, și declarând că Carol a pretins acea concesiune, în capul căreia erau mal mulțî prinți, ^rafi și baroni prusaci, cari voiau, a se îmbogăți din munca și sudoarea noastră.

România este considerată în Germania ca un câmp de exploatare, t'eia ce Indienii sunt pentru Englezi, noi Românii am ajuns a fi pentru Germanî.

Cunoașteți cu toții, Domnii meî, fazele rușinoase, umilitoare pentru noî, prin care a trecut acest gheșeft german. Voesc astăqa numai a ve arăta cifre care sunt maî elocvente de

cât ori ce ași spune.—Extrag r,ceste cifre din o interpelare făcută de Prințul Gr. Sturdza, Senator ieșan, în ședința Senatului de la 3 Decemvrie 1888, cifre cari nu au fost desmințite.

Știți **D-lor, ce pagubă ne-a cauzat noaS, pagubă ireparabilă, concesiunea Strusberg ? A cauzat țărei noastre o pagubă de 837 milioane, pagubă care îuspâimîntă pe o putere bogată și mare ca Franța, și care pe noî ne strivește.**

Acum, sunt dator să vS arăt cu cifre, cum ne-a cauzat guvernul nostru această pagubă.

Iată cifrele: când JStrusberg cerea sâ'l se dea acea concesiune, compania Brassey, care a făcut cele mal multe drumuri de fer din Europa, ne a propus să ne facă drumurile noastre de fer cu 130 miî lei Kilometru], dând noî pămîntul; pamîntul pentru un kilometru de drum de fer costă șapte ori opt mii de lei de kilometru ; să punem cel mult l0,0L)0, ceia ce ar face 140 miî iei k'lometrul, și ne maî cerea ca condiție să-î plătim pe tot anul, pentru câte kilometre ne vor face.

Apoi noî am plătit luî ***Strussberg*** **până la rescumpârare în curs de 9 ani, câte 18 milioane șase sute mii lei în aur pe fie-care an.**

Prin urmare, 18,000,000 leî, împărțit cu 140000 lei kilometru, făcea 132 kilometri pe an, cari i-am fi putut avea.

Apoi toată linia lui Strusberg pînă în Vârciorova e numai de 1,110 și jumătate kilometri, prin urmare, după nou8 ani, am fi avut acea linie a noastră de veci, fără să fi avut trebuință a o rescumpăra, ba încă, trec vr'o 77 kilometri, cu capitalul plătit. In loc de aceasta s'a dat concesiunea lui Strusberg, cu 270,000 leî kilometrul, plătindu-î pe an 18,600,000 lei, și în loc să fim stăpâni pe linia noastră, trebue să plătim 337 milioane, adică câte 18,600,000 pe fie-care an, în cura de 45 ani.

837 milioane de franci ! Te apucă amețeală pronunțând numai această colosală cifră.

Un gheşeft atât de murdar ar fi de ajuns pentru a discredita o Domnie. Un popor viguros, conscient de drepturile sale, ar fi resturnat pe acest Suveran, care s'a făcut complice unor speculatori german! fără scrupul.

La noi totul este permis. Carol I continuă a domni în linişte, şi politicianii noştri s'au grăbit a vîrî în Senat pe un pretins moştenitor al Tronului României.

Oare Carol I este El sigur că va muri în România? Elu nu o cred, şi credința mea se razemă pe deşteptarea poporului român, într'un viitor foarte apropiat.

ve maî vorbesc oare de oneroasa concesiune Crawley, dată sub guvernul conservator? Cine nu'şî aduce aminte de *sultan-mezat* ce se deschisese atât în Cameră cât şi în Senat? Țara a plătit linia ferată Ploeştî-Predeal cu maî multe milioane peste 'adeverata eî valoare. (*)

Dar culmea scandalului şi a neruşinare! este rescumpărarea liniei ferate Cernavoda-Constanța.

Camera a votat suma de 12 milioane, pentru ca țara să devie proprietară unei căî ferate construită, în cele maî rele condițiunî. Legea este trimeasă la Senat care o respinge pe lăudabilul motiv că prețul rescumpărăreî este prea exagerat. Guvernul trimite din nou acest

(*) ln acost obiecta Bă se vadă broşura întitulată: Dialog politicii între D-nu Alexandru N. ... şi D-nu General Tell, publicată în Bucuresci, Tipografia Națională, strada Academiei No. 24. 1875. Th. C.

proiect de lege Camerei, care nu menține măcar cifra de 12 milioane deja votată, ci votează suma de 17 milioane. **Cinci** milioane mai mult de cât la prima votare.

Şi Senatul fără pic de ruşine votează a ceasta scandaloasă sumă de 17 milioane, pe când respinsăse acea de 12 milioane ca exagerată.

Ce să maî zic de Suveranul căruî i se prezintă spre sancționare această lege, votată în asemenea ruşinoase condițiunî, şi care nu s-a sfiit a acorda semnătura Sa?

Am asistat în Bucureşti la o întrunire conservatoare. D. Ioan Lahovary tuna şi fulgera contra D-luî Ioan Brâtianu, care a tolerat ca Corpurile legiuitoare să se dedea la operațiuni financiare atât de murdare; dar, ca orator guvernamental în acel moment (şi când zic guvernamental se înțelege şi dinastic) D. Ioan Lahovary s'a ferit de a vorbi de Acela care acordase sancțiunea Sa acestui *murdar gheşeft.* (Cu aceste cuvinte a stigmatizat D-sa această lege). Indignat de o aşa flagrantă părtinire, am întrerupt pe orator, rugându'l să nu ne vorbească numai de D. Ion Brătianu, ci şi de Acela fără iscălitura căruia acest *murdar gheşeft* nu ar fi fost sevârşit Am fost dat afară din sala întrunire! de conservatori, pentru că îmi permisesem a ataca persoana Suveranului, fără a se gândi că cu un an înainte, chiar eî insultau, cu violență pe Carol I, înaintea căruî se prosternă astă zî cu slugărnicie.

Până aici v'am arătat partea negustoreas-

că a Domniei lui Carol I. Permiteţi'mT a vi'L arăta ca agent german, apărător intereselor germane, supus orbeşte ordinelor primite din Berlin.

La **1868,** guvernul D-luf **I.** Brătifinu a căzut, fiind-că cabinetul din Berlin începuse a menaja pe Austro Ungaria în prevederea rezboiului pe care îl plănuiati contra Franci-eî, şi nu voia să permită ea România să neliniştească Monarhia Hab-tburgilor, prin revendicarea Transilvaniei.

La **1871,'** guvernul D-luT Ion Ghika a căzut, fiind-că nu a voit a versa sângele unor tineri studenţi cu inimile generoase, cari nu puteau, suferi în tăcere îngâmfarea germană, care celebra într'**un** mod zgomotos **în**^enunchiarea Francieî, insultând durerea Românilor.

Tot la **1871** guvernul conservator fu silit săimpuie Corpurilor legiuitoare afacerea Bleichroder (urmaşul luî Strussberg) şi Germania ne-a ameninţat cu intervenţiunea turcească, dacă nu vom despăgubi pe prinţii, grafii şi baronii germani, traşi pe sfoara de Strussberg şi de Ambron. Acest din urmă era omul de casă şi de încredere al fimiliei Ho'ienzollern-Sigmaringen. Acest Ambron a fugit din Berlin lăsând goală lada* de fier, în care eraii acţiunile garantate de guvernul român.

La 1876, guvernul conservator a căzut fiind-că nu a voit să urmeze politica ce se stabilise în întrevederea de la i eichstadt, unde Germania şi Austro-Ungaria se obligaseră a lăsa Rusiei libertatea sa de acţiune euntra

Turciei şi ai permite să redobîndească partea Basarabiei anexată României ia 1857.

La **187** 7, Carol I, după ordinul din Berlin, a luat parte la rezbelul ruso-turc, sacrificând **10** mii de Români pentru ca linguşitorii curtezani să '1 zică *Mare Căpitan (?)* şi a împins ipocrizia pmă a se preface că nu ştie nimica despre perderea Basarabiei. Cine nu ştie că retrocedarea acestei provincii era hotărită la Livadia, cu un an înaintea începere! ostilităţilor?— In luna lui Iunie **1877,** guvernul englez, fiind interpelat în privinţa intenţiunilor lmperatului Alexandru al II, în caz de izbândă, a respuns în şedinţa publică a parlamentului, că una din condiţiunile pe care le va impune Rusia, va fi retrocedarea Basarabiei Române.

Poate oare cine-va să susţie că Carol I nu ştia că Basarabia ni se va lua ?

La **1878,** având un Hohenzollern pe tron, am fi, fost în drept să sperăm că Germania va pleda dreapta noastră cauză la Congresul din Berlin. Din contra, ea a fost duşmana noastră, a făcut ca plenipotenţiarii noştri să joace un rol ridicol. In loc de a ne folosi cu ceva, ne-am pomenit cu perderea Pasarabiei, fără despăgubire de războiu şi cu chestiunea jidovilor în spinare.

La **1883** tot Germania ne a împiedicat de a lua parte la conferinţa din Londra, unde cestiunea Dunărei a fost rezolvată contra noastră, şi în folosul Austro-Ungariei. Tot la **1**883 D. f. Brătianu a fost silit să alipească Statul

Român de politica puterilor centrale, pentru a obține ca deeiziunile conferinței din Londra în privința Dunărei, să nu fie executate. Chiar în acelaş an Germania, prin Agentul se/ii Carol I, a silit pe guvern a cere Camerilor suprimarea porturilor libere din Galați şi Brăila, închidend ast-fel occidentului debuşeurile noastre fluviale, în folosul exclusiv al traficului german.

La 1885 Agentul Strein care stă pe tronul Țărei a împins, după ordine primite din Berlin, pe România într'un războiu vamal cu Austro-Ungaria, numai şi numai pentru a favoriza exportul industriei germane pe valea Dunărei.

In fine la 1886, Carol I, se încearcă a ne impune faimoasa convențiune consulară contra cărei Țara întreagă s'a ridicat.

Aceste fapte, care nu se pot tăgădui, nu sunt ele oare suficiente pentru a convinge pe ori ce Român, în pieptul căruia bate o inimă românească, de urmările fatale ce a avut pentru noî această nefastă Domnie ?

Politicianil de la 1866 ne-ati dat pe Carol I, locotenent în armata prusacă. De atunci Prusia a devenit Germania a tot puternică în Europa, şi din Berlin nu ne ati venit de cât umiliri şi jertfe.

Sub Domnia lui Carol I, Țara românească e tratată, ca un câmp de exploatare, şi privită cu dispreț de înseşi Germaniî.

Mi s'a spus şi poate mi se va spune încă, că toate aceste nenorociri, toate aceste jertfe,

toate aceste umiliri nu ni le a impus numai Carol I. - El a avut miniştri, Cameră, Senat.— Cu cea mai adâncă durere sunt silit să recunosc că aşa este.—Am dis şi nu voiți înceta de a o repeta: Puterea lui Carol I constă în lipsa de caracter, era să dic ticăloşia politicianilor noştri: fără complici, Carol nu ar fi putut face nimic.—Dar do când oare corupții absolvă pe corupător ? Şi am strigat şi o strig şi astădi cu cea mai adâncă convicțiune, că *Marele corupător stă pe tronul României.*

Acest Mare Corupător resplăteşte în toate (filele trădarea politică, precum a răsplătit la 1866 trădarea militară.

Să vin acum la Independența României şi la Regalitate, cu care linguşitorii trîmbitează gloria Prusacului încoronat. Aceşti curtezani merg cu neruşinarea până a pretinde că Lui i le datorim. In puține cuvinte v8 voiți dovedi că acestui Strein, nu'î datorim nimic. Dacă îi datorim ceva, este numai jertfe şi umiliri.

Independența :—Acest cuvânt ar trebui să mândrească toate inimile româneşti. Cu durere sunt silit să mărturisesc că această independență nu reprezintă astă zi de cât înlocuirea desinteresatei suzeranități otomane, prin precupețească suzeranitate austro-germană. Nu trebue să uităm că, având un Hohenzollern pe Tron, această independență, cimentată cu sângele a rjece mii de Români, căzuți pe câmpiile bulgare, nu a fost recunoscută de Imperatul Germaniei, de cât cu doue umilitoare

condițiunî. Ne-am angajat a rescumpera murdăriile concesiuneî Strusberg, concesiune în care erați compromise nume ilustre din Prusia. Ne-am angajat a modifica art. 7 al Constituțiuneî noastre.

Regalitatea : Cuvânt deşert, care a satisfăcut vanitatea Streinului încoronat, dar pe care l'am plătit foarte scump. Am perdut drepturile noastre strămoşeşti asupra Dunărei ; am perdut, în folosul exclusiv al Germaniei, toate relațiunile noastre comerciale cu Occidentul, desființând porturile franco ale oraşelor Galați şi Brăila. Tremur când me gândesc că pentru onoarea de a **fi** un Regat, maî avem o poliță de achitat față cu Germania. Doresc din toată inima ca viitorul să'mî dea o desxninţire. Acea poliță la care nu a renunțat Germania, şi la care Se gândeşte încă Agentul Strein de pe Tron este: *Convențiunea consulară cu Germania.*

Ve jur că sub Domnia acestui Suveran Strein, în pieptul căruia bate o inimă nemțaacă, putem şterge din dicționarul românesc: *Mândria Națională.*

Această regalitate cu care ne asurzesc curtezanii, este înfierată cu stigmatul unei ruşinoase negustorii. Acest Rege. după ce a o chit şi ales 12 dini cele maî frumoase moşii ale Statului, a pretins să i se dea pe vecie venitul acestor moşii. Români ! Aveți un Rege, trebue să-1 plătiți—şi s'a găsit o Cameră, un Senat care să consimtă a satisface, scârboasa lăcomie a acestui Străin.

Să pretindețî de la aceî pe care îl veți alege ca deputați ca, din inițiativa parlamentară, să presinte un proect de lege pentru reluarea acestor 12 moşii din manile Regelui — Să înțeleagă acest Străin că nu țara a înființat Domeniul Coroanei, ci o turmă de linguşitori, cari voiati a se menține cu ori ce preț la putere. Doue puternice motive ve impune datoria de a da, în această privință, mandat imperativ aleşilor voştri.

1 Aceste moşit, trebue împărțite la săteni, şi cu venitul secularelor păduri ce se află pe ele, să se clădească prin comune rurale scoli, spitale, biserici care cad în ruină.

2 Pe aceste moşii, care formează Domeniul Coroanei, Carol I aduce străini şi 1 instalează pe ele. Intr'un cuvânt, Neguțitorul încoronat voeşte încetul cu încetul a înființa colonii germane. Dacă nu veți desființa legea din 10 Iunie 1884, peste 10, cel mult peste 15 anî, veți vedea pe aceste 12 moşii, rădicându-se biserici şi scoli nemțeşti. Pe aceste 12 moşii nu. veți maî auzi vorbindu-se româneşte, ci numai nemțeşte.

Conservatori şi liberalii independenți, când erați în oposiție, au protestat cu energie contra acestei instituțiunT, care aminteşte tristele timpuri ale feodalitățel, contra acestei murdare spoliațiuni, impodobită cu pomposul nume de **Apanage.**

Comitetul central al partidei liberal-conservatoare, întrunit în sara de 19 Iunie 1884, şi deliberând, a votat în unanimitate—băgați

bine de samă, *în unanimitate* - următoarea rezoluțiune :

Partidul liberal conservator credincios Constituțiunei, consideră **darea Apanagiuluî** *ca o violare « Pactului fondamental fi* **ia angajamentul de a lucra pentru reintrarea in legalitate.**

Această resoluțiune, dictată de un patriotism demn de toată laudă, a apărut mal multe săptămâni în capul ziarului *Bomânia,* organul partidului liberal-conservator.

Liberalii-conservatori aU venit la putere, şi ati uitat angajamentul ce ati luat față cu țara, într'un mod atât de solemn.

Liberalii-independenți aii întrat în Cameră şi în Senat, şi ati uitat angajamentul ce l'ati luat, în mai multe întruniri publice, că vor desființa *Domeniul Coroanei.*

Toți ati uitat şi ştiți de ce ? Pentru că toți voesc **a** ajunge la putere. Portofoliile ministeriale se distribue de Hege, şi El nu le va da acelora, care ar da cel maî mic semn do ostilitate contra *Apanagiuluî.* cu alte cuvinte, contra *pungei regale.*

De aceia, încă o dată, ve rog, siliți pe aeeî care v**6** cerți voturile de a se pronunța într'un mod categoric, în privința desființăreî Domeniului Coroanei.

iertați-me daca vă intrețin **aşa** de mult de această scârboasă afacere, dar trebue se vel arăt repeziciunea cu care s**'a** votat acest jaf ruşinos în averea Statului.

La 5 Iunie s'a votat de Cameră; la 6 lunie s'a votat de Senat •, sancțiunea regală s'a dat la 8 Iunie şi la 10 Iunie s'a publicat în *Monitorul oficial,* 5 şi 6 Iunie 1884 vor fi doue dile de umilire şi de ruşine, în analele viețeî noastre parlamentare.

Ani asistat la şedința Camerei în care s'a votat Apanagiul. Primul ministru împingea eu mânie pe deputați la vot. Câți-va deputați aii voit să fuga din Cameră pentru a nu vota, dar cheia uşeî era în buzunarul Primului ministru. Am vezut un deputat care voia să se abție, luat cu sila de Primul-ministru şi dus ia vot.

Şi să notați un lucra caracteristic : când a-fost vorba să se jefuiască țara pentru a da lui Carol I, 12 moşii, treaba s'a făcut în maî puțin de o septămână. Când e vorba de a se aplica legea vînzăreî moşiilor Stalului la țeraniî muritori de foame, lucrul se trăgănează de *trei ani,* şi nici un țeran n'a fost încă pus în posesiunea pământului, ce de drept i se cuvine şi de care atîrnă existența sa nenorocită.

Faptul acesta ve arată durerea de inimă <e ati pentru popor partidele noastre de guvernământ.

In zadar D-nii Petre Cernâtescu şi Nicolae lonescu în Cameră şi Vasile Maniu în Senat, ati combătut lăcomia regală, arătând cât este -de inconstituționala această lege ce se <erea Corpurilor legiuitoare. Primul-Ministru nu a găsit alt argument pentru a zmulge voturile acelor nedemni reprezentanți al Țăroi

de cât spuindu le că voeşte a face din Carol I. *cel întăiu moşnean român.* •

Moşnean Român !—Ce derîdere! Cel întăiu moşnean român, care pretinde Corpurilor Legiuitoare ca să fie scutit de imposite cătră Stat.

Legea dice:— **că se dă Regelui folosința asupra suprafeței şi subfeței a 12 moşii, fără a fi supuse la v-ro dare de cauțiune. Aceste 12 moşii nu sunt supuse la imposite cetre Sfat.**

Iată moşneanul creat de I). Ion Brăteanu, în toată goliciunea lăcomiei şi a zgârceniei sale.

Trebue să ve. vorbesc acum de fortificații. Declarația de alalta erî a D lui Țony cum că nu a votat creditul pentru fortificații m'a bucurat. Îmi place a crede că nici unul din reprezentanții colegiului al 2-lea de Iaşi, nu a dat votul şeii acestor fortificări care reprezintă o *afacere comercială şi o trădare națională.*

Când Corpurile Legiuitoare aii votat 30 milioane pentru înarmarea Țărei, Carol 1 a pretins de la Primul Seti ministru, ca să facă un viriment de fonduri. Din aceste 30 milioane, s'a dat într'un mod abuziv, ,8 milioane Casei Griisson din Magdeburg, care era în ajunul de a da faliment, pentru o comandă de cupole şi tunuri destinate fortificațiilor care abia erau începute.

Banii noştri destinați a scăpa de faliment o uzină nemțască !

Permiteți-mi acum să vă povestesc fazele prin care au trecut aceste fortificări, sau, mai

bine dis, planul acestor fortificări. Carol I invită pe Generalul Brialmont să vie în Bucureşti, şi îl însărcinează a face un plan de fortificări pentru apărarea întregei Românii. Generalul belgian primeşte a face această lucrare.

Cine nu'şl aduce aminte de notele diplomatice preschimbate atunce între cabinetul din Viena cu acel din Bruxelle \ Ministerul austro-ungar întreba pe acel belgian cum a permis unui ofițer superior, care face parte activă din armată, să primească însărcinarea de a tace un plan de fortificări, pentru apărarea teritoriului român, care este vecin cu imperiul austro ungar ?

In fine, Generalul Brialmont a remis lui Carol I planul elaborat de el, un plan de fortificări pentru apărarea, precum am dis, a întregei Românit.

Nimeni, absolut nimeni nu a vedut acel plan. Nici marele Stat major al armatei române, nici chiar Generalul Berendey, designat de pe atunce pentru diriguirea şi supraveghierea acestor lucrări de fortificare. Am rugat în coloanele diarului *Adevărul,* pe Generalul Berendei să-mi dee o dezmințire, dacă afirmațiunea nu este exactă. Generalul Berendei a tăcut şi nici putea face almintrelea.

Carol I, în manile căruia Generalul Brialmont remisese planul elaborat de el, 1-a încredințat Maiorului Schuman, ofițer in Statul major prusian, care s'a dus cu el la Berlin. Acolo marele Stat major al armatei germane a modificat cu totul acei plan, şi dintr'un plan

de fortificări elaborat pentru apărarea întregei ȚărT, a făcut un plan de fortificări menit numai a apăra aripa dreaptă a armatelor austro-ungare în viitorul rezbel cu Rusia.

Să cheltuim sutimi de milioane stoarse din sudoarea întregei țerî pentru ca să înlesnim victoria unui vecin, duşman neamului nostru—pentru ce? Fiind-că Austro-Ungaria este astădl aliata Germaniei, fiind-că nu mai suntem astădl vasali Turciei, dar vasali politicel puterilor centrale, şi fiind-că nu avem pe Tronul Țărei un Român cu iubire de Țară, ci un străin, un Agent care e dator, după ordinele din Berlin a fi în România, apărătorul intere.selor politicei austro-germane.

Dacă acest act, ce nu se poate tăgădui, nu e?te o *trădare națională,* atuncea voia ruga pe unui din D-voastre să-**i** dea o altă denumire.

Spre convingerea D-voastre. ve prezint o schiță de planul primitiv al Generalului Brialmont, nemodificat încă de Maiorul prusac 'Schumann. Am scos această schița din planul alăturat la o scriere a Generalului Brialmont, apărută sunt câte-va lunî, şi în care tratează de fortificări rădicate de cur'ind in Belgia, şi de fortificările menite a se râdica în România.

Vedeți o cetate la Paşcani, care trebue să apere Moldova spre Nord. Vedeți CAmpina şi Slatina cu puternice forturi, chemate a ne apară despre Austro-Ungaria.

Veți recunoaşte cu mine, nu me îndoesc, că expunerea ce v'am făcut este înspăimântătoare. Ne ducem de râpă, ne ducem spre peire

* *

Suntem datori pe piața Berlinului peste **un miliard.** Cugetați țbine: **un miliard—** şi din budgetul Statului, care este de *165 milioane,* pe an, trimetem pe fie-care an la Berlin *60 milioane,* dobândire acestei îngrozitoare datorii. Aproape jumătate din veniturile Statului.

Ce e de făcut ?

La boale marî, remedii energice.

Să tăem în carne vie. Să suprimăm fără întârziere cangrena care ne roade.

Să suprimăm pe Regele Străin, să suprimăm Monarhia şi să înlocuim totul cu Republica.

Ce este Republica ? O formă de guvernământ prin care un popor se cârmueşte el însuşi. Mi se va spune de sigur că Constituțiunea noastră liberală, dă poporului dreptul a se guverna el însuşi. Aşa este. Dar acest drept ce iu'1 acordă Constituțiunea este iluzoriu, căci avem un Rege, şi încă un Rege străin cu prerogative întinse, care impedică mersul regulat al instituțiunelor noastre democratice.

D. Gh. Panu, în coloanele diarului *Lupta,* a dis cu drept cuvînr, că în acest secol de constituționalism, un Rege nu poate fi de cât sau. un *Tiran,* sau o *Păpuşă.* Dacă natura a dat Suveranului inteligență, **El,** vrând nevrând, încalcă drepturile ce-I acoardă Constituțiunea, trece peste prerogativele Sale, şi devine în scurt timp un tiran odios. Dacă Suveranul este imbecil, El este o păpuşă, un instrument incons-

cient în manile unei camarile ce se formează imprejurul Seu.

Intr'un caz sau. într'altul, voința poporului e nesocotită, el nu are alt rol de cât de a plăti imposite, şi dintr'un guvern constituțional, țara cade într'un guvern personal.

D. **Toni** v'a mărturisit alaltă ieri că de trei ani, guvernul personal al Regelui se impune Țăreî. Domnia-sa ar fi putut să ne spună că acest sistem durează de 25 anî. Nu Corpurile legiuitoare, representanțl legali aî Țărei, dați Majestăței Sale miniştri; ci Carol 1 dă Țărei miniştri, pe care îi alege după chipul şi asămănarea Sa, şi odată instalați pe fotoliurile ministeriale, le elice : *Ei ! acum v'am numit. Rămâne să ve faceți majorități atât în Cameră cât şi în Senat.*

De 25 de ani, am vezut un singur minister care s'a impus Regelui, şi care a venit la putere având la spatele sale marea majoritate a Țăreî. Acest minister este acela din Aprilie 1876, ministerul liberal.

Scump a plătit partidul liberal cutezanța de a se impune Majestăței Sale. Carol I are memorie, şi la 18S8, partidula liberal a căzut sub povoara greşalelor comise de el în cornplicitate cu Acela, care a ținut a compromite în ochii Țăreî drapelul liberalismului român.

Suprimarea Regelui cu primejdioasele Sale prerogative, câte-va modificări **într**'un sens mai democratic în Constituțiunea noastră de astăzi, şi iată Republica proclamată, fără cea maî mică zguduire.

Cine va urca treptele palatului național, va găsi în el pe cel maî înalt funcționar al Statului, căruia în loc de a-i cîice—*Sire* \ sau *Măria Ta* : îl va zice *Domnule Preşedinte* ! Nu va găsi în acel palat un om vanitos, care crede că prin mila lui Dumnezeu să află acolo **5** ci un bărbat care va şei că numai prin voința poporului, el ocupă timporal cea mai înaltă funcțiune a Statului.

Ce este oare îngrozitor, înspăimântător în această schimbare impusă de progresul timpului ?

In alte țari, unde familiele domnitoare ati un trecut istoric, unde istoria țăreî este strâns legată cu istoria I 'inastiei, acolo se vorbeşte deja de suprimarea regalităței. Partide republicane există şi propoveduesc cu succes ideile lor

Dar în România, ce legături avem noi cu Carol I? Ce trecut îl leagă cu noi? -Nimic, absolut nimic !—

El este nu numai inutil, dar primejdios viitorului nostru.—Suprimarea Lui şi proclamarea Republiceî se impune.

Sunt convins că, afară de un mic numer de oameni cari trag foloase din sistemul de givernământ monarhic în paguba celorlalți, marea majoritate a poporului român, pusă în posițiune a alege în deplină libertate, se va rosti cu entusiasm pentru o republică onestă, liniştită, care prin firea eî însă, şî favorizează ridicarea democrației şi realizarea aspirațiunelor acesteia.

Poporul român nu poate să dorească pr

lungirea Domniei unui Rege Străin, unui Rege Cioclu, care sapă mormîntul României.

Să vin acum, la chestiunea Iaşilor, la chestiunea Moldovei, pe care am apărat'o cu căldură în coloanele ziarului *Adevărul.* Nu voesc a me opri la alianța electorală ce s'a făcut în acest oraş. Alegatorii vor judeca. Voiți spune numai că consider ca un act regretabil, ca un act pe care îl desaprobă chiar Mihail Kogălniceanu, care figurează în capul listei guvernamentale de aici, unul din şefii partidului liberal. Precedent foarte trist pentru corectitudinea ce trebue să domnească în purtarea partidelor noastre politice. La Iaşi poliția conservatoare pusă la ordinile liberalilor. La Bucureşti aceiaşi poliție amenințând pe alegetoriî cari vor vota pentru liberali.

Dar ceia ce nu pot admite, şi ceia ce cu greii vor înțelege alegetoriî, este faptul de a justifica această monstruoasă alianță electorală, încălecând pe chestiunea *Moldovenismului,* şi plângând pe ruinele *Iaşilor.*

Ce a făcut partidul liberal-național pentru Moldova, pentru Iaşi ?—Nimica.

Ce a făcut partidul liberal-conservator pentru Moldova, pentru Iaşi ?-—Nimica.

Şi astăzi aceste doue partide se unesc într'un scop electoral, pentru a face din Moldova şi din Iaşi, raiul promis de Mahomet.

Ce aii a face alegerile, cestiune eminamente politică— cu suferințele şi durerile Moldoveî şi ale Iaşilor,—cestiune eminamente economică şi socială ?

Să nu mi se zică că astăzi, vorbesc de Iaşi pentru că am venit să solicit sufragiile D-voastre. In Septembrie 1888 sunt aproape trei ani, am venit în Iaşi şi decadența vechei Capitale a Moldovei, m'a întristat, ni'a înspăimântat.

Iată ce scriam din Iaşi ziarului *Adeverul* la 23 Septembrie 1888 :

De la suirea Şa pe Tronul României, Regele Carol în discursurile ce a rostit, adese-orl a vorbit de oraşul laşi. Nici odată, nu a lipsit de a da acestui oraş măgulitoarea denumire de a doua Capitalii a României.

După 22 de anî, ieşenii au tot dreptul de a pune M. Sale următoarea întrebare : *Sire ! ce ai făcut pentru a doua Capitală a României?*

laşul, leagănul (Jnirei, a suferit cu bărbăție, pentru realizarea acestei mari ideî, pagube simțitoare. De aceea are dreptul să ceară, să pretindă chiar, compensațiunî care să-t redea o mică pr.rte a vecheî luî splendori.

Voesc a aiefa aici aceste compensațiunî, cari singure ar zmulge acest oraş din letargia în care zace :

I) Strămutarea Curțeî de Casație •

II) Strămutarea Curțeî de Compturî ;

III) *strămutarea şcolel superioare militare şi complectarea desevtrsită a cursurilor Unhirsitătei de aici.*

Suntem în ajunul alegerilor generale (28 Septembrie 1888). In întrunirile publice ce de sigur se vor ţinea, da'oria ieşenilor e de a provoca o discuțiune serioasă asupra compensațiunilor de care am vorbit maî sus.

Sunt, convins că deputații şi senatorii cari vor obține încrederea ieşenilor, vor lua angajamentul de a propune, şi de a susține proiectele de legî, carî să dea o satisfacțiune acestui oraş, uitat de toți bărbații de Stat, cari s'aîl succedat la putere, în aceşti din urmă 22 de anî.

Chestiunea uu este de partid. De aceia mS adresez catră junimişti ca şi către conservatori ; către liberali ca şi către radicali şi îl rog a li uniți împrejurul acestor modeste revendicări.

Cetățeni Alegători ! Să nu dați voturile voastre de cât acelor cari ve vor promite într'un mod solemn că vor stărui din toate puterile lor pen ru obținerea acestor mici şi sla-

be compensațiunî. Aceste compensațiunî se pot obținea repede, şi dacă ele nu vor reda Iaşilor vechea splendoare, dar cel puțin îî vor da viața, care astă-zî iî lipseşte.

Cât despre mine, ca fiu. al iaşilor, ve promit, ve jur, că nu voiți avea un moment de odihnă până nu voiți vedea îndeplinit ceea ce am scris, sunt aproape trei ani, la 28 Septembrie 1888.

înainte de a termina, permiteți'mT a repeta punctele principale ale programului, la îndeplinirea căruia, voiți lucra cu toată ardoarea, care îşî găseşte izvorul numai în adânca convicțiune ce le-a dictat :

Desființarea Monarhiei şi înlocuirea el printro Bepubhcă democratică;

Votul Universal;

Întoarcerea domeniului Coroanei la Stat. Trecerea'mo Ailor Statului la țerani. Cumpărarea mo.Ailor mari particulare, tot pentru acelaşi scop ;

Desființarea armatei permanente, şi înlocuirea el prin națiunea înarmată ;

O întinsă descentralizare şi autonomia comunală;

Garantarea libertăței individuale;

Organizarea instrucției în aşa fel, ca să fie în adever cu putință pentru muncitori. Copil sârac'< vor primi la şcoală hrană, haine şi cărți fără plată •

Inbunătățirea soartel clerului mirean;

Legea pentru primirea în toate funcțiile publice, şi inamovibilitatea funcționarilor de toate gradele.

Desființarea Senatului •

Un şir întreg de mesurl pentru ridicarea rodniciei muncel. Darea maşinelor trebuitoare pe credit comunelor rurale, producătorilor țărani.

Toate lucrările Statului şi comunelor date cu preferință asociațiilor de lucrători ce se vor forma •

Ajutorul Statului pentru asociațiile de lucrători industriali ori agricoli, ce s'ar forma pentru a lucra în comun pământul, ori pentru a lucra în comun în fabrici ale acestor asociații :

Desființarea dărilor directe şi înlocuirea lor printr'un impozit progresiv, scutind insă cu deseverşire un minimum de venit absolut trebuitor pentru traiu;

Proteguirea muncel:

a) O lege pentru proteguirea muncitorilor în ateliere şi fabrici ; regulamentarea repausului Duminicile şi serbătorile ; inspecția sanitară a condițiilor în cari se face munca ; oprirea muncel copiilor până la 14 anî ; regulamentarea muncel femeilor; asigurarea în protiva accidentelor ; asigurarea pentru vremea betrânețelor.

b) 0 lege pentru tocmelile agricole, aşa ca să garanteze toate interesele. Întinderea masurilor de protecția muncel şi la muncitori: agricoli.

Desființarea cțilelor de prestație.

Proteguirea industriei întru cât nu vatemă interesele muncitorilor.

Doresc a vedea acest program realizat înnainte de a închide ochii pentru vecie.

Voiți şti atunci că scumpa noastră România 'şi-a recăpătat liberul seu arbitru.

Voiu sti atunci că clasele, până adî dezmoştenite, îşî. vor deschide calea spre un traiu mai fericit.

Un cuvînt încă, ve rog, şi am terminat.

Cetăţeni alegetori,

Nu uitaţi că în acest an, în diua de 10 Mai», poporul Român serbea7ă nunta sa de argint cu dinastia Streină.

Colegiul al 2 lea de Iaşi, nu poate face, pentru nunta sa de argint ru Carol I, un cadou mal nemerit, mal semnificativ Majestăţei Sale, de cât trimiţend pe Directorul ziarului **„Adevărul"** *în Parlamentai României.*

Din **excelentul diar** *Adevirul* **No. 789 Mercuri 3 Aprilie 1891, am reprodus acestti articul. Cu această oeasiune, trebue să arăt şi eu ideea mea în privirea Regalitate!** şi **Independenţei României. iVu credti că interesul Puterilor mari a** le **Europe! afl cerut, ca să înalţă pe România la Regat, maî ales că ea au roşit câmpiile Bulgariei cu sângele a decimi de mii de soldaţi români. Cari ati fost oare mobilul Puterilor de au înălţat şi pe berbia la Rangul de Regat? poate fi numai că Milan era nepotul lui** Milos **ObrenovicI negustorul de porci? Mme n'ar trebui să se făliască cu această înalţiare norocită, dacă nu era Europa interesată de a face, ceia ce aii făcut în Orient.**

Th C.

ALOCUŢIUNEA DOCTORULUI Gh. A. ASAKI .

Înalt Prea Sfinte Părinte,

Domnilor,

De la un capăt la cela-lalt al ţărei, vedem rîdioându se de un timpii încoace, evocaţia splendidă a trecutului, în chip de bronz şi de marmoră. Este tributul pe care generaţia actuală, plăteşte celor ce ati luptat pentru libertate şi cultură, şi mie un semn de mică vitalitate pentru un popor, tăria cu care'şî manifestă această recunoştinţă.

Aceste serbări ne daţi mesura conştiinţei noastre naţionale. Admiraţia ce avem pentru trecutul nostru, ne arată ceia ce putem spera în viitor. Ele ne fac în acelaş timp să ne dăm seamă, că ceia ce avem astădl, achisiţiunile de* care ne bucurăm în toate ramurile de activitate, nu ni se datoresc numai none, ci în mare parte altor luptători, cari ati muncit şi s'ail jertfit. Opera lor este admirabilă, căci ştiaţi că giganticile lor sforţări nu puteau isbuti, că alţii vor asista la realisarea idealului. Dar aveau pentru a-î susţine flacăra sfântă a iubire! ţerei, a iubireî adâncî, nestrămutate a neamuluî român.

Am moştenit, cu toţii munca şi inimile lor. Ceia ce vedem astăzi întăreşte sufletele. Acest monument este ridicat de întreg poporul românesc, care a dovedit înc'odată că ori •œ sacrificiu făcut pentru densul este. cu timpul răsplătit. Şi adâncî trebue să fie mulţumirile

noastre, înalt Prea Sfinte Părinte, pentru toți acei cari ati luat inițiava acestei serbări naționale, aminlindu-ne mărimea morală a datoriilor noaste.

Cu ocazia inaugurare! Statuel veteranului Gh. Asaki, nepotul seii, eminentul D-tor Gh. A. Asaki, a rostit cuvintele de mal sus, pe care noi le reproducem din „Curierul de Iaşi" No. III. din 17 Octombrie 1890. Th C.

ARHIEREUL NEOFIT SCR1BAN.

Cu mâhnire sufletească aflăm că unul din cel mal de frunte luptători pentru propagarea TJnirei Moldovei cu Muntenia, Arhiereul Neofit Scriban au reposat în 9 Octomvrie 1884, Ja Burdujeni, loculîî seti natal, nu departe de Suceava, în adenci bătrânețe, foarte amare.

Neofit Scriban, au fost unul dintr acei dintîiti care au sorbit ideea concepută de reposatul Domn al Moldovei Grigorie Al. Ghica, şi emisă în ofisul seu către Divanul Obştesc, prin care îi recomanda cu căldură ideea Unirei.

El au predicat Unirea de pe amvonă şi în public. Ziarul Zimbru i-au deschis coloanele sale; Tipografia Buciumului Român au împrăştiat gratis miimi de broşuri din naționalele articule : Unirea şi Foloasele Unirei. Aceste scrieri i-au atras multe supărări şi prigoniri din partea Kiriarhiei Moldovei. Neofit Scritan au rămas necuținat ca o stâncă din Pion.

Rudele reposatului şi învețăceiî sei sunt obligați moralminte a descrie pe larg întreaga sa viață. Noi îi îndemnăm in numele Moldovei Recunoscătoare, ca măcar ei să nu remâie indiferenți la faptele sale cele româneşti, căci ar fi un sacrilegiu ca viitorimea să nu cunoască toate lucrările sale, cum şi toate păsurile şi neajunsurile sale, până la uşa mormântului.

Neofit Scriba'i figura în mijlocul Tabloului litografiat de Buciumul Român, a fruntaşilor deputați ai Divanului Ad Hoc aî Moldovei din 1857. Din acea grupă astăzi au mai remas în picioare încă trei: Kogălnîceanu, Mavrogeni şi D. Sturza.

Th. Codrescu.

Această schițare am reprodus o din „Gazeta de Iaşi" No. 123, diua Mercurl 17 Octomvrie lh84,

Th. C.

MINISTERIUL AGRICULTUREI, INDUSTRIEI,

COMERCIULUI ŞI DOMENIILOR

Cabinetul Secretarului General.

Domnul meu !

Colecțiunea Domniei voastre de documente, URICARUL, este pentru Ministerul nostru, una din cele mai precioa-e. Ea cuprinde, pe lângă o mulțime de materii politice, şi documente relative la eomeroiul, industria, agricul-

tura şi domeniile ţărei; materii ce după legile organice, cad in competinţa acestui minister.

Astfel, inţelegeţf, D-nul meu, că biblioteca acestui minister, nu se poate priva de o astf-1 de publicaţiune, care, alăturea cu marea colecţiune de documente ale Academiei, este unti adevărata tesaurii : *Economic-Naţional.*

S_ib semnatul, luând şi aprobarea d lui Ministru Ilariu Isvoreanu, are onoare a ve ruga se bine voiţi a trimite, la adresa Ministerului domeniilor, trei colecţiuni complecte de UlilCARU, incepend de la primul volum şi terminând cu al XVII-lea.

Comptabilitatea noastră, se va grăbi a achita costul operet indată după primire.

Ve rog, domnul meu, a agrea, cu această ocasiune, asigurarea sentimentelor mele de stimă. ,şi inaltă consideraţiur.e.

Secretar G ral, G. Misail.
In 30 April lb91. Bucureşti.

Domniei Safe

Domnului Th, Codrescu, membru corespondent al Academiei Române.

Reprodus din Gazeta de Iaşi No. 50 din 3 Maitt «nul 1891- Th. C.

MAJORITATEA DE LA ACADEMIA ROMANA.

Corporaţiunile savante au fost adese-ori învinuite că prin ele inşile nu produc nimic, şi că se pun de a curmezişul progresului, nevoind să recunoască măcar meritele altora. Se -citează exemple ilustre, cazul luî Harvey de o pildă, pentru a se arăta cum academiile sau. sculat pururea încontra cugetătorilor de sine •stătători, căutând sa înăduşe orce manifestaţie originală a spiritului omenesc. Şi fiind-că asemene cazuri se pot afla nenumărate *la* istoria propăşirei, apoi uşor alunecă unii şi alfil pană a tăgădui chiar dreptul de existenţă acestor corporaţii de învăţaţi, a căror desfiinţare se cere cu insistenţă.

Şi se înţelege că este logic de a desfiinţa o instituţie vătămătoare progresului, şi care nu ar corespunde menirei sale. Se naşte numai întrebarea dacă academiile, cu spiritul conservator care le caracterizează, nu sînt şi ele de oare-care folos, şi. dacă menirea lor este numai de a imbogăţi ştiinţa şi literatura, după cum se pretinde.

Mi se pare însă că o academie, precum este academia francesă, şi academia noastră, prin firea lucrurilor nu poate să aibă altă menire mai ales, de cît acea de a sluji de adăpost acelora, cari au. lucrat o viaţă întreagă, sporind învăţăturile şi pentru cari admiterea in sinul acestor societăţi savante, este o răsplătire bine meritată. Şi mc întreb, cum ar putea să fie altfel? Căci pentru a avea dreptul să faci parte dintr'un asemene institut de cultură, mi se pare că trebue mai întâi sâ'ţî fi dat întreaga măsură a talentului, să fii cu desăvîrşire format, ceea ce nu se întâmplă de

cît foarte tîrziu, adică tocmai atunce cînd puterile productive încep a se săcătni. In asemene condiții, a-î cere unut om ca să mai producă, este ai cere ca să întinerească, este a pretinde pomului să înflorească, şi să dee roadă de a doua oară. Aceasta cu escepțiile cuvenite.

Din acest mod natural de a se alcătui academiile însă, se esplică fireşte şi cauza pentru care academicianii, se deosebesc prin duşmănia ce o arată, de obiceiu tuturor încercări^lor de înoire, fie în domeniul artei, fie în ştiință. Afara de micele escepțiî ale unor oameni cari îşi păstrează pană la adânci bătrînețe, elasticitatea şi neatirnarea cugetărel lor, față cu autoritatea teoriilor o dată stabilite, este evident că majoritatea inteligenților trebue să obosască de la o vreme, şi sâ nu mat fie primitoare de cit pentru formele cu carî s'au obişnuit. Orice strămutare a noțiunilor dobîndite, orî-ce primenire în modul de a privi lucrurile, trebue să supere şi să nemulțămească adîne, nişte organizme slăbite, cari nu mal aa vitalitatea trebuitoare, pentru a'şi asimila formele nouă de alcătuire, sub care se înfăţoşazâ fenomenele. Din această pricină, academiile au privit mai în tot deauna cu duşmănie, şi cu neîncredere ori-ce teorii şi născociri, caid răsturnat! ; cele admise şi susținute de dînsele, luptîndu se din răsputeri în contra curentelor nouă.

Aceasta este un rău poate, dar este desigur şi un bine uneori. Căci adevărul-sfârşeşte in tot-deauna prin a rămînea biruitor, dar el

are nevoe de a se stabili prin luptă, care singură dovedeşte vitalitatea sa. Din acest punct de vedere însă, spiritul fireşte conservator al corporațiilor de învățați, este încă de folos ştiinței, căutînd să împedice ori ce generalizare pripită, şi să potolească avîntul prea mare a spiritului de înoire.

Aşa dar şi academiile îşi aU rațiunea lor de a fi, chiar în afară de lucrările pozitive cari pot eşi din sinul lor, căci ele răsplătesc stăruința şi talentul unor oameni cari au muncit toată viața, prin recunoaşterea publică a meritelor lor şi apoi, mulțămită mijloacelor de tot soiul de care dispun, ele slujesc de regulator al mişcărei intelectuale a unui popor.

Acest scop indoit, nu se poate atinge însă - şi aceasta ne va servi de transiție. pentru a vorbi mai în special de academia noastră— de cît sub două anume condiții: mai întâi onoarea de a fi membru al unei academii fiind răsplata meritului, n'ar trebui să se primească în sinul academiei, de cît aceia care în adever ati merite vrednice de răsplătit şi apoT, această instituțiune fiind regulatorul mişcare! intelectuale, academicianii ast fel aleşi, n'ar trebui să se călăuzască pururea de cît după motive de ordin curat intelectual, în afară de ori-ce pasiune, şi de ori ce indenan altul de cît acel al sporirei învățăturilor.

Ce se întîmplâ însă la noi în țară?

Maî întâi, sub diferite pretexte se strecoară în sinul academiei noastre, oameni pe (țari nimene nu î cunoaşte, şi cari sînt cu desăvîr-

şire lipsiţi de merite reale. In schimb, alţî oameni de litere şi de ştiinţă, cunoscuţi de toată lumea, se văd lăsaţi la o parte, sau sînt admişi numai să facă anticameră, ca membri corespondenţi ai savantei societăţi. Cu cît însă numărul acelor nechemaţi sporeşte, cu atît trebue să-i fie maî greu, se înţelege, adevăratului merit de a răsbate prin pătura din ce în ce mai groasă, a unor mediocrităţi invidioase, care imprimă de la o vreme, întregei activităţi a corporaţiunei caracterul propriu de îngustime, şi de neputinţă pretenţioase şi ridiculă. Inteligenţa fiind exclusă din sinul unor asemene corpuri, zise savante, cu timpul numai funcţionează de cît patemile mici şi poftele lacome.

Pentru a ne convinge că aceasta este cazul asociaţiunei noastre academice, şi pentru a arăta că nu motive de ordin intelectual inriuresc hatîrurile onorabililor de la academie, ci motive curat materiale de cîştig, va fi de ajuns să citām cîte-va exemple despre modul <,um academia înţelege să împartă premiile sale anuale.

Mai întăl, şi aceasta este cu totul caracteristic, majoritatea formată în sinul academiei, în tot deauna aceiaş, nu ţine nici o socoteală, de raporturile făcute asupra operilor ce concurează pentru dobîndirea premiilor. Raportul este cîte o dată foarte elogios, şi opera se respinge, şi altă dată din potrivă, se premiază lucrări în contra căror raportorii, se pronunţă cu cea mai mare energie. Aşa de o pildă, chiar în sesiunea actuală, eminentul nostru geolog d. Cobălcescu, a combătut într'un lung raport, cartea d-luî Stefănescu : *Elemente de Geologie,* ceia ce n'a împedecat academia de a'i acoarda premiul Năsturel de 4000 de lei, pe cînd volumul d-lui Neniţescu *Pui de lei,* susţinut de d. Quintescu, prin raportul seu, şi operele d-lui A. Naum *Versuri* şi *Traduceri,* asupra cărora d. Tocilescu făcuse o dare de samă foarte elogioasă, şi încontra cărora nimene nu se ridicase, afl căzut la votul secret. Ceea ce dovedeşte că academicianii noştri, nici nu aU măcar curajul convingerilor lor, dacă aşa ceva se poate numi convingeri.

O altă dovadă tot atît de strălucită, că majoritatea de la academie, nu lucrează cu crierul ci cu stomachul, este faptul că ea recunoaşte meritele fără părtinire, cînd interesele sale curat materiale, nu sînt în joc. Astfel vedem că d. Naum, â cărui opere au fost respinse de academie, este numit membru corespondente al aceleiaş academii *pentru meritele sale literare.* Aceiaş lucru s'a întîmplat cu d. Th. Codrescu, a cărui lucrare de căpetenie *Oricărui,* a fost înlăturată „fiind pur şi simplu,, „glăsuesc *Analele,* o colecţie fără exegesă, dezordonată şi fără esplicaţie ştiinţifică. într'un „cuvînt o publicaţie rea, pe care autorul ra- ,,portului d. Hasdeu, n'a putut ceti nici consulta." Cu doi ani mai înainte, aceeaş academie însă, din iniţiativa maî multor membri, între carf figura şi d. B. P. Hasdeu, *apreciind activitatea ce a desvoltat pentru înaintarea stu-*

diilor istorice, îl. numeşte pe d. Codrescu, membru corespodent al seu pentru secţiunea istorică.

Dacă operele complecte, tot ce a scris d, A. Naum, nu sînt vrednice de a fi premiate, cum poate să fie vrednic autorul să participe la onoarea cu mult maî mare, de a fi unul din mădularele academiei ? Şi dacă lucrarea cea mal meritoasă a d-lui Codrescu, este o lucrare rea, fără exegesă, desordonată, şi fără esplicaţie ,.ştiinţifică", prin ce mijloace anume a contribuit d-sa la înaintarea studiilor istorice în aşa fel, în cît să atragă luarea aminte a învăţaţilor de la academie, carî'şî fac o cinste deosebită de a'l primi în sinul lor ? Aice este evident o lacună, dacă ne punem din punctul de vedere al unei motivări serioase şi logice.

S'ar putea crede poate că pricina pentru care lucrările de mai sus, nu ati fost premiate, este valoarea cu mult mai mare a operelor, cu care se aflau în concurenţă, şi pe care Academia a trebuit să le prefere, fără ca prin aceasta să fi voit a atinge întru nimic meritele în sine a scrierilor. Dar care ati fost operile premiate ?

Cele zece volume *Uricarul* d-lui Codrescu, ati fost eliminate în folosul ediţiei a doua a cărţeî d-lui Bacaloglu, *Elemente de sfiică.* Poesiile luî VTăhuţă asupra cărora **d.** Hasdeu se pronunţase cu multă căldură **de** convicţiune, cerînd premiareâ lor, se eliminează **în** favoarea manualului d-lui Popescu *Psihologia empirică,* asupra căreia d. Maiorescu, un om **de** sigur competent **în** materie, cerînd premiareâ sa, se pronunţă totuş **în** următorul mod :

,,Cartea D-luî Popescu este în esenţă o „compilare din cîţi-va autori germani ale că- „ror scrieri psichologice, sînt recunoscute de „bune şi lăudate pentru claritatea lor metodică."

„D. I. Popescu a cetit aceste scrieri cu „luare aminte, s'a pătruns de cuprinsul lor, „l'a contopit într'o lucrare aproape unitară, şi'l „expune acum şcolarilor romînî, alegend din autorii cetiţi cînd pe unul, cînd pe altul. .

Iar în sesiunea din urmă, scrierile de Teatru ale lui Caragiale, operele lui *A.* Naum, şi studiile critice ale lui Gherea, pentru a nu cita de cît pe cele mai de frunte, sînt eliminate în favoarea cărţeî d-luî Ştefânescu *Elemente de Geologie,* combătută de d. Cobîlcescu, şi a scrierei d-luî Meitani, asupra constituţiu neî, susţinută, este drept cu multă ardoare, dar cu maî pup'nă competenţă, mi se pare, de către *savantul* academician G Bariţiu, unul din membrii majoritate! de care vorbim, şi din a cărui raport, nu ne putem opri de a cita următorul argument, ce ni se pare tipic. Vorbind despre scrierea prietenului d-sale Meitani d. Bariţiu zice : ,

„Intre acestea publicul competent în ma- „terie, în curs de atîţia anî încă a apucat a-şl „forma opiniunea sa. ceea ce se poate combi- „na şi din împrejurarea, că după cum sîntem „Informaţi, fasciculele mai vechi s'aîi trecut „aşa, în cît este în posiţiune de a scoate din „tr'însele a doua ediţiune". (Vezi : *Analele Academiei* Voi. X, Ser. II. Pag. 151.)

Vrea se zică marfa s'a *trecut,* marᵣa e bu-

nă! Nici negustorul din colț care vinde măsline nu'şi face alt-tel de socoteală.

De însămnat este ca operile premiate aparțin sati membrilor academiei, sau prietinilor lor, recunoscuți, şi că cele mai multe din trînsele, sînt opere didactice.

Cum că academicianii n'ar trebui să se premieze pe el însişî, academia singură a recunoscut'o în sesiunea actuală. Rămîne numai de a se şti, întru cît premiareâ cărților didactice, poate să fie de folos ştiinței şi literilor romîne. Nu sîntem din aciea, de sigur, cari cred că premiile încurajază direct pe autori, îndemnmdrv'i să producă. Adevăratul om de ştiință şi adevăratul artist, nu are nevoe de alt indemn, de cît de înboldirea proprie a. ideilor de cari este stăpânit, şi cari nu'i dați regaz până nu le realizază. Dar tocmai pentru aceasta, şi mai ales într'o țară unde mişcarea intelectuală este aşa de slabă, şi unde a tipări un volum, este a face un sacrificiu adevarat, a da un premiu unui autor, este a'î da mijloace pentru a scoate nouă lucrări la lumină. In asemene condițiunî, a premia cărți didactice, adecă tocmai acele lucrări cari se susțin prin ele înşile, avend un debit constant în şcoală, este a lucra în contra intereselor bine înțălese ale ştiinței şi ale literelor, lăsînd a zice că nici nu este încă bine stabilit,, pana la ce grad anume academia, şi mai ales o academie, care nu ține socoteală de raporturile oamenilor speciali în materie, poate să fie chemată de a se pronunța asupra cărților de învățămînt.

In toate aceste presupunem încă buna credință. Cînd vezi însă că toate lucrările originale se eliminează în mod sistematic, dîndu-se preferințe compilațiilor de o valoare foarte relativă, cînd munca de zecimi de ani fi domnului Codrescu, este sacrificată compilației d-lui Bacaloglu, când poesiile frumoase ale lui Vlăhuță, sînt date la o parte pentru prosa rece pentru lucrarea *aproape unitară* a d-lui Popescu, şi când versurile poetului Naum sînt jertfite unei lucrări dubioase, ca valoarea a *geologului* Stefănescu, sau a *sociologului* Meitani, nu maî poate fi vorba, nici de sinceritate, nici de bună credință.

In alte țări, după cum s'a vezut mal sus, academiile sînt invinuite că nu produc nimic, şi că se opun cu îndărătnicie la ori *c* încercare de înoire, fie în domeniul ştiinței, fie în domeniul artelor. Cind e vorba de a da o direcție nouă spiritului omenesc, când vre-o teorie genială strămută de o dată toate noțiunile de pană atunce, într'o ramură oare-care a activitățeî, când un Victor Hugo, un Balzac, sati un Manet aduc o formulă nouă, sau când un Darvin, se încearcă să înoiască ştiința, atunci corpurile gîrbovite ale academiilor îşi încordează toate puterile, bătrânii se trezesc ca prin farmec, şi opun o rezistență desnădăjduită, apărând cu bărbăție cetatea sfintă a învățăturilor clasice, în contra unor înoiri pe care eT Ie cred greşite şi primejdioase.

Intre cele doue tabere opuse, nu se încape nici o apropiere. Academia se apără cu

înverşunare, şi loveşte pe or cine nu se pleacă unor dogme sfințite, la care ea se închină. Ereticii nu ati dreptul să trăiască, şi persecutările in contra lor, poate că trec uneori de marginile ertate. Toate aceste se fac însă din convingere şi după motive curat ideale. Şi este oare care mărire în priveliştea acestei lupte desperate pe care o dau, la anumite epoce, bătrâniî, cărora li se pare că se apropie sfirşitul lumei, atunci când nu e, vorba de cît de sfîrşitul unor forme fireşte trecătoare.

Şi la noi există o luptă între oamenii de ştiință şi de litere şi academia, însă lupta a • ceasta nu să dă pe terenul ideilor, ci în domeniul maî strâmt al intereselor materiale.

Eî nu lovesc şi nu persecută pe nimene din cauza convingerilor heterodoxe, în ştiință sati în artă, ce ar avea. In sinul academiei însă, s'a format **O** majoritate de mediocrități care exclud meritul din interese de câştig. De când există Academia, această majoritate a păstrat maî toate premiile pentru dânsa, şi abia acuma s'a trezit că aceasta ar putea să nu fie tocmai corect, şi a admis, însfîrşit, propunerea făcută cu mulți anî mai înainte, de către d-niî Maiorescu, Urecbe, Negruzzi de a nu se maî acorda vre un premiu nici unui membru al Academiei.

Aceasta este un progres de sigur. Uu toate acestea, nu trebue să ne aşteptăm la rezultate mai bune pentru ştiința şi literatura adevărată, întru cît majoritatea actuală va; rămânea stăpîn pe situație, lovind meritul, în

întunericul votului secret. Aceiaşi oameni cari s'ati premiat pană acuma între dînşiî, se vor înțelege de acuma înainte, pentru a'şl premia favoriții, pe aceî cari ştiu să'î măgulească, şi sa le spue că's oameni mari. Pentru a se curma o dată aceste abuzuri, ar trebui să se introducă votarea pe față, ca şi lumea să'î cunoască pe aceî cari se slujesc de banii publici, satisfăcându-şî numai poftele lor lacome, sati slăbăciunile lor prostatice, pentru tot soiul de nulități fără valoare. Atunci oameni ca Eminescu, Vlăhuță, Naum, Cara;.dali şi Codrescu vor putea să lupte poate cu oare care sorți de izbîndă, în contra Ştefăneştilor, a Meitanilor şi a Baealoglilor academiei.

Dar ce trist lucru sâ fii silit de a te gîndi la mijloace de îngrădire, în contra apetiturilor lacome, a unor oameni cari stați prin pozițiunea lor, pe treapta cea maî de sus a desvoltăreî unui popor ! Şi cum ți se strînge inima să vezi că aspirațiunele cele maî ideale a unora, slujesc numai de pradă lăcomiei acelora, care ar trebui să fie depositaril neprihăniți aî însuşirilor celor maî alese ale nației !

Şi dacă asemene sentimente vulgare, se pot manifesta în pătura cea maî cultă a societățeî, dacă inteligența oamenilor noştri celor mai învățați, se poate întuneca periodic de către nişte interese grosolane şi meschine, la ce ne maî putem aştepta, de la pătura lipsită de luminele unei învățături îngrijite ?

Şi unde vom maî găsi acea desinteresare, acea cinste nebănuită, acea făclie de idealita-

te, care trebue pururea sa lumineze în calea unui popor, pentru a'l călăuzi către bine şi către frumos, şi pentru a'l impedica de a se perde cu totul, în întunericul îndeletnicirilor sale curat materiale şi strimt utilitare '?

Acest articol l'am reprodus din diarul : Era Nouă No. 83 din 4 *Vain* 189). El este eşit din măieastra pftnâ a distinsului şi june poeţii A. C. Cuza, autorul a cător va broşuri în prosâ şi versuri. Noi predicem talentatului poet un viitor măreţii, care va face onoare României, lucrând însă necontenit în viea Domnului.

Th. C.

ESTRAS DIN TESTAMENTUL VOIEVODULUI MIHAI 6RIGORIU STURZA, DOMNU MOLDOVEI.

,,ln virtutea Hrisovului Domnesc al Principelui Grigorie Gbica, cel bătrăn, de gloriosă memorie, am căutat cu insistenţă in anul 1813, când am incput cariera mea politică, de a desrobi locuitorii din Vrăncea mici proprietari a intregului district al Vrăncei, situat in Munţii Karpaţî, de uzurpaţiunea periculoasă de care sufereau mii de suflete» După o luptă de eăţi-va ani, T am scăpat de opresiune, in timpul Domniei Principelui Scarlat Alexandru Kalimah.

„Am avut acieaşi satisfacţiune, după suirea mea pe tronul Principatului Moldovei, cu locuitorii din Dorna, cari au putut să se rescumpere, prin avansurile de bani daţi de mine, şi prin silinţele mele, iam pus în poziţiune de a'şî stă

pîni în plină proprietate casele şi pămînturile ce li se cuvinea din vecbime, în virtutea Hrisovului Domnesc, ce li am dat.

„Este generalmente cunoscut că înaintea anului !817, am lucrat la confecţionarea Codului Civil al Principatului Moldovei: Că după această epocă, în cursul anilor 1829—1830 am fost chiemat de Monarhul llusicî pentru redactarea Regulamentului organic, acărui dispoziţiunî aU făcut să progreseze, şi se prospereze ambele Principate, un timp destul de îndelungat.

„De altmintrelea convins că nu convine Creştinilor de a ave sclavi, şi cu ajutorul Prea Puţintelul, am reuşit a reda la libertate Ţiganii din Moldova, acei a'î Statului, a'î Episcopiilor şi a'î Monastirelor. Condus de aceleaşi idei, am disrobit pe toţî Ţiganii meî, fără vr'o indemnitate din partea Statului, dând un exemplu demn, de a fi urmat de toţî particularii, urmând principiul religios de iubirea aproapeluî.

„Astfeliu, conform vointei Providinţeî aceleaşi uispoziţiunî ati fost de asemene adoptate în Principatul vecin al Valahieî.

„Am relatat aice maî sus numai de aceste fapte, fiind că reamintirea unor asemenea acte, precum şi bine cuvîntările a cel puţin 40,000 de suflete liberate de durerî de opresiune şi de sclavie, me vor însoţi ca o mîngîere în ultimele mele momente.

„Ca numele Domnului să fie sfinţit în vecînicie, acordîndu-mî favoarea de a me fi putut

întrebuința în execuțiunea unor asemenea acte, şi dându-mî prin grația sa, tronul Patriei mele, pe care l'am ocupat maî bine de 15 anî, îndurând multiple şi teribile încercări, ce mi le-a trimes, prin voința sa supremă, spre salvarea sufletului meu.

„Nu voesc să desvolt aci, tot ceea ce am iăcut în timpul Domniei mele, relativ la aşezările publice, la instituțiunl, la legislațiune şi la îmbunătățirile întroduse la diferitele ramure ale administrațiuneî. Toate aceste sunt evidente, şi să găsesc în actele publice. Se va vorbi în istoria Principatului, şi me prezint dinaintea viitorului imparțial, cu titlu onorabil de bine făcetorul şi tatăl Moldovei, titlu care mi-a fost acordat din partea țereî, de către Adunarea Generală, în virtutea căruia se va scrie pe mormîntul meu. „Servitorul Iul Dumnezeu Mihail Grigorie Sturdza Woewod. bine făcătorul şi Tatăl Moldovei."

Am reprodus acest estract, din broşura ce ati apărut în Iaşi, la 1^90, într'o tipografie jidovească, plină de erori, a Testamentului şi Codicilelor Voevoduluî Milial Gr. Sturza. Buna cuviință nu-mî permite a face aprecieri asupra acestei domnii. Viitorimea îl va judeca dupre faptele seale. Voiți zice numai că urmaşul şeii Vodă Gr. A. Ghica. au întrat în domnie cu avere ; dar după o scurtă domnire, ati eşit, cum ati dat Dumnezei, lăsînd pe urma sa fapte care în veci vor aminti pomenirea sa cu osanale de laudă.

Th. C.

NOȚIUNI DE UNE1E DOCUMENTE DISCOPERITE IN ITAIJA.

V.

Dai să părăsim Venera şi să ne transportăm la Milan.

Pintre manuscrisele bibliotecei Ambrosiane, am descoperit un manuscris purtând titlul :

Relazione di Fra Bernardino Quirini osservante di S-to Franco Vescovo Argensis nelle Provinția di Moldavia et Valaehia, intorno le cose del suo vescovato fatta alia S-tă di N>-o S-te l'Anno 1599.

Această relațiune este importantă prin notițele ce conține asupra catolicizmulul în Moldavia, asupra numerulul bisericelor, starea în care ele se aflâ, inventariul principalelor obiecte ce se găsesc într'nsele, numeral catolicilor ca există în oraş e şi în sate, numerul preoților, condițiunea lor etc. etc.

Dar ea conține încă prețioase date geografice şi istorice.

Moldova e o țeară, începe Fra Bernaidino, *una terra molto grande (era în anul 1599) piena, fertile e Imbitata di molti citta e viile con pochi monti, e molti boschi et abondante d'ogni sorte di animali. Dai Levante confina con la Turchia e la Tartaria ; da Tramontana confina con la Podolia e Polonia ; da Ponente coti l'Ungaria superiore e da Mezzo-giorno con Transilvania et Valaehia.*

Fr. Bernardino visitează şi descrie principalele oraşe precum şi mal multe sate ale Moldaviel. Giassi (Iaşii), Bachau, Bagna (Baia), Nemisi (Neamțul, Tetrussi (Trotusiu\ Ghussi (Huşii), Cotunari (Cotnari), Roman, Sabograni, Berendesti, Toinasiani, Giudiani etc. etc, în fine Suchiava. unde cântă de mal multe ori messa pontificala, fiind presenți Principele (care este Ieremia Movilă) cu mitropolitul Gheorghe Movilă, frate maî mare a Iul Ieremia, şi alți episcop! greci din Moldavia.

Fra Bernardino arată bunele dispozifiunl, ale prințului, şi însuşi ale episcopilor către catolicism.

După zisele seale, biserica Moldovil este autocefală, şi mitropolitul nu reounoasce, spune el Papei, supremația patriarohulul din Constantinopoli, precum a nici unul patriarh din orient, şi cu multă facilitate s'ar putea reduce *alia dovuta obedienza di V. S. B-ne della sede apostolica.*

Fra Bernardino roagă pe Papa a scrie Principelui, spunâu'î că fratele lui, mitropolitul, 'I a promis să se înțeleagă ou dtnsul şi cu episcopii şi prelații sel, ca să facă un sinod provincial, şi să îndrepteze abuzurile şi erorile ce domnesc printre greci şi însuşi printre latini.

Rezultă din relațiunea lui Fra Bernardino, ci episcopul catolic avea un fel de jurisdicțiune temporalâ asupra catolicilor, *„et ho esercitato la giuritditione vescovule etiam in temporibus „che tal privilegio ha el vescovo latino in Moldavia verso gli. suoi „latini."*

Este important a nota modul şi formula eu care Ieremia Movilă a primit în audiinţa publică pe acest trimis al Papei. Recepţiunea se face cu aceleaşi iorme, cu care suveranii Europei primesc pe *nunţii* sau *legaţii* pontificali, adică pe trimişii diplomatici al Marelui Pontetice. Scrisorile de creanţa nu lipsesc, precum nici discursurile obicinuite dintr'o parte şi dintr'alta.

„Fui ehemato dei Principe, dice Fra Bernardino, in audienza sua publica facendomi accompagnar da mulţi auoi baroni e gentil-huomini. Qiunto alia sua presenza e fatta da me la debita orazione H presentai il Breve. . . la mia Bolla del Vescovato et il brere delle mie facoltă, quali prese iu mano si lero in piedi. . . et retenendosi solament.e il suo Breve, mi restitui l'altro con dirmi ch'ero il ben venuto, iui dară or/ni aggiunto et fai:ore" etc.

In urma descripţiunil Moldovil de Fra Bernardino permiteţi'ml, Domnii mei, a ve resuuia o descripţiune a Valachiel de un autor necunoscut. Ea este foarte importantă prin notiţele economice, comerciale şi militare ce conţine.

Nu are dată dar pare a fi scris* pe la începutul secuiului 17.

Autorul acestei piese arată că bogăţia Valachiel consistă mal întîiu în grîne, cu care se face comereiu însemnat prin Danubiu şi marea Neagră, cu Constantinopoli.

Esistă asemenea o mare cuantitate de bol şi berbeci, care sunt transportaţi prin neguţători turci şi greci în Constantinopoli, şi prin neguţători albanezi la Zara şi de acolo în Veneţia.

Este extraordinară, dice acest document, marea cuantitate de miere, ce se produce în această ţeară, şi care se poate considera, împreună cu ceara care ease dintr'însa, ca una din sorgintele de avuţie cele mal solide ale acestei provincii. Graţie acestui comereiu ce se face cu Constantinopoli, întru cea ce privesce mierea, şi cu Veneţia, întru cea ce privesce ceara, mal poate să se uşureze serinana provinţia de nenumeratele dăjdil şi cheltuell anuale ce face către Poarta. Veneţia da Valachiel în schimb mătăsărif, linuri şi aur.

!'inu-ip'le de un an încoace, a transportat reşedinţa sa din Cîmpul-Junng, la Tîrgovişte unde are un palat înconjurat cu ziduri şi ţine, pentru guardia sa personală, o sută de archebusierl. El alege drept consilieri al sel dol-spre-dece boieri pentru a guverna ţeara.

Mărimea acestui principe consistă în a avea, pentru ori-ce eventualitate de resboiii, opt miî boerl sau gentil-oamenl, după aceştia alţi patru mii de condiţiune mal joasă numiţi *spătăret,* şi aceştia sunt ţinuţi a merge în răsboiu cu cheltuiala lor. Pe lingă aceştia principele mal plătesce alţi patru mii simpli soldaţi călări numiţi *lefegii,* adică stipendiaţi, şi pe lîngă dînşil încă patru mii pedestrl scutiţi de orice dajdil şi plătiţi de principe, în timp de resboiu, cu un taler şi jumătate unul pe lună ; sunt foarte bravi, aptl a mănui orl-ce armă. Are încă şease tunuri mari şi mai multe mici numite *organi.*

Această deicriere a Valachiel se termină printr'un budget al Statului, care mi se pare de o mare şi curioasă importanţă. îl reproduc aci ast-feliu precum îl găsesc în sus numita descriere:

INTRADE

Tributi che leva il principe al •paese, due volta all mese cinque inillia talleri per volta *aă* ogni capo di casa per portione del loro potere	120,000
Datij de'tre saline .	40,000
Datij de'valle e dentro nelle terre	70,000
Gabella detto del melle p. 11 gran Signore. ii melle di Settembre ogni casa p. portione .	130,000 i
Gabella deta il fumo ogni casa di lochi grossi eccetuata li bojari e soldaţi e altn che e in servitio del Principe p. 1. P- casa	40,000
Gabella detta erba fresca	10,000
Talleri	4TO7)00

USSIDA

Quattro miile soldaţi a cavallo stipendiaţi No. 3 al mese p. uno ma li stanza tre mesi del hano portan doll tempo havanii	105,000
Tributo al gran Signore	132,000
PreBenti all D-to nel med-mo tempo	10,000
Presenti alli miniştri grandi di Porta nel med-mo tempo	20,000
Presenti alli med-mi e ad altri in piu volte nel anno ,	50,000
Presenti alli bassa di Gretia e di SUistria . .	20,000
Spese della corte del principe e donativi a piu qualita di persone. . .	10,000
Talleri	4377000

Cea mai mare parte din sumele prevedute în acest budget trec, cum vedeţi, la Turci.

VI

Unul din documentele cele mai importante ce am descoperit în arhivele Milanuluî este fără îndoială o epistolă circulară a luî Stetan cel Mare, datată din Suceava 1475 Ianuarie 25, către toţi principii creştini, anunţându-le victoria sea „graţie spadei şi lui D-zeti" asupra 120,000 Turci sub conducerea beglerbeiuluî JSuliman-Paşa pe care „T-a călcat sub picioare" şi rugându'i de a'i veni în ajutor „pe uscat şi pe mare", contra unei noi invasiunî în Moldova, pe care sultanul o prepară pentru luna lui Mai (în cutia : sezione storica militare guerre Turchia).

Ştefan termină circulara sa, puind în vedere Principilor creştini, că interesele Europei sunt strîns legate cu ale Moldovei, care este „poarta creştinătății."

Ve rog, domnii mei, a opri un moment atențiunea d-voastră asupra acestei din urmă idei, căci ea va fi ideia fundamentală a uneia din concluziunile conferinței mele de astă-sară.

Fama victoriei lui Ştefan, care este victoria de la Racova, a fost mare şi a avut mult resunet în Italia.

Intr'adever iată o epistolă a unui particular Leonardo da Oretona către un amic al seu lioseto da Ferrara, datată din Buda 1475 Fevruarie 13.

După ce'i amintesce o altă epistolă unde descrie strălucita victorie a domnului moldovenesc Ştefan, care—cu o armată compusă în majoritate din țărani râti armați—reuşise a înfrînge aproape 120,000 de Turci, floarea lor perind* in luptă, iar din cei rămaşi căzînd prinşi în mînile Moldovenilor o seamă de căpitani atît de bogați, în cît propun a se rescumpera cu cîte 80,000 ducațî de cap, ceea ce Ştefan a refuzat pană se va înțelege cu Ungaria, Leonardo da Oretona adaogă că Sultanul se prepară acum în persoană a începe un nou resboiu, în care insă va fi bătut şi mai răti, căci atunci va merge contra lui în persoană şi regele Mateiu Corvin cu elita armatei ungare şi eu 50,000 Moldoveni.

Maî iată, domnilor, asupra aceluiaşi subiect şi o altă epistolă ce un anonim scrie din Turda 1475, Ianuarie 23, regelui Mateiti Corvin, şi'i comunică detaliile invasiuniî Turcilor în Moldova în numer de 100,000 ostaşi şi 20,000 țărani din Bulgaria, cu securi, meniți pentru curățirea drumurilor şi asediul cetăților, contra cărora eşind'Ştefan-Vodă cu 50,000 Moldoveni şi 1,800 Unguri, d'inteiii a ars toate în calea Turcilor, pentru a'î lipsi de provisiunî; ba încă a maî surprins şi pe cele ce le venia din Muntenia, apoi apucîndu'i într'o vale îngustă, după o luptă de două dile, 'i a înfrînt cu desăvîrşire, prințiînd pe beglerbeiul, pe fiul Sultanului şi alți căpitani, iar restul Turcilor au. fost sdrobițî de Basarab (Vlad-Țepeş) care a năvălit asupră-le dintr'o cetate unde pînă atunci el fusese asediat de*către dînşil, toate acestea producînd o mare veselie în Transilvania. ,

VIL

Din Milan să trecem la Florența.

In arliivul de stat medicean din Florența am descoperit o serie de documente de o mare importanță, toate relative la Mihaiu Viteazul.

Ceea ce constitue importanța excepțională a acestor documente este, că ele sunt scrise de contimporanii ce ati cunoscut pe Principele nostru, care ati fost în tabăra lui, care l'ati vă<iut, şi ati stat cu dînsul la vorbă.

lată maî întîiu o relațiune de tot ce s'a întîmplat între armata Principelui Mihaiu şi Sinan-Paşa începînd de la 16 Octomvrie pînă la 1 Noemvrie 1595.

Melatione di tutto il successo seguito tra l'esercito del Principe e Sinan-Bassa comminciando dalii 16 di Ottobre sino al 1 Novembre.

Acesta relațiune cuprinde descrierea Ui cu di a tutulor mişcărilor, atacurilor, asalturilor armatei lui Mihaiu din diua de 16 Octombrie 1595, când se presintă înaintea Tlrgoviştei ca să găsească pe Sinan-Paşa, până când aruncă pe furci, dincolo de Dunăre, 1 Noemvrie.

Acest raport e de natură a interesa în cel maî înalt grad pe militari şi pe oâmenî de meserie.

Noi nu putem a'l analisa aci, caracterul seO refuzându-se analiseî. Sunt însă într'însul câte-va puncte asupra cărora atrag atențiunea d-voastre.

Resultă din raportul nostru, că în tabera lui Mihaiu se afla, în această companie, o trupă de Italieni, *tutta de personne di comando,* condusă de un toscan din Siena, Silvio Piccolomini.

,,La înconjurarea cetățueî Giurgiului, Principele (Mihaiu-Vodă), dice documentul, trime-' se să roage pe D. Silvio Piccolomini, ca să meargă la bateria . . . şi să îngrijască, împreună cu Italianiî seî, ca să fie bine condusă; ceea ce făcu îndată. Examinând bateria şi constatând ceea ce'î lipsesce, *l).* Silvio Piccolomini însciință despre aceasta pe Principe, care se transferise şi el acolo aproape în persoană; îndată totul fu regulat şi începu a se trage cu maî mult ordin . . . noaptea se

dete un viguros asalt *un gagliardo assalto* etc. . , şi maî departe : „din Italianî nu a murit nici unul, pentru că toți erau îmbrăcați *alVusanza de Italia,* aii fost însă' maî mulți răniți !"

„Principele, adaogă documentul, s'a purtat în tot timpul cu mare vitejie, şi e chemat a avea mare isbândă în meseria armelor, dându'i D-deti. o putere corporală extra-ordinariă pentru a resista ostenelilor, precum şi prudență şi îndrăsnealâ pentru a începe şi conduce bine o întreprindere."

„ll Principe si e portato sempre con gran valore et e per far gran riuscita nel mestiero delle armi, havendogli data la Maestă di Dio estraordinaria fortezza di corpo per resistere alle fatiche, et prudenza et ardir per încomminciare e guider bene Vimprese."

Raportul acesta, de care ne ocupăm, pare a fi făcut de către unul din militarii ce însoțea pe Silvio Piccolomini şi trimes în Florența vre unul general sau ministru al marelui Duce de Toscana.

Pe lângă acest raport militar am găsit un memoriu foarte lung de vre o (lece coaie, avend un caracter maî mult politic şi diplomatic, care cată a esplica şi a justifica Intrarea marelui Cancelar al Poloniei, Zamoiski în Moldova.

Veți dori poate. Domniilor, să sciți cum şi de unde a venit în tabăra lui Mihai Silvio Piccolomini cu trupa sa.

Aceasta se poate vedea dintr'o scrisoare ce am aci a lui Sigismund prințul Transilva-

nieî, către marele duce al Toscanei (Di Corona 20 Noembrie 1595).

„După ce D. Silvio Piccolomini, scrie Sigismund marelui Duca, a îndeplinit cu marea mea satisfacțiune sarcina de orator şi ambasador al Alteței Voastre Serenissime felicitându me pentru nunta mea, „nella congratulatione delle mie nozze" mi se presintă ca cavaler şi şef al foarteî onorate trupe ce a plăcut A. V. Serenissime de a'mî trimete . . *mi s'appresento come cavaliero e capo dell'honoratissima truppa che piaque all' A. V. Serenissima di mandarini, con la quale e nelV ocassione di combattere in campagna e nelV espugnationi che si fecero della fortezza" di Oiorgiu ed altre come si scrisse si porto cosi egregiamente con turti suoi, che non senza meraviglia e laude de tutta la natione e gloria delV A. V. ne sară sempre tenuto qua memoria}*.

Sigismond ar fi dorit ca Piccolomini să maî remăe cât-va timp la curtea sa, căcî aprețiază foarte mult qualitățile sale, o aşa de mare experiență ce arată în arta militară precum şi talentele seale de orator.

Dar să trecem la alt subiect.

Eată, D-lor, un document foarte interesant, datat din /\lbagiulia 4 Ianuarie 1597.

In el se ved tratativele şi negoțiațiunile ce se fac între Miliai pe de o parte, şi de alta între representanțiî Papeî, Imperatuluî şi Principelui Transilvaniei.

Prima propunere a Principelui fu de a sci daca era a se face resboiti sati pace cu Turci.

„La *prima proposta del Voivoda fu che âesiderava saper se aveva da esser guerra o pace con Turchi.*

I se respunse din partea Santitățel Seale, a M. S. Imperatoruluî şi a Principelui Trânsilvaniel, că se dorea continuarea resbelului cu cea mai mare vigoare.

„Fu risposto per parte di S. S-ta, della M-ta delVImperatore e del Principe di Transilvania che si doveva continuar la guerre con piu animo che măi.

2° întreabă dacă n'ar fi bine a dissimula cu Turcii, pană când se vor aduna forțele creştinătate!.

Se conchise eă aceasta era oportun şi mai cu seamă pentru Voivodă oare are țara sa vecină şi deschisă inamicului.

3. întrebă dacă resboiul din partea creştinătățel se va transferi în Valaehia sau în Ungaria sati în ambele părți etc. etc. . . .

Continua stipulațiunile şi se stabilesce câtă forță armată trebue să dea fie care din părțile contractante.

Banii pentru a întreține armatele vor fi dați de către marele Pontefioe, Imperatul şi Regele Spaniei. Se prevede încă midloaceie de a trece Dunărea, ast-fel în cât se vede că se proiecta un mare resboiti în contra Turcilor, cu mari armate aliate a căror comandă pare a fi fost destinată principelui nostru romîn.

Un document foarte important, ce am . descoperit în archivul medicean din Floreața, este o lungă epistolă a monsignorului Malas»

pina datată din Alba Iulia 14 Noembre, în care acesta narează, între altele, conversațiunile ce a avut cu Mihaiu, în maî multe întrevederi ce a obținut de la dânsul.

Mibai întrase în Transilvania şi se afla ' în vecinătatea Sibiului, arnerințând cu resboiti pe Andrei Bathorî. Era în anul 1599, câteva dile maî nainte de sângeroasa bătălie de la Şelimberg.

,,Merseiti pe câmpul de luptă, dice monsignorul Malespina, împins de ideea de a nu se dice că, în momentul când se pregătea a se versa atâta sânge creştin, un ministru apostolic nu 'şî-a dat toate silințele ca să eviteze o asemenea eventualitate. Găsiiti armatele departe de o legă de„ oraşul Sibiiti, şi aproape una de alta de o milă italiană. Merseitl maî întâiti la IH-mul Cardinal (Andrei Bathori) şi îî expuseiti causa venireî mele. II îndemnăiu să dea mat mult credement relațiunit ce dă familiarul meu despre forțele inimicului. Cardinalul îmî respunse : Acesta meditează de a fugi, dar eh nu voiți permite şi nu me îndoesc că voiți devora pe acest câine. *Iste nebulo meditatur fugam, sed ego non permitttam et non dubito, me devoraturum istum canem,* şi nu înceta de a provoca pe Mihai dicând că de n'ar fi fiul unei meretrice, ar trebui să vie la bătălie cu dînsul, sau la o luptă singulară, *ad singulare certamen.*"

Cardinalul era foarte belicos. Contraria opiniuneî celor maî mulțî din istorici, care pretind că Bathori a voit să trimeață la Mihai

pe Malaspina pentru a negoția pacea, Malaspina, în epistola sa, ne spune din contra, că cardinalul Bathori nu maî era de părere ca să se facă luî Mihai nici o propunere de înțelegere. *II cardinale si confirmava nella sua opinione, che non fosse bene che io proponessi alcun accordo.* Tocmai mal tărditi şi cu anevoință se uni şi Bathori cu Malaspina pentru o încercare de înțelegere cu Mihai.

Malaspina trece în tabăra lui Mihai şi are cu dânsul prima intrevedere.

Iî espuseiti, cjice prelatul italian, tot ce crecluiU necesariti ca să T conving a se întoarce îndărăt, asigurându'l că nu putea face un mal mare serviciu creştinătate!. El 'ml respunse că nu prin dorința de a domina, nicî prin setea de a v6rsa sînge creştin, neavend el altă intențiune de cât de a versa sânge turcesc, a venit el în Transilvania, că lui îl era destul de a trăi în linişte în Valaehia, în care cu o singură arătură respendindu-se semința crescea grâul, *nella qualle con una tola arătura spargendosi il seme, nasceva il fromento,* dar e irnperatorul creştinilor care, cu 14 scrisori T a îndemnat să resbune înjuriile ce Maiestatea Sa Cesarea primise de la Cardinal şi de la această națiune."

Malaspina nu pare a crede că Mihai spune adevărul, şi'î şi elice că aceasta nu pare probabil, fiind că cu consimțimântul Majestăței Sale Cesareă, Papa tratează unirea sufletelor şi forțelor *tratativa la congiunzione degli animi e delle forze,* şi că Cardinalul a consimțit la acea

!

unire. El esprimă lui Mihai dorința de a'î areta acele scrisori.

,,Mihai nu respunse de cât jurând că cea ce spuse este adevărat ; Mihai arată în urmă, *con molte imprecationi,* că el a fost foarte vesel când a audit de suirea Cardinalului pe tronul Transilvaniei, căci spera a trai în bună armonie cu densul, interesele Valachiel şi Transilvaniei fiind în strînse legături unele cu altele, dar audind că Cardinalul este hotărît a se apropia de Turci *accostarsi al Turco,* el care este hotărît pe de o parte de a trăi şi muri inimicul Turcului, iar pe de alta vedând că nu poate pune încredere din partea Transilvaniei, din acea oră a început să se prepare ca să ia această provincie Cardinalului, saQ, în cas când nu va putea învinge, să treacă în Ungaria în ajutorul Împăratului, cu hotărîrea de a nu se mai întoarce în Valaehia, şi pentru aceasta a adus cu sine mumă, nevastă, fii şi toată suita sa.

Mihai demonstra încă necesitatea ceT împinse de a intra în Transilvania, arătând că a interceptat scrisori din care resultă că cancelarul Poloniei Zamoiski, Eremia Movilă, prinţul Moldovei şi Cardinalul, s'ati înțeles între dânşii ca să întrunească împreună Polonia, Moldavia, Valaehia şi Transilvania şi că, pentru aceasta, el erați hotârîțl a T detrona pe densul."

Urmează o discuțiune foarte interesantă între Mihai şi Malaspina, în urma căreia Prinţul nostru învită pe prelatul catolic a formu-

la propunerile de înțelegere, dându'I *rendez-vous* pentru a doua di la oarele 7 de dimineața. A doua oii Malaspina nu putu obține audiență, Mihai dând diferite pretexte. Malaspina era de părere să mal aştepte pentru a obține de la Mihai o înțelegere, dar Cardinalul „care se guverna cu consiliu de tineri" *che si governava con consiglio de giovani,* îndată ce se apropiă armata lui Mihai, începu cu trei piese de artilerie a da într'însa, producend multe perderi, ast-fel în cât Mihai provocat începu lupta.

Malaspina descrie peripețiile luptei, care sunt la început favorabile Cardinalului, dar în cele din urmă Mihai cu o foarte mare valoare şi temeritate, pentru pericolul la care se espuse, *con grandissima valore e temerita per il pericolo a che egli s'espose,* schimbă destinele bătăliei, fâcu prisonier pe Cornish, generalul Cardinalulu', şi luă toate stindardele.

Cardinalul se trase atunci cu armata sa la zidurile Sibiiulul şi luă, cu artileria sa, o posițiune ast-fel în cât să nu poată fi cu înlesnire atacat de inamic. Mihai vedend că nu va putea causa mari perderi oştire! Transilvănene, merse, când sosi noaptea, de găsi pe Malaspina, îndemnându'l de a găsi vre un temperament, pentru a nu se versa atâta sânge, „me *'esorta a voler trovare qualche temperamento che non si spargesse tanto sangue,* **şi** ramaserăm înțeleşi, ca dimineața următoare eu să merg foarte de vreme sa întâlnesc pe cardinal, **şi** să tractăm despre acordul de stabilit.

Dar în ziori de zi, Mihai fu care veni la mine dicendu'mî, că nu maî este necesar fiind că Cardinalul a fugit.

Monsignorul Malaspina continuă espunerea evenimentelor întâmplate în urmă, îmbrăcând narațiunea sa cu acea formă ce'î da un caracter de o palpitantă actualitate.

Nu voiți continua, domnii mei, a analisa importantul document despre care vS vorbiiu, deşi el conține unele puncte necunoscute de nici un istoric pană acum. Aceasta m'ar conduce prea departe. M'am mulțumit a ve da o idee despre natura acestui prețios isvor istoric, care narează evenimentele seversite în Transilvania, maî zi cu zi pană la 11 Noembre 1599.

Totuşi nu me pot opri de a ve cita pasagiul în care Malaspina descrie pe Michai Viteazul.

„Palatinul (Micliai) este un om fără literatură, ast-fel în cât abia scie să'şl iscălească numele ; nu scie altă limbă de cât valacă şi turcească, dar este foarte viclean şi foarte artificios, e ilegitim, inconstant de natura sa, crud, libidinos, desprețuitor al consiliilor ce i se dă, precipitat şi, după cât spune mitropolitul din Tormon, avend puțină temere de D-deți."

„EU Palatino huomo senza lettere, di modo che appena sa acrivere il suo nome, ne sa altra lingua che la Valacca e la Turchesca, ma e astutissimo e artifitiosissimo, e illegitimo, inconstante di sua natura, crudele, libidinoso, sprezzator

de consigli, precipitoso e, per quanto dice il metropolitano di Tormon, poco timoratod lddio.,,

La această scbițare a principalelor trăsuri morale ale lui Mihai, voiri adăoga următoarele linii, trase dintr'un document ce l'am găsit în Iloma, care resumâ principalele trăsuri ale exteriorului săti fisic :

Este asemenea o mărturie oculară, care vede pe Mihai în momentul când dă nu seim ce notă Cardinalului Bathori :

„Când dete nota şi . . . . Cardinalului Bathori, în anul 1599, era în vărstă de vre-o 36 ani, cu pârul crăpuiu, cu carnațiunea brună, cu statura înaltă dar uscățivă, cu ochî afundațî, cu privirea oblică, taciturn şi pe gânduri."

Quando diede la nota et la (nu se poate descifra) *al Cardinal Bathori del 1599, era di etâ di circa 36 annf), di pelo arso, di carnagione bruna, di statura alta ma asciuta, di ocehi foschi, incavati, di guardatura torva, taciturno e pensieroso.*

Printre documentele ce mai am aici, Domnii mei, relativ la Mihai-Viteazul, voiu maî aminti o relațiune despre cele severşite în Transilvania, în urma bătăliei de la Goroslav, scrisă în însuşi quartierul general a luî Basta, de un oare-care Vincenzo Zaccoul.

Aci găsesc amărunte asupra morții luî Mihai în câmpia de la Torda, amărunte care ati interesul de a fi date de o mărturie oculară.

Pe lângă faptele cunoscute şi relatate de

[1]) Aci este o eroare. Mihai Viteazul avea atunci 43 de anî.

toţî istoricii, autorul relaţiuneî noastre ne face să asistăm la o eonversaţiune între Basta şi Mihai, din care se vede disenţiunile ce esistau. între aceste două personage.

Mihai insciinţază pe Basta că a doa di de dimineaţă va pleca cu vre o treî sau patru sute dintr'aî seî spre Fagaraşî, ca să 'şî ia nevasta şi copiiî. Basta se încercă să'l desconsilieze, Mihai însă părăsesce pe Basta cu ho~tărîrea de a pleca a doua di de dimineaţă.

I se atribue luî Mihai intenţiunea de a lua posesiune de Transilvania în numele seti.

Basta chiamă pe colonelul Zachel, cu care se concertă de a face prisonier pe Mihai, şi dă ordin colonelului Pez, de a chema a doua di de dimineaţă în consiliu pe prinţul român, şi în urmă a'l face prisonier în numele Maestăţiî Sale.

A doua di, vSdend pe Mihai că strânge mulţî soldaţi împrejurul seti, Basta luă altă resoluţiune şi chemă pe Schorfstein, locotenent-colonel al infanteriei valoane, şi 'î dete ordin de a merge cu o mănă din oamenii seî, la pavilionul luî Mihai şi, a'l face acolo prisonier în numele Imperatuluî, şi în caz când se va opune, să T omoare. Urmează descripţiunea omorireî luî Mihai, ast-fel precum o narează toţî istoricii,

Autorul relaţiuneî noastre vorbesce de nisce hârtii ce s'ar fi găsit asupra luî Mihai, şi pe care el pretinde că le-ar fi citit, şi din care resultă că Mihai avea planuri perverse, contrarii intereselor Imperatuluî. Asemenea hârtii compromiţătoare s'ar fi găsit şi asupra banului Mihalcea. Se vede însă că toate acestea sunt invenţiunî, ca să justifice asasinatul luî Basta.

Nu voi maî nota din lunga relaţiune ce analisez, de cît faptul nerelatat,' dacă nu mă înşel, de nicî un istoric adică că Basta, după moartea luî Mihai a espedat în Valaehia o anume persoană, ca să propue boerilor alegerea luî Marcu, fiul lui Petru Cercel, care se afla lângă densul.

Aceste noţiuni istorice le-am estras din Broşura imprimată, în Bucureşci anul i878 în tipografia Naţională a lui C. N. Râdulescul, strada Academiei, împărtăşite publicului de C. Esarcu într'o conferinţa ţinută la Atheneul Român. **Th.** C.

Zapis de mărturie din Scobinţeni.

Iată noî Dumitraşcu Ştefan vel Logofăt, şi Gthenghea vel Vornic, şi Nicoară hatman, şi Lupul vel Vist. şi Savin vel spătar, şi Apostol vel Armaş, şi Patraşco Başotă Logofet, şi Neagoe Postelnic, şi Dumitru Buhuş Logofet, şi Arsenie Vorn. de gloată, facem arătare precum au venit înaintea noastră Ţoanţă şi sorusa Dumitra, fetele luî Patraşcu, nepoatele luî Ion Scobinţu din Scobinţeni, şi de bună voia lor, de nime silite nicî asuprite ş-au vîndut dreaptă ocina lor şi moşie din sat din Scobinţeni, ce'î în ţinutul Cărligătureî, dintr'o a şesea parte, jumătate cu o a şeptea parte din heleşteu, şi cu o a şesea parte din moară, şi cu partea ce au în două heleştee

stricate, partea ce li se va alege, şi cu tot venitul, şi acestea le-au vîndut Iul Gheorghe Roşea Vist. drept 60 taleri de argint.

Şi ati maî venit înaintea noastră Cornea ficioru Gabiei şi Verdeneseî, şi de bună voiea luî, de nime silit, nicî asuprit ş-ati vîndut dreaptă ocina luî, şi cumpărătură dintr'acel sat, din jumătate de sat din a treia parte a cincea parte, şi dintr'o a şeptea parte din beleşteti jumătate, şi din a şesea parte din moară jumătate, şi cu partea în două beleştee, partea lui ce se va alege, din ispisoc de cumpărătură de la Ieremia Voevod, şi acestea le-ati vîndut mal sus numitului luî Georgie Iloşca Visternic, drept 35 taleri de argint. Şi vedend şi noi această de bună voie tocmală şi deplină plată l-am făcut dumisale, zapisul acesta de mărturie pentru ca să'î fie de credință, pană când îşi va face şi deres de la Măria sa Vodă, şi spre maî mare credință, ne-am pus şi pecețile pe această adivSrată cartea noastră.

(Iscălit) *Dumitraşcu Ştefan Vel Logof. {L. P). Ghenghea vel Vom. (L. P.) Nicoară Hatm. (Ij. P). şi toți cei lalți boieri aâți sunt numiți la începutul zapisului, împreună cu pecețile lor.*

De pe Sîrbie pe limba moldovenească am tălmăcit la anul **1811** Fev. **16.**

Clucerul Pavăl Dobrin.

Suretul acestui document-mărturie, este în dispunea raea. Th. C.

Zapis de mărturie.

Iată noi Dumitraşc Ştefan vel Logofet şi Ghenghea vel Vornic şi Nicoară hatman şi pârcălab Sucevei şi Lupul vel Vist. şi Savin vel Spătar, şi Apostol vel Armaşti, şi Patraşco Başotă Logofit, şi Neagoie Posteln. şi Dumitru Buhuş Logofât, şi Arsenie Vornic de gloată, facem arătare precum ati venit înaintea noastră, Ştefana fata luî Drăgan, strenepoata luî lvaşcu, şi de a eî bună voie de nime silită nici asuprită, ş-ati vîndut dreaptă ocina sa şi moşie, din a şesea parte din Scobințeni, a patra parte ce'i în ținutul Cărligătureî, şi cu loc de heleştea în părăul satului cât se va alege, aceea o au vîndut luî Gheorghie Roşea Vistern. drept 20 taleri bani gata. Apoi noî vedând această de bună voia lor tocmală şi deplină plată, am făcut şi de la noî maî sus numitului lui Gheorghie Roşea Vister. acest zapis de mărturie, pentru ca să'şî facă şi deres de la j Măria sa Vodă; şi spre mai mare credință ne-am pus şi pecețile pe acest adiverat zapisul nostru.

în laşi vlet 7136 (1627) Decemvrie 18.

(Iscălit) ***Dumitraşc Ştefan Vel Logofet (L. P), Ghenghea vel Vom. (L. P). Necoarâ hatman** (Z,. **P). şi toți ceilalți bo~ ieri câți sunt numiți la începutul zapisului, împreună cu pecețile lor.***

De pe sîrbie pe limb» moldovenească am tălmăcit la anul 1811 Fev. 16.

Clucerul Pavăl Debrrn.

Acest document este în dispozițiunea m,e». Th- G.

NOÎ MIRON BARNOVSKI MOVILA VOEVOD.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi.

lată viind înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri Ştefana fata lui Dragan, strănepoata luî lvaşcu, şi de a eî bună voie de nime silită nici asuprită, ş-atl vîndut dreaptă ocina sa şi moşie din sat din Scobinţeni, ce'î în ţinutul Cărligătureî, dintr'o a şesea parte din sat a patra parte, şi cu loc de heleşteti in părăul satuluî, însă partea ce i se va alege, şi le-aii vîndut acestea boierului nostru Iul Gheorghie Roşea Visternic drept 20 taleri de argint; şi sculându-se boierul nostru Gheorghie Roşea Visternic i-au plătit eî tot deplin de înaintea noastră. Drept aceia să'l fie luî şi de la noi, dreaptă ocină şi cumpărătură şi danie şi întăritură; cu tot venitul nestrămutat nicî odinioară în veci. Scris de Vlasie diac.

In laşî let 7136 (1627) Decern, li).
Însuşi Domnul ati poroncit. (L. P). *Gospod Dumitraşc Ştefan vel Logofet.* ^
De pe sîrbie pe limba moldoveneasca am tălmăcit la anul **1811** Fevr. **16.**
Clucerul Pavăl Debrin.

Acest suret este în dispoziţiunea mea.
Th. C.

ZAPIS DE VÎNZARE

Adecă eu lonaşco Moga feciorul luî Toader Moga, nepotul Mogâeî Sulgearul, însumî me" mărturisescu cu estu zapis al meti, de nime nevoit, nice asuprit, şi am vîndut a mea

direaptă ocinină şi moşie, din satu din Brăleşti de la Bahluiu, din jumătate de satu, a treia parte, lut Dumitru Buhuş visternic, dereptu 40 de taleri, cu totft venitu din tot locul, ca să-1 hîe Iul direaptă cumpărătură, şi la a noastră tocmală ati fost oameni buni anume: Constantin Hăbiaş, i Cazan Pohmat din Mulcel, şi Tănasie din Verăşanî şi Nicoară ^'intelescul de Covurlul, şi dinaintea a mulţi oameni bunî, şi eu. însumi Gligorie Musteaţă am scris cu a nostră mână, printr-acea noi toţî mărturisim cum am vedut această dare şi plată, ce mal sus scrie, ca să aibă dumealul şi zapis a face domnesc, pre maî mare credinţă, ne-am pus şi peceţi; adeverez. Pis ot triveş.

veleat 7137 (1628) Noemvrie 15.
(L. P.)
Pecetea Cazan Pohmat

* . *

Insă direasă ce am avut pre cea ocină ati pierit cându ati venit Hanul din ţara leşască în ţară ; deci de să .vor găsi cându vrudeva, să n-aibă a să creade la sămenţia mea, sati la alţi oameni. —(Nicoară Vintelescul, şi alte doue iscălituri încurcate, şi o pecete mică).

Acest zapis este scris pe hârtie, şi să aflâ în dispoziţiunea mea. Th. O.

ZAPIS DE VÎNZARE

Adecă eu Toader diaconul de Bârleşti şi cu soru mea Mărica, feciori Zahariî Benei, nepoţî Stancăl, strănepoţi Mogăî, aşîjderea şi

sămenția noastră Anton feciorul lui Feteon nepotul Frăsineî, strănepotul Mogăi, şi eu Florea şi cu frații mei Cozma şi Vasilie, şi soru noastră Palaghia, feciori Tudorel, nepot Drăghinei Păşcoae, strănepoți Mogăi, şi eu. Vasilie şi cu frații mei Gligorie şî lonaşco Burki şi Benea şi Isaico şi surorile noastre Ana şi Alba, feciori Alexandrei nepoții Stancăi, strănepoți Mogăi, toți nepoți şi strănepoți Mogăi, mărturisim cu cestu zapis al nostru, cum noi de bună voea noastră de nimene nevoiți nicî asupriți, ce de bună voe a noastră, ne-am tocmit cu dumnealui visternicul Buhuş, de î-am dat a nostră ocină şi moşie din giumetate de sat de Bârleşti, ce să împarte în patru părți, trei părți din vatra satului şi din tr'apă şi din țarină şi din fînaț, cu tot venitul ce va fi, şi dumnealui ne-au dat din giumătate de sat de siliştea Căcărăzenilor, giumătate cu tot venitul ce va fi, ocină dirept ocină, şi bani 50 de zloți bătuți. Şi ne-am tocmit cu dumnealui dirept aceia, ca să'î fie dumisale ocină şi moşie şi cuconilor şi nepoților dumisale neclătită nici dănăoară în veacî, şi nime din seminția noastră, ca să n'aibă a să amesteca la această adevărată a nostră schimbare, prilejitu-s-au întocmala noastră lonaşco Moldovan şi Gheorghie Dondăş şi Costîn, şi Sava, şi Vasilie şi mulți oameni buni, De aceasta mărturisim cu această scrisore a noastră, şi pre mal mare mărturie pusu-ne-am şi pecețile, şi eu Savin am scris, să se ştie ; let 7147 (1639) Fevruarie 27.

(Urmează trei peceți puse din fum).

Pecetea Anton i Toader diaconul. Pecetea Floarei, urmează 8 puneri de deget.

Cozma, Vasilie, Gligorie, lonaşco, Isaico.

Acest zapis în original scris pe hârtie, este în propietatea mea.

1h. C.

HOI IOX VASILIE VOEVOD.

Cu mila lut Dumnezeu domn țerei Moldovei.

Viind înaintea noastră, **şi** înaintea a lor noştri boeri mari şi micî aî Moldovei, sluga - noastră Iftimie cu un zapis de mărturie de la Ursul ^ Vartic, vornic, şi de la Pan Şoltuzti din Iaşi, şi de la Gheorghie din Bărgăoanî, şi de la Macsim, şi de la Onciul ot Prăjeşti, şi alți oameni bunT şi bătrîni, aşa scrie şi mărturisie într'acestu zapis, precum ati venit înaintea noastră Mateiu ficiorul lui Stoian din Găneştl,- de a lor bună voie, de nime silită nici asuprită şi ati vîndut a sa dreaptă ocină şi moşie a patra parte din sat Drăcşeni, cu tot ve-- nitul şi cu iazti ce s'ati alesti, şi ati vîndut slugii noastre lui Iftimie, în patru deci de galbeni, **şi** s'ati sculat sluga noastră **Iftimie,** şi ati plătit deplin aceşti bani, patru deci de galbeni în **manile** lui Mateiu ficiorii lui Stoian, care s"ati scris mal sus.

Aşijderea aii arătat înaintea noastră şi alt zapis cu mărturia de la Ursul din Sirețenî, şi- de la Stație cupeții ot Iaşi, **şi de** la Gheorghie Boțul, şi de la Gavril Siminiceanul, şi de la Ionaşcu Bălici vătau, şi de la Ştefan

Barcă, şi de la alţi oameni buni şi bătrînî. Aşijderea scrie şi mărturisie întră cestu zapis, precum ati venit înaintea noastră furaşco ficiorul popeî lui G-avril din Găneşci, de a lor bună voie de nime silitu nici asupritti, şi ati vîndut a sa dreaptă ocină şi moşie, a patra parte tij d'intr'acest sat Dracseni, cu tot veniţii şi cu partea din iaztl, şi cu loc de prisacă şi aii vîndut slugeî noastre lui Ittimie pentru un cal bun, şi alt cal bun, şi un cal murg in patru deci de galbeni, şi s'ati sculat sluga noastră Iftimie, şi ati plătit aceşti caî deplin 40 de galbeni în mâna luî Iuraşco fecior popii lui Gavril carii s'ati scris mai sus.

Aşijderea ne-au arătat înaintea noastră şi filt zapis şi cu mărturie de la lonaşco Avram biv vornic, şi de la Ursul Vărtic vornic, şi de la Andrei stolnic din Poliţeni, şi de ia Andonie ot tam, şi de la lonaşco BâncovicI, şi de la Ionaşcu Zupcul, şi de la Gavriliţă, şi de la Constantin şi de la alţi oameni buni şi bătrâni, aşa scrie şi mărturisie întră acest zapis, precum ati venit înaintea noastră Nicolae ficiorul bălţatuluî biv pitar, de a lor bună voie de nime silitu nici asupriţii, şi-aii vîndut a sa dreaptă ocină şi moşie, fratelui seti Grigorie şi lui Toader ce s'ati ales dintra acest sat Dracseni pentru nouă deci zloţi bătuţi, şi ati vîndut Toader şi Grigorie, partea Tor din Lehăceanî, şi s'ati sculat sluga noastră Iftimie, şi ati plătit deplin aceşti bani, nouă deci zloţi bătuţi, în mâna lui Necolaî ficiorul Bălţatuluî, biv pitar, şi noî Domni cu tot sfatul nostru, precum am

vedut adevărat zapis, şi cu mărturia acestor oameni bunî, aşa am scris, şi cu mărturia domnească, precum am credut, şi de la noî încă am dat şi am întărit slugii noastre lui Iftimie, părţile cele sus numite de ocină din satu Drăcsenî, să fie şi de la Domni, dreaptă ocină şi rescumpărătură, şi uric şi întăritură, cu tot venitul neclătit să fie, pană în vecii vecilor amin.

__________Veleat 7147 (1639) Maî 10.

Acest suret scos de pe cel sîrbescii, scris pe hârtie, se află în disposiţiunea mea. Th. C.

UW ŢIGA1V VÎNDUT PE UN POL.OBOC CU MIERE.

Adecă noi Ioan Focea Uricar cu femeia mea Aîărica, strănepoată Petrei Ezereanuluî, scriem şi mărturisim cu scrisoarea noastră, cum noî de a noastră bună voie am vîndut al nostru derept ţigan anume, Ionaşcu fecior luî 1,'rsu Piscoae. Acesta Tam vîndut dumisale Vornicului Savin derept un polobocu de miare, preţuit derept dece galbeni, cu feciorii luî, ce va avea. Ce, acest ţigan, este mie dare şi miluire de ia Măria Sa, Domnul nostru Vasilie Voevod, pentru slujba noastră, ce am slujit Măriei Sale. Altă s'ati tras şi de moşie de pre Tulea.

Deci să'î fie dumisale ţigan şi rob cu feciorii luî ce va avea, **şi** să'şî facă dumnealui direase domnesci, că **şi** eti direase ce am avut

de dare şi de miluire de la Măria sa Vodă, încă le-am dat pre mâna dumisale, şi în tocmală noastră fost-au Ghearghel de Brăgăoani. şi Constantin Buhuş, şi Arhip de Prăjăsci, şi Mafteiti Stiian, şi maî pre mare credință scris-am etl cu mâna mea, şi am iscălit: să se scie.
u Prăjesci velet 7149 (1641) Ghenarie 17

Mafteiu (L. P.) (L. P.)
Gherghel
Ion Focea uricar, Constantin Buhuş, iscăl.

Acest document în original, scris pe hârtie ; se află în dispozițiunea mea.

Th. C.

NOt IOAN VĂSIME VOEVOD.

Cu mila lui Dumnedeu domn țe"rei Moldovei.

Viindu înaintea noastră şi înaintea ai noştri boeri aî Moldoveî mari şi micî, boerul nostru Dumitru Gbeuca biv Vornic şi popa Grigorie şi alte neamuri lor, şi s'ati tras față înaintea noastră eu sluga noastră Mateiti Stoiau şi cu Nicolaî şi cu alt neam al lor, pentru satul Drăcsiniî, ce este în ținutul Tutoveî, dicendu-re Dumitru Gbeuca şi popa Grigorie şi alte neamurile lor, precum ©Bte acest sat dreaptă ocină şi moşie a lor, dar Mateî Stoian şi Nicolaî s'ati sculat şi aii arătat uric înaintea noastră de la alțî domhî bfttrînî, şi iară Mateî Stoian şi Nicolaî ati respuns înaintea noastră, precum ati cumpărat tatăl lor Ursul Bălțatul biv Pitar, şi au arătat că este cumpărătură de la alțî Domni, şi Noî Domnii cu tot sfatul nostru nu le-am credut lor, şi am trimes cu carte Domnească la oameni buni, precum ca să o-ia cu sufletele seale, şi cari ati ținut din bătrânii lor, aşa se cade să ție şi de acu înainte : şi aceşti oameni bunî din ceî de aproapei megiaşi, aşa ati luat cu sufletele seale : precum n'are nimica Dumitru Gheuca biv Vornic şi cu popa Grigorie şi cu alt neam a lor la acest sat Drăcsiniî că ati luat fără de cale. După aceia Dumitru Gbeuca cu popa Grigorie şi cu alți'oameni aî lor, n'ati vrut să le lase lor după leage, precum au dis aceî oameni bunî; apoi ati făcut să jure Matei Stoian şi Nicolaî cu : ,24 de oameni buni în sfînta biserică pe sfînta Evanghelie, precum n'are nici o treabă Dumitru Gbeuca şi cu popa Grigorie şi cu alt neamul lor într'acest sat ce s'ati scris maî sus, Drăcsiniî, anume bojilniî: Ionaşcu din Oneştî şi Zaharia şi Rauca ot Ghergbeşti şi Țarină ot Țifeştî şi Andonie din Polițeni şi Grigorie Ciosul din Bălițeşti şi Maxim ot Călămeneştî şi Antanasie ot tam şi Costin şi Ioan Drăsălia şi Ştefan Bârsan şi Vasilie ot Florinteşti şi Jilțul ot Miceşti **şi** altul Vasilie ot tam şi Neania ot Obîrşie şi Gheorghie ot tam şi Dumitru şi Constantin ot Voineştî şi Ignatu Cociobă şi Mateî ot tam şi Ursul ot Gălțeştî **şi** slugile noastre, Mateî Stoian şi Nicolaî şi alt neamul lor, s'ati îndreptat şi s'ati ***pus şi cu condeiii*** în visteria domnească cu 54 de zloți tătăresc!, precum ca să aibă a ți-

nea a sa dreaptă ocină şi moşie, satul Dracsinî cu tot venitu ; dar Dumitru Gheuca şi popa Grigorie şi alt neamul lor, s'au rămas înaintea noastră, şi înaintea aî noştrî boerî, să n'aibă a trage Dumitru Gheuca biv Vornic şi cu popa Grigorie şi cu alt neamul lor pe slugile noastre, pe Mateî Stoian şi pe Nicolaî şi pe tot neamul lor, pentru ca să iaie pana în veaciî veacilor, şi niminea ca să nu se mestice înaintea aceste cărți a noastră, că singur Domnul au poroncit.

Veleat 7149 (1641) Fevruarie 3.

Acest document tradus de pe Sîrbie se află în proprietatea mea. , Th. C.

JVOl IOAJV VASILIE VOEVOD.

Cu mila luî. Dumnezeu domn tereî Moldovei.

Viind înaintea noastră şi înaintea aî noş- ^ tri boieri marî şi micî sluga noastră Iftimie vătati şi ati arătat înaintea noastră din zapis şi mărturie de la slugile noastre Isac Ureadnic din B'rlad şi Râcliş curtean, şi de la lopul cupețu şi de la lonaşco Baltag, şi de la Ursul Aprod de la Zmianî, şi de la mulțî oamenî bunî slugî domnesci, scrie şi mărturisie întru cestu zapis, precum aii fost cumpărat sluga noastră Dumitraşcu Gheuca, unele părțî de ocină din satul Dracsini, ce este pe pîrăul Studeneț, în ținutul Tutoveî, şi el ati fost cumpărat de la Oprina soacra Stancăi, şi de la alțî frațî a Stancăî, de Ia Dokia, şi de

la Toader Bălțatul, şi de la Nicolaî, ficior Ursului pitar, toată partea lor ce se alege, jumătate dintru acesta sat; dar sluga noastră sus numit Iftimie ati întorsu toți banii lut Dumitraşco Gheuca, toțî câțî ati fost dat el pentru acea parte ; că Iftimie ati avut ceea-l-altă jumătate de sat, dreaptă cumpărătură maî înainte ; dar slugeî noastre lui Dumitraşco Gheuca nu s'ati cădut luî să cumpere dintru acest sat Dracsinî, că au cumpărat sluga noastră Iftimie maî înainte ceealaltă jumătate sat din Dracsinî ; şi-aii luat Dumitraşco Gheuca aî luî drepți bani câțî ati fost el dat, de la Iftimie şepte-decl şi cinci galbeni ungurescl, bani gata, şi noî Domnul cu tot sfatul nostru, precum am vedut acestu adivărat zapis, şi mărturie, gi întoarcere, am credut, şi de la noî încă am dat şi am întărit slugeî noastre sus numit luî Iftimie vătau\ la aceste sus numite părțî de ocină din satu Dracsinî, ce s'ati aleşii jumătate sat din vatra satuluî, şi din câmpii, şi din fănețe, şi cu vad de moară pe pîrăul Studeneț, şi cu locti de prisacă, şi cu tot venitul ce este a luî dreaptă cumpărătură şi întoarcere, precum este lui şi de la noî dreaptă ocină şi cumpărătură şi întărire şi uric, cu tot venitul, neclătit pană în veaci, şi nimene să nu să scoale înaintea cărții noastre, că singur Domnul au poroncit.

Veleat (7153) 1645 Iunie 11.

Acest suret scoşii de pe Sîrbie, este în proprietatea mea. Th. C.

NOI GHEORGHIE ŞTEFAN VOEVOD

Bojiî Mîlostiu Gospodar Zemli Moldavscoi

Datam cartea domniei meale slugii noastre Grumazii căpitanul, ca să fie tare şi puternic cu cartea domniei meale, să aibă a ţinea şi a opri toată parte de loc din sat din Mânzeştî ot volost (ţinut) laşi, care parte de loc ati fostu dat unei temei anume Sobiicăi de doamna luî Vasilie Vodă, căci i-au slujit. Pentru aceea ca să aibă a o ţinea, şi alt nimea să n'aibă treabă; pentru aceea ca să aibă a'şî kiema şi oameni streini din alte teri, fie ce limbă vor fi, să vie să se aşeză acolea la acea silişte; iar dacă vor veni şi se vor aşeza acolea, de la domnia mea vor avea slobozenie în şese aî, şi vor fi în pace de dajde şi de zloţi, şi de lei, şi de taleri şi de galbeni, şi de orţi, şi de iliş, şi de sulgiu, şi de alte dărî şi angării, ce vor fi, pre alţî mişei în ţeara domnieî mele, nice lucru vor lucra, ce de toate vor fi în pace. Aşijderea şi voî pârcălabi de acel ţinut şi olăcari, şi podvodarî şi . . . .şi deşugubinarî întru nimica să nu-î învăluiţi. Iar cine'î va învăluî, bine să scie că va fi de mare certare. Toe pişem (Aceasta scriem).

Saam gospodin veleal.

în laşi let 7164 (1656) Martie 12.

(Iscălit) ***Gheorghie Ştefan Voevod (L. P. mici).*** '

Această carte domniască în original scrisă pe hârtie este în dispoziţiunea mea. Th. C.

Vînzare a trei rozoare.

Iată Ila fratele lui Gheorghie, am vîndut partea unul rozor în moară; aşîjderea şi Solofia fata Munteancăl, îar partea a unuî rozor în moară; pre aceste douS rozoare 4 ughi.

Aşijderea şi altu rozor care l'ati vîndut Toader Răul, cu vărul seu Iarul şi cu văru seti Gonţea, cum am dat prea cel rozor 6 ughi din naintea a mulţî oamenî bunî, anume Isailă şi Gavril dea-colea, şi Tarsiţa de a colea şi Andreiti ot tam, şi Stan ot tam. Decî noî aceştî oamenî bunî ce maî sus scriem ve^end noi tocmală de bună voie şi plată deplin, neam puşti şi degetele.

Să se scie de când foametea de era merţa în 68 ughi.

Veleat 7169 (1661).

Acest zapis este scris cu slove colţurate, anevoie de citit. Originalul este în proprietatea mea. Rozorul este pământul cuprins între canalul prin care se aduce apă la moară. Th. C-

ZAPIS DE VIE.

Adecă eii Anghel sin Obrejie ot Focşiant scriu şi mărturisescu **cu** acestaş **al** mieti zapis, ca să fie de mare credinţă **la** mâna câ e Osasul, cum să se scie **că î-am** vîndutu **un** pogon de vie în dealul în Odobesci, direptu de**ce ughi** bani **gata,** şi **Tam vîndut** de **a mea bună voe, de nime** silit, **de nime** nevoitu, ci

de bună voia mea am vîndut acestu pogon de vie, ca să-'î fie luî moşie în veci, luî şi ficiorilor luî şi nepoţilor luî, câţi Dumnezeu î-ar. dărui, şi la tocmală noastră fost-au mulţî oamenî bunî din prejurul locului, şi din sus şi din jos, şi cu ştirea tuturor fraţilor noştri, şi a toată ruda noastră, şi mărturie att fostu mulţî oameni buni, anume Ion Bilăiu ot Focşiani, i Bejan sin Bilăiu, i Istratie lvan Bilăifi, i Albul sin ot tam, i Fătul ot tam, i Tătar sin Condrea ot tam, şi s'ati făcut în casa Kirei acesta zapis în tîrgu în Focşani.

Measeţu Martie denl 20. Leat 7170 (1662.)

Şi am scris eu. Vasilie Vărnecul.

(Urmează şese semne de deget).

Acest zapis interesant în privinţa ortografiei, este scris pe hârtie, şi se află îh proprietatea mea.

Th. C.

ZAPIS DE PĂMtNT DIN MICEŞTI.

Adecă eti Mirca şi Măria, fetele Zarieî, nepoatele luî Drâgoş, strănepoatele luî Marcu din Miceşti, scriem şi mărturisim cu cestu zapis al nostru, cum noî de bună voia noastră, de nime silite nice nevoite, am vîndut a noastră direaptă ocină şi moşie din sat din Miceşti, din partea Zarieî a cincea parte ; am vîndut dumisale luî Constantin sin Iftimie drept de ce leî bite (bătuţi) din vatra satului, şi din câmpu şi din pădure şi din pomăt, şi cu vaduri de moară, şi din iazuri, şi din tot locul cu tot venitul ce se va alege din partea Zarie a cincea parte, să'î fie dumisale direaptă ocină şi moşie de veaci; şi această tocmală s'ati făcut denaintea a mulţi oameni buni răzeşi ce s'ati prilejit, anume : Irimia de Miceşti, şi Ioan Călugărul de Miceşti şi Constantin ot Miceşti, şi Ioan Meşterul, şi Kiriac ot Ghergheştî, şi alţî oameni mulţî ce s'ati prilejit la această tocmală. Şi pentru credinţă ne-am pus şi degetele , să se scie.

Let 1662 (7170). Mart 27.

Constantin. ● ● ● ●

Iri^mia. Ion. Kiriac. Mirca. Măria.

Acest original este în proprietatea mea.

Th. C.

Zapis de la Mănăstirea Barnovski ce vinde o vie paragină de Ia Copoii lângă Iaşi.

Adecă noî ermonali losafu egumenul, şi monahul Gavrilie bătrânul, şi popa Partenie bătrânu, şi alţi călugări, tot soborul den sfînta monastire, ce se kiamă a luî Bărnoski în trîgu în laş', unde'î hramul Adormirea Preacistei, scriem şi noî toţî mărturisim cu tot soborul, cum noî de nime nevoiţi, nicî siliţî, ce de bună voiea noastră am vîndut o paragină de vie, ce att fost dreaptă a mânăstireî, în dealul de la Copoii ; care vie este pre lingă Măricuţa fata luî Procop, şi între Dămi-

an; această vie paragină o am vîndut'o noi tot soborul acestora ce scriem maî sus, Măricuțeî fata luî Procopie şi vecinuluî eî Iul Dămian drept cinci decî vedre mustu, şi să aibă a ne da vinul, acmu în toamnă, să nu maî treacă; însă această vie paragină n'ati avut garduri nicî în deal nici în vale; ce vedend că se strică bucatele acestor oamenî, pre gardurile paragineî noastre, o am vîndut lor, fiind pre lîngă viile lor, şi neîncăpend alții; pentru aceia ca să le fie lor dreaptă moşie în veacî această paragină, şi nime dintru frații noştri călugării să n'aibă a strica această a noastră vîndare, iar pentru mal mare credință am ptisii pecetea Sfintei mănăstiri, şi am şi iscălitu cu mânule noastre, cătră acesta adivăratti zapis al nostru, ca să fie de credință. Şi eti Apostolii uricariu Tecuceanu am scrisii.

u Eaş (1664) 7172 Iunie 28 dni.

Iscălitura egumenului Iosaf, în greceşte. (L. P. bisericeî)

Originalul este în dispozițiunea mea.
Th. O-

NOI ILIAŞ ALEXANDRII VOEVOD.

Bojio Miloatio Gospodar Zem,li Xțoldavscoi,

Scriem domnia mea la sluga noastră la A**postol din Simeani, dămu-ve ştire, deacă veți vedea cartea domniei meale ; Iară tu** să **mergi la sat la Gănguresci ce laste pre Prut, şi să strângi oameni buni de prin prejur megieşi,** şi să alegi o parte de moşie de acolo din satii din Găngureştî, ce se va alege partea lui Andronic, care parte îaste vîndută socrului llusulul hotnogul, precum are şi zapis pre aceea parte de moşie; deci precum îl scrie zapisul să'l alegeți, despre alți răzăşl, şi precum veți socoti cu oamenî bunî, şi va alege, să faceți o mărturie; să ne dați ştire. Za toe pisem. (Âşa scriem).

u Iaşi veleato 7 176 (1668) Mart 1.

Saum Gospodin reci {L. P. mari). Iară de va hi povestei întralt kip să vie de față.

Solomon Bîrlădeanu Vel Logofet.

Originalul acestei cărți domnesci este în proprietatea mea. **Th. C.**

NOI ŞTEFAN PETRU VOEVOD.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldacscoi.

Dat-am cartea domniei meale slugii noastre Mîrzaculuî hotnoguluf de călăraşi, să fie tare şi puternic cu cartea domnieî mele a ținea şi a opri a luî direapte moşii, şi cumpărături ce are pre zapise de cumpărături din sat din Scorțenî, partea Iul Lohănaş, şi din sat din Copăceana, şi din Faur, şi din Vâtcanî, şi din Lungeam, şi din Voroveani să aibă a le lua de a zăcea din pâne, şi din fîn şi din tot venitul ce se va aleage prea aceale hotare, şi din vin de la Vîtcanî. Aşîşderilea să aibă

a opri pre Vîrnă din sat din Lungeam despre partea Stratului, şi să aibă a spune rezeşilor, pentru un vad de moară ce iaste la Scorţeni, anume luî Ivan şi lui \îrnă să ezască acolo acel vad de preună cu Mîrzacul, cine cât îi va fi partea, într'o lună : iar carele nu va vrea, să ezască pană la zi, să aibă Mărzacul a ezi şi părţile lor ; iar cuî va părea cu strîmbul, să vie de faţă înaintea domniei meale, şi să'şî aducă şi direasele cele ce va avea să'şi întreabe.

Saam Gospodin veleal.

u Iaşi 7181 (1673) Mai 20.

(L. P. mari).

Aşijderea să aibă a lua şi lut Văscan şi fraţilor sel . . . . vor hi . . . . la Voroveni.

Acest actu în original de la Ştefan Petriceicu Vodă, este în proprietatea mea. Th. C.

ION ANTONIE BUSET VOEVOD.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscot.

Data cartea domniei meale slugeî noastre Mârzaculuî hotnoguluî, spră cea (cnp'kHA) să fie 1
tare şi puternic cu cartea domniei meale a 1
ţinea şi a opri toate moşiile luî ce are, şi cumpărături pre unde vor spune zapisele, din sat din Scorţenî şi din Voroveanî, şi din Vîtcanî partea . . . . . . şi din Fauri şi din Copăceana,- şi din Lungeani, aceale moşii să le ţie părţile luî ce i să (vor veni) pre aceale

hotare, cu tot vinituL şi să le zăciuiască din pane, şi din fin şi din vin, şi din tot ce se va alege în partea noastră Mârzacul. Aşîjderea să aibă a spune la aceî răzeşi aleşi, care au moşii cumpărături în Scorţenî anume: . . . . lui Evan şi . . . . fraţi ai Vârna, să ezască cu toţii, ceneş părţile unui eazti ce este la sat la Scorfenî, şi să li să puie di dinaintea oameni buni şi bătrâni. — To e pişet. (Aceasta scriem).

u laşi, leat 7184 (1676) Mart.

Saam Gospodin reci (însuşi Domnul att «dis).

(L. P. mari)

Acest original este deteriorat, în cât lipsesc cîteva cuvinte. Rl este în proprietatea mea.

Th. C.

Scrisoare de mărturie a moşiei Mirceştl.

Seubo me Antiohie Jora vel Logofet, i Ion Buhuş biv vel Logofet, i Lupul Costake vel Vornic, doini zemli, i Neculal Costin biv vel Vornic, i Manolache Ruset vel Vornic vişneai zemli i Pavel Ciocârlan biv vel Vornic, i Dumitraşcu Racoviţă Hatman, i Pârcălab Suciavski, i Neculal Ruset vel Postelnic, i Maxut biv vel Postelnic, i Deadiul vei Spătar, i Savin vel Ban, i Ion Sturza vel Paharnic, i Dabija biv vel Paharnic, i Gavril Miclescul biv vel Paharnic, i Ion Paladi vel Visternic, i Gheorghie Apostol biv vel Vister-

nic, i Ilie Catargiu biv vel Visternic, i Preda Palade vel Stolnic, **i** Constantin Costac^e vel Comis, i lonaşco Isăcescu vel Medelniceriii, i Solomon Costake vel Cluceriti, i Ştefan Luca treti Logofet şi alţi boeri de Curtea măriei sale Iul Vodă : scriem şi dăm scire cu această scrisoare de mărturie a noastră. Precum au venit înaintea noastră a tuturor, cinstit fratele nostru Dumnealui iordake Ruset ce au. fost Vornic mare de ţara de jos, şi aU jeluit la noi eu mare jalobă, precum i-au perit toate dreasele a unul sa·. întreg, anume Mirceaştil de la ţinutul Sucevei. Care acest sat iaste de lîn gă altu sat a Dumisale, anume Şcheia peste Siretiu, care acel sat Mirceaştil şi cu vecini cu tot îl iaste cumpărătură dumisale de la . . . . . . fata Prăjesculuî, ce au ţinut-o Neculal Stîrcea, drept 500 lei, bani de argint, şi câte drease şi zapise au fost acelui sat şi noue şi vechi, toate s-ati *răsărit,* fiind legate la un loc, şi au lipsit din mâna Dumisale, avend şi Dumnealui multe tulburări, şi strâmutându-se dreasele din locîi în locli, i-au perit dreasele acestui sat care scriem maî sus, anume Mirceaştil de la ţinutul Sucevei.

De care vedend şi noi adeverat şi marea jalobă Dumisale cătră noi, am credut şi am socotit împreună cu toţii, de i-am făcut Dumisale această scrisoare a noastră de mărturie şi întăriturl pe aceal sat de mai sus numit, anume Mirceaştil de la ţinutul Suceavei cu vecini cu tot şi cu tot hotarul satului, carele si-ati cumpărat Dumnealui pre aî seî drepţi bani

500 Iei, bani de argint, de la . . . . . . fata Prăjesculuî, ce ati ţinut-o Neculal Stîrcea, ca să aibă credinţă, cum că este dreaptă moşia şi cumpărătură a dumisale. Pentru aceea şi de la noi, ca să'î fie dreaptă ocină şi moşie şi cumpărătură şi jupîneseî D-sale şi ficiorilor şi nepoţilor dumisale în veci. Şi să aîbă dumnealui a-şî face şi ispisoc domnescti den tăritură. Iară aceale drease şi zapise ce î-ati perit, de s'ar tîmpla von tr-o vreame ca să îasă cineva cu dînsele la ivală, ori la ce judeţU s-ar tîmpla, să nu se ţie în samă, ce să aibă a se lua, şi să se dea la mâna dumisale, luî Iordaki Ruset vornicul, sau la fiii dumisale, întralt kip să nu fie. Şi pentru maî mare încredinţare şi întăriturâ ni-am iscălit cu toţii. Şi eti Acsinte Uricarul am scris ca să se scie.

u Iaşi velet 7216 (1708) *ᵖevruari 20 dni.

(Iscăliţi toţi boeril de mal sus pomeniţi).

In dilele lui Mihaî Racoviţă Vodă într'a doua Domnie.

Această mărturie dată de 21 boieri însemnaţi, subscrişi cu toţii în ea ; aceste iscălituri .ar putea servi la paleografie. Dacă voiti fi înlesnirii, voiţi căuta a le litografia, spre serviciul public. Originalul scris pe hârtie groasă şi mare este în disposiţiunea mea.

Th 0.

Io Mihai Racoviţă Voevod,

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi,

Adecă au venit din naintea noastră, şi din naintea tuturor a lor noştri moldovenesci boiarî a mari şi a mici, credincios şi cin-

stit boiarinul nostru, dumnealui lordaki Iluset biv vel vornic doinei zemli, şi ati făcut mare jalobă la Uomnia mea, pe cum î-ati perit nişte drease a unui sat întreg, anume Mirceaştil la ținutul Sucevei, care acestu sat Mirceaştil iaste lângă alto. sat a dumisale anume Skeea prea Siretiu, care acest sat Mirceaştil şi cu vecinii cu tot îi iaste cumpărătură de ia . . . . fata Prăjăscului, ce ati ținut-o Nicolae Stîrcea, drepții 500 lei bani de argint; şi câte drease ati avut de la vîndătorul acelui sat Mirceaştilor şi veki şi nou8 toate s'aU ***răsărit,*** fiind legate la un locti, şi ati lipsit din mâna dumisale, avend şi dumnealui multe tulburări, şi strămutându-se dreasele din locti în locil, I-aU perit toate dresele acelui sat, care scrie maî sus anume Mirceaştil de la ținutul Sucevei.

Deci vexând domnia mea adeverată şi mare jalobă a dumisale, am socotit împreună cu tot sfatul nostru, şi m'am milostivit şi î-am dat şi î-am întărit prea acel sat întreg ce s'ati. numit maî sus anume Mirceaştiî de la ținutul Sucevei, cu vecinî cu tot, şi cu tot hotarul satului carele şi'au cumpărat dumnealui pre ai seî drepți bani 500 leî bani de argint de la . . . . . . fata Prăjăsculuî, ce ati ținut-o Neculal Stîrcea, ca săi fie şi de la domnia mea dreaptă ocină şi moşie şi cumpărătură, şi jupîneseî dumisale, şi fiilor şi nepoților dumisale, şi uric şi întăritură cu tot venitul stătător în veaci, căci ş'ati cumpărat pre al seî banî drepți. Iară aceale drease şi zapise ce I-ati perit, de s'ar tîmpla vontr'o vreame, ca să Iasă cineva cu

dînsele la ivală, ori la ce județ s'ar tîmpla să nu se ție în samă, ce să aibă a se lua şi să se dea la mâna dumisale, luî lordaki Vornicul, sati la fiii dumisale ; şi altul nimea să nu se amestece.

Pread sim listomi gospodvamî, taco potvreadihomi da znaetsea.

u Iaşi vleto 7216 (1708) Fevr. 21 în a doua Domnie.

Noi Mihai Racoviță Voevod *(L. P.)*

(Iscălitura cea mare)

Acsintie Uricaru.

Acest hrisov scris pe hârtie groasă, pronumiță turceasca, este în păstrarea mea. Th. C.

ZAPfSO DE PRISACĂ.

Adică eti Lupa ("emeia lui Ştefan, nora luî Gligoraş Bădie, şi copiii mei, anume : Mihalache şi surorile, făcut-am zapisul nostru la mâna lui Stamatie, precum să se ştie că i-am datti un loc de prisacă pe cât ține cu pomii, nucî, perji, din Gârceni, din partea Iul Tecman, să se ştie, că i-amti datti danie pentru sufletu soțului meu şi a socrului meii, să'î fie ia dreaptă moşie şi ocină dumisale luî Stamatie, cuconilor dumisale, în veci de veci. Si întrebai şi pe frații socrului meu, şi pe Neculal diaconul, şi dideiu cu voiea tuturorti, ear cine a maî întoarce din frații meî, sau ficiorii mei, se fie blestemați ea Iuda, pentru căci ati. fost cu voiea tuturor. Şi pentru credință ne-am

puşti şi degitele. Această scrisoare s-ati făcut dinaintea a mu'ţî oamenî bunî care maî joşii s-aii iscălit.

u let (1712) 7220 August 23 dni.

Lupa sin Ion Vasile.

*

* *

Această copie s'ati prescris de mine, de pe cel adivărat orighinal întocma, pe cât s'ati pututii înţelege, şi am iscălit.

Gheorghe Roiu Sardariu.

1828 Septemvrie 5 satul Todireşti.

Originalul acestui zapis este în proprietatea mea.
Th, C.

Zapis pentru nn pogon şi jumătate de vie.

Adecă eti Ştefan Okiul şi cu femeea mea Ioana şi cu ficiorii noştri, făcut-am zapisul nostru, la mâna dumisale jupînuluî Costakie logofătului, precum de nime siliţii nicî asupriţii, ce de a noastră bună voie, am vîndut a noastră dreaptă ocină şi moşie un pogon şi jumătate cu trei prăjini, ce am lăsat de căsoe în deal la Deokeţi, care aii fostu moşie şi mie cumpărătură de la un frate al nostru Bejan Hrăţegan, şi via am făcuţ-o noî, ca să avem a da dumisale şi zapisele cele veki; şi am vîndut dumisale dreptu . . . . leî, şi ne-ati făcut dumnealui plată deplin. Deci şi noî am făcut adiverat zapis al nostru, la mâna dumisale ca să-îfie dumisale dreaptă ocină şi moşie

dumisale şi Jupînesel dumisale şi cueonilor dumisale, cacî noi am întrebat toate rudele noastre, şi nime nu s'ati aflat să o *sprijinească,* şi cându s'aîi făcut acestu zapis s'aU făcut de naintea a boerî şi a preoţi, şi mulţi oameni buni şi bătrîni, şi pentru încredinţare ne-am pus şi numele.

velet 7227 (1718) Noembrie 24.

Eu Stefan%vînzător, şi Ioana, femeea mea.

Eret Vlasie am scris zapisul (doue iscălituri încurcate).

Pătrăşcanţ}Veveriţă. Sandul Mgldi martur, *Gligorie* martur.

Acest document scris destul de lămurit pe hârtie '/â de coală, este în proprietatea mea._ Th. C.

NOI ORIOORIE GHICA VOEVOD.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi

Făceai ştire cu această carte a Domniei meale, precum aii avut pîră de faţă la divanul Domniei meale, cinstit şi credincios boiariul nostru Dumnealui Andrei Ruset vel Spâtar, cu a dumisale vecini, anume Gheorghe a Cîrstel şi fraţii luî, şi ficiorii luî, şi ficiorii luî Gbeorgbiţă a Alexandrei, şi Pavăl şi Vasilie Necoară, şi ficiorii lui Dănăilă, dicend aceştî oameni maî sus numit?, că-î asupreşte dumnealui vel Spătariul, trăgendu-l vecini de Mirceştiî de la ţinutul Sucevei, şi eî vecini

>_ nu se ştiu, şi sînt oameni de moşia de Mări-şeştl de la ținutul Neamțului, ți osebit ati di[s] înaintea Divanului, că când aU cumperat răposatul lordacbe Vornic părintele dumisale ~" Spătariului, satul Mirceştil, l'ati cumperat fără vecini. Iar dumnealui vel Spătariul au răspuns că părintele dumisale, răposatul lordake Vornic, au cumperat satul Mirceştil cu vecini, arătând şi dovadă un ispisoc de la Domnia Sa Mihai Vodă, şi au maî răspuns vel Spătariul, că în vremile trecute, pre când ținea prea puternica împărăție Camenița, fiind tulburări, neputend să trăiască oamenii cu odihnă în partea de sus, ati mutat părintele dumisale pe toțî vecinii de Mirceaşti, câțî s-ati aflat atuncea în sat, şi i-ati dus de i-au aşezat la satul seu Pribeştiî în ținutul Vasluiului, şi ati şedut acolo câtă-va vreme, iară după ce s'ati. aşezat tulburările, iarăşi i-ati. mutat pe vecinii seî la sîlişte la Mirceaşti, de unde era. — Numai unii dintre vecinii de Mirceaşti ce se însurase acolo la Pribeştiî, s-au cerşut să-î lase să rămîe în PribeştI şi i-ati lăsat. La care şi dovadă ati arătat vel Spătaiiti diata părintelui dumisale, în care arată câți vecini de Mirceaşti ati. remas în PribeştI la acea vreme ; î-ati dat cu satul Pribeştiî fiului seu Ştefan Eoset biv vel GluceriU ; iar satul Mirceaştil cu toți vecinii fără cei remaşî la PribeştI l'ati dat fiului seti Andrei Ruset vel Spătariti. Şi aceşti oameni de maî sus numiți, moşii şi părinții lor şi el nici o dată din Mirceaşti n'att lipsit, nici ati r§spuns că nu sunt vecini, la

care nicî eî n-ati putut tăgădui că părinții lor şi eî la Mirceaşti ati trăit şi î-ati mutat în PribeştI şi iarăşi din PribeştI în Mirceaşti, si ne-ati mal arătat vel Spătariul un ispisoc din domnia noastră întîia, în care arată^ că î-ati fost ridicat o samă de oamenî din vecinii de Mirceaşti, care ati rămas la Pribeştî în partea lui Ştefăniță Cluceriul, dicend că nu sunt vecini, şi cercându-se la acea vreme judecata lor cu Divanul, s'au dovedit şi s'ati dat rămaşî precum arată ispisocul, şi aceştia sunt neam de pe partea bărbătească cu aceia, la care eî ati tăgăduit că nu sunt rude de pe partea bărbătească, ce sunt de pe mumele lor.

Dar vel Spătariul ati dovedit înaintea Divanului cu lanole moşinaş de Muncel şi cu rudele lor vecinii ce ati remas în PribeştI, că sunt neam de pe partea bărbătească. Pentru care stând Domnia mea a lua sama împreună cu tot sfatul nostru, aceşti oamenî de maî sus numiți, nicî o dovadă n-ati adus, că sunt moşenî de pe partea bărbătească, de Mărişeştî, de la ținutul Neamțului, nici neam de a lor de pe partea bărbătească, unki, veri, nepoți care să fie trăitori la altă sîlişte, şi să nu fie vecini n-aii avut să arate nici alte dovedi carele să poată arăta să se îndrepteze, că nu sunt vecini n-ati avut. — Iară dumnealui vel spătariul avend dovezile ce arătăm mal sus, î-am dat rămaşî cu dreaptă judecata Divanului Domniei mele, să fie vecini împreună cu ceilalți vecini de Mirceaşti, şi această pîră să nu se mal pîrască peste cartea Domnie! mele.

Şi s'ati scris ispisocul acesta în scaunul Domniei mele în Iaşi de Tanasie Măcărescul logofet de taină.

Velet 7249 (1741) mesăța Iulie 8 dni.

(Iscălit) *Noi Grigorie Ghica Voevod.*

(L. P. mici)

Acest hrisov scris pe hârtie turcească e în dispoziţiunea mea. Th. C.

Zapis de vînzare.

Adecă eîi Nicolae biv Postelnic împreună cu fiii miei Ioniță Comis, şi Ştefan şi Constantin, mărturisim cu acestu adivărat zapis al nostru la mâna dumisale Toader Paladi vel Visternic, să se scie că de nime siliți nici asupriți, ce de a noastră bună voie am vîndut a noastră dreaptă ocină şi moşie doue sate întregi, anume satul Bîrleştii cu vad de m,oară în apa Bahluiului şi cu mori gata, ce iaste la ținutul Hârlăului, şi satul Gârțeştiî la ținutul Cărligăturei, care jumătate de satu de Bîrleşti, şi jumătaate de satu de Gîrțeşti, mi-aă fost mie date zestre de la soacră-mea Anița, ce aii fost nepoată de fată lui Bucioc Stolnicul, Iar jumătate de sat de Bîrleşti mi-au fost mie cumpărătură de la Constantin sin Scărlet Comis, care şi luî Scărlet i-att fost această moşie de pre maicăsa Safta, ce au fost sor cu muma soacră-mea fata lui Bucioc Stolnicul. Iară jumătate de satu de Gârțeşti îmi îaste cumpărătură de la Acsinia Hăbăşasca ce ati fost soră cu soacră-mea Anița ; care satul Bîrleştit pre din sus se hotăresce cu Irghicenii pană la un locti, şi de la un locti purcede a se hotărî cu Spinoasa : iar despre Jijioara sacă se hotărăsce cu Belceştii : iar din jos se hotărăsce cu Tutoesci ; iar satul Gîrțeşti! se hotărăsce pre din sus cu Tălhăresciî, şi merge hotarul păn în drumul Kicerei, şi pe din jos cu hotarul Podul-Leloaieî, şi se bate în cap cu Bîrleştii în apa Bahluiului.

Aceste moşii sate întregi cu casă gata în Bîrleşti, şi cu vad de moară, şi mori gata în apa Bahluiului, şi cu vecini, le-am vîndut noî dumisale Toader Palade vel \ isternic drept . . . . leî bani gata, pentru căci dumisale i s'au cădut a le cumpăra de pe neamul dumisale fiind jupîneasa Iul Bucioc fată Tăutuluî, sor cu moaşa dumisale, muma repăosatului Vornicului Paladi, şi de pe neamu ce i s'au căd.ut dumisale, le-am vîndut, şi ni-au făcutu plată deplin întru manile noastre. Dreptu aceea de acum înainte aceste sate întregi, cu mori gata şi cu vecini, şi cu casă gata, şi cu toate hotarele, şi cu toate veniturile să'î fie dumisale şi jupîneseî dumisale, şi fiilor seî drepte ocine şi moşii stătătoare în veci. Şi pe zapisul nostru sa şî facă dumnealui şi ispisoc domnesc, şi scrisorile cele veki a acestor moşii încă le am dat toate la mâna dumisale, şi pentru credință am iscălit şi noi şi alți boieri mari şi mici ce s'au întîmplat, ca să se crează.

Din Iaşi let 7253 (1745) Ianuarie 5.

(Iscăliţii Sturza vel Logof. martur, Nicolae Postelnic, Costaki Razuvel Logofet. Ioniţă biv Comis. Ştefan Constantin. lordaki Rusu biv Vornic. Manolaki vel Vornic. Aristarh vel Spătar. Ion iNeculcea biv Vornic. Lupul vel Stolnic. Ştefan Sturza biv vel stolnic. Toader Kostaki Stolnic Toader Jora, Moisaki Ranet biv vel Pitar. Mihalaki Keşco biv Medelnic.

Vasile Buhăescu biv vel Pitar, am scris cu disa lui Neculaî şi a fiilor seî, şi am fost la tocmeală.

Din dos se vede scris:

Dintre aceste 2 moşii, adecă două moşii, anume Bîrleştii şi Gîrceştil care le au fost vîndut Neculal Feştilă Dumisale reposatului Thoader Palade visternic, după judecata ce au avut Ştefan şi Konstantin ficiorii lui Neculaî Feştilă cu D-lul stolnicul Konstantin Palade, iau întors banii cîte pe a patra parte din sat, atîta din Bîrleşti cît. şi din GîrceştI 425 Iei adică patru sute două-deei. şi cinci lei, şt dîndu-se banii, am iscălit şi eu.

ion Kostaki vel Log.. . let 1765 Mart.

Acest act în original este în disposiţiunea mea.

Th. C.

NOI IOAN FEODOlt VOEVOD.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscot.

Dat-am cartea domniei mele luî Gheorghe Şiverdeanu mazâl şi fraţilor luî, şi altor veri şi nepoţi aî luî, anume preotului Dumitru şi fraţilor luî, slugile noastre Sava şi Simion Burghelea diecî, şi fraţilor lor şi altor verî aî lor. Sa fie volnici cu cartea domniei mele a-şl stăpâni şi a şi zăciui a lor drepte ocine şi moşii, ce ziseră că au de pe m»şul lor Mârzac căpitanul, şi de pe moaşa lor , Nastasia Mârzăciţa, pe apa Elanului, şi pe aiurea la ţinutul Pălcîuluî, anume : Răpcenii şi Lungenil şi Hănăşeniî şi Scorţenil şi Copceana, şi

Stefeniî şi Yoroveniî şi Ţipenî şi Gusăţenî şi Deleni şi Căpsăştiî, şi partea din Vâtcani şi Faurii şi alte părţî ce maî ziseră că au, şi după diresuri şi scrisori ce vor fi avend, să aibă a lua de a zăcea din toate sâmănăturile, din ţarini cu pâne, şi din fânaţe, şi din priseci cu stupi, însă din 50 unul, eară fiind maî puţini, voru lua câte o para de stup ; şi din grădini cu legume, şi din heleşteu şi din livezi şi din tot locul, cu tot venitul moşiei, după obiceiu. Aşijderea şi oamenii cel ce vor fi şăzători cu casă pe moşiile ce s-ati zisU maî sus, să aibă a lucra de boeresc stăpânilor moşiei câte 12 zile pe an, însă 6 zile de vară, şi 6 (Iile de earnă.

Iară care narii vra să lucreze să dea de toţii *căsariul* câte un leu după hotărârea Testamentului.

Şi poroncim domniea me şi dumilor-sale ispravnici aî ţinutului, pentru aceia care nu s-ar supune a-şî da venitul moşiei după obiceiu, se le faci zapt, supuindu-î şi împlinind de la dânşii tot venitul moşiei, după obiceiu. Şi niminea să nu stea în potriva cărţii domniei mele.

Iar cine ar avea a răspunde cu dovedi ce vor avea, să vie la Divan. Intr'alt chip să nu fie, căci aşa este poronca Domniei mele.

Veleat 7268 (1760) Iunie 8 zile.

(L. P. mici).

Procitoh Vel Logofet.

Acest original se află în disposiţiunea meii.

Th. C.

Cu mila lui Dumnezeu noî (\\u) Mia Voevoda Domn in țăra Moldovei.

Facem sciut şi cu această foaie a noastră cine va privi la ea, sau o va audi citindu-se. Că acea adeveratâ slugă şi boiar al nostru credincios, panul Dan dvornicul, ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Pentru aceea noi vedend a lui dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l'am gratificat cu o deosebită milă a noastră, *şi Ham dat în țara noastră un sat la Tamaşîi, unde a fost Petriță, ca să fie lut uric* cu tot venitul,, şi femeea lui JVia-ruşca, şi fratelui ei Ionul şi copiilor lor şi nepoților lor, şi strănepoților lor, şi restrănepoților lor, şi tot neamul lor, nestricat nici o dată în veacî. Eară hotarul acelui sat după hotarăle cele vechi, pe unde din veac au apucat. Eară la aceasta este credința Domniei noastre maî sus scrisului Uie Voevod, şi credința iubitului fiu al Domniei mele lioman, şi credința tuturor copiilor noştri. Şi credința boerilor noştri: credința panului Mihail şi a copiilor lui. Credința panului \ âlcea şi a copiilor luî. Credința panului Giurgea (Jurja) Fratovski (frătescu) şi a copiilor luî. Credința panului Giurgea Jumetate (Jomotatev) şi a copiilor luî. Credința panultiî Cupc·cî şi a copiilor luî. Credința panului Isaia şi a copiilor luî. Credința panului Stan visternicul, şi eredința panului Damacuş Stolnicul şi a copiilor luî. Credința panului Lazor şi a fratelui seti panului Stanciul. Credința panului

Staa BrălieÎQ (EPXAHH\) şi a copiilor lui. Credința panului Şteful şi a fratelui său panului Mândrea şi a copiilor lor. Credința panului Mihail Uricel (oy, HSEAA). Credința panului Băloşti paharnicul, şi credința tuturor boiarilor noştri şi mari şi micî. Iară după viața noastră cine va fi Domn țăreî noastre a Moldovei, sau dintre copiii noştri, *sau din neamul nostru, sau* ***fie*** *pre carele DumneaJeu îl va alege* (1) acela să nu strice dania noastră, ci maî vîrtos să o confirme şi întărească, pentru că noi i-am dat-o pentru dreapta şi credincioasa luî slujbă. Eară pentru mai mare tărie la toate cele maî sus scrise, poroncit-am slugeî noastre cef credincioase panului Neagoe marelui Logofet să scrie şi să atârne pecetea noastră, la această foaie a noastră. Scris-a Oancea în anul 6941 (^3ifMft) Fevr. 26 (R"S). — (Iscălitura Domnească dedesupt nu este, pecetea lipseşte fiind ruptă şi remasă numai o parte din şnurul roşu de matasă împletită în uric).

(I). Cuvintele substrase în traducere, cad în original pe îndoiturile pergamentului original şi sînt cam uzate. Dar cu atențiune şi prin comparațiune cu alte documente se pot sigur restabili.

NB. Dricul original pe pergament, s'a păstrat între rezeşii de la Tamaşfl, ținutul Bacatt, anume în familia ***Tatu,*** **descendinte de la Danu.**

La mine a venit prin preotul Dăscălescul de acolo, •carele a exprimat dorința sa de a avea o traducere de pe originalul Slavon; iară originalul să se depună în o casa publică a țărei spre păstrare, dându-se lui o quitanță de primire de la locul unde se va depune.

Eii am decis a depune acest document la Academie, iară dăruitoriulul să-î datt o copie de pe traducerea mea, precum şi chitanța de la Academie.

Episcopul Melhisedec.

Cu mila luî Dumnedeu noi Alexandru Voevod domn țerei Moldovei.

Facem cunoscut şi cu această foaie a noastră tuturor, cari o vor vedea sau o vor audi cetindu-se; Cum că am binevoit Domnia mea cu a noastră bună voință şi cu curată şi luminată inimă, şi am făcut pentru pomenirea sufletelor celor întru sântitate reposațî, părinților noştri şi pentru sănătatea noastră, şi am dat monastirel noastre, care este lângă Suceava, a luî Iațlcu, unde este templul Adormirea sînteî Născătoarei de Dumnedeu, unde este Stariță Fevronia, ca să aşeze sat la hotarul monastirei lângă monastire, unde va voi, şi orî pre cine să cbieme sau din țară streină, sati din țara noastră. Eară acelor oameni toțî câțî vor fi la acea monastire, le dăm slobozenie să-şî are, şi să samene săcară şi fin să cosască în țarina târgului Sucevei, ca şi oamenii târgoveți. De aseminea aceî oamenî să aibă slobozie, sati meşteri de vor fi, sati cojocari, sati orî de ce meşteşug, sati rus, sati grec, sati ori de ce limbă, să nu dea acel oamenî nici dare, nici posadă (1), nici ilişti (2), nici la morile noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici zeciuială din albine să nu dea, nicî din vie,.

nicî nimica alta să nu dea nicî-o-dată în veacî. De aseminea acelor oamenî să le fie slobod şi învoit a umbla cu oale, sau cu sare, sau după peşte, sau cu marfa vie de vor âmblaf saU cu moartă, cu ce vor putea trăi, pretutindinea în ţara noastră vîndend şi. cumpărând, şi prin tîrgurl şi prin sate; iară vamă nicăiurea să nu dea nici un groşii, fie vama vînduta orT ne vîndută(3). De aseminea nici dvornicii de Suceava şi nicî altul nimene să nu aibă treabă cu aceî oameni, nicî să-I judece, şi a nu lua de la eî nimica. Iară cine va vedea vre-o strâmbătate la acei oamenî, sâ-şî cate cu dânşii la Starița, sati la Domnia mea,—. dar alt județu să nu aibă, ci tot venitul acela să fie monastirel noastre ceî maî sus scrise, şi să fie monastirel noastre uric şi cu tot venitul nestricat în veacî. Iară la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod, şi credința boiarilor noştri. Credința panului Duma Dvornicul, credința panului Manoil, credința panului Nastasă, şi credința panului Costea pârcălabul şi a fratelui sett panului Nistor, şi credința panului Blaceanul, credința panului JulicI, credința panului Cosmişa, credința panului Duma Vistearnicul, credința panului Petrica postelnicul, credința panului Jurja comisul, şi credința tuturor boiarilor noştri moldovenesc! mari şi micî. Iară după viața noastră cine va fi domn țăreî noastre, acela să nu strice monastirel noastre dania noastră . Iară cine îî va strica această danie a noastră, să fie blestemat de

Domnul Dumnedeu şi mântuitoriul nostru Isus Ohristos, şi de pre curata Iul mumă şi de cel 318 părinți de la Nikea (4), şi au strigat sîngele luî asupra lor şi asupra fiilor lor. Iară spre mal mare tărie poroncit-am credinciosului nostru panului Mihail, să scrie şi să atârne pecetea noastră la această foaie a noastră. Scrisati Dobrul la Suceava, în anul 6961 (1453) Fevr. 23.

(1). Vedî cronica Romanului p. 1.—129.
(2). Acelaşi p. 121.
(3). Dată în antrepriză de Domnie.
(4). Aici este omisiune în original. Precum se vede din alte documente, aici lipseşte fraza: „şi să tie aseminea, jidovilor, carii ati restignit pe Christos şi aii strigat: sângele lui asupra lor şi asupra fiilor lor."

Cu mila Iul D zeu noi Ştefan Voevod Domn țârei Moldovei.

Ştiut facem şi cu această foaie a noastră tuturor celor ce o vor vedea sati o vor audi, <3etindu-se. Că aii venit înaintea noastră şi a ; boerilor noştri, sluga noastră Holovatie şi cu] fiicele sale vitrige Fedora şi Nastea, nepoatele Panului Corul şi de a lor bună-voe şi de' nime siliți nicî' nevoițî, att vîndut dreptul lor patrimoniu, şi care le era de hrană şi cumpărat de moşul lor Panul Corul, un locii de moară pe Bradâțel, lângă vechil© chilii, unde

ese Brădățelul din pădure (1) şi aii vîndut acel loc de moară slugeî noastre Stanciul— Aurariul cu 50 galbeni tătărescl. Şi sculându se sluga noastră Stanciul att plătit toțî şi deplin acel bani maî sus scrişi 50 de galbeni, în manile slugeî noastre Holovatie, şi în mînile fiicelor luî Fedora şi Nastea nepoatele Pa nulul Coruî. Şi documentele ce aii avut Panul Corul pe acel loc de moară din cumpărătură, ce cumpărase Pan Coruî acel loc de moară de la Jurjea Rotimpanu, şi de la sora luî de la Malea, cu 50 galbeni tătărăsC, de asemine le-au dat în manile slutei noastre Stanciul Aurariul înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri. Deci noi vgdend tocmeala lor cea de bună voie şi plata deplină, şi noi aşijderea am întărit slugeî noastre Stanciul Aurariul acel înainte (iis loc de moară pe Brădățel, ca să fie Iul de la noî uric şi cu tot venitul, luî şi copiilor luî şi nepoților lui şi răsnepoțiior lui, şi la tot neamul luî cine i se va alege maî de aproape nestricat nicî o-dată în veci. Iară la aceasta este credința Domniei noastre mal sus scrisul Ştefan Voevod, şi credința prea iubiților noştri copil Alexandru şi Bogdan-Vlad şi credința boerilor no?trî moldovenesc!, credința panului Vlaîcul Pârcălabul de Orheiti, şi credința fiului seti Panul Duma, credința panului Sbiarea, credința pa-

li) Locul acesta; ..Brădățelul din pădure*' se ceteşte cu greii, îiind pergamentul uzat. La capătul din urmă al frazei se pot ceti silabele :„i\ik '*T AHCA".

nulul Hrană dvornicul, credința panului Iuga, credința panului Neagu, credința panului Grangur, credința panului Hrăman, credința panului Gherman,. şi credința panului Oana Pârcălabii Oetățel ALbe, credința panului Ivaşcu şi credința panului Maxin Pârcălabii de Chilia, credința panului Dajbog Pârcălabul dc Neamțu şi credința panului Fetegotcă, credința panului Drăgan, credința panului Micot Pârcălabul Cetățel nouă, credința panului Şteful de la Hotin, credința panului Jațcu Hudici, credința panului Dragoş spătariul, credința panului Kiracol Vistiarnicul, credința panului Erimia Postelnicul, credința panului Ioan Paharnicul, credința panului Petrea Stolnicul, credința panului Grozea comisul şi credința tuturor boerilor noştrf Moldoveneşti mari şi mici. Iară după viața noastră cine va ti Domn țărei noastre moldoveneşti, din copiii noştrf sau din neamul nostru, sau iarăşi ori cine va fi pe carele îlti va alege D-detî, să fie Domn țărei Moldovei, acela să nu strice întăritura noastră, ci să o confirme şi să întărească ceea ce noi i-am dat şi-am întărit pentru slujba lui, şi pentru că el a cumpărat şie cu banii sel. Iară pentru mai multă tărie şi împuternicire a celor maî sus scrise, poroncit-am credinciosului nostru pan Tăutul logofătul, să scrie şi pecetea noastră să atârne la această foaie a noastră. Scris-a Costea, în Suceava, în anul 6972, (1464) luna Maiu 29.

NB In urtcul anterior între boierii țarot se poraenesce numat un pârcălab, negreşit acel de la Su-

-ceava. Dar în acest uric al marelui Ştefan se pomenesc mulți pârcălabi sau administratori de cetăți, anume : unul la Orheifl, doi la cetatea-Albă (Akermanul), doi la Kilia, unul la Neamț, unul la Cetatea-nouă (tioman), unul la Botin. De aici deducem, că marele Stetan a fortificat țara prin cetăți şi a organizato milităresce. Aceste posturi şi torturi milităresci se amintesc încă şi în uricul următorii!, de la Ieremia Moghilă, din anul lo97, afară de cele ocupate de Turci: Kilia şi Akermanul. ***Ep. M.***

Cu mila lui Dumnezeu Ion Radu Voevoda şi Domn a toată țara Ungro-Vlahieî.

Nepot al reposatuluî şi prea milostivului Ion Basarab Voevoda.

Dat-am Domnia mea această poroncă a Domniei mele cinstitului şi diregătoriuluî domniei mele jupanului Stanciu Marele paharnic, şi cu fiii luî câțî i ati dăruit D-zeti, ca să'î fie otcină la valea Prăcîcoveniî, jumătate din vale din satul numit Funia Bivoliței, însă partea Iul Stoîchețu şi cu frații sel, anume Luca şi Radul şi Stoîea şi Nicoară şi Vasilie şi popa Luca cu toate părțile lor ori cât se va alege, din câmp şi din pădure, şi din apă cu vaduri de moară, şi din vatra satului şi de prin tot hotarul, pentru că acel oameni mal sus numiți au fost toți k n e j i , apoi ei inşii de bună voia lor şi fără nici o silnicie s'ati vîndut cinstitului Diregătoriuluî Domniei mele, mal sus zisului jupînului Stanciul, marelui paharnic, cu toate părțile lor de otcină, ca să'î fie vecini pentru 17600 aspri gata. Şi apoi

iarăşi a fost avut Stoea şi altă cumpărătură de otcină, de aseminea iarăşi au vîndut-o Diregătoriuluî Domniei mele mai sus numit, pentru 1400 aspri gata. Şi iarăşi a cumpărații cinstitul Diregătoriii al Domniei mele mai sus numit jupanul Stanciul, marele paharnic, de la Nodabul şi de la frat.il sel, anume Volco şi Stanciul şi Iscrul şi iVluşa şi Volca şi Şerban şi Lepădatul şi de la Leaul toate părțile lor de otcină din Prăcicovenii şi dc prin tot hotarul, pentru 20300 aspri gata, şi el toți s'au vîudut să fie vecini. Şi iarăşi să fie cinstitului şi Diregătoriuluî Domniei mele jupanului Stanciu, Marele Paharnic, otcină la Prăcicovenl, partea lui Ghiurdun toată, şi moşia şi cumpărătura, şi a fraților săi anume: Stan şi Duca şi partea fiilor luî Ghiurdun anume iXeagoe şi Tudoru. Fiindcă au cumpărat diregătoriul Domniei mele mai sus numitul de la Ghiurdun toată partea lui şi moşie şi cumpărătura şi de la frații lui de la Stan şi de la Duca, şi de la fiii lui Ghiurdun de la Neagoe şi de la Tudoru', pentru 4000 aspri gata, şi ei toțî sau făcut vecini. Şi iarăşi aii cumpărat Diregătoriul Domniei mele mai sus dis otcină la Prăcicovenii, partea lui Stan toată şi de la fiii Iul Stan, de la Rătivoea şi de.la Nicola, pentru 4000 aspri gata, şi ei să fie vecini. Şi iarăşi să fie a cinstitului Diregătoriuluî Domniei mele jupanului Stanciuluî Marelui paharnic otcină la Prăcicovenii partea luî Bobe toată, pentru că ati cumpărat'o şi pe aceast i Diregătoriul. Domniei mele de la Boba, pentru 500 aspri gata, şi iarăşi să fie cinstitului Diregătoriuluî domniei mele jupanului Stanciu marelui paharnic otcină la Prăcicovenl din partea luî Nicola jumătate, şi din moşie şi din cumpărătură, şi de prin tot hotarul, pentru că însuşi Necola a venit înaintea Domniei melj ca să dea şi să înfrățească pe cinstitul şi diregătoriul Domniei mele mal sus zis, asupra a toată partea sa de otcină şi moşie şi cumpărătură, ca să fie doi frați nedispărțițî asupra a toată otcină a luî mai sus disă. Apoi diregătoriul domniei mele mal sus zis, pentru frăție mult ati miluit pe Necula şi au avut cinste multă şi att fost căutat, şi bir nimica n'aii dat în viața lui, ci tot a cheltuit diregătoriul domniei mele mai sus zis. După ce ati vedut Necula atâta cinste şi căutare şi miluire despre diregătoriul domniei mele, cum s'ati zis mal sus, el a pus şi blestem, că diipă moartea luî, nici un om dintre rudenii sati din sîngele lui nicî un amestec şi treabă să nu aibă. Iară dacă vre un om din sîngele lui s'ar încerca să strice această orînduire, acel om să fie de treî ori blestemat şi afurisit de cel 318 sfinți părinți ce sîntti în Nicheea. Si iarăşi au cumpărat cinstitul şi diregătoriul domniei mele mai sus numit jupanul Stanciu marele paharnic otcină la Prăcîcoveanii, din funia Popeştilor, toată partea Mogoşilor, şi moşia şi cumpărătura, pentru 2000 aspri gata, şi să fie vecini, şi Iarăşi a cumperat diregătorul domniei mele mai sus numit de la Prăv şi frații, fiii Mogoşilor, anume

\lad şi Dabul şi Voichiţa,toatâ partea lor de otcină şi moşie şi cumpărătură, pentru 1100 aspri gata, Iară eî să nu fie vecinî pentru că aşa au fost aşezarea. Şi iarăşi a cumpărat diregătorul domniei mele mal sus dis otcină la Prăcîcoveanî, insă partea soţiei Iul Datcu, fata lui Bade de la Vlăsâneştl, şi a lui Prăvu fiii soţiei sale Vlădae, toată din câmp şi din pădure şi din apă, şi din vatra satului şi de preste tot notarul, şi cu vecinii, însă otcină şi moşia, şi cumpărătura toată, câtă a cumpărat de la Radu fiul Gogului partea Neacşulească, pentru 2230 aspri, şi de la Necoară partea luî toată, din partea >eacşulească pentru 2200 aspri. Şi iarăşi toată partea luî Cazan, pentru 2000 aspri, şi cu vecinii anume Cazan şi Badea şi alţi vecinî câţî vor ri, pentru că a cumpărat cinstitul diregătorul domniei mele, mai sus clisul Jupan Stanciul marele paharnic, toată această otcină de la soţia Deatca, şi de la Prăvu fiul său maî sus (Jis, pentru 16000 aspri uata. Şi ati fost acolo la preţăluire mulţî boerî, anume : Lepâdatu de la Bradişanl şi Ursul logofetul de la Stanomireştî şi Ivan postelnicul fiul jupanului Dragomir Pitaru, şi Crăciun Vat şi Iştfan logofetul de la Keae, şi Hriză logofătul, şi încă mulţi boerî, carî nu s'ati scris aici. Şi iarăşi să fie cinstitului şi diregătoriuluî domniei mele mal sus dlsuiuî Jupanului Stanciu marelui Paharnic, otcină la Kusineştî lângă Olteţ, însă partea cinstitului şi reposatului diregător al domniei mele, Jupan Radu clucearul Buzăscul şi a fra-

ţilor seî. Jupanul Preda fost mare Ban al-Cralevei (Craiova) şi a jupanului Stroe fost mare stolnic, toată ori cât se va alege, şi din apă şi din vaduri de moară şi din câmp şi din pădure şi de prin tot hotarul, fiind că aceastâ mai sus disă otcină ati fost de moşie cinstiţilor, şi răposaţilor dire^ătorî al domniei mele, tuturor mal sus clişil ir fraţi. Apoi ati miluit însuşi cinstitul şi reposatul diregătorul domniei mele jupanul Radul Cluceariul pe cinstitul şi diregătoriul domniei mele, jupanul Stanciu marele paharnic, cu această maî sus <iisă otcină, ca să fie luî otcină în. ohabă, iară cinstitului şi răposatului diregâtoruluî domniei mele, jupanului Radu Clucearul şi părinţilor şi fraţilor lui întru veşnica pomenire. Şi am vedut domnia mea şi cartea cinstitului şi reposatului diregătorului domniei mele jupanului Radu Clucerul, în mâna cinstitului şi diregătorului domniei mele, jupanului Stanciu, marelui paharnic, făcută cu mare blestem, că dacă s'ar încerca cine-va să iae, sau să strice această miluire, sati din rudele luî sau din rodul inimii lui, sau alt cine-va dintre creştinii pravoslavnici, acel om să fie de trei ori blestemat şi afurisit de 318 sfinţi părinţi, care sunt în Nicheae, şi să aibă parte cu luda, şi cu Arie şi cu alţi necredincioşi tudeai. Pentru aceia dat-am şi domnia mea cinstitului şi diregătorului domniei mele şi este mal sus dis jupanului Stanciu marele paharnic, ca să fie lui toate cele maî sus duse ocine şi vecinî, şi moşii şi o-

habe lui şi fiilor lut şi nepoţilor luî şi strănepoţilor luî, şi de nimenî neclătite după botărârea domniei melc. Iată am pus şi martur domnia mea pe jupanul Cernica marele Dvornic, şi jupanul Lupu marele logofet, şi jupanul Neca, marele vistiar, şi jupanul Mrâzea marele spătar şi jupanul Bărcan marele stolnic, şi jupanul Costea marele Comis, şi jupanul Stanciu marele paharnic, şi jupanul Ceea marele postelnic, şi cu jupanul Lupu marele logofet. Şi eu Neagoe Logofetul am scris ia Tra^ovişte, luna Maiu 4 dile, în anul 7100 (15.)'2)?

(Subscris) *Ioan Radul Voevoda.*

In numele Tatălui şl al Finlnl şi al Sf. Duli Treimea cea Sântă de ofiinţă şi nedespărţita amin.

Iată eîl robul stăpânului meu, Domnului Dumnedeu şi Mântuitoriuluî nostru Isus Christos, închinătoriti al Treimeî, Io Eremia Moghilă Voevod, cu mila luî Dumnedeti Domn ţăreî Moldovei.

Facem sciut şi cu această foaie a noastră, tuturor celor ce o vor vedea, sati cetindu-se vor audi, cum că Domnia mea am bine voit cu a noastră bună voinţă, şi cu inimă luminată şi curată, din tot sufletul nastru şi cu tot cugetul şi cu ajutorul de la D-deti, şi cu bine-cuvintarea a trei Ierarhi al Moldavieî Părinţii noştri: Kir Georgie Mo-

v

fv

r

;

gbilă Arehiepiscop a toată ţara Moldaviei şi" Mitropolit al Sucevei,, şi a lui Kir Agathon Episcopul Romanului, şi a lui Kir Amfilobin Episcopul Rădăuţuluî, şi eu tot sfatul domniei mele. Am râvnit domnilor celor maî din-uainte, carii ati dat şi ati miluit. Aşa şi domnia mea daţ>am în cinstea şi slava Domnului O-oLeti făcetoriul ceriului şi al pământului, şi pentru mântuirea sufletească a reposaţilor întru santitate moşilor şi părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi a doamnei domniei mele, şi a toată casa noastră. Şi dat am şi înţărit-am si mjl_uiţ-am ruga noastră monastirea lui laţîcu — ce este lângă Suceava, unde este templul Adormirea presantei şi curatei şi prea bine cuvîntateî Stăpânei noastre Născătoarei de - D-deti şi pururea Fecioarei Marieî. Cu tot — locul şi cu toţi oamenii ce sînt aşezaţi în satul de lângă Monastirea laţîcu, la hotarul monastirel, pănâ unde ati dat şi ati întărit Ştefan Voevod cel bătrân unde le va plăcea, şi pe care vor chema ei în acel sat, oamenî din alte ţări sati din ţara noastră, leah, sau rus, sati sârb, sati grec, sati fie orî de ce limbă va fi. Iară acelor oameni tuturor orî câţi vor fi în acel sat monastiresc, li dăm slobozenie, să are pentru sine şi să samene sacară şi fân, să cosască în ţarina târgului Sucevei, ca şi oamenii târgoveţi. Şi de asemine aceî oamenî să aibă de la noî slobodenie mare, sati meşteri de vor fi, sati cojocari, sati ciobotarî, sau curălarl, sau **ori** ce feliti de meşteri **vor** fi, să nu aibă; aceî oamenî monastiresei

a da, nici dare, nici iliş, nicî podvoade să dee, nicî la morele noastre să nu lucreze, nice la cetate (*), dar nici deseatină din albinele lor să nu aibă a da, nicî din vinul din viile lor. Şi nici o robotă de ale noastre sati dabilă să nu aibă a da nicî o-dată în veci. De asemine acelor oamenî mănăstirescî, li dăm slobozenie şi învoire fără de nicî o zăbavă să umble cu oale (2), şi cu sare şi după peşte sau cu marfă vie de vor umbla sau cu moartă, sati orî cu ce vor putea trăi vîn'iând şi cumpărând prin târguri şi prin sate, şi pretutindenea în țara noastră. Iară vamă nicăirî să nu aibă a da. Şi de asemine nici un boîario, nici urednic, nicî dvornicii Sucevei, nicî şoltujiî, nici pârgariî, şi nicî unii suflet să nu aibă nicî o treabă cu aceşti oameni, nici cu copiii lor, şi nicî gloabă să nu eie de la ei, nici pentru faptă mare şi nicî pentru mică. Iară cuî se va părea strâmbătate la acel oameni, acela să se judece cu densii înaintea Starițeî sati înaintea Domniei mele. Iară âlt județiti asupra lor să nu aibă: Ci tot acel venit să fie şi să asculte din ruga noastră mat sus scrisă monastirea luî Iațîcu. Toate cele maî sus scrise să fie aceî sânte mănăstiri uric şi cu tot venitul nestricat nici o dată în veacî.

1). In documentul de față în slavoneşte este scris X^P^A^ - „nu nahorodu", în loc de ropOA,X.

2). Slavoneşte: „« BOpNHlțH", ıᴅ loc (le „ropHHtlH", gaa cum este scria în documentul de la 1453 : ,,tX X*pHlțOM"j. pentru „roprlLțO/u", de la „ropHNqx" oala.

Iară hotar acelui loc şi sat lângă Suceava să fie pe. vechiul hotar pe unde din veac aii apucat. Iară la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisului, noi Io Ieremia Moghilâ Voevod, şi credința prea iubitului fiti al domniei mele Io Constantin Voevod, şi credința boiarilor noştri. Credința Panului Ureke dvornicul țăreî de jos. Credința panului Gligorcea dvornicul țăreî de sus. Credința panuluî Georgie pârcălabul de Hotin. Credința panului Moglâdea şi credința- panului Dumitru pârcălabii de Neamț. Credința panului Toader şi credința panului Georghie pârcălabii Cetățeî noue. Credința panului Simeon Hetmanul şi pârcălabul Sucevei. Credința panuluî Drâgan postelnicul. Credința panului Simion visternicul. Credința panuluî Bâcioc spătariul. Credința panuluî Preda paharnicul. Credința panuluî Gligorie Stolnicul. Credința panuluî Bogza logofătul. Credința panului Cărăîman Comisul, şi credința tuturor boerilor noştri moldovineşcî mari şi mici. Iară după viața noastră cine va fi Domn dinție copiii noştri, sati din neamul nostru, sati. fie ori pe carele va alege Dumnezeii ,ă fie\ Domn în țara noastră a Moldavieî, acela să nu le strice dania noastră şi miluire^ aceî sînte monastiri, ci să dea şi să întărească. Iară cine va voi să strice, acela să fie blestemat de Domnul D-zeti şi Mântuitoriul nostru Isus Christos, şi de toți sînțiî. Iară spre mal mare tărie şi putere la toate cele mal sus scrise, poroncit'am credinciosului şi cins-

titului nostru boiar panului Stroioi, marele logofet, să scrie şi să atârne pecetea noastră*»la aceasta foae a noastră. Scris'ati PatraşcuBoreanul, la Suceava, în anul 7106 (1597) Septembrie 19.

(Iscălit) *Ertmia Voevod.*

Originalele acestor documente s'ati depus de mine la Academia română spre păstrare. Bănuitorilor D-luî Şmidt de la Suceava şi familiei Tatu de la Tamaşu, li s'ati dat copil de pe traducerea făcută de mine, după dorința lor.

Episcop Melhisedec.

Cu mila lui J>-z«;u Ion Alecsandru Voevod, Domnii a toată țara Ungro-Ylauieî,
fiit al Marelui şl prea bunului reposatului Ion lliaş Voevod.

Dă domniea mea această poroncă a Domniei mele boiarinulul Domniei mele Mihai cluceriul dela Coțofeanl, şijupaniței sale Hr&-seî şi cu fiii lor, câți D-zeu le a dăruit, ca să le fie lor otcină şi vecini în satul Caraula din județul .Mehedinți.. Insă partea Cnejilor din Caraula, carii s'ati vîndut vecini cu fiii lor, şi cu părțile lor de otcină boearinulul Domniei mele, lui Mihai Clucerul, din cămp şi din pădure şi din apă şi din vie, cu vecinii şi cu tot venitul, şi din vatra satului şi de pretutindenea, orî căt se va alege, din'tot hotarul, dupre vechile hotăra şi semne, şi vecinii să se ştie anume: Filip cu fiii lui şi; cu partea lui de otcină,

pentru 2925 aspri, şi Coca cu fiii luî şi cu partea Iul de otcină, pentru 3000 aspri, şi Crăstian cu fiii seî şi cu partea Iul de otcină, pentru 2250 aspri, şi Freja cu fiii luî pentru 2000 aspri gata, şi Glurca cu fiii sel, pentru 2000 aspri, şi Stroe al lui Realea cu fiii seî pentru 2300 aspri gata, şi illănilă cu fiii seî, pentru 2335 aspri gata, şi Tudor cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Pîrțe Patru cu fiii sel, pentru 2250 aspri, şi Vlădan cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Lupu Țiganu cu fiii sel, pentru 2000 aspri, şi Stoica Minciună cu fiii luî, pentru 2060 aspiri, şi Stan al lui *Motoo.* cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi llie al lui Bâearin cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Lazor a lui Drăgăligă, cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Crăstea a luî Nicoară cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Nistor al luî Nicoară cu fiiî seî, pentru 2150 aspri gata, şi Stan Mecica cu fiiî seî, pentru 2000 aspri, şi Borurul Cimpoearul cu fiii sel, pentru 2000 aspri, şi Barneş Cimpoearul cu fiii sel pentru 1800 aspri, şi Mircea al luî Beşină cu fiiî sel, pentru 2000 aspri, şi Stan Prihodea cu fiii sel, pentru 1700 aspri, şi Bărbuceanu cu fiii sel, pentru 2000 aspri, şi Ciacalin cu fiii sel, pentru 2360 aspri gata, şi Stan Dihonie cu fiii seî, penru 2100 aspri, şi Stan Pală-Roşie cu fiiî luî, pentru 2000 aspri, şt Danăiațu cu fiiî seî pentru 2200 aspri, şi Dumitru Pîrțul cu fiiî iui, pentru 2000 aspri, şi Radul Băldaciul cu fiiî luî, pentru 2000 aspri gata, şi Radul al luî Nicoară cu fiiî luî, şi cu partea luî de

otcină, pentru 4400 aspri gata, şi Nistor al lui Ţiţei, pentru 2000 aspri, cu fiiî luî, şi Radul al luî Dolofan cu fiii luî, pentru 2000 aspri gata, şi Crăciun Bârbăligă cu fiif luî, pentru 3000 aspri gata, şi Ursul al luî Minciună cu fiii luî, pentru 2000 aspri gata,şi Dan al Mogăi cu fiiî Iul pentru 2000 aspri gata, şi Sava al lui Vodiiu cu fiii luî pentru 2000 aspri gata, şi Stan Epure cu fiiî seî, pentru 1800 a^pri gata, şi Lazar al Popii cu fiii lui, si cu partea luî de otcină pentru 1800 aspri gata, şi Bindea cu fiii seî, pentru 2200 aspri gata, şi Tărâţă cu fiiî lui, pentru 2000 aspri gata, şi Dan Murgul cu fiii seî, pentru 2000 aspri gata, şi Toader Bărăvu cu fiiî luî, pentru 2000 aspri gata, şi Neagoe Bărneşescul, pentru 1850 aspri gata, şi Stanciul Buzăianul, cu fiii luî, pentru 1846 aspri gata şi Hrănbâu cu fiii sel, pentru 2000 aspri gata, şi Grueţu cu fiii lui, pentru 1800 aspri gata, si Ţuea cu fiiî seî, pentru 2050 aspri gata, şi Dumitru al luî Grueţu cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Oprea al luî Bilahan cu fiii seî şi cu toată partea de otcină pentru 2000 aspri gata, şi Stroea al luî Stăitu cu fiii luî, pentru £000 aspri gata, şi Stanciul Mogoiaşul cu fiiî lui, pentru '2000 aspri gata, şi Bucur cu fiiî seî, pentru 2000 aspri, şi Ion al Mandrei cu fiiî lui, pentru 4250 aspri gata, şi Neagoe al Nanului şi cu fiii lui, pentru 2000 aspri gata, şi Ciuture cu fiii sel pentru 1800 aspri gata, şi Giurea al lui Minciună cu fiii sei pentru 2000 aspri gata, şi Gociul cu fiii sel pentru 2000 aspri, şi Oprea Raţă al luî Giurgiu cu fiii seî

pentru 2070 aspri gata, şi Gugul cu fiii seî, pentru 2000 aspri, şi Coman al Iul Stănilă cu fiiî lui şi cu partea lui de otcină, pentru 2000 aspri gata, şi Barbul al Murgului cu fiiî sei pentru 2000 aspri gata, şi Freamghi al lui Bacarin cu fiii lui, pentru 2200 aspri, şi Sava al lui Crudilă cu fiii seî, pentru 2000 aspri gata, şi Sumbre cu fii lui, pentru 2000 aspri gata, şi Drăgoţel cu fiii sei, şi cu partea lui de otcină pentru 2400 aspri gata, şi Reţea şi cu fiii sei. pentru 2000 aspri gata, şi Oprea cu fratele seti Stan cu fiii lor, pentru 2000 aspri gata, şi Dragotă cu fratele seti Stanciu cu fiii lor, pentru 2000 aspri gata, şi Dragomir nepotul lui Toader cu fiiî lui, pentru 2000 aspri, şi Cojocarul cu fiiî sei, pentru 2600 aspri gata, şi Stănilă fiiul Cojocariului cu. fiiî Iul, pentru 2000 aspri gata, şi Oţa cu fiiî sel, pentru 2200 aspri gata, şi Gărgeatea cu fiii seî, pentru 2100 aspri gata, şi Patru al llcăl cu fiiî luî şi cu partea luî de otcină pentru 3000 aspri gata, şi Radu lui Manea cu fiii sei, pentru 2000 aspri gata. Fiindcă satul Caraula aii fost mal dinainte vreme tot din oameni knejl, eu otcinile lor «lin moşi din strămoşi, iară apoi când ati fost în zilele Domniei mele, în al doilea rănd de Domnie, în luna Xoemvrie 20 zile, în anul 7137, aceşti mai sus numiţi pe nume oameni de la Caraula, câţi sînt pe rând mal sus numiţi, iî toţi inşii, s'au. dus de bună voea lor, fără nici o silnicie de-la cineva, ca să se vîndă vecinî cu fiiî lor şi cu toate părţile lor de

otcină din Caraula, şi ca moşie şi cumpărătură boiarinuluî Domniei mele luî Mihaî Cluceriul de la Coțofanl, pentru 100060 aspri gata, cu ştirea tuturor megiaşilor din sus şi din gios şi din locurile învecinate. Şi cu zapis de la manile lor de cumpărare, cu mulțî boerî marturî înscrişi în zapis, anume: Jupan Aslan fostul mare Dvornicul, şi de la Cepturoae Tudosie spătariul, şi de la Vordentu Stamati Aga, şi de la Filiaş Dumitru căpitan şi de la Ivancoțî, Barbul Paharnicul, şi de la Smrădeştețu Alde postelnicul, şi de la Meveade Giurca postelnicul, şi de la Pleşoî Iani poşteinicul, şi Drăghieî şi de la Corni Ionaşcu postelnicul, şi de la Spinenî Dumitraşco, şi de la Malaeştî Radul, şi de la Şitoaîa Mihai Răpos, şi mulțî boiarî, carii nu sînt scrişî în •cartea aceasta. Şi de atunci din luna Noemvrie până acum în luna August în 5 zile, toțî aii fost vecini, cu bună smerenie. Iară apoi când aii fost acum, aceşti maî sus numiți vecinî de la Caraula, aii rîdicat pîră, şi aii venit înaintea Domniei mele la marele Divan, să se părască de față cu boiarinul Domniei mele Mihai Cluceriul, şi aşa au părît ei la Divan înaintea Domniei mele, că nu s'au. vîndut vecinî de bună voe, ci li s'au făcut silnicie şi asuprire fără dreptate cu dea sila. Deci Domnia mea am observat aceasta şi am judecat după dreptate şi după lege, împreună cu toți cinstiții dregătorii Domniei mele, şi am vezut Domnia mea şi zapise de vânzare, de la mînile lor şi cu boerî marturî, caiiî sînt pe

rând maî sus numiți, la mâna boerinului Domniei mele a lui Mihai Clucerul. Şi bine am adeverit că aeeştî vecini numai cu minciuni umbla, ca să poată scăpa de vecinie. Şi s'ati pus şi marturî înaintea Domniei mele, şi boiarî din locurile învecinate. Şi încă şi alțî setenî de la Caraula, câțî aii remas ne vînduțl în satul cnezesc Caraula. *Şi* unii vecinî din aciî ce s'au. vândut încă aii spus, că s'ati vîndut înşiî vecinî de bună voe, fără nicî o silnicie. De aceea ati remas vecinii de la Caraula din lege şi din judecată dinaintea Domniei mele. Aii eşit din Divan cu mare ruşine, ca nişte oameni mincinoşi. Să fie ei iarăşi vecini precum s'au vândut. Pentru aceea am dat Domnia mea boerinului Domniei mele luî Mihaî Cluceariul şi Jupanițeî lui Hrăsa, ca să (ie iui aceşti vecini şi otcină de la Caraula, moşie şi ohabă fiilor şi nepoților şi strănepoților, şi de niminea clintită după hotărîrea Domniei mele. La aceasta şi marturî am pus Domnia mea pe jupanul Hriza Marele Dvornic şi jupanul Papa vel logofăt, şi jupanul Dumitraşco Mare logofăt, şi jupanul Miho Maro Spătar şi Dumitrache mare stolnic, şi Diamandi mare Comis, şi Jupan Costandin mare-paharnic, şi Jupan Candilo Marele postelnic, şi Ispravnic Papa mare logofăt. Şi am scris eu Lepadatu logofăt în cetatea capitală Bucureşti luna August 16 zile, şi de la Adam până la această scrisoare, curgerea anilor 7137, iară de la naşterea luî Hristos 1629.

(Subscris) Ion Alexandru Voevod.
(Locul Peceții)

Cu mila luî D-zeu Ion Mateî Voevod şi domn a toată ţara Ungro Vlahiei,

Nepot al marelui şi prea bunului reposatului şi bătrînului Ion liasărab Voevod.

Dat-am domnia mea această poroncă a domniei mele, slugii domniei mele Standului postelnicul din ParaianI din judeţul GorjiL ca să fie lui otcină la satul Băeştiî din judeţul Vîlcea, însă jumătate de funie. Fiind că a cumpărat Stanciu postelnicul această sus zisă otcină, jumătate de funie de la Dumitru şi de la fraţii luî, ᵖătru şi Marco, fiiî Redeî din Băeştî cu triî miî doue sute aspri gata, din cîmp şi din pădure, şi din apă, şi cu parte de vad de moară, şi cu vie şi cu împrejmuirea şi cu livezi, şi din vatra satului şi de pretutindenea ori cât se va alege, şi din tot hotarul. Insă numai otcină fără vecinî. Şi când au cumpărat Stanciul postelnicul această sus zisă otcină, el a întrebat pe toate rudele vîndetorilor şi pe toţi părtaşii, câţi avea otcină împreună, şi nimenea n'atl voit să cumpere.

Şi au fost marturî la tocmeala lor anume, din OeorteştI Monahul Misail, şi din ŞerbăneştI, Paisie Monahul, şi din Şeşceoara Anghel, şi Lăudatul şi popa Constandin de la Roşii, şi Lupul Jardei de la Obîrşia şi Vucea şi Bâlan din Rădineştî. Şi iarăşi a cumpărat Stanciul postelnicul o familie de ţigani, anume Florea ţiganul şi cu un fiîu al luî, anume Lupul, şi cu o fiică anume . . . de la Hamza din Pade şi de la fratele seu Stanciul, pentru şese mii

aspri gata şi pentru un cal bun. Şi au fost martur la tocmeala lor, anume din Zetreanî Stanciul postelnicul, şi din Cornet lonaşco postelnicul şi Vlaieul, şi din Mălăeştil Preda şi din Spineanî Dumitraşco postelnicul, şi Săva, şi Deodiul Ceauşul, şi din Căpreanî Stama, şi din Rogojina Barbul, şi din Popeşti Dragu, şi mulţi oamenî bunî, care nu sînt scrişî în această carte. Şi ah vîndut eî de bună voea lor, fără nici o siluire şi cu ştiinţa tuturor fraţilor şi a boearilor, din sus şi din jos şi din locurile învecinate şi dinaintea domniei mele. Şi am vedut domnia mea şi zapisul de vînzare de la mâna lor, şi cu boearî marturî, cum s'a scris maî sus. De aceea dat-am şi domnia mea slugii domniei mele Standului postelnicul, ca să fie luî această mal sus zisă otcină, şi acea familie de ţigani, de moşie şi ohabă, luî şi fiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor, şi de nimine să nu fie clătită hotărârea domniei mele. lată şi marturî punem domnia mea pe jupanul Ivaşco marele dvornic, şi jupanul Radul Năsturel, marele logofetu, şi jupanul Grigorie marele Visternic, şi jupanul Tudosie marele spătar şi jupanul Mihaiu marele stolnic, şi Buzinca marele comis, şi jupan Vucina marele paharnic, şi Costandin marele postelnic, şi cu jupanul Radu marele logofăt. Şi am scris eti Tudor gramaticul în cetatea capitală Bucureştii, luna Martie în 18 zile, şi de la zidirea lumeî până la această scrisoare, de la Adam curgerea anilor 7141. (1633)

(Subscris) Ioan Mateî Voevod.

(Locul peceţiî)

Cu mila luî Dumnezeu Ion Mateiu Basarab Voevod şf domn a toată țara Ungro-Vlahieî.

Dat am Domnia mea acesta poroncă a Domniei mele slugeî domniei mele, luî Danciul logofetul de la Părăiani şi cu fiiî, câțî i a dăruit D-zeii, ca să fie luî otcină la Şăşceoară județul . . . . totă partea lui Nanu logofetul, fiiul popii Stan, câtă are el de moşie şi de cumpărătură, şi toată partea luî din Văleni, ce se chlamă HomeanI, şi toată partea din Ceorteştî, câtă are de cumpărătură, şi câtă este hotărîtă şi oprită, şi câtă este amestecată cu megieşii, nehotărîtă, din câmp şi din pădure, şi dinapă şi din vad de moară, şi cu loc de vie, şi cu livezi şi din tot hotarul, pentru că această maî sus scrisă otcină o ati fost cumpărată Danciul logofetul de la Părăiani, de la Radul Slugeriul, ginerele luî Nanu logofetul şi de la soția lui Măria, şi de la fiiî lor din Frejureanî, încă din zilele luî Leon Voevod pentru ugri patruzeci, gata, şi pe toate el le-aii stăpînit cu bună pace. Iar apoi cînd a fost acum în zilele domniei mele, Radu Slugeriu a rădicat pâră zicând, că el n'ar fi vîndut această otcină mal sus scrisă, nici ar fi luat aciî bani de la Danciul logofetul. Şi a venit înaintea domniei mele la marele divan, ca să se pârască de față. Şi au scos Danciul logofetul zapisul lui Radu Slugeriu de vînzare, cu mulțî marturî, şi am adeverit şi domnia mea şi cu tot divanul, că ati vîndut Radul Frejureanul acestea maî sus scrise de bună voea luî, şi că ati luat şi banii de-

plin de la Danciul logofetul. Apoi au remas Radul Sulgeriul din lege şi din judecată de la Divan, şi ati eşit cu mare ruşine, şi am dat domnia mea luî Danciul logofetul, ca să fie luî acea otcină de moşie statornică, precum o ati cumpărat cu banî gata. Apoi s'att sculat moşnenii satului carii ati fost vîndut lui Nanu logofetul maî dinainte vreme, cu pâră asupra luî Radu Slugeriu şi asupra luî Danciu Logofetul, şi cu alțî pîrîşî, că n-ar fi vîndut eî luî Nanu logofetul această otcină, ci o ar fi pus zălog. Radu Slugeriu ati scos la divan cartea luî Mihnea Voivod, de cumpărătură asupra acestiî otcinî ; apoi şi întru aceasta domnia mea, iarăşî m'am uitat şi am judecat după pravilă şi după lege, cu toțî cinstiții dregătorii domniei mele. Şi am aflat domnia mea că ati fost cumpărătură a luî Nanu logofătul maî dinainte vreme, şi fiind-că am vezut domnia mea şi cărți vecbl de cumpărătură, precum s'ati scris maî sus. De aceea au remas şi megieşii din lege. Iară după aceea el nu s'ati lăsat ; ci iarăşî aii venit cu pîră la divan, că, când a vîndut Radul Slugeriul această otcină, n'ati fost şi eî întrebați. Iar Radu Slugeriu a mărturisit cu gura luî în Divan, că aii întrebat întîiu pe eî şi n'att voit să cumpere. Apoi atuncea a vîndut Iul Danciu- logofetul, şi a trecut de atunci până astăzi 70 de ani. Şi aii remas megieşii din lege şi al doilea rând, şi au eşit şi aceia cu mare ruşine, ca nişte oamenî răi şi mincinoşi. Pentru aceasta am dat domnia mea slugii domniei mele, lui Danciul logofetul, ca

să fie luî această otcină maî sus scrisă, moşie şi ohabă, fiilor luî şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimine să nu fie clătită liotărîrea domniei mele. La această am pus domnia mea şi marturî pe Panul Theodosie marele Ban al Craleveî. (Craiova) şi Panul Hriza, marele dvornic, şi panul Gligorie marele logofet, şi Radul marele Visternic, şi Preda marele Spătăria, şi Puzinca marele Clucer, şi Socol marele Stolnic, şi Radul marele comis, şi Vucina Sîrbul marele paharnic, şi Costandin marele postelnic, şi Gligorie marele logofăt. Şi am scris eti Părvul Spud în cetatea capitală la Bucureşti, luna Iunie 22 zile şi de la Adam pînă acum curgerea anilor 7147 (1639).

(Subscris) Ion Mateî Voivod cu mila lui Dumnezeu domn.

(Locul Peceţiî.)

Cu mila lui Dumnedeu Ion Matei Voevoda şi Domn a toată ţara Ungro-Vlahiei

•nepot* (BNyKX) *al marelui şi prea bunului bătrânului, reposatului Ion Basarab Toevoda.

Dă domnia mea această poroncă a Domniei mele cinstitului Diregătoriti al PJomniel mele, jupînului Vucină marele pah. şi jupănesel luî Neaga, şi fiilor lor câţî leva da Dumnedeu. Ca să fie al luî tot satul Brădăşeştiî de la judeţul Argeş, cu tot hotarul şi cu toţi vecinii şi cu tot venitul din câmp şi din pădure şi din apă şi din vatra satului de pretutindinea ori câte s'ar alege, dupre vechile hotare şi semne. **Şi** veciniî să se ştie, anume Radu cu fiiî, şi Tudor cu fiiT, şi Mihailă <ţu fiiî, şi Patul cu fiiî, şi Mihailă fiiul lui Neacşu cu fiii sei, şi Sîn cu fiiî luî. Pentru că a cumpărat jupanul Vucina Marele paharnic acel sat Brădăşeştiî maî sus scris de la Badea logofătul din Argeş, şi de la fiii lui Radu şi Preda şi Stanciul pentru 220 ugri aspri gata, cu zapis de la mâna lor în anul 7141, şi eu boerî marturî scrişî în zapis. **Si** iarăşi să fie lui Vucină Marelui pâh. ocină şi veciniî în sat la Brăteştî, din câmp şi din pădure şi din apă, şi de prin tot hotarul, cât se va alege. Şi veciniî să se ştie : Dumitru şi Neagoe, şi Albul; şi Voîna fiiî luî Oprea cu fiiî lor, şi cu delniţa lor şi cu stupina de la Tuia, şi aseminea cea de la Brăteştî, pentru că a cumpărat jupanul Vucina marele păh. otcină şi aceî veciniî cu delniţile lor de la Badea logofet din Argeş, şi de la fiii luî Radu şi Preda şi Stanciul pentru 30 ugri aspri (bani) gata, cu zapis din anul 7143, şi cu mulţî boiarî marturî. Şi iarăşi a cumperat Vucina marele păh. un vecin în satul Brăteştî' anume Albul cu fiiî seî şi cu muierea sa Stana şi cu toate părţile luî de otcină din Brăteştî, de pretutindenea şi de prin tot hotarul, pentru că aU cădut Albul într'o nevoe, şi n'ati avut să dea ca să se plătească, ci s'ati vendut vecin cu toate părţile luî de otcină luî Vucina mare paharnic, pentru 17 ugri, aspri gata, cu /apis de la mână lui din anul 7144 şi cu boeri marturî, şi aii fost puşi

ehizeşl Radu Arrnaşu fiiul luî Brațul Comis şi Deatco păh. că dacă ar fugi Albul atuncî chizaşiî aceştia să aibă a da de la dînşil alt vecin în locul luî Albul. Şi iarăs să fie cinstitului dregătorii! al domniei mele, jupanului Vucina marelui pabarnic otcină şi vecinî în sat la Vălsăneşti, județiul Argeş din cămp şi din pădure şi din apă, şi cu veciniî şi din vatra satuluî de pretutindene, orî câte s-ar alege din tot hotarul. Şi veciniî să se deie pe nume: Bejan cu fiii, şi Badea cu fiiî, şi Stan cu fiii, şi Dobrot cu fiii, şi Neacşul cu fiii, şi Stan grecul cu fui, şi Stan Boroiul cu fiiî, şi Stănimir cu fiiî, şi N^eaniul cu fiiî, şi Manea cu fiiî şi Stanciul cu fiii, şi Ivan cu fiiî, şi Giurca cu fiiî, şi Stan fratele luî Giurcă cu fiiî, şi Voîco cu fiiî, şi Neagoe cu fiii, şi Stan al Stoîchițoiuluî cu fiiî, şi Dan cu fratele seu Oncea şi cu fiiî lor, şi Albu. cu fiiî sei, şi Sarul cu fiii seî, şi Mihnea cu fiiî sei, şi Stan fiiul Iugăî cu fiii sel, şi Stoean cu fiii set, şi Stanciul Veaveriță cu fiii. Pentru că aceşti mal sus numiți oameni din Vlăsăneştl s'au vândut toți vecinî, cu fiii lor şi cu toate părțile lor de otcină, jupanului Vucina marelui Paharnic de bună voea lor, fără de nici o silnicie, pentru ugri 623 aspri gata, cu zapis de la manile lor de vândare, în anul 7147. şi cu mulți boerî marturî scrişî în zapis. Şi îarăş să fie cinstitului diregătoriti al Domniei mele Jupanului Vucina marelui Paharnic un vecin în satul Buşcânescî, județul Argeş anume Vidat cu fiiî şi cu toată partea Iul de ocină din Buşcănesci, pre cât i se va alege, fiind că s'ati vendut Pidat pre sine vecin de bună voea luî jupanului Vucina marele Paharnic pentru ugri 13 aspri gata, cu zapis şi cu marturî. Şi iarăş să fie jupanului Vucina marelui paharnic un vecin în satul Cervureani, anume Muşat cu fiiî şi cu toată partea lui de ocina cată va fi avend la Cervureani, din tot hotarul, fiind că aii cumpărat-o jupanul Vucina marele paharnic de la Stoica Zarnescul pentru 20 ugri aspri gata, cu zapis de la măna luî şi cu marturî boerî în anul 7114. Şi iarăşi să fie jupanului Fucina marelui paharnic un vecin în satul Cătun, județul Vlaşca, anume Stan fiiul luî Pasturscu Pătrov şi cu fiiî luî, fiind- că s'au vîndut insuşî Stan vecin de voea luî, şi cu partea luî de ocină jupanului Vucina marelui Paharnic, pentru ugri 9 aspri gata, cu zapis şi cu marturî. Şi iarăşi să fie cinstitului Diregătoriti al Domniei mele jupanului Vucina marelui Paharnic, ocină şi vecini la satul Berendescîjudețul Argeş, din cămp şi din pădure şi di apă şi cu veciniî şi din vatra satuluî de pretutindenea, orî unde se va alege, de prin tot hotarul. Şi veciniî să se scie, cari s'ati vîndut, anume: Oprea Boldescul şi cu fiiî si cu partea luî de ocină, pentru ugri 26 - aspri gata, şi Vlaicu cu fiii. pentru ugri 31, şi Stanciul fiiul lui Crăstea cu fiiî, pentru ugri 26, şi Necula cu fiiî, pentru ugri 26, şi Cristea cu fiiî luî, pentru ugri 26, şi Ioan cu fiiî lui, pentru ugri 22. aspri gata, carele fusese vecin lui Neagoe Logofăt de la Cordianî, şi Crîstea

de la Berendescl cu fiii luî şi cu toată partea luî de ocină pentru 26 de ugri, şi Necula cu fiiî luî, pentru 26 ugri, ceea ce face peste tot, ugri 209. Şi iarăşi să fie jupanului Vucina marelui Paharnic ocina la Berendescl toata partea Oprişeî fata lui Capotea din câmp şi din pădure şi din apă şi din munte şi din vatra satului de pretutindenea ori cât s'ar alege, din tot hotarul, pentru-că ati cumpărat jupanul Vucina marele paharnic, această parte de ocină de la Oprişa fata lui Capotea din Berendescl pentru ugri 5, aspri gata, cu zapis şi cu marturî. Şi iarăşi ati cumpărat jupanul Vucina marele paharnic de la Pavel din Berendescl o casă cu loc şi cu vie lângă casă, şi cu pomi în prejur şi cu toată delnița de lăngă casă cât se va alege, pentru 2500 aspri gata, şi cu zapis de la mâna luî în anul 7147 şi cu marturî. Şi iarăşi să fie cinstitului Diregătoriti al Domniei mele jupanului Vucina marelui paharnic ocină şi vecini în satul Parapaî în județul Flasca din câmp şi din pădure şi din apă şi cu vecinii şi din vatra satului de pretutindenea or cât s'ar alege de prin tot hotarul. Şi veciniî să se scie cari s'ati vândut pre sine cu fiii şi cu partea lor de otcină şi anume: Țigul cu fii lui, pentru 6400 aspri gata, şi Stoica Lalov cu fiiî lui, pentru 7600 aspri gata. Şî Patru cu fiiî lui pentru 6,000 aspri gata, şi Andrei cu fiii sel, pentru. . .aspri gata. Şi Şerbul şi Neacşul fiiî lui Stan şi cu fiii lor, pentru . . , aspri gata, şi Tudor Robul cu fiii sel, pentru 2,400 aspri gata, şi Stamatie cu fiii sel, pentru 7,000 aspri gata, şi Vladul cu fiiî seî, pentru 5,400 aspri gata, şi Albul cu fiiul seti, Candac, pentru 2,800 aspri gata, şi Cristian cu fiiî sel pentru 4,000 aspri gata, şi Văşiiti cu tiiul seti Guțul pentru 4,000 aspri gata, şi Lepădatu fiul luî.Patru pentru 1,800^ aspri gata, care Lepădatu era de la Purani. Şi iarăşi să fie cinstitului Diregătoriti al Domniei mele, jupanului Vucina marelui Paharnic ocină la Curota din județul Elh (?). Iară partea lui Neagoe Dorobanțul toată de 70 stînjenl, din « câmp şi de pretutindenea, cât se va alege de prin tot hotarul în lungiş şfn curmeziş din hotar în hotar, fiind că ati cumpărat jupanul Vucina marele Paharnic aceî 70 stinjenî de ocină maî sus qLişi de la \eagoe Dorobanțul partea luî de prin tot hotarul, a cincea parte pentru 1,750 aspri stinjenul, câte 25—aspri noî. Şi i-a vândut Neagoe Dorobanțul de bună voea sa, dar numai țarina fără vecini, cu zapis de vânzare din anul 7145 şi cu marturî scrişî în zapis. Şi iarăşi să fie cinstitului Diregătoriti al Domniei mele jupanului Vucina-marelui Paharnic ocină la Curota, însă partea luî Stan fiiul Radului, şi iară partea altul Radu fiiul luî Dragnea, părțile lor toate din câmp şi din pădure şi din vatra satului de pretutindenea, ori căt se va alege de prin tot hotarul, fiind-că aii cumpărat jupanul Vucina marele paharnic de la Stan şi de la Radul pentru 5,000 aspri gata cu zapis de la mana lor de vândare în anul 7144, şi cu mulțî oamenî bunî marturî scrişî în zapis. Şi iarăşi

să fie cinstituluT Diregătoriti al Domnie! mele jupanului Vucina, marelui paharnic, ocină la . Bălescl şi Crăsticea şi la Frăcesci în judeţul Elh. Anume partea Iul Crăstea fratele Iul Neagoe Portariul şi toată partea lui Dragnea din câmp şi din pădure şi- din apă şi din vatra satului şi de pretutindenea, şi din tot hotarul, din sus şi din jos şi din mijlocul o-cinel, ori cât se va alege, pentru că ati cum-părat jupanul Vucina marele paharnic această ocină mal su3 scrisă de la Crăstea fratele lui Neagoe Portariu şi de la Dragnea, toată partea luî Crăstea pentru 4,400 aspri gata, cu zapis de vendare de la mâna lui, în anul 7,144 şi cu marturî toţî boeriî Divanului scrişî în za-pis- Şi iaraş să fie cinstitului diregătoriti al Domniei mele jupanului Vucina marelui pa-harnic ocina la Cristicea, anume : partea luî Ne-culea slugeriu 150 stinjenî de ocină de pre-tutindenea de prin tot hotarul ori căt se va alege, care este ocină hotărîtă şi oprită, fiind-că ati cumpărat jupanul Vucina marele paharnic această mal sus (Jlisă ocină de la Neagul din Ne-goescl, ginerele luî Neculea slugeriul, şi de la fiii luî Neagu anume : Neculea şi Gherghea şi Mirean, nepoţii lui Neculea slugerul de pe fată, pentru 10,000 aspri gata ce ati fost daţî *zestre* fiicei sale Zaica soţia luî Neagu. Şi s'ati vendut eî de bună voea lor cu zapis de la ma-na lor şi cu marturî scrişî în zapis. Şi iarăşi să fie jupanului Vucina marelui paharnic oci-na ia Găleşeştî din judeţul Argeş. Anume •de prin tot satul 150 stinjenî de pcină, în lung

şi în lat, din câmp şi din pădure şi din apă de pretutindenea şi de prin tot hotarul orî cât se va alege cu tot venitul. Şi cu un vad de moară în apa Argeş, unde este moara luî Ivan Postelnicul de la Gâleşescî, fiind că această ocină şi cu vadul de moară maî sus scris, au fost moşii a sătenilor din Gălăşescî şi încă din timpurile mai dinainte s'ati ţinut megieşii din Gălăşesci patrimonul lor cu bună pace. Apoi aii fost judecată în zilele Domni-ei mele : s'au întâmplat de s'ati ucis un om din pat pe moşia Gălăşeştilor ; de aceasta când am auzit şi am înţeles cum s'ati ucis acel om din sat, iară Domnia mea, cât maî în-grahă am trimes armaşi ca să la deşugubina Donrneaseă de la sateb din prejur şi din sa-tul Gălăşe?ciî, precum este obiceiul locului, fiind-că tâlharii şi hoţii nu s'ail putut nieăire afla, apoi aft venit şi partea satului Gălăşescî pentru deşugubina ugri 27. Apoî megiaşil n'au avut bani (NOFU;H) ca să dea să-şi plătească capul lor de acea deşugubina Domnească, ce s'ati sculat moşnenii din Gălăşeşti, anume Radu şi J'oma şi Neagoe şi AIdea şi Stan şi Voi-nă şi Badea şi Stoica şi Oprea şi Pălea şi Neagu şi Luca şi Stanciul şi Ştefan şi alt O-prea, ca să vie înaintea Domniei mele în ma-rele Divan, ca să vândă acei stînjeni de moşii 150 mal sus scrişî, şi cu vadul de moară cin-stitului diregătoriti al Domniei mele, jupanu-lui Vucina, marelui paharnic pentru acel preţ de ugri 27, şi aii dat lor în mănî toţî ba-

nil (MCBUH)' ca să se plătească de deşugubina Domnească. Şi ati vîndut ei de bună voea lor fără de-nici o silă cu ştirea tuturor boerilor celor mari şi a megieşilor de prin prejur şi dinaintea Domniei mele. Am verjUit Domnia mes adeverul megieşilor die t^ălăşesci pentru vmdare în anul 7144 şi cu boeriî Divanului Domniei mele. Iară apoi jupanul Pucina marele paharnic s'au dus ca sa oprească şi să împetrească îndeosebi acei 150 de stinjeni despre satul Gălâşeşti, cu oameni bunî şi cu om domnesc hotamic, Stoica Paharnicul de la Zărnesci, şi megiaşiî, care să oprească ocina, şi anume din Borulesci: Duşea şi Stanciul, şi din Dobrogostea: Patru şi Badea, şi din Zerneştî: Fladul şi Oprea, şi din Păpuşeni : Roman. Şi am ved_ut Domnia mea cartea acestor megieşi, care ati oprit acel 150 stinjeni, cum s'ati scris maî sus, şi iarăşi să fie cinstitu'ui diregătoriti al Domniei mele, jupanului Pucina marelui Paharnic Ia dealul Trăgoviştei 6 pogoane de vie şi cu livadă şi cu pomi, cât se va alege, care sunt iarăşi lângă viea lui Fucina marele paharnic, — fiindcă le-aU cumpărat de la Enachi din Trăgoveşte pentru 5000 aspri gata, cu zapis şi cu marturî *vmoşanl* (orăşeni) sorişi în zapis ; şi iarăşi a cumpărat jupanul Tucina marele paharnic de la Baldovin Diaconul şi de la Păpădia (diaconiţa) luî Ilca, la dialul Trăgoviştei, toate viile lor câte ati eî de moşie şi cu două bucăţi de vie, ce le-aii avut de cumpărătură de la Monahiea, soacra popeî Oprea, pentru ugri 120 aspri gata, cu zapis de la

mână lor de vendare în anul 7143, şi cu mulţî boerî şi varoşeni marturî scrişî în zapis; şi iarăşi să fie cinstitului diregătoriti al Domniei mele, jupanului Vucina marelui paharnic, un aţigan anume Mateiu, fiiul Surdului Ţiganul şi cu un fiiti a luî Mateiti Ţiganul şi a aţigancel lui anume Stoiea, fiind că acel aţigan Mateiu ah fost din moşie a lui Paraschiv şi a luî Stănilă fiiul luî Pravul de la Vlâsineştî, pe care l'ati fost cumpărat Pătraşco cluceriul din Dlăga (Lungul) de la nepoţiî (anepsii) luî Paraschiv şi aî luî Stănilă maî sus scrişî, în zilele luî Leon Voevod.. Apoi când aU fost acum în <Ţilele Domniei mele, jupanul Vucina marele paharnic aii cumpărat * pe Mateio. Ţiganu şi pe fiiul sefi Stoica, de la Pătraşco Cluceriul pentru 5,800 aspri gata, cu zapis din anul 7145 .şi cu boeri marturî. Şi aii vendut aceşti maî sus scrişî anume oamenî părţile lor de ocină, şi vii, şi aţiganî, de a lor bună voe şi cu ştiinţa a tuturor boerilor şi a megieşilor din locurile de prin prejur, şi dinaintea Domniei mele. Pentru aceasta dat-ara Domnia mea cinstitului Vucina marele Paharnic şi soţiei luî Neaga, ca să fie lor ocină şi vecini şi loziî şi aţiganî, ocina moşie şi ohab fiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nime clătită după poronca Domniei mele. De asemenea punem Domnia mea şi marturî pe jupanul Teodosie marele ban al Craiovel (Cralevskii) şi pe jupanul Hrizea marele vornic, şi pe jupanul Gligorie marele Logofet, şi pe jupanul Radu marele visternic, şi pe jupanul Preda

marele spătăria, şi pre jupanul Buzinca marele cluceriîi, şi pe Socal marele Stolnic, şi pe Radul, marele Comis, şi pe Vucina marele paharnic, şi pe jupanul Constandin marele postelnic, şi cu Gligorie marele Logofăt. .Şi am scris eu. Lepădatu logofet în cetatea capitală numită Bucurescî. Luna Iulie ti dile şi de la zidirea lumeî, de la Adam, pană acum al toatei scripturi, anul curgătorii! 7147; anul Domnului 1639,

(Iscălit) Io Matei Voevod.

NP>. **Tradus de Episcopul Melhisedec.**
Bucureşti 1890 Mart. 4.

Ion Vasile Voevod cu mila lui .Dumnezeii Domnitor ţerei Moldovei.

Că ati venit înaintea noastră şi înaintea a toţî Jooearilor noştri mari şi mici, Marica Kneaghina Iui Toader Bosniei, fostul stolnic şi cu fiiul eî Alexa Diacul, du»re a lor bună voe, de nime nevoiţi nici siliţi, şi att vîndut a lor drept patrimoniu (otcină) şi danie ce ati avut de la vechil Domnitori: -— a patra parte din -satul Plopeaniî, ce este pe rîul Sucevei, şi cu —veciniî, anume: Sauca şi Gherman, şi cu fiiul seu. Micul, şi cu tot venitul. Aceea o ati vîndut credinciosului şi cinstitului nostru boearin —Panului lorga marelui Postelnic, pentru o su- - tă şi trei deci ughi bani bunî. Şi s'au sculat graţia luî de ati plătit toţî deplin aceî banî

maî sus scrişî 130 ughi bani bunî în mîna Maricăi Kneaghineî luî Bosnicî fostului Stolnic, şi a fiiulul ei Alexei Diacul, dinaintea noatră şi dinaintea boerilor noştriî. Deci noi vedend a lor de bună voe tocmală şi deplină plată, încă şi de la noî am dat şi am întărit credinciosului şi cinstitului nostru boiarin familii', 'orga Marelui Postelnic acea maî sus zisă a patra parte din satul Plopeaniî, cu loc de eaz şi de moară pe riul Suceava, şi cu vecinii şi cu tot venitul. Ca să fie graţiei sale dreaptă orină şi cumpărătură cu tot venitul, nestricată nicî odată în veci. Şi documentele ce ii au avut pe acel sat Plopeaniî, încă leaO dat în mîna graţiei lui. Altul să nu se amestice înaintea acestei cărţi a Domniei mele. Scris la *Sevste* (cE^cr-kia) în anul 7154 (1646) luna Iulie 7 zile.

însuşi Domnul au. poroncit.
(Locul peceţiî Domneşti)

Todiraşcu vel logofet.

Dumitraşco.

NB. Pecetea este pusă pe o bucăţică de hârtie pătrată. £a represintă o coroană, sub coroană—bourul ou stea în frunte, maî jos soarele ai luna, şi pe de lături <lou& faell. lungi In prejiur, aceste cuvinte :

„Ion Vasile Voevod, Iîojio Milostio gospodar Zemli Moldavscoî. 7142. (1634).

Uvod de ispisoace de moşii şi cărţi de întărit urî, şi de scuteală a Mănăstire! Iţcanilor ot Suceava, let 7238 (1730) August 13.

Un uricu serbesc de la Alexandru. Vodă cel Bun cuveleat6901 (145|)fev-

ruarie scriind pentru câți oameni, străini sau de țară, s-ar strînge pe hotarul monâstirei Ițcanilor, să fie volnici a cosi şi a araşi a se hrăni pe locul şi pe țarina Sucevei ca şi Tîrgoveții de Suceavă, şi acei oameni să lie de treaba înănâstirei, şi desetină să nu dea, nici de alte augăriî ori câte ar fi pe țară.

Un ispisoc de la Ştefan cel Bun din let 6992 (1484) Mai, scriind precum Holovat şi cu neamul seu Fedor şi Naşte, nepoții dumnisale lui Coruiu, au vîndut un loc de moară la Brădițeni sub Kiliile cele bătrîne, pre unde au îmbiat Brădățelul la pădurea luî Coruiu, drept 50 zloți tătăreşti.

Alt ispisoc de la Irimia Movilă Vodă, pe satul mănăstirei Ițcanilor de întăritură, şi oamenilor ce ar avea mănăstirea pe acel loc, să fie volnici a cosi, şi a ara pe locul şi țarina Tîrguluî Sucevei, ca şi Tîrgoveții de Suceavă, şi desetină să nu dea cum nici alte dări şi angării ori câte ar fi pe alți, de toate să fie în pace, ca să fie numai de treaba mănăstirei Ițcanilor.

Un ispisoc de la Costandiu Movilă Vodă, din velet 7118 (1610) pe un vad

de moară în pîrăul Dragomireştilor, pe din jos de Ruşcior, în ținutul Sucevei, ca să aibă călugărițele de la Ițcanî, a-şi face moară într'acel vad, şi să fie ocină a Mănăstirei în veci.

Alt ispisoc de la Alexandru Vodă Ilieş, din velet 7140 (1632) întăritură tij pre acel vad de moară în pîrăul Dragomireştilor, pe din jos de Roşcior în ținutul Sucevei.

Un ispisoc de la Radul Vodă din let 7124 (1616) August, iarăşi pentru oamenii mănăstirei Ițcanilor, să fie în pace de toate dările, nici desetină să nu dea.

O carte de la Ştefan Vodă din let 7120 (1612) dată Călugăriților şi vâtnmanului şi vecinilor de satul Ețcanii, să fie volnici a se apăra de potvodd, şi de cai de olac, şi de toate beilicurile câte ar fi pe altă țeară.

Un ispisoc de la Moisi Movilă Vodă din velet 7138 (1630) August, oamenilor ce ar avea mănăstirea Ețcanii, să fie în pace toate dările, nimica nimăruia să nu dea, nici desetină ori pe câți stupi ar avea, şi nici să lucreze nimăruî, fără mănăstirei, şi să fie volnici

a lucra şi a se hrăni pe locul tîrguluî Sucevei, ca şi tîrgoveții de Suceava.

O carte de la Barnovski Vodă din veleat 7136 (1627) Octom., care scrie la dregător şi ia Şoltuzul cu pîrgariî de Suceava, să dea pace tuturor oamenilor mănăstirei Bțcanilor, să nu'i supere nici la unele nici, la său, nici la piei, ce de toate să fie in pace, cum şi de alte dări.

Altă carte de la Gaşpar Vodă, pentru poşlusuicii mănăstirei Ețcanii să fie îu pace de podvozî, şi de cai de ol ac, şi de altele, căci sunt pentru treaba mănăstirei.

O carie iar de la Gaşpar Vodă pentru vierii mănăstirei Ețcanii, să iie în pace de toate beilicurile şi dările, ca să fie pentru treaba viilor Mănăstirei.

Altă carte de la Dabija Vodă pentru, o crâşmă a Mănăstirei Ețcauilor, să fie în pace de camănă, şi de bezmân.

Altă carte de la Simion Movilă Vodă, pentru cât ar fi gostina Mănăstirei Ețcanilor, să aibă pace.

Altă carte de la Radul Vodă, pentru poşlusuicii mănăstirei, să fie în pace de cai de olac şi de potvo<p să fie pentru treaba mănăstirei Ețcanilor.

Altă carte de la Alexandru Vodă Iliaşu pentru satul Ețcanii să fie în pace de potvodj, de cai de olac, şi de alte dări. Aşijderea să li lasă doi camini mari şi mici, şi un hoştina, să fie îu pace.

Uu ispisoc de la Vasilie Vodă de întărîtură pre o moară a mănăstirei Ețcanilor, de la satu de la Ruselor ot ținutul Sucevei, care acea moară au cumpărat-o Doamna Elisafia a răposatului Ierhnia Vodă, şi au dat-o danie mănăstirei Ețcanilor

Altă carte de la Gaşpar Vodă pentru vierii mănăstirei Ețcanilor Pă fie în pace de potvoţji, şi de alte beilicurî.

Altj carte, de la Vasile Vodă, dată călugăriților, de la Ețca, să aibă aşi apăra, un vad de moară, de pre apa Dragomireştilor ot ținutul Sucevei.

O carte de la Ştefan Vodă Tomşa, pentru rotar-, şi un morar, să nu'i supere nimene la nimica-

Altă carte de la Alexandru Vodă sîn Radu Vodă, pentru vecinii mănăstirei Ițcanilor, ce şedu pe locul mănăstirei, să nu:i învăluiască la nimica cu târgul Sucevei, nici la său, nici la piei, nicî la alte angării.

Noî Mateiu Ghica Voevod.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi.

Dat-ain cartea Domniei mele rugătoarelor noastre Iroftiei, stariţeî inpreună şi tuturor călugăriţelor de la mănăstirea Eţcanii ot ţinutul Sucevei, să fie volnice cu cartea Domniei mele a stăpîni şi a dejuiui a mănăstirei dreaptă ocină şi moşie, anume tot hotarul moşiei Eţcanii, pe care moşie (Jiseră că are mănăstirea scrisori, hrisoave domneşti, atăta de la ctitorii mănăstirei cât şi de la alţii de mai înainte luminaţi Domni. Deci dar, după scrisoarea ce are, să aibă a lua de a (Jecea din ţarini cu păine, din fănaţe, din grădini cu legumi, şi din prisăci cu stupi, şi din livedi cu pomi, şi din tot locul, cu tot venitul moşiei după obiceiu. Aşijderea de vor fi sedând oamenî cu casă pe această moşie să aibă a da de toată casa câte 2 lei de anu. Ori care nu vor vre să dea bani, să lucrecje câte 12 «pe pe anu; însă 6 de vară, şi 6 de iarnă, ca să fie pentru kivernisala călugăriţelor, iar care nu s'ar supune să dea obicinuitul venit ai moşiei mănăstirii, poroncim Dumitale ispravnice al

ţinutului, unora ea acelora să le dai poroncă, casă se rădice de pe moşia mănăstirei mutându-se pe hotarul târgului Sucevei, şi nimeni să nu stea în protiva cărţei Domniei mele. Iar avend cineva a respunde, să vie la Divan. — Aceasta poronciii).

(L. P. mici, în care este capul de bou şi vulturul).

Let 7263 (1755) Fevruarie 14.
Procitoh vel Logofăt.

HOTARNICA DE LA SIMION KKŞCU.

Facem ştire cu această mărturie a noastră hotarnică, că din poronca măriei Sale luminatului şi prea înălţatului Domnului nostru, Ion Scarlat Ghica Voevod, ne-au orîuduit dumnealui Radul Racoviţă vel Logofet cu carte gospod, ca să mergem la satu la Dumeştiî, ce este peste Prut la ţinutul Eşului, care acest sat Dumeştii se hotăreşte pe din jos cu Teleneştii, moşie răzăşească, la care are şi mănăstirea Golie, o parte de moşie danie de la un răzeş din partea din sus din Teleneşti, iar pe din sus se

-Jiotăresc Dume'ştii cu satul Toksobenii, moşia Esoviţilor leşeşti şi a răzeşilor, la care avend multe judecăţi moşenii din Dumeşti cu moşenii din Teleneşti pentru pricina hotarălor, dară iiind aceste moşii toate notările şi stîlpite cu pietre din trecuţii ani, atâta Toksobenii pe din sus cât şi Dumeştii la mijloc şi Telexieştiî pe din jos ; cum şi acum mai avend judecată moşenii din Dumeşti cu moşenii din Teleneşti şi cu Esoviţii leşeşti, fiind partea lor de moşie din Toksobeni hotărîtă din sus din spre Dumeşti cu hotarnică veche în semne de cinci 4·°i de ani, şi avend judecată la Dumnealui Radu Racoviţă vel Logofet, i-au judecat, ca să se îndrepteze hotarul acestor moşii pe hotarele vechi, fiind hotărîţi Toksobenii de 55 de ani şi Dumeştii de 25 ani şi Teleneştii de şese, d^eci de ani, ca să nu se strice nici de cum hotări-: turile vechi, fiind pietrele şi hotarnicile vechi, faţă şi după poroncă, mergend noi la aceste moşii, am strîns pe toţî răzeşii faţă anume: Simiou călugărul monahul şi ficiorii sei Vasilie şi Ion şi alţii şi Iacob Furnică, şi Gligoraş Talpă şi Toma Turtă, şi Mariea Piciormănea-

să şi alţi fraţi aî lor, moşeni din Dumeşti, şi Sanda fata Suce vanul ui, femeia Sandului, fecior luî Merăiţă şi feciorul eî Ursachi, fecior Sandului şi alţi fraţi aî lor, moşeni din Teleneşti, din partea din sus, care avend pod îmblătoriu în Prut îu partea lor în Teleneşti din sus, şi de la o vreme mutâudu-se apa Prutului, pe supt deal, şi reniâind luncă cu baltă, di iasta parte de Prut, li s'au stricat vadul de pe partea lor, iar ei s'au sculat şi au mutat podul maî sus pe moşia Dumeştii între hotare, şi împresurâudu-le moşia Dumeştii peste hotarele vechi şi făcendu-le niultu stricăciune, şi avend ei judecată în anul trecut la Dumnealui Ioan Bogdan vel Logofet, le-au orînduit întîiu hotarnicul pe Ioan Meleghe vornicul de Poartă, şi cu socoteala lui făcend împresurarea Dumeştiior, şi apoi mai jeluind Dumeştii, aii rîuduit Dum^ nealui vel Logofet, pe Ioniţă gramaticul împreună cu Ion Meleghe Vornicul, şi au măsurat Dumeştii pe hotarul vechiu pe unde au hotărît Gligor Cucoranul vornic de Poartă, şi cu Vasile Popa Uricariul şi le-au îndreptat, şi le-au pus şi pietre dinspre Prut, şi s'au pri-

mit şi Dumeştii. Dar mai pe urma s'au sculat un Ursache ficior Sandului ce ține podul, şi de iznoavă au luat el hotarnie pe Ioan Meleghe vornic şi au mutat hotarul, ce au pus el cu Ioniță gramaticul pe hotarele vechi, şi au împins pe Dumeştii şi i-au băgat din sus în Toksobeni, luând şi siliştea caselor Esoviților leşeşti, şi pe Teleneştii i-au lățit în Dumeşti numai pe Prut, de au cuprins podul, iar pietrele hotare vechi pe deal stau neclătite, şi acum Dumnealui vel Logofet, au judecat hotărîtura veche, să nu se strice şi pe acea hotărîtura veche să măsurăm, cu ace măsură, care şi palma este pusă pe hotarnică şi noi după poroncă am mers acolo la aceste moşii şi am strîns oamenî buni megieşi de prin prejur, anume preotul Toader moşau din Vrăneşti, şi Ion Picioroman, carii au mărturisit că au fost ei şi la hotărîtura vechie, când au hotărît Dumeştii din jos dinspre Teleneşti, şi din sus dinspre Toksobeni şi Lupul Tetiul, moşan din Toksobeni, şi vechil din partea Esoviților leşeşti, şi Alexandru Bănarul, moşan din Iugani, şi s'au întîmplat şi Ursul Căpitan din

tabără, din Oişani, şi Sandul călăraş, şi Neculal Curcoiîi, moşeni din Onteni, şi cu toțî aceşti oameni au măsurat satul Dumeştii pe deal pe deasupra Prutului pe şleahul Hotinuluî de peatră veche hotar cu funie de 20 stinjeni, şi stînjenul de opt palme, cu acea palmă de pe hotarnica veche, pe unde au arătat preotul Toader de Vrăneşti, şi dintr-acea piatră în sus până în Movila găunoasă cu spini, ce este hotar vechiu despre Toksobeni, s'au aflat 33 funii pol, şi s'au pus acum şi piatră hotar din vale de movilă, într-un pisc, şi s'au mai pus şi altă piatră hotar mai de la vale, în podiş din vale de unde au fost casele Esoviților şi de acolo tot la vale în dreptul locului de la Movila găunoasă cu spini, ce este hotar vechiu despre Toksobeni şi pâuă în Prut, unde au mărturisit Ion Picioroman şi Lupul Tetiul, moşan din Toksobeni, că au fost piatra veche hotar din jos de o salce, ce s-au făcut dintr-un par de salce de la o grădină, ce au dejmuit toți Toksobenii, şi au mărturisit şi preutol Toader de Vrăneşti şi Ursul Căpitan, că au vedut şi ei acea peatră hotar, unde şi Ioniță gramaticul au pus

piatră în malul Prutului, şi sau mutat acea piatră mai la deal, unde este salcea din jos lângă un mer pădureţ, unde a& aretat aceşti oameni toţi, că au fost piatră hotar vechiu-, iar unde pusese Meleghe hotar mai sus nu bătea drept la Movila găunoasă cu spini, ce bătea mai sus de lua siliştea şi temelia caselor Esoviţilor, pe gura unei femei anume Măria Piciormănească, care acum au tăgăduit şi au dJ canau mărturisit nici au 4is sa puie hotar acolo, cum şi din jos despre Teleneşti, s'au îndreptat Dumeştii şi s'au hotărît pe hotarele vechi despre Prut, cum şi despre câmp. Şi li s'au dat şi moşenilor de Dumeşti osebită mărturie hotarnică. Iar această mărturie hotarnică s'au dat Esoviţilor leşeşti şi altor moşeni de Toksobeni. Aceasta înştiinţăm.

Velet 7265 (1757) Iunie 6,

(Isc) Ştefan Popescul vornic de poartă,

Simion Keşcu, sulgeriu.

Palma ce se vede pe aceasta hotarnică este de 13 !/₂ fedranţl de tipografie. Th. C.

Xoi'Alexandru Constantin Hornz Voievod
« bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoî.

Eacem ştire cu acest hrisov al domniei mele, .qa venind înaintea noastră şi a tot sfatul nostru, cinstit şi credincios boerul domniei mele, dumnealui Iordache Ghica biv vel Vornic^ ^ne-au arătat un zapis de învoială şi aşezare ce au făcut cu d-luî Mateiu Cânta biv vel Visternic, în care se cuprinde într-acestaş^^chip: „că avend dumnealui Iordache GhicaJbjv vel Vornic în cordunul Nemţesc, 0 mQşje-;anume: Viteleuca, danie de la răposata-ş,spţia d-sale, pentru multe datorii, ce au 4^$&k< ă răposatei cu scrisori adevărate; cum şi, dumnealui Mateiu Cânta biv vel Visternic, avend la ţinutul Cârb'găturiî, moşia Cucutenjjj cu casă,i biserică de piatră, şi alte zidari de piatră pin, prejur, cu 38 pogoane vie lucrătoare, şi cu siliştile ce sunt pin Jgţ.egirul Cucutenilor, anume: Coţasca,, Scopoşe^ii cu heleştevi şi cu moară, i cu ^ R9g#ane vie, lucrătoare şi cu livada, i Boteştii mari, şi Boteştii mici, cu o. bucată, de. loc la yîrvul Vosicii la prişaca bătrînlţj^u 4 pogoane vie. lucrătoare, şi livedy,:Beliceştil şi -Drăgăneştiî, pol sat Horileştjj, ^ pol satul Bălţaţiî., i Cherhana- i păr-, ţile diţ^Dîrje»î,i .j$ţtfţe din Bogdărieştî, şi „Q

parte din ZăborenI, i Bărboşii şiDrăgueştil, care moşii şi d-ktf Mateiu Cânta biv vel Visternic, le are de baştină i cumpărături, şi schimburi precum arată scrisorile, cu bună primirea dumilorsale, învoindu-se au făcut schimb adică dat-au dumnealui Iordachi Ghica biv vel Vornic, moşia Viteleuca din Cordun, cum şi 44,000 lei, însă: 30,000 lei bani gata care i-au dat acum în minele dumisale Vi«ternicului Mateiu Cânta, şi 14,000 lei, i-afl dat în socotelile ce au avut dumnealor făcând exollisis, şi d-lul Visternicul Mateiu Cânta, încă au dat schimb dumisale Iordache Ghica biv vel Vornic, moşia CucutenI, cu toate siliştile de prin prejur, asemenea şi toate acareturile şi zidirile ce sunt pe aceste moşii, cum mal sus să arată.

Asupra căreia învoială şi aşădare cerşind dumnealui Iordache Ghica biv vel Vornic şi de la domnia mea întaritură. Am orînduit la cinstit şi credincios boeriul domniei mele dumnealui Neculal Roset vel Logoffct.... şi după cercetarea ce au făcut, vedînd zapis de la d-lul Mateiu Cânta biv vel Visternic şi învoială şi aşedare, şi că aii dat moşia Cucutenil, cu casa i biserică de piatră, şi alte zidiri de piatră prin prejur, şi cu siliştile de sus numite, încredințat şi CU iscăliturile altor boerî, şi încredințîud si pe

domnia mea; iată dar prin acest hrisov al domniei mele, întărind dumisale lordache Ghica biv vel Vornic, ca de acum înainte să aibă a stăpâni moşia Cucutenil de la ținutul Cîrligăturil, cu toate cele de maî sus arătate, în pace şi fără nici o supărare, despre nimenea ca pe o dreaptă moşie a dumisale întărindu-să hrisovul acesta, şi cu a noastră domnească iscălitură şi pecete.

1792 Septemvrie 8.

(Isc). *Alexandru Constantin Moruz Voevod.*
Constantin vel Logofet procitoh.

(L. P. cel mari.)

Neculai Hristea Vtori logofă'

Acest suret de hrisov este în parte deteriorat.

Toate documentele publicate în acest rolum al XX-lea de la pagina 96 ți pîna aicea, p. 147,le-am reprodus dupre manuscrisele şi originalele o9 au bine roit a mi le procura vechiul meft amic P. S. S. Episcopul Melhisedec de Roman, care inc& pe la 1863 mi-au dat mai multe documente în volumul al III-lea de Dricar. In Tolumu) al XVUMea am publicat şase documente fn slavonă, şi româna tot de la S. S. Episcopul Melhisedec. Eog pe vechiul meii amic sa bine voiască a primi în public deplina mea mulțămire pentru ajutorul ce-au dat Colecțiuuel Uricamlul.

Th. C.

NOTICES SUR LES PRINCES DE LA FAWLLE CHICA.

La familie Gbika dorit un des membris est en possefsion du pouvoir touveraia â lassi, capital* de la Moldavi?, merite, en dehors mtme des circonstances Actuelles, une attention toute partieuliere. Originaire de TAI-

bănie, elle compte dix hospodarj qui, du milieu du dix-septieme siecle jusqu'â nos jours, ont occupă la cbaise hospodarale des deux Principaute*. L'un d'eux a ete prince du saint empire; et, en 1835, le sultan Mahmoud, sur Ies imistances de l'hoăpodar Alexandre Ghika, lui a cotvcedă l'heredite du titre de prince.

En 1656, Georges Ghika Ier, charge d'affaires de Mihnea, bospodar de la Falaquie, ayant reussi â le supplanter, dans la faveur du divan, se presente â la tete d'im corps de Turks et le chasse du pays dont il etaii le fleau, comme l'indique son nom turk. Appele â l'hospodarat de la Moldavie, l'ann'^e -suîvante, il en recoit l'investiture, le 20 novembre 1657, des mains de Ghazi-Gherai, khan de Crimee.

Gr6goire Gbika II le remplace de 1660 â 1664 et, apres un d6iai de huit ans, est reintegre le 20 mars 1672. Doue de cetesprit belliqueux et entreprenant qui distingue" encore Ies homtnes **de** sa race, et fils de Basile la Lou«p l'un des piua grands princes de la Moldavie, il se fait, comme Iui, un jeu de la gaerre et un plaisir de la vie des camps. II se distinguâ plus particulierement au şiege de Lemberg, capitale de la Gallicie, **le,** ..3,8 ,noyembre. 1672; mbins heureux' l'ann6e suîvante, oblig6 qu'il fut de lever le siege **de** Hotin devant l'armee de Sobiesky, il jugea â propos de se retirer â Vierme, en Autriche, pour **se** mettre â* l'abrt de la disgrâce, en cestemps, si dâng'ereuse **de** la Porte. Oomble des faveura de *li'* eour,

et nomihe prince du saint empire, mais garda â vne, il lui {allut feindre, pour sortir de cette position gânante, de tourner au catholicisme. Ce n'est, en effet, qu'â cette consid6ration qu'il dut de pouvoir se rendre â Rome. Arrivă !â, il fait sa reVerence au saint Paie et lui baise Ies pieds. Apres l'avoir seduifc par cet acte de feiate soumission, il en obtient, aveo des dispenses de mariage pour epouser una dame Justiniani de Venise, Pautorisation d'aller en cette viile, afin d'y contracter son union. Mais tout ceci n'6tait que ruse. Aussi, apres quelques Semaincs d'assiduite aupres de cette crame, â laquelle, en effet il avait fait autrefois la cour, il se deguise, monte â bord d'un vaisseau cypriote en partance pour Constantinople et, apres une heureuse traversee, descend au phanar dans la maison de son ami Panaiotaki Nicosias. premier drogman de Ia Porte, qui s'etait fait fort de lui obfcenir son pardon. En effet. il ne tarde pas a rentrer en grâce. Depuis longtemps, il avait regagne Ies faveurs du divan; deja meme il se voyait â la veille d'âtre reint6gre d»ns l'une ou l'autre principaute. lorsque, le 20 decembre 1679, il mourut empoisonnâ.

Gregoire Ghika III premier drogman de la Porte, remplace en 1727, Michel Racovitz, hospodar de Moldavie. Cest un homme inteligent et instruit, integre et d'une activite sans egale. Cependant il ne dut qu'â un fatal hasard de n'etre pas supplante en 1730 par

le boucber grec Ianake qui s'âtait fait son rival. II. fut maintenu; et celui-ci paya de sa tete de n'avoir pu compter, dans Ies trente jours conveuus, Ies cinq cents bourses dont son ambition avait rencheri sur le prix de I'hospodarat,

Dans la guerre de 1737 entre la Țurkie d'une part, I'Autriche et la Russie de 1'autre, Ghika III redoutant pour son pays la devastation que Ies Russes venaient de commettre en Crimee, feint de prendre interet a leur căuşe, en, occupant le gânâral ikfunich. au si&ge d'Otschakof, avec l'assurance qu'il peut compter sur lui, quant â Bender, clef de la .Moldavie. Cependent la Moldavie est menacee au nord par Ies imperiaux. Le lieutenant colonel Ursetti de Ferrare vient de dâboucher par la passe de Prisăcany, â la tâte de huit cents hommes. A cette nouvelle, Ghika court â sa rencontre, l'atteint l'invite â se retirer, et sur son refus le charge avec sa cavalerie et le culbute audelâ des frontieres. Pendant ce temps, Constantin Ghika, son cousin, d'intelligence avec le phanariote ianake Hypsilanti, prâvât des fourreurs de Constantinople, travaillait â ouvrir la Moldavie aux Russes et la Valaquie aux Imperiaux. Deja Ie general Munich est maître d'Otchakof, Ia Bessarabie est occupee par ses troupes et Bender est menacâe; deja Suciava et, Hotin sont au pouvoir des Russes et, sur l'ordre du baron de Tott, le petit-fils de Cantemir s'avance sur Iassi, â la tete de son regiment de I'Ukraîne, ce que voyant, Ghika bat en retrăite sur le

Danube. II l'avait franchi et se dirigeait en toute hâte sur Constantinople, lorsque le jeune Cantimir, â peine entre â Iassi, sommait Ies boîars de le Ini livrer. .« Qu'il te suffise, lui futi il repondu, que nous nous soyons dăclares pour la Russie. „

Reintegra apres la paix de B elgrade, Ghika III s'occupa de reTormes. Si ces reTormes furent r&recies et egoîstes, comme l'esprit du siecle, il faut neanmoins convenir que, eu egard au temp?, son *urbarium* fut plus humain que celui qui, plein de l'esprit russe, determina, eu 1830 Ies droits et Ies devoir» du paysan dont il consolida le servage.

Passe, en 1748, â la chaise hospodarale de Valaquie, il y emploie en bienfaits Ies quatre deraierea annees qui lui restent â vivre. II construit, preş de Bucarest, l'hopital de Panteleimon et le dote du domaine oii il est bâti; il autorise Ies &migr£s protestants, saxons et hongrois â se constuire un temple dans Ia capitale et, pour encourager l'agriculture, exempte ceux d'entre eux qui s'y livrent, de tout impât pour l'un ou 1'autre de ces capitaux alors equivalents: cinq arpents de terre; 2,800 ceps de vigne; 100 brebis, 100 porcs ou 100 ruches.

Charles Ghika *IV,* son fds aîne, dut â la haute estime que vouaient Ies bo'iars â la memoire de son pere d'etre edu par eux pour lui succ^der. il/ais Ia Porte, qui depuis 1717 ne reconnaissait plus aux Valaques le droit d'election, lui avait oppose* Matbieu, son frere cadet, qu'elle deTenait en 6tage.

Mathieu Ghika *V* ne s'est fait connaître que par quelque» actes administratifs, qui n'ont guere de remarquable que la formule ordinaire.- „ Nous, duc et seigneur de la terre roumaine". ce qui porterait .â croire qu'il n'a guere 6te liospodar que de nom. •

Quoi qu'il ea soit, Ies actes de Charles Chika IV ne datent que de 1757. Son administration fut douce ; il s'efforga d'alleger Ies charges du peuple et, pour rendre la lev£e des impots moins inique, il nommă dans chaque district deux ispravniks ou prefets ; l'un grec, 1'autre indigene, mais au lieu de s'inspecter mutuellement, selon le d6sir du prince et le but de l'institution, ceux-ci s'entendent si bien entre eux, que le peuple ne se ressent guere de la diminution des impots. Oblige, l'annee suivante, de se creer des subsides pour dejouer Ies intrigues de Ianake Soutzf) qui biigua't sa place, il sut si bien en profiter pour obtcnir en meme temps le rappel des Turks înstallâs dans l'interieur da pays, pour racbeter quelques îles du Danube et le territoire d'Odaia, aucien domaine des G'antacuzene, devenii tour â tour, depuîs la mort d'Etienne UI, et le fief du grand-vizir dont il porte encore le titre et l'apanage de la sultane, que le pays lui en sut gre: et que, lorsque la mort le vint surprendre, au printemps de 1766, Ies boiars, qui le regrettaient. demanderent son fils â la Porte par une petition que le sultan daigna agrear.

Alexandre Ghika VI regut . donc Ies insi-

gnes et l'investiture de sa charge en 1766. Cest sans doute pour avoir manque d'energie contre Ia propagande moscovite qui agitait alors toua Ies esprits, aussi bien dans Ies principautes que dans tout I'Orient, que Gr^goire, son frere et son charge d'affaires â la Porte, obtint, par la protection du kban de Crimee, de Ie remplacer en 1768.

Grregoire Ghika VII, doue en effet de plus d'energie que son frere, contient Ies populations egarees par Ies sourdes men^es du moine Germano, et anihile Ies velt^ites orthodoxes du patriarche de Jerusalem, qui, seduit par la Russie, s'efforgait de fanâtiser Ie peuple pour le soulever au nom de la patrie et de la libert^.

Apres le trăite de Kaînardji, il s'occupe du bien-etre materiei des habitants, fonde deux fabriques de drap, l'une â Piperig, 1'autre au" Nouveau-Philippeşti; accueille avec bont6 une colonie d'horlogers allemands auxquels il donne le terrain et: Ies materiaux necessaires potir se« construire un temple, restaure le college basilien de Iassi, amene par un aqueduc Ies eaux de Ciric au monastere de Golia et eleve Ies fontaines qui Ies distribuent dans la viile.

A cette epoque de vaniteux orgueil, ou le moindre hobereau eut cru deroger de faire un pas â pied, le feld-mar^chal comte Romantzof lui ayant propose un tour de promenade â pied par ia viile:,, Y pensez-vous, lui repon- „dit Ghika, et que diraient mes sujetsV Que « Fotre Excellence veuille donc bien me dis- «penser de leur donner un pareil spectacle?" Quoi qu'il en soit de cette hauteur. qui ca-

racterise moins rhomme prive que Ies moeurs publiques du temps et l'esprit du phanar ou ces moeurs sorit nees ; Ghika VII prouva aux Boumains qu'il etait homme â soutenir leurs droiţs. En effet, comme en 1774, TAutriche occupait la Bucovine, que le baron de Thugot en avait obtenu la cession de la Forte le 7 mai 1775, et que cette cesaion avait ete" ratifiee par Ies conventions du 12 mai 1776 et du 25 tevrier 1777, Ghika VII protesta dnergiquement contre l'illegalite et l'illegitimite de ces actes, prdtendant avec juste raison que le suzerain n'est pas plus en droit d'alie'ner aucunement Ies biens du vassal souverain, que ne Test le tuteur d'aliener en rien Ies biens du pupille; (f) et, ne pouvant rien de plus, sans force pour s'opposer â la force, il fit du moins reaerve de tous droits, en refusant sa signature â cette monstrueuse inicpiite. 11 lui tint tant â coeur de la bien faire sentir, qu'il suborna l'intendant de l'agent d'Autriche, et fit vendre par lui Ies chevaux et Ies equipages de son maître; en sorte que celui-ci, mis â pied et pique au vif d'etre dupe, ne put s'empeeher de lui dire, â leur premiere rencontre: „Oui, vous avez raisop; mais prenez-y garde! "

Cette r6ponse etait plus qu'un avis, c'e"tait une menace. En effet, le 1-er octobre, Ghika

(f) Dorim din suflet, ca să putem căpăta actul de protestaţie al Domnitorului Ghiea pentru răpirea Bucovinei. Noî am fost cel dintăhl care am publicat tratatul secret din 1774 înkeiat Intre Poarta şi Austria. (Sase vadă volumul XVI din Uricar paginile 54—60).

est deposâ. Un capidji bashi lui est expădie" avec ordre de l'amener mort ou vif. Arrive" â Iassi, ce capidji pretextant une indisposition resultant de la grande fatigue du voyage, fait un devoir â l'hospodar de Palier visiter le premier. Ghika se rend donc â son logis. Apres Ies salutations d'usage, il lui offre de son tabac; sous le pretexte qu'il ne lui plaît pas, le capidji ordonne â un janissaire d'en offrir du sien â l'hospodar. Alors, tandis que Ghika s'en sert, le janissaire le frappe violemment dans la poitrine et le renverse. En vain Ghika, se relevant, court-il â lâ fenetre pour s'y precipiter, d'autres janissaires sont lk qui se jettenfc sur Iui, le terrassent et lui tranchent la tâte. Et ce terrible trophee de la vengeance de l'Autriche est cloue â la porte du serai! en epouvantail aux rebelles et aux traîtresî quand il 6tait, au contraire, le plus glorieux te'moignage de la fidelitâ et du devouement. /

Depuis cette epoque jusqu'en 1821, la Moldo-Valaquie ne fut plus administr6e que par Ies Phanariotes; mais lorsque, ceux-ci s'etant taits Ies chefs de l'hetairie grecque, le sultan Mahmoud eut rendu aux Principautes leurs princes nationaux, Gr^goire Ghika VIII obtînt pour sept ans I'investiture de la Valaquie le 21 septembre 1822, et prit possession du pouvoir souverain le 6 octobre de la mame annee.

Cest de lui que date Pere de la Restauration naţionale. II construit, sur Ies ruines

du monastere de Saint-Şava, le bâtiment du college actuel et le dispose en salles de classes et en logements de professeurs; il en rend l'enseignement public, et, en exigeant que cet enseignement soit fait en langue roumaine, il reraet en bonneur cette langue naționale, qui depuis un siecle n'6tait plus que celle des paysans; il restaure Ies h6pitaux de la Philanthropie et de Pant6l6imon, â demi ruinei par la guerre et le -temps, et fait paver le centre et Ies cinq plus grandes rues de Bucarest. A l'entree des Russes, en 1828, il se retire un instant *k* Cronstadt, en Transilvanie, pour n'avoir pas â r6signer ses fonctions entre leurs raaîns et â leur livrer Ies renes d^un gouvernement qu'ils lui eussent arrachees avec violence. II a laisse six enfants : cinq gargons et une Glie: ses cinq gargons, issus de son mariage avec la fille du prince Hangerli, sont Constantin, aujord'hui grand ban de Valaquie, Gr6goire, D6metre, Charles et Panaiote; sa fille Mărie est le fruit de son second mariage avec une dame valaque, aujourd'hui princesse Euphrosine.

Alexandre Ghika IX, son frere 6tait general de la milice naționale, lorsqu'en 1834, il fut nomme hospodar de Valaquie, de gre" â gre par la Porte et la Russie. Trop bon pour avoir la force de reprimer Ies abus en sevissant sur Ies grands plutot que sur Ies petits, il en ouvrit toutes Ies sources; trop faible pour se defaire de l'entourage que Iui avait impose la Russie, il ne tomba en 1842, que lorsqu'il ne devait plus tomber, lors qu'il 6tait definiti-

vement entre" dans la seule voie capable de mener le pays â ses heureuses destinees, lorsque touche des actes de deVouement et du genereux interet que lui te.noignait l'agent du roi Lbuis-Philippe, il s'6tait* enfin conne au gouvernement de la France. Mais, helas! ce gouvernement etait alors si peu soucieux de son influence au dehors-, que non-seulement il ne fit rien pour le soutenir, mais que quatre ans apres, il brisa son agent qui l'avait soutenu. Cjuoi qu'il en soit, lib6ral et genereux, sa liberalite ne prohta qu'aux courtisans et sa g6n6rosit6 ne fit que des ingrats ; bienveillant pour le peuple, il ne pouvait que regretter Ies privileges que s'etaient arroges Ies boîars â son detriment; lie par le reglement, il etait aussi impuissant contre eux qu'ils etaient forts contre lui; au lieu de refuser sa signature ă l'artiele ădditionnel par lequel la Russie voulait en 1838, soustraire au pays son autonomie, il se contenta de manifester son d6sespoir de se voir contraint de la donner, en rejetant deux plumes avânt, de signer et de jeter, < apres l'avoir broy^e, celle avec la(pieile 11 signa.

Jalouse par Barbou Bibesco, dit Stirbeiu et par Georges Bibescu, sen frere, tous deux voUes â la Russie, il devait .suQcqrnber sous le poids de leur calomnieuse brochure, publice cn 1842 â-Bruxelles, sous Ies .iaitiales Â. V. et le titre; *De • la Situation de la- Valaehie sous Vadininistration d'Alexandre Ghika, suivie de VAdresse de .VAssemblee generale de Valaehie.* -

II a et& cepondu, ' des le temps, â cet

infame libeile, sous Ies mgmes initiales, par *une page d'histoire* qui en a stigmatise Ies auteurg au point ^que, sans Pinfluence russe alors toute predominante et sans le trăite" de Balta-Liman, temoignage de son omnipoteuca, jamais ni Bibesco ni Stirbeiu, ne se fussent assis sur la chaise hospodarale.

Depuis ce temps, le prince Alexandre Ghika IX vivait râtire a Vienne, lorsque la question d'Orient, ayant de nouveau surgi â I'horizon politique, il jugea de son devoir de rentrer en Valaquie arin d'en soutenir, en bor» citoyen, Ies inte>âts qu'il n'avait pas su defendre en prince. Le pays lui sait gre de s'gtre refuse^ en 1854 de payer l'arrârage de l'tinpot consenti et preleve" par Stirbeiu pour rembourser Ies Russes, moins de leur occupation ele 1848 que des frais de leur invasion en Hon» grie. Aussi jouit-il en ce moment â Bucarest de la douce satisfaction, que lut ont procnree ses deux successeurs, de se voir regrette" par piue d'un, de ceux qui lui ava iest fait l'opposition la plus constante et la plus systematique.

Cest pour balancer l'influence de Stirbeiu l'elu de la Russie, auquel elle se voit obligee de donner l'investiture de la Valaquie, que la Porte nomme en Moldavie le prince Gregoire Ghika X.

Ne en 1804, le prince Gregoire Ghika X fit de bonnes etudes â Vienne en Autriche, et fut bieotot appele â remplir, dans son pays* des emplois constderables. En 1848, il avait ie titre civil de hatman, correspondant au grade

de chef de la mdice. Trop intelligenț pour ne pas comprendre que la suzerainete 6tait le seul levier capable de renverser le protectorat, il sut se faire si bien appreeier du grand-vizir Reschid-pacha, dans leur mutuel sejour â Paris que, sar sa proposition, il fut nomm^ hospodar de Moldavie. II ne tarda pas â se montrer digne de la haute mission qui lui etait confiee; grâce â son zele, l'agriculture fut degrevee des charges enormes qui l'accablaient, et le pays tout entier s'enrichit d'£tablissements destines au soulagement, au bien-âtre et au progres de toutes Ies classes; il crea un corps de gendarmerie, un second bataillon de milice, une batterie d'artillerie, deux nouvelles compagnies de pompiers pour la capitale, et une pour chaque chef-lieu; il fonda une Ocolea Galatz et deux seminaires, l'un â Housh, potir renseignement secondaire; l'autre â Niamtz, pour l'enseignement superieur; il constrnisit un castel pour Ies condamne», et deux prisons modeles, Tune â Iassi, l'autre â Folticheni; il fit executer en "granit Ie pavage de Iassi, et en marbre Ies quais de Galatz. Iassi lui doit son hotel de'viile, son telegraphe electrique, son service de diligences, son bureau de poşte a,ux lettres, l'amelioration de la poşte aux chevaux, la restauration de son palais princier, et cent vingt-cinq lits ajoutes â Phdpital de Saint-Spiridon; il institua 1'internat aux £coles publique^ r^digea et promulgua le Code administratif; il augmenta Ies revenus.de l'Etatde-2 p. % additionnel au 3 p. °/o du revenu des doua-

nes-, et de 10 piastres par 100 okas de sel; enfin, il accrut Ies revenus municipaux du quart du revenu des biens conveutuels et de l'impot du timbre.

Si, â ces actes, issus autant de son pouvoir princier que de son divan *ad hoc*, l'on ajoute Ies fruits de ses propres liberalites: l'hotel de viile de Botoshan, î'aqueduc de Housh, l'ecole d'Okna, l'institut Gregorien, et l'impression des manuscrits de Vhistorien Shinka'i, toutes chdses faites a ses frais, on comprendra comment, contrairement â tant d'autres, l'bospodarat l'appauvrît au lieu de l'enrichir, et l'on regrettera que Ies Grecs ou Ies Russolâtres, en majorite dans la Boiarie, n'aient pas permis a l'Assemblee de repondre comme elles Ie meritaient, â ses intenlions genereuses. Nous le regrettons d'autaut plus qu'il se vit dans la penible necessite d'accepter de la Russie la continuation du_ paiement de sa liste civile, alors que, y ayant droit, apred s'etre retire â Vienne, en 1853, sans âtre revoque et sans avoir abdique, il lui eufc mieux convenu de ne l'aceepter que de la Porte, dont il etait de la digrtft&^d^le îuhoffrir.

' Gep^ehdalîf·les • Russes, qui De perdent jamais de vue Ies contrdes qu'i·s out de"signee8 â= Tâvahce pbur en faire leur proie;xenvahirent Ies*·Prtnci·pâutes au mepris de tous ***.Ies',*** traites et'pas'se>ent*1e Pruth, le 2 juillet 1853. Somme par'le eonsiil de Russie de refuser le tribut au sultau *e* d'en verser le· montanfc dans la caisse de l'arm6e russe, le prince Gregoire Ghika

protesta contre cet acte de deloyaute, et en r6fera immădiatement â la Porte en des termes dont la concision ne temoiguait que mieux de sa repugnance â obtemperer â la sommation qui Iui etait faite. Engage par elle â quitter provisoirement la Principaute, il se retira â Vienne. Bientot apres, en 1854, â la suite des succes des arinees turkes, il rentrait en Moldavie et y reprenait Ies renes du gouvernement .

Doue de la meilleure volonte et des plus honorableş} întentions, le prince Gregoire Ghika n'aurait besoin que de plus d'energie pour mettre fin aux abus d'exactions et de nepotisme, devenus depuis trop longtemps l'etat normal du pays. Sans cesse en lutte avec le consulat russe dont il s'efforca constamment de rejeter l'influence, s'il dut la subir malgr6 iui, ii est â esperer qu'il en aura bientot efface completement Ies impressions qui lui en serai«nt restees, et que son autorit6 n'etarit plus paratysee par l'influence deletere de la Russie, son Energie n'ayant plus a s'emoussev contre ce colosse d'argile, il parviendra a en finir avec Ies abus qu'encourageaient ses consuls, et que ceux-ci avaiant erig6s en principes. Quoi qn'il en soît, si Ton considere et la difficulre des circonstances dans lesquelles il prit, quitta et reprit le pouvoir et le peu de temps d'ailleurs, qui s'est ecoule djpuis qu'il l'exerce, on doit convenir que, entoure comme il Test de Grecs du phanar et de boi'ars voues, â l'envi, â la Russie, il lui etait difficile de

faire plus qu'il n'a fait, et lui savoir gre" de cet amour irresistible du bien, qui le lui fait accomplir a ses frais.

Le prince Gregoire Ghika a trois fils de 23 â 26 ans, Constantin, Jean et Alexandre-ayant fait tou8 trois de bonnes 6tudes, mais ne possedant guere encore que la teorie des affaires; c'est a lui, en Ies faisant passer, sans n^potisme, par la filiere administrative, d'en faire des hommes d'experience pratique, capables d'occuper un jour honorablement Ies hautes fonctions auxquelles Ies appellent naturellement et leur 6ducation et leur naissance. Le nom de Ghika est encore porte dans Ies Principautes par deux hommes aussi remarquables par la position qu'ils occupent que par Ies qualites qui Ies recommandent â l'estime de leurs concitoyens,, ce sont Basile et Jean Ghika.

Jean Ghika, homme du mouvement de 1848, dont il fut'le representant â Constantinople et qui, exile de Valaquie, est aujourd'hui gouverneur de Samos, joint â beaucoup d'instruction et a l'habilete d'un diplomate, une grande finesse d'esprit et une plus grande fermete de caractere.

Basile Ghika, ancien gouverneur de Galatz, ancien ministre deş finances de Moldavie,, n'est pas moins remarquable par son instruction et par son caractere digne et ferme, que par son entente parfaite des beaoins et des affaires *du pays. Gouverneur de Galatz, c'est â son habilet£ que le prince Stourdza dut de n'avoir pas â sevir contre Tinsurrection bulga-

re foment6e en 1841, par le consul russe; et l'assemblee lui vota des remerciements; ministre des finances, il sut regulariser l'impot et dâgrever le tresor de ses quatre millions de dettes. Enfin par 'sa s6ve>it6 â reprimer Ies abus de son departement, par son activitâ â etablir l'ordre et la ponctualite dans le service, il s'est merita l'estime publique; que si, depuis 1853, il s'est tenu â l'ecart, c'est qu'il ne pouvait lui- convenir d'agir avec des hommes, qui lui enviaient moins ses principes que sa position.

II ne faut donc pas s'etonner si Ies hautes qualites qui distingueDt ces deux hommes, inspirent au premier la noble ambition de se poser en candidat pour l'hospodarat herâditaire, et au second, avec I'apprehension de ne pas trouver dans le systeme indigene la garanție de ses esperances, le d6sir plus modeste et que partage Ies plus honnâtes gens, de voir Ies deux principautes re^iriies sous le gouvernement d'un prince etranger.

Tels sont pour le passe et le pr6sent, Ies Ghika que leur m6rite recommande plus particulierşment â l'attention de l'histoire. Les autres, quoique pour Ia plupart d'un caractere honorable, ne devant g6neralement leur position qu'â leur tiaissance ou â leur fortune, ne se sont pas encore assez distingues par des actes d'un merite reel, pour figurer dans nos biographies, au milieu des celâbrites qui leur donnent leur lustre.

J. A. VAILLANT.

Acest opuscul l'am retipărit după o broşura imprimată la Montmartre, Imprimerie Pilloy, Boulevard Pigale 50, din anul 1855.

Iasgi le Ddeembre 1855

Doleanța Boierilor Moldovei adresată Ministrului împă-, rației Franceze.

Excellence!

Les hautes Puissances de l'Europe ont daigne, dans leur magnanimit6, prendre sous leur egide tutelaire les destinees des prinei-pautes Danubiennes, en garantissant leurs droits et leurs privileges, tels qu'ils resultent de nos •anciennes capitulations avec la sublime Porte. Malheureusement pour nous, les graves 6ve-nemens politiques qui agitent l'univers, ont retarde l'execution de ces genereuses intentions â l'egard de notre patrie.

Succombant sous le regime oppressif de la convention de Balta-Liman qui a suspendu la marche de nos institutions politiques, la Moldavie est aujourd'hui privee de toute 16-galite, de toute garanție ; des impots 6tablis par une r6union de fonctionnaires ineompetents ecrasent la population, tandis que des depen-ses inutiles ont amene un deficit considerable, •et en engageant l'avenir, menacent des main-tenant de tarir les sources meme de la prospe-rit6 publique. Les lois qui garantissent l'or-dre, les droits et la fortune des citoyens, ontl «te illegalement modifiees, car aucun organe! de la nation n'existe plus pour controler lesl actes de l'administration. AussL apres unei longue patience, apres des douleurs sans fin, se] voyant frappâs dans les droits les plus sacres]

de la patrie, le haut clerge et les principaux nota-bles de la Moldavie, se sont vus oblig6s de s'adresser â la justice suprâme de S. M. Jmp-le le Sultan notre auguste Suzerain, et de Lui demander Ia realisation des magnani-mes promesses, qu'elle a faites l'annee passee-aux principautes par la voix de Son Oommis-saire Extraordinaire S. Ex. Dervicn Pacha, en etablissant dans notre pays, l'etat legal tel qu'il resulte de nos anciens droits et immu-nitâs.

En commumquant respectueusement â V. Ex. la copie ci jointe de la petition que nous avons adressee â la Sublime Porte, animes d'une profonde confiance dans les sentimens genereux et chretiens de S. M. l'Empereur des francais pour un peuple chretien et mal-heureux, connaissant l'int6ret bienveillant et eclairâ que V. Ex. a toujours temoigne en fa-veur des principautes, les soussign6s au nom de leurs compatriotes qui ne les dementiront pas, supplient V. Ex. de vouloir bien aceor-der â notre pays Votre puissant appui, en in-tervenant aupres de qui de droit, afin que nos humbles demandes obtiennent une decisi-on prompte et conforme â l'equit^ et au bon droit.

Nous supplions instamment V. Ex. de ne pas attribuer notre demarche â des interets mesquins, â des vues individuelles ou â des sentimens incompatibles avec les gr'andes i-dees de morale et de civilisation chr&iennes ; il est possible que le gouvernement local,

veuille representer notre petition comme le resultat de l'emancipation des esclaves d£eretee dernierement en Moldavie. N^ous protestons solennellement et au nom de l'humariite et de la religion contre une pareille imputatiqn, contraire â nos sentimens de chr6tiens et aux preceptes que nous ont legues nos ancetres; car Ie principe de la libert6 humaine n'est pas un sentiment nouveau dans Ies principautes. A une epoque oii le servage etait encore repandu dans la plupart des Etats de l'Europe, nos peres l'ont aboli dans notre patrie en 1749. En 1841, l'Assemblee generale dument et 16galement convoquee, a prononce de meme Temancipation des cigains de l'Etat et des couvents, et a etabli en mame temps le principe de l'affranchissement des esclaves des particuliers en affectant â leur rachat des sommes considerables. Le decret du 28 Novembre qui abolit le* dernieres traces de l'esclavage en Moldavie, n'admet donc nullement un principe nouveau; bien au contraire, il temoignerait lui-merne contre i'administration actuelle ; car si Ies sommes affectees au rachat des cigains, avaient ete employees selon leur destination primitive, l'esclavage aurait depuis longtemps ete extirpa sur Ies bords du Danube, et cela sans trouble,. sans secousse et sans ob6rer le trasor. Aussi, bien loin de voir dans le decret du 28 Novembre autre chose que l'expression de la volonte naționale, de nos moeurs, de notre religion, nous avons etâ Ies premiers â le saluer quant au principe, tout en

protestant contre la competence du Divan ad« hoc et surtout contre l'accusation injuste jeteş par le chef du gouvernement et cela a la face du pays, contre Ia classe des proprietaires, qui apres tout representent le grand 6lement de l'ordre, de l'intelligence et du veritable progres en Moldavie.

Pleins de confiance dans Ies sentimens genereux de S. M. l'Empereur des Frangais et dans la bienveillance particuliere de V. Ex. un des representants de cette Europe chretienne vers laquelle nos yeux tournent sans cesse, nous adressons donc â V. Ex. un solennel appel, et au nom de l'humanite et de T^temelle justice, nous implorons Votre puissant appui, afin qu'apres de longues douleurs, apres une supreme patience, notre patrie arrive â sortir de l'etat d'illegalite interieure oii elle se trouve, et obtienne enfin une organisation stable, legale et basee sur nos anciens droits et privileges, tels que le veulent la civilisation, notre bon droit et Ies sentimens magnanimes de l'Europe â notre egard.

(Urmează maî multe iscălituri de boerî mari moldoveni.)

Documentul se află în păstrarea mea.

Th. C.

Necrologul luî Mihail Kogălnrceanu.

Acest mare bărbat de Stat s'a născut la 1817, Septembre 6. Aceasta e adevărata da

tă. Am arătat în volumul al 12-lea din „Uriearul" meii, la pagina 56, reprodusă după „Albina Românească". No. 62 din 7 August 1832, darea de seamă despre examenul public al *Institutului din Miroslava,* sub direcțiunea lui Lincourt; examen ținut la 31 Iulie, şi în care Mihail Kogălniceanu este arătat că avea vrâsta de patrusprezece anî, şi c'a primit, cu multă laudă, premiul întâiu pentru limba franceză.

La 1834, Vodă Mihail Sturdza, după întoarcerea sa de la Constantinopole, a trimis pe ambiî seî fiî, Grigore şi Dimitrie, împreună cu Mihail Kogălniceanu, Ia Nancy, în Franța. După cât va timp, el a trecut la Berlin, unde terminând cursurile de învățături înalte, a debutat în cariera literară printr'un op atingător de țigani şi un altul despre istoria Moldovei şi a țărei Munteneşti, scrise în limba franceză.

întors în Iaşi la 1810, el scrise o satiră socială intitulată *Husiî Perdute.* Maî apoi, în unire cu Constantin Negruzzi şi Vasile Alecsandri, dădu Românilor „Dacia Literară" ; şi după venirea d-luî Ioan Ghica în Iaşi, «unde făcu conferințe la Academia Mibaileană despre Economia Politică, Mibail Kogălniceanu ținu şi el o conferință despre Istoria Românilor ; el fu împedecat d'a continua maî departe cu acest studiu, de către Domnitorul Mihail Sturdza, şi fu surgunit din țară.

Publicațiunile lui Mihail Kogălniceanu şi ale colaboratorilor seî fură împrăştiate mai

târziu publicului prin „Propăşirea" *-foaie ştiințifică §i literară* [1]).

Aceste publicațiunî deşteptară în toată tinerimea adevăratul simț național. I Cu mare, cu mic, se electrizară la citirea scrierilor din acea epocă; era în toți o fierbere patriotică. In astă stare de lucruri, veni şi anul 1848, care zgudui în Europa toate monarhiile. Moldova avu şi ea frigurile eî politice [2]). Intr'aceste frământărl Mihail Kogălniceanu apăru cu *Dorințele partidei naționale din Moldova,* cea maî de căpitenie lucrare a sa din punct de vedere politic Când maî apoi, luptătorii partidei naționale ati fost izgoniți din' țară, eî s'ati împrăştiat • în toată Europa, şi prin stăruințî şi rugăminți ati contribuit la îndeplinirea acelor dorinți în țara noastră.

Nu tîrziu veni ca Domnitor Grigorie Alexandru Ghica, care era însuflețit de aceleaşi idei; el aduna pe toți tinerii cu ideî înaintate, îî îmbrățoşâ, cu căldură şi le dădu servicii de ale Statului. Ideiea măreață a Unirii o esprimă Grigorie Alexandru Ghica în Divanul obştesc. De aici tinerii, în frunte cu Mihail Kogălniceanu, rezemați pe votul unui corp legiuitor, att început a lucra din răsputeri pană la convocarea *Divanului ad-hoc,* în sînul căruia s'ati. dezbătut pe larg toate îmbunătățirile de care Moldova simția nevoie. Discursurile luî Mihail Kogălniceanu, rostite în Diva-

1) Cenzura, temendu-se de cuvîntul *Propăşire* l'a suprimat, şi foaia lu tipărita cu locul de titlu in alb, rem&nSnd numai sub-titlul de *Foaie ştiințifică şi literară.*

2) A se vedea „Uricarul" volumul X de la pag. 1—21.

nul ad-hoc, în zilele de 7 şi 9 Octombre 1857, ati remas memorabile, căci prin ele ati fanatizat pe cel de faţă, şi toată tinerimea s'ati strâns în jurul lui, stânduî la ordine şi avend de sfânt tot ce spunea el. Prin organul „Steaua Dunării", pe care'l redacta, Mihail Kogălniceanu a ajutat realizarea maî curândă a marelui act naţional, **Unirea,** al căreia factor de căpetenie a fost el.

Visul acesta îndeplinit, Kogălniceanu a urmat să fie luceafărul conducător în tot timpul domniei lui Cuza Vodă. La 1 Decembre 1863, a făcut secularizarea averilor mănăstireşti; prin Statutul de la 2 Maî 1864, a împroprietărit ţăranii şi a înzestrat ţara cu maî multe legî foarte prielnice dezvoltării poporului, pregătind astfel calea către Constituţie, aşa că inevitabil a fost ca ea să se dea României în 1866.

De la căderea lui Cuza Vodă, Kogălniceanu nu s'a maî vezut în fruntea trebilor Statului, şi aceasta din sistem, o pot spune. Insă la vremi grele, sfatul lui Kogălniceanu a fost tot-deauna solicitat. Cu ocazia războiului el fu chemat la ministerul de externe şi la congresul de la Berlin, datorit destoiniciei lui şi a darului cuvîntuluî, ţara a scăpat în parte de grelele condiţiunî ce îî impuneau membrii acelui congres.

Toată viaţa lui a fost consacrată ideilor căpătate din tinereţe, pentru liberalism şi democraţie.

El a murit vezend mare parte din do-

rinţele sale realizate, şi naţiunea română pe <ialea propăşire!.

El s'a stins din viaţă la Paris, Joi, 20 Iunie, oarele 10 dimineaţă, în vristă de 74 ani.

Doliul luat de naţiune e semn că dînsa înţelege ce gol mare Kogălniceanu lasă, şi că ea ştie să păstreze recunoştinţă acelora, cari viaţa şi-o consacră mărirel sale.

Th. Codrescu.

Necrologul acesta s'afi imprimat în fruntea uneî fol publicată în cjliua ^înmormJntâreî 3 Iulie, Mercur! anul 1891, întitulată: Kogaloiceanu, (Numer unicii).

DIPLOMA MĂRCII BUCOVINEI

Noi *Francisc Iosif 1.* din mila lui Dumnezeu împărat al Austriei, Rege al Ungariei şi Boemiei, Rege al Lombardiei şi Veneţiei, al Dalmaţiei, Croaţiei, Slavoniei, Galiţiei, Lodomirei, şi Illiriei; Archiduce al Austriei, mare duce al Cracoviei,duce al Lotaringei, Salsburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei, Silesiei de sus şi de jos, şi al *Bucovinei',* mare duce al Ardealului, markgraf al Moraviei, conte de Habsburg şi Tirol; mare voievod al voievodinei-Serbia etc. etc. etc.

Am luat cu plăcere la cunoscinţă, că *dieta* credinciosului nostru *Ducat al Bucovinei* 'şi-a înoit rugarea, presentată deja prea umilit în anul 1849 prin comisiunea de încredere, pentru acordarea unei *maree* proprii a ţărăi.

Formând o parte din vechea Dacie,țara această se ținea sub stăpânirea principilor Moldaviei, de așa numita "Țara de sus„. mai tardiu se numea Arboroasa, Plonina și în urmă apoi *Bucovina,* după pădurea de fagi (Buchenwald) dintre Cernăuți și Vijniț. înainte de Ștefan cel mare o mică parte a terii de dincolo de Prut, aparținea Galiției și vre-o câteva întinderi de munte a le Ardealului.

Astfel hotarile Moldaviei și prin urmare și cele ale *Bucovinei,* după biruințele numitului principe în contra Leșilor și a Ungurilor, fură stabilite prin anumite tractate, în virtutea cărora granițile le formau spre Apus și Meadă-noapte Nistrul, păraele Serafinesci, Colacinul și rîul Oeremos, apoi spre Meadă-di isvoarele acestui din urmă, ale Sucevei, Bistriței și Trotușiului pană în Milcov. Intru început locuită de Daci și mâi tărdiu împopulată prin coloniile lui Trajan, țeara fusese bântuită pe timpul imigrațiunii popoarelor de cătră Goți, Ghepidi, Huni, Avari, Unguri, Tătari și alte popoare, care au lăsat după sine numai urme de groază și de pustiiri.

Intre asemene înpregiurări critice ce au ținut aproape un veac, *poporul indigen* a fost reținut dela calea spre treptele mai înalte ale culturei, și trebuia se fie mulțumit a-și mântui vieața, obiceiurile și limba, refugiind în întunericul pădurilor sale, dacă nu mai putea se lupte cu armele în mână în contra barbarilor năvălitori.

După-ce numai după împreunarea întru'un stat a districtelor singuratice și împrășciate, împreunare dusă în deplinire prin domnitorul Dragoș, mai crescuse puterea poporațiunii în ce privesce apărarea de sine în contra popoarelor învecinate, acest stat a ajus sub *eroul Ștefan cel mare* la un înalt renume prin biruințele reportate de acesta asupra dușmanilor creștinătății și ai civilisațiunii, •despre care dau încă și astădi, dovedi numeroasele biserici și mănăstiri : Putna, Voloveț, Bădeuț, Suceava, Solea, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, Prisaca și altele mai multe.

Din momentul,cănd Bucovina a fost împreunată cu Coroana Noastră prin tractatul dela 7 Maiu 1775, sub binecuvântările unui regim mai blând, resuflând de certurile, care până aci mereu o neliniștеați, țeara începuse a, se bucura de un grad de cultură maî înalt. S'ati fost construit drumuri, care ușurau comunicația comercială, agricultura și industria luară un avînt, pretutindene satl fost înființat scoale și așa s'a pus temelia pentru un viitor maî bun, în fața căruia Bucovina privesce cu o veselă bizuință.

De la împreunarea ei cu Sceptrul Nostru, pusă maî întăiu sub administrație militară, țara a fost împreunată la 1786 cu Galiția, la 1790 declarată provincie de sine stătătoare <iu propriile ei judecătorii locale, la 1804 prevâdută și cu un *forum nobilium;* la 1817 a devenit din nou un district al Galiției, și a remas în această calitate până la anul 1848, subordonată locoțiitorimiî din Galiția.

După ce însă în urma experiențelor câștigate s'a arătat, că deosebirea de iimbă, de moravuri şi de obiceiuri nu face de dorit o contopire cu Galiția, *în anul* ***1848*** *am ridicat grațios Bucovina la rangul unui Ducat* şi i-am acordat *o independență* administrativă, care, după ce încercarea de la 1860, de a o împreuna cu Galiția, a remas zadarnică, scurt după aceea s'a fost restabilit în mod *statornic.*

Prin legea fundamentală de la 26 Fevruarie 1861, Noi am garantat această *restabilire a independenței* administrative a credinciosului Nostru *ducat al Bucovinei,* prin ceea ce el a ajuns la *o reprezentanță a țării* şi a fost chemat a participa la *dieta imperială,* şi cu dicisiunea Noastră împărătească de la douedecî-şi-cinci August o mie opt sute şesă deci şi unul Ne-am aflat îndemnați a'î acorda o *marcă proprie a țărei.*

Noi permitem în special, ca *reprezentanța terii a credinciosului Nostru ducat al Bucovinei şi organele sale* să se servească de *marca ducatului* în modul următor descrisă

şi concepută în acest patent cu colorile de artă.

Pe o tablă împărțită de alungul în colo-

I

rile albastru şi roşu, un cap de zimbru natural aşedat în față şi însoțit de trei stele aurie într'un triunghitl drept. Tabla e împrejmuită de o mantie roşie cusută împregiur cu ceapraze de aur, căptuşită cu cacom şi atârnată de tablă cu ciucuri de aur. Deasupra mantiei zace un chipiu de duce, aurit, pe jumătate căptuşit roşu şi decorat cu petre scumpe.

Pentru mai marea întărire a tuturor acestora, Am subscris pe această diplomă cu mâna proprie Numele Nostru Imperătesc şi Am dispus să-i se adaugă *Sigilul Nostru Împărătesc.*

Dată şi expedată prin iubitul şi credinciosul Nostru *Antoniu cavaler de Schmerling* consilierul intim şi ministrul de stat al Nostru, decorat cu ordinul Nostru împărătesc Leopoldin şi cu ordinul de credință al marelui ducat Baden, Doctor în drepturi etc. In capitala şi reşedința imperiului Nostru *Viena,* la a noua di din Decemvrie a anului o mie opt sute şesădecl şi doî după naşterea lui Christos şi al cinsprezecelea al împărăției Noastre.

Francisc Iosif m. p.
ministrul de stat:
Antoniu cavaler de Schmerling m. p.

La Pre înalta poruncă proprie a Maiestății Sale Apostolice Impărătescî-Regescî.

Carol cavaler de Reich m. p.
Consilier ministerial.

(L P.)

Această diplomă interesanta în mai **multe privinți,** o am **reprodus din Gazeta Bucovinei „Anul" I No. 1 din 2 Mai 1891, sub redacțimiea d-lul Vasile Marco.**

Th. C.

ISPISOC DE DOCUMENTE.

7112 (1604) Iunie 8. Carte de la Irimia Movilă Vodă că Ambrosie sin Gheorghe, nepotul luî Ion Respopă, de nimenea silit vinde jumătate dintr-o jerebie din satul Româneştii, partea Gaftoaneî luî Lazor, în 30 taleri de argint, cu tot venitul.

7251 (1743) August 15. Nastasia femeia Sandului Fustaşu vinde fetei sale Marieî, 3 stînjenî, 6 palme, drept 4 lei, care le ati fost şi lor cumpărătură de la Dumitraşcul sîn Pintelie Banduru, iar luî i-ati fost baştină din bătrînul luî Larion din Româneşti, din partea de jos, pe apa Babluiuluî, în ţinutul Cârligăturiî; şi i-ati luat la grija bărbatului eî, fiind iscăliţi Nastasia femeia Sandului Fustaş, Catrina fata Sandului Fustaş, Costantin răzeşul i Vasilie Ciolan răzeş.—Toader Diaconul au scris zapisul cu zisa lor.

7254 (1746) Fevruarie 24. Vasilie sin Crâstian cu soţia luî Măria vînd o a patra parte de moşie din Româneşti din ţinutul Cîrligăturiî, ce cuprinde 7 pol stînjenî, din bătrînul lui Berdilă, lui Grigorie Boghiuluî zet Sandului Fustaşu şi femeie! luî, Măria, drept 11 lei dându-î şi zapisele vecbî ce ati avut de la părinţii luî de cumpărături, fiind iscăliţi Vasile sîn Cristian, Ion sîn Dumitraşcul, Ion Sucmanariul zet loniţă Colea Fustaş, eti Popa Grigorie Otban, Iereiu VartolomeiU, Vasilie Ciolan. Eti Grigorie Rugină am scris zapisul cu zisa lui Vasile.

7257 (1749) April 9. Preutul Vartolomeiti adivereste luî Grigorie Boghiul, că luând el 27 pol stînjănî de la Ioan Sucmănaru şi de la Aniţa ficiorii lui Dumitraşcul Bandur, care moşie este în ţinutul Cârligătureî, pe apa Bahluiului, şi luând'o cu Grigorie Boghiul şi cu Vasilie Ciolan, ati făcut'o în doue părţi, o parte să ţie el cât i s'a alege dintr'aceştl stînjănî, iar o parte să ţie Grigorie şi cu Vasilie 14 stînjănî făr 2 palme, adecă 7 stînjănî făr o palmă Grigorie Boghiul, şi 7 stînjănî fa"r o palmă Vasilie Ciolan, şi cumpărătura pe partea unuî om s'au venit câte 11 leî, care fac pe partea tuturora 44 leî, şi sunt iscăliţi: Ereî Vartolomeiti, Constantin Fustaşu, şi protopopu Ioan ati scris cu disa preotului Vartolomeiti.

1782, Iulie 6. Conduraki sin Grigorie Boghiul, şi a Marieî fetei Sandului Fustaşu, ••şi cu fiica -lui Catrina, adeverează că avend multă facere de bine de la D-lul Constandin Paladi biv vel Spătar, s'ab socotit cu soţia luî, ^au dat şi ati dăruit dania dumisale 10 stînjănî de moşie din satul Româneştii ot ţinutul Cârligăturiî, cu parte din silişte, i din câmp ou fânaţ şi din tot locul cu tot venitul. Şi osebit au mai vîndut dumisale, opt stînjănî şi o palmă de moşie, tot din Romaneşti, partea maică-să Măria, ce ati lăsat-o cu diată asupra luî pentru grija el drept 20 leî. Iar aceste părţî de moşie ati fost cumpărătură părinţilor luî cu 3 zapise ce se arată maî sus,

fiind iscăliţi Condurake sîn Grigorie "Boghiul,, Oatrina soţia lui, Neculaî Grosul vornic de Poartă, şi răzăşi de Româneşti, m'am tîmplat r Constantin Paiul diac za Divan am scris zapisul cu disa lui.

1786 Iulie 28. llinca fata lui Grigorie Boghiul şi a Măriei Boghioaeî, cu soţul ei Ion Croitoriu vînd dumisale Constantin Palade vel Vornic 4 stînjănî din moşia Româneştii ot ţinutul Cârligăturiî, drept 4 lei, eare-1 are de pe maică-sa ; iară maică sa i-ati avut baştină părinţască. Arătând prin zapis, că şi frate seu cel maî mare Conduraki Boghiul ati vîndut maî înainte dumisale vel Vornic Constantin Paladi, atât 7 stînjănî. partea luî, ce o avea dată de maică-sa, cum şi patru spre deeestînjănî ce ş-au fost lăsat maică-sa pentru grija sa, fiind iscăliţi llinca fata lui Grigore Boghiul şi a Măriei Ion Croitoriu soţ eî, zet Boghiui, fiind vîndare cu voea luî. Sandu Perjul vornic de Poartă martur. Ştefan Ciogolea vornic de Poartă, loniţă Enea, vornic de Poartă. Gheorghe Costin diac za Divan, au scris zapisul, în Divan cu disa Ilincăî.

7235- (1726) Noemvrie 27. Răvaşul Iul Vasilie Popa Uricariul, către Fetrea vătaful răposatei Spătăresel lofaneî, cerend doue ispisoace vechi de la Moisi Voevod, ce le-au dat el când au vîndut moşia Spătăresel, unul când s'ati pârît unchiul seti Koşca visternicul. cu răzăşii când aQ cumpărat, şi altul ce serie pe 3 părţi din Vlircea, ca să-i le trimeată pecetluite şi sfirşind judecata cu răzăşii, ce se trag din

Anna, iarâşî le va trimite la Spătăreasa. Înştiinţând şi pentru o jumătate de Hoiseşti, că iar ati eşit la vîndare.

Jaloba către Divan cu cerere să răscumpere Dumneil Logofeteasa părţile din Româneşti, ce s'ati cumpărat de dumnealui Spătariul Şerban Negel într'acel an 1812 Iunie 6.

Originalul acestui ispisoc se află în dispoziţiunea mea. Th. C.

YîtfZAREA UNEI JUMĂTĂŢI DE ŢIGAN.

Adecă eti Kondraki sîn Ursul Ghioneî, fâcutam zapisul meti la mâna dumisale jupîneseî Tofaneî spătăroaeî lui llie, precum eti de bună voiea mea, de nimine silit nici asuprit, ci de a mea bună voie m'am tocmit cu dumneel, şi i-am vîndut partea mea şi a lui Apostol Mihuleţ **jumătate** din Ghelemeiti ţiganul, ficior lui Constantin Cârnaţ, nepotu luî Gligorie Marcoci, şi am vîndut şi a *treia* parte din ficiorii luî, ce mi s'ati venit, de pe ţigani, partea mea şi a luî Mihuleţ, şi iam vîndut dumisale drept . . . . lei, şi făcend şi dumneeî plata deplin, i-am făcut zapis ca să fie dumisale robi în veci. Şi la această tocmală s'ati tîmplat mulţi oameni bunî, carii s'ati iscălit mai jos • şi pentru credinţă m'am iscălit.

U Cioiăşti let 7229 (1720) Sept. 4. *Kondraki Ghionel.*

Şi eti preutul Vidraşcu am scris zapisul.

Acest zapis original se păstrează la mine Th. C.

DOCUMENT DE LA IOAN ŞTEFAN VODÂ

Intru numele tatălui şi al fiuluî, şi al sfântului duh, sfintei fâcetoarei de viață, de o ființă şi nedespărțitei Troițe, iată eti robul stăpînuluî Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului meti Isus Hristos, adevărat închinătorul sfintei Troițe, **Ioan Stetan Voevod,** cu mila luî Dumnezeu, domn țereî Moldovei, fiiul blagocestivuluî fericit întru reposare Ştefan Tomşa Voevod.

Înştiințare facem cu această carte a noastră tuturora ce vor căuta pre dînsa, s-iti citindu-o o vor audi, precum aceştia adeverați slugile noastre: btefan ot Clija i Ioan Fântîneanul ficiorul Anei şi rudenie luî Sofrenie, şi sora eî Pietra, fetele Lupei, toțî nepoți a luî Buzat biv stolnic, ati venit înaintea noastră ai a tuturor boerilor noştri moldoveneşti a marilor şi mici, de a lor bună voe de nimenea siliţî nici nevoiți, şi ati vîndut a lor dreaptă ocină şi moşie din uricul de danie, şi miluirea ce ah avut-o moşul lor Buzatu biv stolnic de la Ioan Voevod, satul Mihăileştiî ce este în ținutul Bacăului din sus, de lunca cea mare pe Şiret, cu bălțile de peşte şi cu loc de moară în Topriță.

Aceasta ati vîndut rugătorilor noştri călugărilor de la a noastră sfintă rugă, mănăstirei din nou zidită numindu-se Solea, unde este hramul sfinților pre lăudaților şi întâi şgdetorî şi verhovnicî apostoli Petru şi Pavel, drept doue sute de taleri bani bunî de argint, şi le-

ati plătit lor toțî deplin mal sus numiții bani 200 taleri de argint, în manile maî sus scriselor slugilor noastre Ştefan şi Ioan Fântîneanu, dinaintea noastră şi înaintea a tot sfatul nostru. Dar luî Ştefan de la Clija i-ati fost luî cumpărătură de la Mărieca fata Buzatului biv stolnic, şi un zapis de mărturie, şi cumpărătură ce ati avut el de la Soltuzul ot Trotuş, încă 1-ati dat în manile rugătorilor noştri călugărilor de la sfînta mănăstire Solea; deci ve<lend noi cea de bună voe tocmire între dînşil şi în deplină plată, iar noî aşijderea şi do la noi am dat şi am întărit rugătorilor noştri călugărilor de la a noastră sfînta rugă şi mănăstire Solea, acel de maî înainte numit sat Mihăileştiî din sus de lunca cea mare în ținutul Bacăului, pe Şiret cu bălțile păscoase, şi cu loc de moară în Topliță şi cu pomet şi cu finațe, ca să fie şi de la noî sfintei mănăstiri uric şi ocină cu tot venitul nestrămutat nici odinioară în veciî vecilor.

Iar hotarul acelui maî sus pomenitului sat ca să fie hotar despre toate părțile din câmp şi din pădure, şi din apă, după al seU vechiu hotar, pe unde din veac s'ati stăpîriit.

Suretul acestui hrisov este, fără dată, în proprietatea mea. **Th. C.**

ANTOFLEA PATIN STAROSTE TQTRUŞULUI

Să ubomi Costin Soltuzul, Idianadeseat pârgar ot tîrgu Totruş, imea Dumitru Kihaîa, Isoci Mihai, i Condrea tij, i Benea, i Ştion, şi

alții toți; adecă ati venit înaintea noastră Măriica fata luî Gligorie Buzatu şi cu ficiorii seî anume Dumitru şi Grigorie, de nimene nevoiți nici asupriți ce din bună voea lor de ati mărturisit el cu limbile lor, cum ati vîndut a lor dreaptă ocină şi moşie câtă li să va alege, partea Măriicăl şi a ficiorilor seî din sat din Mihăîleştî din ținutul Bacăului, şi ati vîndut cu tot venitul şi din câmp şi din pădure şi dintru apă, ati vîndut luî Ştefan din Cleja şi a drepți ficiorilor sSî, fără de fiastre, drept 101) de taleri bani buni. Deci Ştefan din Cleja şi cu Ociorii seî s'ati sculat de le-aii dat toți deplin aceşti bani ce maî sus sunt scrişî, întru manile Măriicăl şi a ficiorilor sel.

Deci noi dacă am vedut de bună voea lor tocmală, şi deplină plată; noi încă i-am făcut această mărturie de la noî, ca să-î fie lui moşie cu tot venitul, şi luî-şi ficiorilor săi, şi ati fost mulți oameni buni orăşănî din Totruş, când s'au făcut acest zapis, anume: Sima Vameşul şi cu Simodeî, Tstioan şi Drăghicl şi Ilisăî de Poeană, şi maî mare mărturie am pus pecetea oraşului şi am scris eti Dumitru diacu ; ca să se ştie.

Pis u Trotuş Mai 3,

(Locul unei pecețî mici)
(Locul tîrgului Totruş).

Acest document foarte însemnat cuprinzând pecetea stărostiei Trotuşutuî având o mână din umăr cu un ciocan care sfarmă sare, se află în proprietatea mea. Păcat numaî că data lipseşte. Să presupune că ar fi chiar de prin vremea lui Ştefan Tomşa Voevod. Th. C.

Hrisov de la Miron Bârnovschi Movilă Voevod.

Precum aii venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri ai Moldovei a mări şi micî, Ţonța şi sorusa Dumitra fetele lu Patraşcu, nepoatele lui loan Scobințanul şi de bună vo«a lor de nime silite nici asuprite, ş'ati vîndut dreaptă ocină a lor şi moşie din a şesa parte din satul Scobințenil jumătate, şi cu a şeptea parte din heleşteti, şi cu a şesa parte din moară, şi cu loc în doue heleştee stricate; -cât să va alege, şi cu prisacă şi cu casă în sat şi cu tot venitul, ş-ati vîndut boeriului nostru lui Gheorghe Roşea visternic, drept şesa deci taleri bani gata.

Şi iarăşi au mal venit înaintea noastră şi Înaintea boerilor noştri, Cornea ficiorul Gahieî Şuveldenesei, şi de bună voea lui de nime silit nici asuprit ş'ao vîndut dreaptă ocină a luî .şi cumpărătură, din giumătatea de sat din Scobințenî, din a treia parte a cincea parte, şi dintru a şeptea parte din heleşteti giumătate, şi dintru a şesa parte din moară giumătate, şi cu loc în doue heleştee stricate cât să •va alege, din ispisoc de cumpărătură de la Ieremia Voevod, şi o ati vîndut iarăşi maî sus numitului boerulul nostru luî Gheorghie Roş•ca visternic, drept 35 taleri bani gata.

Drept aceia aceste părți de ocină din satul Scobințeniî, şi de la noî să fie mal sus numitului boeruluî nostru Gheorghe Roşea visternic, dreaptă ocină şi cumpărătură, şi danie şi uric şi întăritură cu tot venitul nestrămutate

nicî odinioară în veci, şi altul să nu se amestice. S-aii scris în Iaşi de Vlasie diac din leat 1627 (7136) Decemvrie 81.

însuşi domnul au poruncit.

(L. P. G.)

Dumitraşco Ştefan vel logofăt.

* *

De pe Sîrbie pe limba moldovinească anv tălmăcit la anul 1811 Fevruarie 11. Clucerul Pavăl Debri.

Acest suret se află în dispoziția mea. Th. C-

ZAPIS DE MĂRTURIE

Iată noî Dumitraşc Ştefan vel logofet, şî Ghenghea vel vornic şi Nicoară hatman şi Gavrilaş vel vornic de țara de sus, şi Lupul vel visternic şi Savin vel spătar şi Grama vel stolnic şi Pătraşcu Haşotă logofăt şi Vasilie Neagoe postelnic şi Dumitru Bubuş logofăt şi Arsenie vornic de gloată, facem arătare precum ati venit înaintea noastră Gavril ficiorul luî Nestor Suverdean din Scobinţeni şi de bună voea luî de nime silit nicî asuprit, ş'ati vîndut dreapta ocină luî şi moşie, dintr'a şesa parte din sat din Scobinţeni jumătate, şi altă parte de cumpărătură dintr'acelaş sat a şesa parte din dires de cumpărătură de la Irimia ficior . . din heleşteti şi din moară şi din tot locul, acestea le-ati vîndut luî Gheorghie Roşea visternic drept una sută şi doue deci taleri bani gata»

Şi ati maî venit înaintea noastră şi Dochia fata luî Drăgan şi a Irineî din Scobinţeni şi au vîndut dreaptă ocină a eî şi cumpărătura a şesa parte dintr'acelaş sat din Scobinţeni, şi altă parte dintr'acelaş sat, din a şesa parte din sat jumătate din vatra satului, din câmp, din heleşteti, din moară şi din tot venitul, acestea le-aQ vîndut dinaintea noastră luî Gheorghie Roşea visternic drept una sută şi doue deci taleri bani bătuţi. Apoi şi noi vedend această de bună voea lor tocmală şi deplină plată, ani făcut acest zapis de mărturie lui Gheoghie Roşea visternic pentru ca să-i fie de credinţă pană când ş'a face dires de la măriea sa vodă.

Şi spre .mai mare credinţă ne-am pus şi peceţile pe zapisul nostru acesta. S'ati scris în Iaşi leat 1627 (7136) Ghenarie 13.

In cel adivarat sînt iscăliţi Dunrrtraşcu Ştefan vel logofăt # Ghenghea vel vornic # Necoară hatman 0 şi toţî ceealalţi boerî câţî sunt numiţi la începutul zapisuluî, împreună cu peceţile lor. * * *

De pe sîrbie pe limba moldovinească am tălmăcit la anul 1811 Fevruarie 16. Clucerul Pavăl Debri.

Suretul acestui zapis este în dispoziţia mea. Th. C.

Noî Vasilie Vodă, cu mila luî Dumnedeu domn ţereî Moldoveî.

Datam cartea domniei mele rugătorilor

noştri Egumenului şi a tot soborului de la x—^fînta mănăstire de la Solea, spre aceia ca să hie tari şi puternici cu cartea domniei mele, a ține şi a opri satul Fărăoaniî ce sunt în ținutul Bacăului cu tot venitul, nime nici o treabă că să nu albă acolo, nici cu vinul, nici cu alt venit ce va fi acolo, pentru căci este dreaptă dare şi miluire sfintei mănăstiri de la Ştefan Vodă. Drept aceia, nici din fetele lui Ştefan Vodă, nici una ca să nu aibă a se amesteca într'acela sat, carele mai sus este scris Fărăoaniî, nici să aibă nici o treabă cu acela sat, iar de va arăta vre o fată de a luî Ştefan Vodă niscarl zapise sau niscarî derese pre acel satu, ea va avea treabă cu acel satu, iar altul nime într'o nimica să nu aibă a maî învălui, sati a se maî amesteca, că apoi acela de mare certare va fi de la L)omnia mea. Drept aceia nime să nu se amestice în protiva acestei cărți a Domniei mele.

In Iaşi lefi638 (7146) Oct. 20.

însuşi Domnul ati poruncit.

(L. *Pi)*

Noî Vasilie Voevod.

* # Toader

Suretul acesta de pe ispisocul scris moldoveneşte s'ati scos de mine după matca eî, poslăduinduse din cuvînt în cuvînt.

In Cernăuți let 1787 Fevruarie 11.

Andrei Daşkevici.

Şi suretul şi ispisocul în original se află în proprietatea mea. Th. C.

ZAPIS DE VINZARE

Adîcă eti. Vicol ficiorul luî Prîcopie de Hlip•cenî, scriem şi mărturisim cu cestu adîverat zapis al meu, de nimea silitu nice asuprit, ce •di a me bună voe am vîndut a mea dereptî ocină şi moşie luî Tânasăî ficiorul Pîtruluî din Ghițăvoeasti, care am avut eti cumpărătură de la (J)HPH Anei Toader țeranu şi de la Ion fratele şeii, din tot locul a patra parte, şi din a patra parte jumătate, care s'ati fost țiind cu Petru, o am vînduto lui Tănasă ficiorul Pîtruluî dereptu 20 dî taleri dereptu cât o am fostu •cumpăratu eu acea parte de loc, cu tot venitul în tot locul cu vadu de moară în partea •de sus, şi în țarină şi în vale şi în deal, ca să fie lui Tanasă ficiorul Pîtruluî şi ficiorilor luî şi nepoților luî dîreaptă ocină şi moşie în vecî, şi când o am vîndut acea parte de ocină din Ghițăvoeasti s-aft tîmplat câțî va oameni buni anume: Macarie ce ati fost căpitani şi Ivan dî Gro7ăştI, şi Ştefan Talgir şi pentru credință ne-am pus deagitile, să se ştie.

U Huşi let (7193) 1685 Aprilie 5.

Iscăliți Ma#carie martur, Vicol sîn# Pricopie am vîndut, Ivan **9** de Grozeşti, Ştefan % Talger martur.

Acest zapis scris pe hârtie cu scrisoare încurcată, să află în dsiposiția mea. Th. C.

Dania Aftimieî Golăe

Adecă eti Aftimia vorniceasa reposatuluî

Golăe, ce ati fostu vornic de poartă, scriu şi. mărturisesc cu acestu zapis al meu la mâna „_ dumisale luî Ştefan Luca, logofătul al treilea, cum eu de nime silită nicî asuprită, ce de a —mea bună voe am dat dumisale danie, şi iam dăruit a meale dreapte părțî de ocină din Bălăneştî ce sunt pe apa Bujorului în ținutul Fălciuluî, o parte de ocină ce easte de moşie de la tatu meu Neculaî Agărîcî, şi un bătrân earăşî din Bălăneştî carele ne easte cumpărătură de la Pricopie şi de la Ştefan ficiorî Iul Nechifor Musteață pe de amândouă părțile de Bujor, şi iarăşi şi altă parte de ocină Bălăneşti ce easte cumpărătură de la Apostol şi de la Crăciun şi de la Vasilie ficiorî luî Buzdugan. Aşijderea şi altă parte de ocină din sat ^__din Țepeni ce easte pe apa Sărățiî în ținutul Fălciuluî, care ne easte şi nouă danie de la Tanasie ficiorul Hoceagăî. Aceste părțî de ocină ce scrie maî sus le-am dat danie şi le-am dăruit dumisale luî Ştefan Luca, logofătul al treilea, şi jupânesăî dumisale Marieî pentru mult folos şi bine ce am cunoscut de la dumnealui. Deci să le fie dreaptă ocină şi moşie şi danie dumilorsale şi cuconilor şi nepoților, şi strănepoților în veacî să stăpânească precum scriu zapisele ceale vechi care le am dat la mâna dumisale. Şi la această danie fostati mulțt boerî care maî jos s'ati iscălitu, şi pentru mai mare credință ne-am pus degetu, şi dumnealui să'şî facă şi dres domnesc de întăritură.

Şi eu Savin Uricariul m'am tîmplat şi am scris zapisul; să se ştie. U laş. let 1709 (7217) luni 1.

Aftinia • Golăie

Vasilie Aslan (?) biv vornic. Păladi Gligorie. Misail proin Mitropolit. Lupu biv visternic.

Gheorghi vornic. Vasilie vornic. Ett Gheorghie Carp diacul de cămară încă sînt martur.

Originalul acestei diete, aurit pe margini, este în proprietatea mea. Th. C.

Articole din tratatul de Berlin atinggtoare de România

Art. 40. — Les hautes parties contractantes r^connaissent l'independance de la Roumanie <m la rattachant aux conditions expos6es dans les deux articles suivants.

Art. 41. — En Roumanie, la distinction •des croyances religieuses et des confessions ne pourra âtre opposce â personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacite en ce qui concerne la jouissance des droits civila et politiques, Padmission aux emplois publics, fonctions et honneurs, ou l'exercice des differentes professionş et industries, dans quelque localii que ce soit. La liberte et la pratique «xterieure de tous les cultes seront assures â *ous les ressortisaants de l'Etat roumain, aussi bien qu'aux etrangers, et aucune entrave ne «era apportee soit ă l'organisation hi^rarcbique des differentes communions, soit â leurs rapports avecleurs chefs spirituels.

Les nationaux de toutes les puissances, commercants ou autres, seront traites en Roumanie sans distinction de religion, sur le pied <Tune parfaite egalite.

Art. 42. — La principaute de Roumanie-retrocede â S. M. l'empereur de Russie la portion du territoire de ia Bessarabie detachee-de la Russie en suite du trăite de Paris de 1856, limitee â l'ouest par le Thalweg du Pruth, au midi par Ie Thalweg du bras de Kilia Pembouchure du Sta y Stamboul.

Art. 43. — Les îles formant le delta du Danube, ainsi que l'île des Serpents, le Sandjak de Toultcha, comprenant les districts (caras) de Kilia, Soulina, Mahmoudie, Isakcha, Toultcha, Matchin, Babadagh, Hirsow, Custendje,. Medjidie, sont reunis â la Roumanie. La principaute rețoit en outre le territoire situe au sud de la Dobroutcha jusqu'â une ligne ayant son point de depart â Test de Silistrie et aboutissant â la mer Noire, au sud de Mangalia. Le trace de la frontiere sera fix6 sur les lieux par la commission europ6enne instituție sous la d6limitation de la Bulgarie.

Art. 44. — La question du partage des eaux et des pâcheiies sera soumise â l'arbitrage de la commission europ6eune du Danube.

Art. 45.—Aucun droit de transit ne sera preleve en Koumanie sur les marchandises traversant la principaute.

Art. 46. —Des conventions pouront etre conclues par la Roumanie pour regler les privileges et attributions des consuls en matiere de protection dans la principaute.

Les droits acquis resteront en vigueur tant qu'ils n'auront pas ete modifies d'un commun accord entre la priucipaute et les parties interessees.

Art. 47. — Jusqu'â la conclusion d'un trăite reglant les privilâges et attributions des consuls entre la Turquie et la Roumanie, les sujets roumains voyageant ou sejournant dans l'empire ottoman, et les sujets ottomans voyageant ou sejournant en Roumanie, jouiront des droits garantis aux sujets des autres puissances europeennes.

Art. 48- — Le tribut de la principaute de Roumanie sera capitalist et le taux de cette capitalisation sera fixe par les representants des puissances â Constantinople, d'accord avec la Sublime Porte.

Art. 49. — En ce qui concerne les entreprises de travaux publics et autres de meme nature, la Roumanie sera substituee, pour tout le territoire cede, aux droits et obligations de la Sublime-Porte.

Art. 50. — Afin d'accroître les garanties assurees â la liberte de la navigation sur le Danube, reconnue comme d'intăret europeen, les hautes parties contractantes decident que toutes les forteresses et fortifications qui se trouvent sur le parcours du fieuve, depuis les Portes de Fer jusqu'â ses. embouchures, seront rasees, et qu'il n'en sera pas eleve de nouvelles.

Aucun bâtiment de guerre ne pourra naviguer sur le Danube, en aval des Portes de Fer, â l'exception des bâtiments legers destines â la police fluviale et au service des douanes. Les stationnaires des puissances, aux embouchures du Danube, pourront toutefois remontei' jusqu'â Galatz.

Art. 51. — La commission europeenne du Danube, au sein de laquelle Ia Roumanie sera representee, est maintenue dans ses fonctions et les exercera dorenavant juscpi'â Galatz, dans une complete independance de l'autoritâ territoriale. Tous les traites, arrangements, actes et decisions relatifs â ses droits, privilâges, prerogatives et obligations sont confirmes.

Art. 52. — Une annee avânt l'expiration du terme assigne â la duree de la commission europeenne, les puissauces se mettront d'aceord sur la prolongation de ses pouvoirs, ou sur les modifications qu'elles jugeraient n6cessaires d'y introduire.

Art. **53.** — Les reglementa de navigation, de police fluviale et de surveillance, depuis les Portes de Fer jusqu'â Galatz,' seront elaborâs par la commission europeenne, assistee •de delegues des Etats riverains et mis en barmonie avec ceux qui ont 6te ou seraient edictes pour le parcours en aval de Galatz.

Aceste articule le-am reprodus din ziarul *L'Eusope Diplomatique* No. 30 anul al treilea, Joi 25 Iulie 1878.

Divanul Domnesc în Muntenia.

Divanul domnesc judeca, după cum să ^tie, sub preşedinta Domnului.

El era compus din dol-spre-(lece marî boieri, înalţi demnitari aî ţăreî, printre cari şi mitropolitul.

Ceîdalţî membri aî acestuî areopag erau:

Marele ban şi caimacam al Craiovei, care guverna cele cinci judeţe de peste Olt.

Marele vornic de Ţara-de-Sus, administratore al judeţelor Olt, -^rgeş, Teleorman, Vlaşca, Ilfov şi Dâmboviţa.

Marele vornic de Ţara-de-Jos, cârmuitor al judeţelor Slam-Râmnic, Sămeni ?, BuzeO, Prahova, Muscel şi Ialomiţa.

Marii vornici al treilea şi al patrulea, judecători ordinari aî divannluî, cari aveau dreptul să poarte bastoane de argint.

Marele Logofet, păzitorul peceteî şi capul •cancelariei domnesc!.

Marele vornic de cutie, care aduna veniturile renduite pentru mile.

Marele Logofet de obiceiuri, care ţinea condica de renduelile şi obiceiurile locale. •

Marele vornic de politie, care strângea dările străinilor din Bucurescî.

Clucerul cel mare, care, la creaţiunea acestei funcţii, purta, în ceremonii, crucea d'inaintea Domnului, şi

Hatmanul de divan, demnitate înfiinţată de fanarioţi, cu sarcini d'a păzi buna rândua'ală, în timpul judecăţilor.

Sala în care se urmaţi judecăţile era, după cum am spus, acea a Tronului; ea se maî numea şi ***spătărie.***

Bogat, însă sever decorată, întocmirea el respundea scopului la care trebuea să slujească, şi era făcută să insufle respectul şi să lo-

vească spiritul prin maiestatea' judicăţel ce a-vea să se petreacă.

O sofa înaltă însemna locul unde Domnul era să se aşede.

Jeţuri, în dreapta şi în stângă, arătau că acolo vor sta cel-laîţi judecători.

O săbie goală, atârnată de sus, lucea ca simbol al â tot puterniciei şi al neînduratei nestrămutărl a hotărîrel ce era să se pronunţe,

Insferşit, masa din mijloc sprijinea topuzul, pecetea domnească şi eăltmâriil, toate a-. tribuţiunî ale Suveranului în îndoitul luî rol de stăpânitor al ţărel, şi de împărţitor al dreptăţeî.

La oara hotărîtă, străbătând gloata de zapciî, aprodl, vătafi, ceauşi şi alţi păzitori civili şi militari, cari se îngrămădeau la uşa divanului, judecătorii păşeau în sala de audienţă.

Et purtau toţi bărbi, semn distinctiv şi privilegiat pe atunci al nobilime!, şi unii din el bastoane de argint.

tmbrăcămintea lor era cea turcească, introdusă de fanarioţi în ţară şi adoptată de cla-•sele înalte ale. societăţii pentru luxul şi scumpătâteâ el.

Ea se compunea din libadele sati anterie de stofă preţioasă, încinse cu brâu de şal la mijloc ; din feregele de tarea, vara; din giubele sau contese de pambriu, îmblănite, iarna, cu saniur şi, toamna, cu singeap sau cu rîs ; din ceâcşirî roşii: din meşti şi papuci galbeni, şi din işlice enorme aşezate pe fesuri microscopice.

Când toţi erau adulaţi şi rânduiţi pe la' locurile lor, Măria Sa se îngciinţa că divanul e în fiinţă.

Domnul păşea în sală cu gravitatea diotată de înalta posiţiune ce ocupa, întâmpinat prin manifestaţiunile de profund respect ale demnitarilor şi ale celor de faţă.

Costumul lui era aproape acelaşi ca al eeloralţl boerî, cu deosebire că în cap purta gugiumanul de samur, împodobit cu pietre scumpe, şi avea papuci căptuşiţi cu rosti.

Judecata se începea invitându-se al treilea mare Logofet să dea citire hotărîrel în discuţiune şi întregeî proceduri ce se urmase.

După aceasta se aeorda cuvîntul părţilor prigonitoare.

Ele 'şi sprijineaţi- dreptăţile une *ort* singn-**K** re, dar maî adesea-ori prin vechil sati advocat, care se exprima în terminii .cel maî umilii şi maî rugători.

O-dată desbâterile terminate, sala se ***g***<*y*-' lea şi divanul rămânea să chibzuiaseft.

Oâţî-va membri 'şi spuneau părerile, însă, toţi se uneau cu opinia Domnului, care hotăra ast-fel ca suprem arbitru.

In materie penală. Domnul cerceta, o-dată pe septemână, Sâmbăta, hotărîrile date de secţia vinovaţilor, singur, asistat numai de marele armaş, care cumula funcţiunile de preşedinte al tribunalului criminal şi de îngrijitor al închisorilor.

El întărea sati schimba judecăţile date deaceastă instanţă.

Când pedeapsa era moartea, înainte de a •se executa, obiceiul cerea ca armaşul să se înfăţişeze de trei ori Domnului, la intervale deosebite, pentru a'l întreba dacă stărueşte să se verse sânge omenesc.

Dacă la a treia oară Domnul respundea afirmativ, osânditvd era condus la supliciu, care, în genere, era spândurătoarea.

Reprodus dupâ Monitorul Oficial No. 126 din 8 Septemvrie 1891 **Th. C.**

LA QUESTION DES JUIFS

. La Commission nommee par la Ghambre des deputes de Roumanie, et chargée d'elaborer le texte des dispositions •constitutionnelles destinees â remplacer l'article 7 de la Constitution, que les Chambres dissoutes avaient de'clare' devoir etre re'vise, a depose son rapport, qui est ainsi concu:

Expose des motifs.

"Considerent que le simple fait de la naissănce sur le territoire roumain, d'apres nos traditions bistoriques les plus anciennes, n'a, par lui-mâme, jamais conflre de plein droit, la nationalite" roumaine;

Considerant que, **mame** dans le cas oii la riaissahee etait suivie d'un domicile permanent ou d'une longue râsidenoe, on n'avait

pas le droit â la nationalite roumaine ;

Considerant que la defense constitutionnelle inselе dans le deuxieme paragraphe de l'article ,7 de notre pacte fondamental, â et6 dictee par un sentiment de conservation et d'avenir naţional, et non par esprit d'intobirance religieuse; car de tous les temps, les Roumains ont reconnu et pratique cette verite philosophique, qui veut que la conscience de l'homme ne soit pas sacrifice aux convenances sociales :

Considerant qu'il est prouve de plus que nos prescriptions legislatives n'ont pas ete toujours basees sur les differences de religion,. mais sur des considerations et des raisons purement civiles et politiques;

Considerant que la libert6 complete et entiere de tous les cultes est un principe consacra par l'article 21 de notre Constitution, et que les dispositions qui enţourent cet article sont conformes aux vrais principes et raisons politiques en honneur chez tous les peuples civilises; . .

Considerant que l'acte de naturalisation est une attribution de la souverainetâ, laquelle* r6side dans l'Assemblee naţionale ;

Considerant que si le territoire est necessaire pour la Constitution d'une nation comme Etat, ce n'est toutefois pas par le territoire que l'on peut caracteriser une nation, mais par le genie propre â sa race ;

Considerant que non seulement le sentiment de dignite naţionale, mais aussi le su-

prâme interât de conservation naționale, reclame imperieusement que la "Roumanie ne confie point ses destinees â des Etrangers qui n'ont pas encore prouvâ que par leurs moeurs, leurs usages et leur langue, ils ont des aspirations semblables au ge'nie propre â la nation roumaine;

Considerant qu'une loi de naturalişation, ayant, par sa nature et son essence, la plus intime eorrelation avec les bases fondamentales de l'existence de l'Etat, est par consequent une loi eminemment eonstifcutionnelle ;

Considerant qu'en matiere de naturalişation, la faveur personnelle que l'on fait â un •etranger ne doi't âtre accord6e que sur des garanties que cbaque Etat «st seul en mesure d'apprecier ;

Considerant que, si le pro jres de la civilisatîon, la facilite des Communications, les rapports journalîers du commerce entre nations et les individus, ont fait s'6tablir entre les peuplea moderhes des liaisons de synapathîe toutes differentes de celles qui existaient entre les peuples de l'ancien temps, toutefois, la saine raison d&montre que les distinctions rationnelles entre îes nationaux el les etrangers d'un Etat quelconque, aîors mame que ces -derniers eeraient nesțsur le territoire|de cet Etat, •ne peuvent §Vre definîtivement exclues;

Considerant que, sans înanquer aux tra&itions d'hospitalîte' de la Roumanie, les formalites de la naturalişation doivent 0tre en rapport direct avec les idăes et le8 instincte

?du .pays; que, .des lorp, u,ne ,troşp gr^nde ițndul-igenqe sşmblable ,mațiere dquiyaudraiț une abdicaţion de la natipnalite rouuiaine ;

Considerant que țputes les fq|s qu'il s'agit d'une transformation sQCJaJe ,que&Qnque, la sagesse du lâgislațQur vraimjşnt ecla^re consiste surtput â țenir compte de ,1a con.seience .naționale eelairant progressiyemjşftt ,et *țtşjOfl* commotion l'esprit public;

Considerant que nqn şeulement ,nptre .jnterât, mais auşsi î'hpaaeur de la .naturalişation exigent une ^tudje minițieuse.et conscienci-euse des antecedența moraux que chaque âtranger, desireux d obtenir la naturalişation, peut posseder tant en Roumanie qu a l'etranger;

CQnsideYant que les bases de l'Etat rou-<main se trquveraient e,branlees de fpnd en •comble, si l'on «onferait *de plano* et sans aucune autre conditjpn.pu fprmalite, la naţuralisatipn â. des etrangers qui, par leurs idees et leurs habitudes coşmqpplites, ne lui offrțraient aucune garanţie •,

Vu le principe fpnd^menţal, reconnu.de țout le monde, que Tune des conditions şşsentieUes de l'cxişţence d'un Etat, c'eşt le țerritpjre.; — considerant que la pxqprişţâ immp-fcijiâre „©şt intimement li£e .avec de territqțre, avec le domaioe național, mdivişibje ,$t înalienable selon npțre p#<îțe ;fondamental;

Considerant que, Tune des başes fțe ,potre djrpit putfUc *şt* con^tititțip.janel ,6tant ;la propțiețe immobiliâi^e, il ressort 4« t<?°ffip •cqns^jjuenoe pațu^lba ,gfie d'interet le jpțua

grand et le plus vital de l'Etat roumain, c'est que la propriete immobiliere, au moins la proprietS rurale, ne puisse âtre acquise que par ceux qui jouissent de la pl6nitude des droits civils et politiques ;

Pour toutes ces considerations, MM. Ies-d6putes, la mâjoritâ de Ii Commission d'initiave parlamentaire, **a** lhonneur de vous proposer, par mon organe, de substituer **â** Partide 7 de notre Constitution, soumis a la revision, les dispositions constitutionnelles contenues dans le projet ci-apres :

Projet des dispositions constitutionnelles destin ees-â remplacer l'article 7 de la Constitution.

Article 7. L'âtranger de toute religion, peut acquerir la qualite de citoyen roumain en remplissant les eonditions et les formalites suivantes : il adresse au prince une demande? de naturalisation dans laquelle il indique sa fortune, son etat personnel, sa profession ou, m6tier, et sa volonte d'âtablir son domicile sur le territoire roumain. Si l'etranger qui fait sa demande habite le pays depuis dix ans, ou, si par sa conduite et par ses actions, il d6montre qu'il **a** ete utile au pays, les Corps lâgislatifs pourront lui accorder la naturalisation. Seront dispenses de la condition de sejour (stage de dix ans) ceux qui auront rendu des service» importânts au pays; ceux qui doteraient le pays d'industries, de creations utiles, ou qui possederaient des talents distingues ; ceux **qiii** etabliraient de grands etablissments de commerce ou d'industrie. Seront egalement dis-

penses de la condition de sejour, les etrangers nes et eleves en Roumanie, et qui. ni les uns ni les autres, n'auront jamais joui d'aucune protection etrangere. La naturalisation ne peut etre accordee qu'individuellement, en vertu d'une loi votee â la majorite des deux tiers des Corps legislatifs, sanctionnee et promulguee par le prince. La qualite de Roumain se conserve et se perd conform6ment aux dispositions contenues dans le code civil. Une loi speciale d6terminera le mode par lequel les etrangers pourront etablir leur domicile sur le territoire roumain. Ceux qui ne jouissent pas de la plenitude des droits de citoyen roumain. ne pcuvent acquerir d'immeubles ruraux en Roumanie^ que par suite d'heritage ab-intestat.

Această fatală lege, impusă Komâniei de către Congresul de la Berlin, sunt silit a o admite în colecțiunea mea, spre a se vedea de urmaşi, ce folos am avut de la streini, vărsendu-se sângele a țleciml de mii de Români,, pe câmpiile Bulgariei.

Reproducere din diarul : *„L'Europe Uiulomatique'* No. 29 din 20 Iulie anul 1879. Th. C.

Aşadarea adetiuluî moşiei Faraoaniî.

Noî sâteniî din satul Faraoaniî Cleja şi Valea Mare, ce sîntem sedetorî pe moşia dumisale boerului Iordache Roset biv vei visternic, care maî jos ne vom iscăli, încredințăm cu această scrisoare, că fiind chemațî la dumnealor boeriî ispravnici de ținutul Bacăuluî, ne-ati arătat cartea măriei sale luî Vodă,

prin care ne hotărăşte a lucra şi a da şi noî •venitul moşieî după ponturile gospod ca şi alţi locuitori asemine nouă, la care cunoscendu-oie datorî şi nea vând cuvînt de respuns, spre împotrivire la adetiul şi boerescul moşieî, «e este obiceiu al pământului al da toţî locuitorii.

De a noastră bună voe fără vre o împotrivire sati judecată, cu alegerea şi sfatul a ^ tuturor sătenilor, am mers la dumnealui boerul Iordache Roset biv vel visternic, şi din partea a tuturor sătenilor am dat scrisoarea aceasta, prin care ne îndatorim ca de a•cum înainte cu toată supunerea şi ascultarea c să avem a lucra şi a da adetial moşiei din toate după obiceiul pământului şi ponturile gospod, ca şi alţî locuitori asemine nouă, adică să lucrăm hotârîtile prin ponturi lîJ 4^' să dăm a <J^cea dijma din toate sămanăturile i din vil şi din livezi, să păzim rîndueala ce prin ponturi să hotărăşte Ia venitul orîndeî, <lupă cum şi la alte mpşil cu sate stăpîneşte neîndrăznind nimene din noî a vinde băuturi pe la casele noastre, sati altă ceva de ale orîndeî, *eam* nici a ne împotrivi la cât de puţin, din cele ce sîntem datorî a urma la adetiul imoşiei după ppnfcurî.

ilar când vre unii din noî,din nesocotinţa sati necunoştinţa luî să va .arăta,la cât de puţin următor împotrivă; pe unul ca acela însuşi noi ne îndat/srim -să'l arătăm, ca prin puterea judecatei să'î şupue Ia datoria sa.

Iar pentru tiscovinele ee vom face din

•-viile noastre, avem voe a le faue rachiu şi al vinde cu ridicata, dar pe cep în satele dumisale nime să nu fie volnic a vinde.

.1805 Septemvrie 30.

Petre Kotor judex.
loannes Sab.o
loannes Dobro se
Antok Bulaj judex Petate
Andrios Gorov
Antall Bulali
Petre Barboc
loannes Barhoc
Georgios Kati judex Kleji
Martin Bence
Ego Petrus Petras soripti si si cot.
Die ferunt supra dicti.

* *

Numele iscăliţilor latineşte sunt acestea :
Petrea Cotor „vornic ot Earaoanî".
lanăş Sabăti ot
lanăş Dumşa ot
Antal ;Delaî „vornic ot Valea Mare'
Andrei Ciurar ot tam, Antal Bulaî ot tam.
Petrea Barbosu ot tam.
lanăş Barbosu ot tam.
Giurgea Cati vornic ot Oleja.
Martin Benghe ot tam.
iPetiea Pattaşc, dascăl >ot Faraoani, care cu disa dor dtau iscălit.,

La asanarea aceasta întîmplându-ne şi noi am iscălit de marturî.

Ioan Sturza Spătari martur. Hoîibati? Ban martur. *8erban jjîgnieeî- martur.

Zapisul acesta Fam scris cu disa şi pri-

mirea celor iscăliţi şi sînt martur lanachî An? sulger.

* *

De la isprăvnicia ţinutului Bacăului.

Chemându-se şi înaintea noastră pe toţi sătenii din pomenitele sate care mal sus sunt scrişt şi întrebându-se câte pe unu de easte-acest zapis dat cu a lor bună primire. Cu toţii într'un cuvînt ati arătat că este dat cu bună voinţa lor. Pentru aceia s'ati încredinţat şî de către noî. 1805 Octomvrie 3.

Radu Spătar. No. 39.

Acest aşădămînt de adetiul moşiei Fărăoanii în original să păstrează de către mine. Th. C.

Prea înălţate Doamne.

Asupra jalobei ce au dat înălţime! •tale toţi lăcuitorii de pe moşia Fărăoanii a dumisale Iordache Roset biv vel visternic, cu arătare că strămoşii lor viind din ţara Ungureasca, şi aşăzându-se cu locuinţa pe numita mo^ie îşi da birul la visteria domnească; iar adetiurile moşiei le da la Egumenii mănăstire! Solea, din Cordun, fiind moşie a mănăstire!; apoi mai pe urmă cunoscendu-se de către egumeni, asupriţi peste dreptate la adetiurile moşiei, prin jalobile ce au dat luminaţilor domni diii|

vremile acelea, iar fi apărat prin domueştile cărţi ci le au de faţă; după care tot necontenind egumenii de ai asupri, la domnia răposatului întru fericire părintele înălţime! tale, după jalobeie ce au dat părinţii lor, prin carte domnească iar fi aşezat cu hotărîre ce au sa dea pe an la mănăstire, care carte şi în domnia^ dintâi a înălţime! tale li sau înoit, şi ai* fi fost odihniţi pană acum î oe au trecut moşia aceasta de la mănăstire în cea de veci stăpânire a dumisale visternicului. Acum dumnealui viătemioul le-ar fi strămutat toate obiceiurile şi privileghiurile ce au avut ei din veac trăgând de la dînşii pentru adetiul moşiei câte 12 dile pe an, atât de tot omul căsaş, cum şi de boitei fără stare, i văduve sărace şi moşnegi bătrîrii neputincioşi ertaţi de bir, şi câte nu was de viu ce fac pentru casă din viile lor, n'ar fi slobozi să'l bea pe la casele «Jor fiind pecetluit; nici ar fi avend voe să'l cumpere unul de la altul pentru nunţi sau pentru grijele morţilor, cum nici îngăduiţi n'ar fi să aducă măcar o litră de vin în sat la dînşii de pe alte moşii, pentru aceste arătate trebuiuţi;

pentru că în cîşlegile' trecute însurindu-se un flăcău *s w m* a r i cumpărat 6 ved^e viii de la altei ca să'şiisprăvâ-s^ că nunta, şi atând* vechilul dumisale visternicului Fa? li certat; dijmă din toate pe obiceiu le-ar fi luait din grădini şi din toate câte ave pentru hrana case or lor, şi că ei loc de ajuns pentru arătură nu au şi fînaţ nici ca cum, şi ar fi cumpărând de pe alte moşii străine câte 10 lei faicea, şi ca pentru imaşul vitelor pe tot anul ar fi plătind câte 100 lei (lăouitorii din Valea M»re ce sînt tot pe această moşie) ta vechilii dumisale Căminarului Gheorghe B©g- • dan şi dijmă şi clăci pentru arăturile > ce'şi iac pe moşia dumisale eâminariului şi alţii dau dijmă şi elăcî dumisale postelnicului Ioan Cantacuzin, pentru arăfurile ce fac pe moşia dumisale, şi cerând ei punere la cale-; sau duduit: cu jaloba în cercetarea noastră. Deci din luminată poroncă a < înălţimei tale înfăţoşaţi du-se înaintea noastră cu jă.–. luitorii însuşi dumnealui<visteroieul, s'au' cercetat şi la mâna jătuitorilor nu sau V&jut niscai testamenturi, ispisoace vechi de a§aQ>re pentru adetiul moşieii fă-

ră de cât cea dintâî carte domnească a lor ce au, este din 7271 Iulie 17, (de când sunt trecuţi 42 ani) de la domnul Grigorie Ioan Câlimah Vodă, dată lor de apărare despre folari pentru stânele de oi ce vor ave ei pe imaşul satului; iar pre stânele ce vor ave prin munţi, să plătească şi ei folărit de stână câte 2 galbeni, şi doue pelcele negre, şi doi caşcavali, care carte de adetiul moşiei nimic nu să atinge; aşijderea mai au o carte domnească din anii 1776 Ghenarie 15, de la domnul Grigorie Alexandru Ghica Voevod, prin Gare să hotărăşte ce au să dea pe an la mănăstirea Soleai, pentru adetiul moşieî, adică câte un leu de casă pentru lucru boerescului şi dijmă din toate pe obiceiiij după hotărirea ponturilor, cum şi din stupi iarăşi după ponturi,; şi ei să ne volnici a tăe carne în sat din vitele lor şi a vinde unii, la alţiU şi pentru stâuile ce vor ave lângă sat să nu plătească folărit; iar pentru stâuile ce \or ave la munţi să plătească câte 4 lei de stână după hotârîrea condicei. Apoi la anii 1779 Iunie 20, in domnia răposatului întru fericire Domn părintele înăl-

țimei tale, după judecata ce au avutlăcuitorii diu Faraoani cu Metodie egumenul de la mănăstirea Solea, înaintea răposatului Vasile Razu fiind vel logofăt, sa'u învoit şi s'au aşazat, dâud ei seriuşoare la mănăstire şi egumenul la mâna lor în ponturi arătând anume ce au -$â dea pe tot anu, la mănăstire pentru adetiul moşiei.

Insa: de tot omul căsaş să dea pe an câte un leu, iar nu mai mult.

De tot pogonul de păpuşoi să dea câte 3 demerlii grăunțe de păpuşoi, şi acea pâne să o ducă cu carele lor la metohul mânăstirei, ce are în satul Faraoanii.

Pentru vîmjarea vinului ce vor vinde în sat cu oca să dea câte un leu de bute şi câte 20 parale de poloboc.

Pentru mori să nu fie volnici nimene aşi face moară pană ce nu să va tocmi cu egumenul ce are să'i dea.

Pentru dijma stupilor să aibă a da -din 50 stupi unul, iar fiind mai puțini să dea câte una para de stup pe obiceiu

Din livezile cu pomi ce vor ave pe moşia mânăstirei să dea din 10 po-

mi unul pe obiceiu.

Pentru stânile ce vor ave din drepte bucatele lor, iară nu străine, însuşi egumenul s-au primit să nu dea nimica, pentru că le pun pe locul lăsat imaş pentru hrana vitelor lor, şi hotărăşte domnia sa a se urma întocma despre ainîndoue părțile.

S-au mai vecjut la mâna lor şi alte trei cărți domneşti asemenea întărind învoeala lor cu mănăstirea, însă, una din 1782 Dechemvrie 4, de la măria sa Aîexandru Constantin Voevod; şi alta din 1792 Maî 17 din domnia dintâi a înălțime! tale, şi alta din 1793 Dechemvrie 10 de la domnia sa Mihail Constantin Suțul Voevod; iar la dumnealui Vistiernicul din potrivă s-au vethit cartea domnească din anii 7243 August 5 (de când sunt trecuți 70 ani) de la domnul Constantin Neculai Voevod, prin care voiniceşte pe Nectarie egumenul cu tot soborul de la mănăstirea Solea a stăpâni satul Faraoanii din ținutul Bacăului, cu toată posluşania obicinuită după vechiul obiceiu şi nimene pe moşia mânăstirei i'ără voe şi tocmală de la egumen să nu

iie volnici nici să are, nici sa cosiască, nici bucatele să'şî păşuneze nici cu altă hrana, nici cu un fel să nu să hrănească, ei numai cari cu voe şi cu tocmala, aeiea volnici vor fi; şi pentru înpresurarea unei bucăţi de loc ce de 5 ani face un Ioau Clujan din hotarul mânăstirei faceiidu-şî şi crâşmă, să aibă al trage la un boer mare ce va ii în partea acelui loc, şi judecând să va dovedi, că va fi luat cu strîmbu din venitul moşiei, să înplinească, şi crâşma să'i ridice, dând şi mărturie, cum şi venitul moşiei să aiba aşi lua din pâne, din fînaţ, din priseci, din grădini, din stâni de oi, din crâşme, din toate dupa obiceiu; şi oamenii care şed pe moşia Faraoanii iarăşi posluşania la mănăstire să o facă„ după vechiul obiceiu, şi nimene să nu stea înprotiva cărţii domniei sale. Şi altă carte domnească din 1775 Iunie 12 de la domnul Grigorie Alexandru Ghica Voevod, dată egumenului Metodie de la mănăstirea Solea, şi omului ce va trimite la moşia Faraoanii, în ţinutul Bacăului, eu care să fie volnic a strîngc venitul moşiei de a decea, din ţarini, din fanate, din livezi cu pomi, din bălţi cu

peşti, din grădini cu legume, din prisăci, şi din tot locul cu tot venitul pe obiceiu, cum şi cei ce vor fi şe^etori, cu casele lor pe numita moşie iarăşi sa aibă a lucra dilele obicinuite, ori sa dea bani după hotărîrea ponturilor; iar care nu s-a supune, să porouceşte ispravnicilor ţinutului s:i'i supue şi să îiiplineasca de la dînşii. Şi altă carte domnească de la înălţimea ta din trecutul an luna Iulie 10 (dupa ce au trecut numita moşie de la cliros îu cea de veci stăpînire a răposatului biv vel Logofăt -Neculai Roset părintele dumisale Vistemicului) poroiicitoare cătră dumnealor ispravnicii de ţinutul Bacăului ca sa arate lăcuitorilor din numitul sat, îndatorirea ce este a să pazî după obiceiul pămentului la lucrul hotărîtelor 12 dile pe an, ca să urmeze, după care însuşi ei, toţi lăcuituri! din numitul sat la 1805 Septemvrie 3), înaintea isprăvniciei au dat zapis dumisale Visternicului cu această cuprindere: „că fiind „chemaţi la ispravnicie, li s-au arătat lu„minata carte a înălţime! tale, prin ca„rile să hotărăşte a lucra şi a da şi ei. „veuitul moşiei, după ponturile domneşti

„ca şi alţi lăcuitori asăminea lor; la
„care cuuoseendu-se datori şi iieavind
„cuvuit de răspuns spre îuprotivire la
„adetiul şi boerescul moşiei ce este o-
„biceiul pămîntului al da toţi lăcuitorii,
„de a lor bună voe iară vre-o împroti-
„vire sau judecată, cu alegerea şi sfa-
nţul tuturor sătenilor, au mers la dum-
nealui Visternicul, şi din partea a tu-
„turor sătenilor au dat scrisoarea a-
„ceasta prin care să îndatoresc ca de
„acum înainte cu toată supunerea şi
„ascultarea să aibă a lucra şi a da a-
„detiul moşiei din toate după obiceiul
„pămîntului şi ponturile domneşti, ca şi
„alţi lăcuitori asăminea lor •, adică să
„lucreze hotărîtele prin ponturi 12 ddle,
„să dea a c|.ecea dijma din toate sămă-
„năturile, i din vii şi din livedi, să
„păzască rînduiala ce prin ponturi să
„hotărăşte la venitul orîndei, după cum
„şi la alte moşii cu sate stăpâneşte,
„neîndrăznind nimene dintre dînşii a
„vinde băutură pe la casele lor, sau
„alt ceva de ale orîndei, cum nici a
„să împrotivi la cât de puţin din cele
„ce sînt eî datori a urma la adetiul
„moşiei după ponturi; iară când vre

„unul dintre dînşii din nesocotinţă sau
„uecunoştinţa lui să va arăta la cât de
„puţin următori împotrivă, pe unul ca
„acela însuşi ei să îndatoresc, să'l ară-
„te, ca prin puterea judecăţii să'l supue
„la datoria sa. Iar pentru tescovinele ce
„vor face din viile lor, au voe ale fa-
„ce rachiu şi al vinde cu ridicata: dar
„pe cep în satele dumisale Visternicului
„uimene sa nu fie volnici a vinde".
Care *zapis să vede iscălit latineşte de săteni,*
şi adiverit de boeri marturî şi încre-
dinţat de dumnealor ispravnicii ţinutului.

Deci dupa ce s'au vechit şi scrisori-
le acestea, nu socotim că lăcuitorii ar
ave vre uu cuvint de dreptate la ceri-
rele lor, şi numai satul acesta a se a-
fia cu osăbite privilegii, afară din rîu-
dueala şi obiceiul pămîntului, şi diuho-
tărîrea domneştilor ponturi, ce sînt de-
obştie pentru toţi lăcuitorii ţării aceştia,
cu dreptul nu este; şi acele cărţi dom-
neşti şi învoeală cu mănăstirea au avut
tăria lor, şi s-au părît numai în vremea
ce s'au aflat numita moşie în stăpînirea
monăstireî, iar dindată ce moşia aceas-
ta au trecut de veci la stăpînirea dumi-
sale Visternicului, tocmelile ce au avut ei

cu Metolie egumenul mănăstire!, după dreptate, nu cămine dumnealui Visternicnl îndatorit a le păzi; şi mai ales că si ei însăşi cunoşcendu-sî datoria lor prin zapisul ce au dat dumisale Visternicului, să îndatoresc a urma la toate obiceiurile pămintului şi ponturilor domneşti, ca şi alți lăcuitori ai tarei; asămiuea lor cu care ei însăşi au anerisît ace aşădare ce au avut cu Metodie egumenul. Dar daca dumnealui Visternicul sau vechilii dumisale îi va ii asuprind la ceva peste hotărîrea ponturilor domneşti, i peste obiceiul pămentului, şi peste zapisul lor ce au dat cu bună primire înaintea isprâvniciei; de catra noi s'au socotit (de se va gasi cu cale şi de către înălțimea ta) să se scrie luminată carte domnească catra dumnealor ispravnici! de ținut, ca înfâțoşându-i pre toți lăcuitoriî cu vechilul dumisale Visterniculuî, şi cercetând cu amăruntul, ce se va dovedi cu bună încredințare, că i-au asuprit peste obiceiul pămîntuluî, şi peste hotărîrea ponturilor sau şi a zapisului ce au dat ei, să-i odihnească după dreptate, făcendu-le şi înpliuire pana la cel mai puțin, şi purure să lie cu privighere spre

a nu să mai asupri de vechili, cum şi pre dînşii de ai supune să urmeză la toate întocma după hotărîrea ponturilor domneşti, şi după obiceiul pămîntuluî, şi dup i legătura ce au prin zapisul lor ce aii dat dumisale Visterniculuî; iar pentru că să plâng că nu au în destul loc de hrană pe- acea moşie, însuşi dumnealui Visternicul ne-aii arătat ca toata moşia au dato să fie pentru trebuința şi hrana lor şi a vitelor ce au, fara să oprească câtuşi de puțin loc, de fîuaț sau de arătură pentru dumnealui, sau pentru vechi!!, la care însus: ei. n'aii tăgăduit, arătând că aşa sa urmeză. Apoi la aceasta nu poate ii îndatorit dumnealui Visternicul a le cumpăra moşii cu bani, ca sa aibă toată îndestularea de arat, de cosât şi de paşuiiat pentru toate vitele câte vor fl avend ei, şi de prisos, şi maî ales pentru muguri de oi, îndestul că le-au dat dumnealui toată moşia, ca să fie numai pentru a lor trebuința, fara sa oprească cât de puțin, pentru trebuința dumisale, care dupa fota dreptatea, un stăpân de moşie are să oprească şi pentru sine loc de hrană, pre cât va ave trebuința după obU

eeiul pămentuluî. Şi înştiinţăm.

1806 Ghenarie 21.

Ai înălţimei tale plecate slugi.

Iordache Cânta vel Logofăt. Iordache Baluş biv vel Visternic. Alexandrii Baluş vel Visternic.

Originalul acestei anaforale scrisă pe hîrtie mare şi groasă este în disposiţia mea. Th. C.

SOI ALEXANDRII CONSTANTIN MORIIZ V. V.

Cu mila lut Dumnezeii domn turei Moldovei.

Facem ştire cu această carte a domniei mele că viind lăcuitorii din satul Faraoaniî de la ţinutul Bacăului, ci easte moşie a cinstit şi credincios boerului domniei mele dumnealui Iordache Koset biv vel Visternic, aii jâluit precum ca după ce au îutrat numita moşie în stăpînirea dumisale Visternicului, le-ar fi strămutat dumnealui obiceiurile vechi, făcend cerere ca nestrămutat să se pazască şi de acum înainte urmarea obicinuita pentru adetiurile moşiei, după cărţile domneşti ce ar ii avend. Deci orînduind domnia me pe aî noştri cinstiţi şi credincioşi boeri dumnealui Iordache Ganta vel Logofăt a ţărei de jos, dumnealui Iordache Baluş biv vel Visternic, dumnealui Alexandru Baluş vel Visternic, ca să cerceteze cu amăruntul atât cărţile domneşti cât şi cerirea lor de este dreaptă şi cu rînduează; şi prin anafora facu boeriî rînduiţi către domnia me înştiinţare, căci cercetând cărţile ce au arătat jăluitorii, nu ar fi cuprinzătoare pentru vre o învoeală de a pururea şi vecinică, făra numai după o învoeală ce ar fi făcut ei cu un Metodie, ce era egumen la mănăstirea Solea, care s-au întărit şi prin cartea fericitului întru pomenire domn, părintele nostru, după care urmează şi alte cărţi domneşti mai încoace. Dar prin osăbită scrisoare ce au dat ei în trecutul an la dumnealui vistemicul îndatoriudu-se a urma la darea adetiului moşiei întocma după ponturile domneşti, singuri ei au prefăcut pe acea dintăi învoeală cu numitul egumen, cum pre larg arată anaforaua, cu care tot nemulţămiţi arătâudu-se lăcuitorii jăluilon, poruncitam de s-au înfăţoşat şi înaintea domniei mele, unde după cu amăruntul cercetare ce s-au făcut şi de către însuşi domnia me, cetindu-se şi cuprinderea cărţilor ce s-au găsit la mâna lor%

ne-am încredințat că nu să hotărăşte ca să se păzască de veci învoeala ce an făcut ei cu cel de atunci stăpânitor al acestei moşii, nici să pomineşte cu şi trecend moşia aceasta, or cu vîndare or cu schimb la stăpînirea a'tuia, să aibă urmarea sa acea învoeala.

Deci dar fiind că după ce au ră-mas partea locului aceluia în stăpînirea austriieeaseă, moşia aceasta luăadu-se din stăpînirea numitei mănăstiri de către K. K. Curtea Austriei, şi acum în vremea domniei noastre, trecend în stăpînirea dumisale biv vel Visternic-îordache Rosei eu cumpărătura de veci, dupa înaltul împărătesc Urmau, nu s-au socotit ca tocmelele şi învoelilo între jăluiton g\ intre stăpiuitorinl din vremea aceia, pot după dreptate să aibă si acum ținerea lor, nepomenindu-se după cum s-au dis, ca să se păzască de veci, şi sa'şi aiba ținerea lor îutr'acui stăpînire să va afla această moşie, nici sînt întemeiete asupra dreptății ce au moşi ele.

Pentru aceea eerirea ei lac jăluito-i'it ca să se urineze şi acum darea a-tletiuluî dupa acea învoeala, s-au cuuos-

aut cu totul înprotiva dreptății şi înprotiva a însuşi scrisorii lor de învoeala ce au dăt la mâna dumisale Visternicu-luî, după ce au trecut moşia aceasta la a dumisale de veci stăpînire.

Drept aceia domneasca noastră vo-ință fiind ca nici lăcuit orii aceştia să se a-suprească, nici dumnealui Visternicul să'şî piarză dreptățile, ce dupa legea țării au moşi ele, întru acest chip găsind cu ca-le şi cu dreptul hotarîm, adică:

1. Toți lăcuitorii aceştia să aiba a da de pe numita moşie dijma din pomi, din iînațe şi din toate sămanaturile cum şi din vii, după a pămîntuluî obiceiu şi după ponturile domneşti, afara numai din legumile ce vor face în grădini, pentru hrana caselor lor, să nu fie suparăți.

2. Zilele boerescuiuî le vor lucra eu *2* (ple mai jos de cât alți lacuitori ai țării, dupa obşfeştile domneşti ponturi.

3. Orînda băuiu cei sa fie numai a dumisale Visterniculuî, neaveudeî voe a sa amesteca nici de cum ca sa vîndă vre uu fel de băutură eu oca acolo în sat, după cum aceasta deobştie să pazaşte, afară numai rachiul ce vor face din tescovinele ce vor eşi din viile lor, au voe

al vinde, însă cu de ridicata, după cum asâminea să cuprinde şi prin învoeală ce au făcut ei cu dumnealui Visternicul.

4. La alişverişul doagelor şi a cercurilor ce vor face eî să nu fie popriţi, nici despre dumnealui Visternicul, nici despre vechilii dumisale, ce să fie slobod! aşi face alişverişul acesta cu or cine vor voi, fără a să amesteca dumnealui Visternicul sau vechilii dumisale.

5. Toată iarba ce să face pe moşia Faraoaniî fiind că însuşi dumnealui visternicul au făcut domniei mele arătare, că o lasă pentru trebuinţa lăcuitorilor, neoprind pentru a dumisale trebuinţă nimic, va rămâne pentru lăcuitorL

6. Pentru filele ce s-au hotărît mai sus ca să lucreze jăluitoriî lăcuitori, de să vor putea tocmi îu bani, volnici sînt ca să se îuvoiască a da bani, însă plata să va socoti eu scăderea a celor două djle, din dllele ce vor lucra alţi lăcuitori, după obşteştile domneşti ponturi. Iar la altile sînt datori a urma întocma după cuprinderea ponturilor domneşti.

Intru acest chip după cum mai sus să hotărăşte urmându-se pentru toate, precum de către o parte, aşijderea şi

de către alta. s-au dat şi căte o asemenea carte a domniei mele, atât dumisale Visternicului cât şi lăcuiturilor din numitul sat Faraoaniî. Şi poroncim dumnevoastră ispravnici de ţinutul Bacăului, ea întocma şi pre deplin, să supuneţi pe lăcuitori a urma, şi pe vechilii dumisale Visternicului, să nu-î îugăduiţi aî supăra maî mult peste această a nostră domnească hotărire.

(Iscălit) Alex. Constantin Moruz V. V.
(L. *V.* G.)
1806 Fevruarie 1.
Procito vel Logofăt.
Matei Sturza logofăt procitoh.

Acest aşăzământ al Faraoanilor, scris pe hîrtie ţlisă Turcească, este în proprietatea mea. Th. C.

MĂRTURIE DE HOTARII, FARAOANILOR.

Adică noi sătenii de Faraoani, bătrînii satului, anume Benke lanăş, şi Antal lanăş şi Roca Ghenghel şi Giurgiu Bejan şi Petrea Ciulei şi Mihaî Patraş şi Andrieş Ştefan şi cu tot satul de Faraoani, făcutam mărturia noastră la mâna egumenului de Solea şi a tot soborul, precum mărturisim cu sufletele

noastre cum ue-au spus şi nouă părinţii noştri şi ue-au arătat pre uncie bate hotarul mănăstirei Soleai, unde să hotărăşte eu Olujanu, de unde să începe hotarul din drumul ce trece peste pădure spt'e Cleja, unde să împarte hotarul Soleai cu a Clejauuluî, şi apoi în gios pe sub pădure pe drumul cel vechiu, şi să pogoară din podiş la vale pe drumul cel vechiu, şi iea în gios pe sub deal şi loveşte în pădureţ, unde este şi bourul în pădureţ, cariie să vede astăclh şi din bour loveşte îu gios la capul dealului între hotară, unde au înţepat omul cel talharîu ; şi de acole trece peste pîrău pe din gios de unde a făcut acmu crîşma Clejanu, şi loveşte în crîşmacea veche ce au fost de mult între hotăra, între hotarul Soleai şi între hotarul luî Toderaşeu de Râcăciuni, şi de acole loveşte în ulmii, unde este şi bourul, şi de acole loveşte în piatră, şi din piatră loveşte în Şiret, şi precum ştim din părinţii noştri, şi am apucat, aşa şi mărturisim cu sufletele noastre, şi pentru credinţă ne-am pus şi degitele. Let 7242 (1784) Iulie 10.

(Iscăliţi) #Benke lanăş ©RocaGhen-

ghel • Petru Ciulei, Minai Patraş® Andries Trifaş, Antal lanăş^ Giurge Bejan ^Benke Martinaş • Giurgea Patraş • şi tot satul.

Acest document este în posesiunea mea. Th. C.

MĂRTURIA HI CONSTANTIN MÂRfcîINEANU.

Adică eu Constantin Mărgineanu mărturisăsc cum au venit Toader Motoc cu cinstită cartea măriei sale luî Vodă la mine, şi mi se porunce prin cinstita cartea măriei sale, spuind ca să strângu oameni buni şi băfrîni de prin pregiurul acelui loc anume Cleja de sus. Mersam şi am strâns oameni buni şi bătrînî anume Caragi cel bătrîn din Valea Sacă şi Vasilie ot tam, şi Constantin ot tam şi lanăş ot tam şi Mihai ot tam şi Vasilie Cazacul sluga luî Domonică ot Galbăna i Toma de acolo şi lanăş ot Faraoani, şi Lorică ot tam, şi Farcaş ot tam şi Patraşcu ot tam şi Neştelca ot tam şi Gavril vornicel ot tam, şi Ion Uolhoî ot Paşcani.

Deci dacă am strîns aceşti oameni bunî, toţi câţi mai sus arătaţi, eu le-am dis sa meargă eî cu sufletele lot* să arate

unde ştiu că este vatră de sat, în hotarul Clejăi, unde au lăcuit răzăşii unguri ; şi ei au mărturisit cu sufletele lor vatră de sat Fântâna Lupului în apa Răeâciunlui mare, şi au mărturisit că au lăcuit ungurii răzâşi; unde am mersu şi eu din preună cu dînşii prin hotarul Clejăi la faţa locului, şi semnele acestei vetre de sat a Fântânei Nucului în apa Răcăciunului, ce au mărturisit aceşti oameni de sus numiţi că au lăcuit ungurii, am găsit. Deci găsind semnele dise, şi ve<Jend oamenii aceştia buni că mărturisăsc cu sufletele lor cum s-au 4is, însă mărturisind că Toader Motoc n-are nici o treabă cu Cleja, nici cu vatra ace de sat a Fântânei Nucului, ce «ste în hotarul Clejăi în apa Răcăciunului mare.

Iar noi încă am făcut această mărturie la mâna ungurilor răzăşilor de Cleja, şi pentru credinţă ne-am pus şi peceţile întracea mărturie, din care am scos aceasta-, am găsit iscălit pe acel Constantin şi 9 degete puse cu cerneală. Şi aşa întocma l-am scos cum am găsit serisu.

Procitoh . . . ftori logofăt

Acest suret i-am scos întocmi» eam scrie mărturia.

Eă Tanasă logofăt de taină.

La veleat 7250 U74â) Mai 23.

Această mărturie hotarnica să păstrează de mine.
fn. C.

Prea înălțate Doamne

Cu lăcrâmi jăluim înălţime! tăie că noi de lecui nostru am fost din tarla Ungurească, şi strîngendu-ni unul câte anul ca nişte săraci, au făcut strămoşii noştrii descălicătoare pe moşia Faraoani ce au fost a mânăstirei Soleai din Cordun, şi fâcânduse sat intemeiet.

Birul ne dam la cinstita visterie domnească din Moldova, iar adetiurile moşiei le dam la egumenii mănăstirei din Cordun. Mai pe urmă din vreme în vreme cunoscând că despre Egumenii mănăstirei ne asupream peste dreptate la adetiurile moşiei; moşii noştri prin jalobi ce au dat luminaţilor domni trecuţi; ca pe nişte săraci tot eau apărat prin domneştele cărţi ce le avem faţă, pre larg se arată. După care tot ne cod-

tenind Egumenii mănăstirei cu asuprelele de asupra noastrăy în: domnia răposatului întru fericire Constantin Diaiitrie MOPUZ Vodjăi, părintele Juălțimeî tale, prin jalobe ce au dat cătră măria sa părinții noştri,^^s'au milostivit şi priu domnească măriei S£le_. carte ce o avem de față, ne^u„aşăâat ş^^dăiUi^ mănăstire de tot omul casaşi câte un leu pe ,an, işi- dijmal păpuşoilor eîte 3 dlmer- ,Iii;Igrăiință'de pogana aşişderea şl cari dia nai; vor^ vrea săv vtadă'Tin-cu oca,: să deie de' bute" câte<uti leu ^i ie poloboc câte 20 parale; eară din livezi din 10 pomi unu, şi din stupi din $0 . unul; şi aşa • aşă(pnda-ne prin domueâseâ -cade am fost odihaiți câtă-vk vreme; earăşii mai fiind; supărați preste această hotărâre despre egumenii mionastirei, ;în domnia dintâi a înălțime! tale, prin jalobe ce au dat părinții noştri, tea! milostivit şi întocmai he'ai J întărit |i . ne'ai înnoit privileghiul şi'mita' răposatului întru fericire a părintelui înălțime! tale, precum pre larg araiâ cartea măriei tale ce o avem de -față, cu care am fost odihniți până când acum de când au intrat moşia

aceasta în cea de veci stăpânirea dumisale biv vel visternic Iordaehe Rosei*, şi strămutându-ne toate obiceiurile şi privileghiurile ce am avut din veebip trage de la noi săracii, aceste pentru detiul moşiei câte 12 <Jile pe an, *atut* de tot omul casaşi, cum şi dela holtei fără stare i văduve sărace şi moşnegi bătrâni neputincioşi ertați de bir; câte" un vas de vin cel facem pentru casă din viile noastre, nu suntem slobozi să bem cu gurele noastre măcar o litră, fl^ iod pecetluit, nici avem voe. să cumpărăm unul de la altul pentru nunți, sau pentru grija celor ce se duc din viață din lumea aceasta, nici suntem în* găduiți să aducem măcar o litră de^vinîu sat la noi de pe alte moşii pentru treab * aceasta. In câşlegele trecute însurânduse un flăcău sărac, au cumpărat 6 vedro vin de la alt flăcău ca să-şî isprăveas > că nunta, şi aflând vechilul dumisale vis • teniiculuiIau bătut foarte cumplit. DijnU din toate pe obiceiu ne-au luat din grădini şi din tote câte avempentru hrana ca-* selor noastre. Şi noi milostive Doamne lo*j de. arat de ajuns nu avem, fânaț nici ca cum, şi cumpărăm de pe alte. moşii

străine câte 10 lei faleea; pentrn imaşui vitelor pe tot anul dăm câte 100 lei la vechilul dumisale Ghiorghe Bogdan.. Locuitorii din Valea Mare arii satul jumătate tot pe moşia dumisale căminarului Bogdan, unde fac claci şi daii dejmuri din toate. O samă de locuitori din Cleja i din Faraoani ară pe moşia dumisale postelnicului Ioan Cautacudlno, şi Iuraşcu, şi aceştia sunt asemene supărăți cu clăci şi eu altele. De care o samă dintre noi vă<|endu-se într-atâ*e supărări şi strâmtori, o samă vrea sâ şe împrăştie, eară câți-va să gătea săv vie ca la 100 de oameni să jăluiască măriei tale, şi primjând noi de veste ne-am strâns şi prin multe voroave, le* am făgăduit că le vom duce mângâere şi punere la cale de la prea înalt sca* unul măriei tale, şi aşa rădicându-ne eu vornicelul cu câți-va săteni de îa>" țălegere, am năzuit la prea bogata mila înălțimeî tale, şi ne rugăm cu lacrâmi să te milostiveşti asupra noastră, şi die către însuşi mila înâlțimei tale să fim» puşi la cale, ca să ne ducem mâugâere săracilor, şi a rămâne de veci pomenire măriei tale.,

. (Iscăliți) *Noi toți locuitori birnici din 3 sate Unguri din satu Faraoani i Valea Mare şi Cleja de la ținutul Bacăului.*

*

Dumneata vel logofăt al țării dt». jos, din preună şi dumneata biv vel visternic Iordache Balşi i dumneata vel Visternic, puneț Iacale.—1805 Decemvro 14, (iscălit) vel logofăt.

Aceasta plănsoare în original se păstrează do mine Th. C.

NOI MIIIAII, RACOVIȚÂ VOEVOD

Cu mila lui D-zeii Domn țărei Moldovei

Facem ştire cu această carte a domniei mele tuturor cui să cade a şti pen • tru sluga noastră Andrei Pisarul carelii slujind nouă cu bună credință după cum să cade: întru toate poroncile domniei mele, socotitam domnia me şi m'am milostivit şi Fam miluit dintru a noastră o-sabită, şi iam dat de la domnia me întru a noastră a Moldovei țară, o bucată do loc,, din locul domnesc în Codrul Iaşilor, care loc am trimes domnia me pe boecui nostru pe Grigoraş Cucoranu vornic de poartă şi pe sluga noastră Vasilie Pop* uricariul, înpreună cu Ioan vatavul do

cocieri, şi **fratele său Pavel, oameni bătrîni** şi **de folos, de au hotărîto de către toate hotarele. Şi să începe hotarul acestui loc din vîrful dealului peste apa Vasluiului, unde au aflat trei buore în trei fagi 3nari, făcuți, unde s'au fost înpreunat** *8***Ite hotare cu hotarul domnesc, şi s'au înnoit alte buore sub dînsele, şi de acole drept la vale pe drumul Bejeniilor 1 intre Ursoaea cea mare şi pîntre Ur-***Î* **oaea cea mică, şi la mijlocul văilor r-'au făcut buori într'un fag lângă un teiu** ei **easte cruce întrînsul pe la moara lui Păun în apa Vasluiului, şi peste vad pe de Ia vale de moară între gîrla Peste-îitei la un buor într'un earpăn şi într'un teiu, şi drept la deal pană la drum unde au fost crucea lui Păun, la un buor într'un stejar de la deal de drum,** şi **drept la deal între răspintiile drumurilor celor mari, unde să înpreună eu hotarul Golăenilor la un buor într'un earpăn, şi s'au venit** pană **acole locul în curmeziş 1000 stînjenî, şi de acole drept în lungul hotarului, alăturea cu hotarul Golăenilor tot drumul la deal, şi din deal tot zarea dealului prin semne făcute pană în drumul** şi **hotarul Golăenilor,** şi **tot za-**

rea dealului* pană **unde s'au sfîrşit hotarul Golăenilor.la un buor într'un fag mare** şi **de acolo,; tot alăturea cu hotarul Socolei** în **lung** pană **în hotarul Stolnicului, în curmezişul locului tot zarea dealului în jos** pană în **capul vâlcelei la un loc de prisaeă, ce au fost cumpărat de Pavăl fratele lui Ioan vătavul, şi de acole drept** în **gios spre apa Vasluiului pe de la vale de' unde au fost un zămnic a :mănăstirei Răşcăi, şi de acole tot zarea dealului la Loznița rotarilor, şi de acole tot** în **gios** pană **la capul unui şanț ducând la Fîntînâ Poezeî Ia un buor, ce easte într'un stejar mare, şi do acole tot îngioâ**'pâiiă în **gura Rupturei pe la nişte buore în nişte; copaci ce să înpreună hotarul cu mo— şia; Cârnului, şi . de acole drept la vaM le; pe drumuP Rupturei** pană **la capul pîrăuluî Popeî la nişte buore,. carele s'au făcut în nişte copaci; şi de acole tot; la vale pe pîrău** până **în" gemănarea pîrjuluî popeî, ji de acble:-tot la vale** pană **în drumul cel mare; finde varsă pîrăul popei în sus^ carele vine prin luncă la un buor într'un** *veni?,* -şi **deiacole într'ud stejar, şi de acole ;drepfcs#^ suHuncei spre apa Vasluiului pin gurapî-**

răului popei, şi de acole drept peste Vas», lui piu luncă pană ia buza piscului,: şi drept piscul la deal pe dia gios de ua izvor pe la fântîna Poezei pană iu muchea dealului, ce să cheamă piciorul Cârnului, şi pină acole i s'au dat iarăşi în curmeziş 1520 stîjeni, şi de acole drept în lungul hotarului muchea dealului de la lacu, tot zarea dealului pană la prisaca lui Sârghie, şi de acole tot zarea dealului în sus pe piciorul Cârnului pană la capul hotarului, de unde s-'au început întâia la cele trei buore şi s'au aflat lungul pânâ acolo 1600 stînjeni, şi stîujenul câte de 8 palme, şi aşa s'au încMet tot hotarul care iam dat domnia Bie, ca să-i fie de la domnia me dreaptă ocină şi miluire, neclintită nici *oăi*nioară în veci. Aşîjderea şi în urma noastră pe cine va milui milostivul Dum^ ne^eu cu domnia ţărei noastre a Moldaviei, or din fii noştri, or dintr'alt neam străin, poftim să nu aibă a strica aceas-? tă danie şi miluire, care am miluit pe sluga noastră Andrei Pisarul, ci easte numit mâi sus, precum nici noi u'am stricat daliile şi miluirile altor domni, ce mai vfrţoa$ aibă a întări pentru a sa vq-

cinică pomenire. Aceasta scriem.

Let 7226 (1718).

Vasilie Popa uricarî.

Grigorie Stamati treti visternicel.

Această hotarnică a luî Andril Pisarul satt schitul Ducăîf, să află tn disposiţia mea. Th. O.

NOI SCARIPAT ALEX11VDB1I CALMAU V. T.

Cu mila lui Dumnezeii Domnii ţărei Moldovei.

Prin această a noastră domnească carte să face ştire că după necontenitele jalobe a răzăşilor de moşia Popeştii şi Pocreaca de la ţinutul Vasluiului, anume Gheorghie Polescu vornic de poartă, i Constantin Bogdaprosti şi alţii ai lor, cu arătare că în hotarul acestei moşii a lor, avend şi mănăstire^ Galata un loc de prisacă, de la o vreme s'au întins cu stăpînirea, cuprin^end o bucată mare de loc din dreaptă mo-; şîe a lor, încă din trecutul an 1809 pururea au cerşut giudecată şi înfâţoşare în divan spre îndreptarea înpresurârel ce să urmează din partea numitei mănăstiri, şi spre punere Iacale a ne d"eptei stâpîniri ce să face de cătră ». îudâtorul mănăstirei cu aceiaş înpresu ^re,

când ntunce pentru nestatornicia egumeniei la această mănăstire, s'au tot urnit cercetarea acestei pricini. Şi cu toate că în aceiaş epocă a vremei, orîndatorul acelui loc a mănăstirei au cîştigat cărți, spre a'şî urma stăpânirea pe locul de pricină, pană să va da sfîrşît giudecățeî, însă răzăşii n-au contenit prin jalobele lor, a cere înfâțâşare şi giudecată cu mănăstirea spre a să scoate moşia lor, de sub împresurarea ce pătimesc, de care mănăstirea vrînd a sa agiuta ca să nu între , în giudecată cu răzăşii, cunoscuta fiiudui asuprirea ce face, au pus pricină că acel loc al mânăstirei diutr'acest hotar, fiind vîndut pe câți-va ani în prindă, dumisale, ba-; rouului Herescu prin contractul ce iau! dat,, s-ar ii Îndatorit a nu să aiu estica mănăstirea în pricinile ce vor fi, în-, şărcinâhdu-se numitul .orîndator ațâț cii hotâritul acelui loc, cum şi cu toate pricinile ce vor urma; şi sub cuvînt ca să nu urmeze orîndatorul vre-o pretenție de păgubire mănăstirei, au vrut a să apară ca să nu iasă în giudecată, cu răzăşii, şi întru toate vadelile ce ş'afi; pus mănăstirei, nici. într'un chip Urau.

fost următoare a să înfăţoşa, sub noimă câ orîudatoriul aflâudu-se sub protecția Austriicească, va pute mijloci urnire^ vremii cu asuprirea răzăşilor. Iusfîrşit după ce mănăstirea nici într'un chip u-au vrut a eşi în giudecată, şi răzăşii pentru aceasta ne lipsit stăruind aice îndestulă vreme, spre cîştigarea dreptului lor, cu îndestulă struncinare şi să-, răciea lor, şi neputend domnia ine suferi pătimirea lor, după necontenitele jalobe, la trecuta lună August 20, prin cartea Somniei mele s'au cînduit la starea locuIjUi pe dumnealui biv vel vornic Andronachi Donici, ca să urmeze pătrunzătoare cercetare, pentru toate semnele cuprinse în scrisori pe acel loc al mănăstirei. Deci dumnealui vornicul prin mărturia de cercetare ce au dat la mana răzăşilor, arată că după ispisocul domnului Petru Voevod ce are mănăstirea pe acel loc de prisacă, din 7094 August 5, întru aceste hotară, mănăstirea urmează a ave un loc de prisacă între Vaslui şi între Vasluet, în doue Şăcăturî, cuprinse cu semne fireşti, adică despre apus Străminosul, despre amează <Ji pîrăul Vasluețului, despre răsărit apa

Vasluiului, şi despre meadă noaptemaţ-^ ginea acelor Săcături ce sînt alăturate 6u Vasluețul.Oare toate aceste seimre oupăcercetarea ce âu făcut, le-au aflat întocma in ființa lor, îusemnându-le şi în harta de starealocului cu 'numirile* lor, şi că mănăstirea peste aceste sejii* ne, după însuşi ispisocul mai sus pomenit; nu poate să se întindă maî mult; dar mănăstirea neopriudu-se întraceste dovedite semne, s'au întinsu cu împresură re în dreaptă moşia răzâşilOr, cUprin^end o poeană mare, Tabăra, pestej pîrăul Strămiuosului cu alte curățit urî ce sînt în preajma eî, şi- cu 0 parte mare de Codru, pâră în nbtâruî slăpîhirei poenilor, după liniă îusămnata pe hartă, 6um şi despre răsărit pe Vaslui îri âus', iarăşi au cuprins cu înpresurare o pb* eahâ ce se numeşte la Moara, ch alte curățituri şi cu fot Codrul, iarăşi pău$ în hotarul Poenilor, precum asemenea şi din jos peste Vasluieț au cuprins poienile Caprei şi Bahnă, cu tot şesul până la Trestiaiia, cum pe larg se cuprinde prin aceiaşi mărturie a dumisale vor-* nicului diii trecutul an 1817 Decemvri^

După care Intrând şi însumi d^maiW

ipea în cercetarea semnelor ispisocul ui domnului Petru Voevod, după harta închipuită de starea 1 ooului, s-au cunoscut vederat, că mănăstirea nici într'un chip nu poater să*.iasă din cuprinderea acestor dovedite .semne fireşti, şi cu întinderea stăpînirei ce urmează, au făeujt o mare împresurare în dreaptă m©f §i& răzăşilor, şi ica toate că mănăstirea aluaecăndn-se după o hotarnică ce are de la un Siniion Keşeu uricariu din 7270 Qetpmvrie 17, au eşit cu stăpînirea peşr te semnele ispispculuî, dar această hotarnică neiiind următoare semnelor ispisoeuiui, ce altele, vorovind de la sine, arată »hotarnicul acela, fără de nici p dovadă, nu poate avea nici un temeiu «au lucrare, cu cât mai vîrios că mănăstirea, şi peste cuprinderea acestei hotapuice întinpndu-se au făcut mare împresurare moşiei răzăşilor, cuprindem! nu puțin loc. Şi după toate aceste urmate; cercetări şi dovediri carele şi prin cartea de judecată a divanului cnejiei Moldovei în vremea oştirilor la 181Q Mie 14 se lămuresc, spre a nu mai rămânea nici un cuvînt de nemulțâmire .şi îndreptare. Nu în puține rînduri iaj-

'păşi s-aii chemat pe egumenul numitei mănăstiri ca ori însuşi să se înfăţoşeze în judecată, şi de are cu ce se împotrivi să arate în faţa judecatei, său să'şi trimeată vechii de pliu respun^to* Tiu,jî nici cu un chip n'aci-voit a să iu>-fe|oja' în judecată cu răzăşii, urmând pricina tot asupra orîndatoriulul snidet, 'Cd chip iarăşi d6 • prelungire, pe care ea- pe un ertndator §i sub proteeţiea-uH-•trie easeă, obiceiul pămîntului nu'l primeşte respunţjetor la judecată pentru lutru! ^amintesc al mănăstirei, ca şi cum ar fi drept al său, ci ca un strein socoti idu-se în pricina aceasta a judeca>ţiî re.iiind el moşinaş; Datoare este mânaşi ivea prin vechil a se înfăţoşa.

Oii toate acestea domnia mea spre a se curma această pricină aducătoare de sl'runcinare răzăşilor, peste obiceiu şi rîndueaiă, am slobozit a se înfăţoşa şi numitul baron Herescu în judecată cu răzăşi», căruia nu în puţine rînduri i s'au făcut ştiut şi s'au chemat ca să stea în judecită, şi earăşi nici baronul Herescu nu s'au supus ă venij şi dar toate pricinuiriie din partea mănăstirei, şi urnirile de pielungire ce urmează, nevrîud a e-

Şi 'în judecată nici mănăstirea prin ve^clriluf său, dar nici măcar baronul Herescul, urnindu 'tiaiil la altul pridină prin felul de prelungitoare; chipuri spre a nu să da sfîrşit pricineî, s'au cunoscut de cătră dorhnia me' zadarnice şi numai asu-

vederată„ îdpresurare şi simţitoare lor pâgubirî°şi sărăcie cii perdereă vremei.

Drept aceia pe temeiul dovedire! scrisorilor' şi a stare! locului primaceâstââ noastră domnească carte; înputerhicim 'pe' jrâzăşiî; de Popeşti şi de Pocreâea, cu deplină stăpînire a tot lo'Ciîl de pricină care' s-âQ dovedit 'înpresurat de ' cătră mănăstire, de pe care loc răzăşii stăpînindu fără măi multă supărare sau b-priţi despre mănăstire, sau despre 6-rlndător, îsi vor lua şi tot 1 venitul din toate ' după obiceiu; iar mănăstirea după ^'ispisocul domnului Petru Voevod, să va opri' cu stăpînirea numai în acele două Să caturi Poene ce sîn! alăturate cu Vas-Iueţul pe semnele ce sînt cuprinse în aceiaş ispisoc ; fără a să întinde mai mult întru cât de puţin; cede'i va pâre că poate ave vre o dreptate acere ca să cuprindă mai mult loc, este slo-

hpdâ aş cerca prin drumul judecatei; dându-se la mână răzăşilor şi această .carte a domniei mele de stăpînire.

. Anul 1818 Fevruarie 12.

(L. P. G.)

; Vel logofăt

' îrtik ' S'CARLAT ALEXANDRU CALIMAHT V. V.

Cu mila luî Dumnezeii Domn ţărei Moldovei.

Cinstiţi credincioşi boeri domniei mele dumnevoastră ispravnici de ţinutul Vasluiului, sănătate.

Veţi înţălege arătarea prin jalobă a răzăşilor de Pocreaca de la acel ţinut, deci (iind că lor din 1818 Fevruarie 12 li s-au dat cartea domniei mele de stăpînirea moşiei lor Pocreaca, în cuprinp^etoarele hotară arătătoare anume după cum maî pre larg vă veţi pliroforisi dumnevoastră din aceiaş carte ce este la dînşii, să scrie şi să porunceşte ca întocmai după aceiaş urmare săi înputerniciţi pe jăluitoriî răzăşi a'şi stăpîni moşia lor întru toate hotarele ei spre aşi lua venitul din toate fără de nici o supărare despre orîndatorul păr- .ţei de moşie a mănăstirei Galata, supuind dumnevoastră şi pe toţi lăcuitorii

străinii ce vor fi lăcuind pe moşia răzăşilor a'şi urma datoria lor către răzăşii moşinaşi; şi puind la cale liniştita stăpânire a jăluitorilor fără de nici o supărare despre nimeni. Să trimeteţi şi către d-lui vel Logofăt înştiinţare de urmarea poruncei.

1818 Martie 10.

Vel Logofăt,

s'au scos din condică.

1827 Septemvrie.

Documentele de la pagina 229 şi pană aice. le am publicat dupre nişce copil autentice, a cărora credinţa o putem adeveri la orî şi ce întâmplare.

Cit mila lui Dnmnezeft noi Mihail Costantin Suta Voevod, Domn ţărei Moldovei.

Din ceasul ce dumnezeasca pronie bine aii voit de ne-am suit la domnescu scaun al aeestel ţări a, Moldovei, cugetul nostru au fost şi este de-a pururea cu purtare de grijă spre odihna şi liniştita petrecere a tuturor supuşilor locuitori aî aceşti ţări ce ni s'ati încredinţat, şi al vedea în cea maî întărită şi folositoare pentru dînşiî stare, din care este cea maî înt'ia laudă şi fericire a patriei. Drept aceea datam domniea meamiloativnică ascultare şi la jaldba ce ne-att dat locuitoriî Botoşâneni arătând acea învechită

a lor slobozenie şi ne supărată odihnă ce moştenesc de la, strămoşii Jor.din vremea descălicăturei acestui tî.rg, ne fiind suparăţi nici ,cu o dare pentru casele, dughenile şi alte zidiri ce au avut şi âu pe locul câte fişte carele "îlti avut cuprins supt a sa stăpânire, fiind vatra tîrgului domnească, şi dintr'un început ne dată nimărul. Şi pentru ca nu cumva după vremi să se tulbure odihna lor, cu vre-un chip în protiva acel până acum nestrămutată păzită rînduealä. Au. făcut cerere ca să le întărim şi domnia mea spre în veci, a se păzi privilegiile ce aU avut de la strămoşii lor. Care jalubă a lor cercetându-o domnia mea şi încredinţându-ne că tîrgul acesta Botoşeniî dintru început domnesc ati fost, şi nimărul pană acum n'au fost dat, şi fiind că şi priviieghiile pământului îrițăregțc slobozenia acestora, precum condicile divanului adeveresc, că din întâmplările vremilor de multe ori pustiindu-se tîrgurile, şi luminaţii domni ca să se lăcuiască iarăşi la loc, au dat cărţi deschise de obştie cu hotărîre ca ori cine va veni să lăcuiască la târguri, şă fie volnici a'şi face case şi dughene, , şi locul şă. rămăe a lui de istov. Şi după puterea acelor luminate căi'^î ce s'au dat de obştie, ati rămas locul al *lor,* şi răniân'şi vânzările de la unul la altul iărâşi temeinice 'şi stătătoare^şi atât vînzătorul câti şicumpărătorul nu rămîn îndatoriţi cu vr'o dâre stăpânului ţăriJ pentru loc.

Milostivindu-ne dar dâinnia mea, ri'am trecut cu viderea rugămintea târgoveţilor de

Botoşeni; ci iată prin acest al nostru domnesc hrisov îl miluim domnia me şi le dăm danie vatra tîrgului Botoşeniî, pe care ati case i dugheni, cum şi locuri slobode care din întîmplări ati remas fără zidiri, câtă până acum nu este dată nimărul, afară de locul ce cu osebite hrisoave de mai înainte este lăsat pentru vânzarea vitelor, ce se numeşte tîrgul vitelor, şi afară de locul Mănăstirei sf. Neculaî din Botoşani, ce este dat acestei mănăstiri, fiind loc slobod; şi hotărîm ea după cum până acum ati fost nesuparaţî nici cu o dare pentru locul caselor i a dughenilor, aseminea şi de acum înainte tîrgoveţii din Botoşeni creştini şi alte limbi ce vor fi lăcuitori, de către nimine nici cu un fel de chip, ori şi sub ee nume, să nu fie suparăţi nici cu o dare, pentru locul caselor i a dughenilor, ia locurilor slobode ce va avea fieşte carile, şi să fie slobozi şi ne opriţi a stăpâni vatra tîrgului, şi a face cu locurile lor orî şi ce vor vre, ca cu a lor drepte ocine, asupra câriea danie spre deplină întărire a stăpânireî, li s'ati dat domnescul nostru hrisov acesta întărit cu a noastră domnească iscălitură şi pecete ca să le fie lor,şi urmaşilor lor moştenitori, uric neclintit şi neruşuit nici o dinioară.

Şi spre aceasta este credinţa a însumi domniei mele noi Mihail Costantin Suţu Voevod, şi credinţa a cinstiţi, şi credincioşi boerilor domniei mele d-lor Ioan Gaataciizino vel Ldgof&t de ţara de jos, lordachi Ghica vel Logofet de ţara de sus, Costin featargiu vel vornic, Costantin Greceanu vel vornic, Iancu Razul vel vornic, Teodor Baluş vel vornic,

Grigoraş Sturza hatman, Anastasie vel postelnic, lordachi Roset vel visternic, Iordachi Negrea vel agă, Manrdachi Dimaohi vel spătar, Iordachi Sturza vel ban, Costachi Mânu vel comis, lacovachi Arghiropulu vel camaraş, lordachi Mavru vel căminar, Vasile Lăcusteanu vel paharnic, . . . vel sardar, „ . vel stolnic, şi credința tuturor boerilor noştri a mari şi mici.

Poftim dar domnia mea şi pe alți frați luminați domni cari în urma noastră vor fi la domniea acestei țări ca asemenea să întărească dania şi mila ce am făcut cu locuitorii orăşeni din Botoşenî pentru a domniilor sale vecînică pomenire. Scrisus'ati hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşul laşii, întru întîia domnie a noastră, la Moldova, la al doilea an a domniei noastre, de boerul nostru Costandin Ursueanu logofăt de taină.

La anii 1794. Noembrie. 8.

(L. P. mari).

(Iscălit) Noi Mihal Suțul Voevod.

Cantacuzin vel logofăt procitoh. lordachi Treti logofât procitelnom ; s'ati trecut în condică : Matei Costin condicar.

Hrisovul acesta scris pe pergament în lungime de 42 centimetre şi în lățime de 58 centimetre se aflâ în proprietatea mea. Hrisovul acesta este de observat în privirea privilegiilor vechî ale tîrgoveților de Botoşenî.

Th. C.

Catra slăvită obştie a pre cinstiților Boeri pământeni.

Strimbătatea ce ati făcuto măria sa Vodă fiilor mei, luândule din aşezarea lor părințas^ că Pribeştil mai tot locul de hrană, ce prin moştenire de la moşii şi pre strămoşii lor, cu drepte cumpărături din megieşitele moşii Popeştii şi Pocreaca, cu bună credință şi prin pacinică şi îndelungată în vechime stăpînire s'aii stăpînit, lipite fiind de hotarnl Pribeştilor, şi ou parte de codru, aleasă şi stălpită, analoghisită fiind către aceleşî cumpărături din câmp, Bupt cuvînt că ar n moşie domnească. Este întradevăr o strâmbătate ca aceea care nu s'au pomenit în pămîntul acesta, nici să află o asemine pildă. .

Această strâmbătate strigă pană la ceriu, pentru că s'ati călcat cele mai sfinte pravile şi dreptăți a proprietății, adică a dreptei averi a copilaşilor mei, fiind de baştină a lor strămoşască, pravilele obştiel cari de a pururea în toată lumea cu sfințenie s'ati păzit. Dreptăți sfinte carile în tot locul şi în toate veacurile s'ati respectat, apărîndu-se averile oamenilor, şi ocrotindu-se baştinile moşinaşilor, carile aceste toate le volți dovedi cu cele maî luminoase dove<JI, adunate din giudecățile divanului păm înțese, ce după vreme ati urmat la asemine pricină.

Să privească slăvită obştie a D-voastră pre cinstiților boeri cu sufletească durere către o văduvă care să spală în toate dilele lacrimele sale, pentru această cumplită strâm-

b&tal© ce s'ati f&eut fiilor ***aU,*** şi fl& dea. or©$are că ca o parte slabă,, ue sunt, nu pot ave nici îndestulă putere de cuvînt, nici îndestulă iste-ţime' de minte, ca să pot parastisi cu scumpă-tate pricina, ci pre cât' ati putut a mă sluji mintea, urmează într'acest chip.

Ştiut este la toată boerimea că casa şi familia copiilor mei, este una din vechile familii Rusâtească, şi că moşia lor Pribeştil de la'ţînutul Vasluiului este din vechile vremi aşezare rusăteâscă, închegată nu numai din întreg hotarul trupului moşiei Pribeştil, ce şi din alte drepte cumpărături, părţi din megieşitele moşii răzăşeştl Popeştii şi Pocreaca, cumpărături legiuite, prin uricele vechilor domni, ă câte-va părţi din câmpu, şi eu analogul lor din codru, precum dovedesc vechile' documenturl, carile să află' încă la aceasta casă, pentru că multe, din îhtâniplările vremurilor, s'ati prăpădit, precum să dovedeşte **âintr**^un uric al domnului Vasile Vodă din 714B S6pt. 18, când stapîîiul de atunci a Pribeşti-I©r «iniime Fortuna comis ati mărturisit prîn giurămlnt înaintea domnului şi â sfatului său, că iriulte" din scrisori' s'ati prăpădit şi precum iarăşi să'dovedesc vechile docamenturî a păr • ţilor din hotarul Popeştii şi Pocreaca, din urieul domnului Iliaş Alexandru Voevod din 7175 Feyruar 24, când stăpînul de atuncea a Pribef$fiff ati arătat înaintea domnului şi a sfatului,-|jlfi, câte-va zăpise de cumpărătură din Popiţi şi Pocreaca/de la nepoţii lui 1-sac ră~ăşî de PbpeştI şi Pocreaca, dintru care

aceste urice desăvirşit să dovedeşte o învechită prin moştenire din neam în neam pacinică şi neclintită stăpînire,, încă din cei mal dina-' inte de Furtuna comis, şi următorii lor stăpînire fără de contenire de la Furtuna comis, ginerile săti Buhuş, treti logofăt şi în urmă la Darie spătar, şi în urmă la Costul crucer, şi în urmă la vornicul Iordache Rosei, şi în urmă la fiul săti Ştefan Roset vel logofăt, şi în urmă la fiul săti Vasile iipset vornic, şi în urmă la fiul săti Ioan Roset comis, soţul mieii de la care aii trecut la moştenitorii să', fiii mei pană în anul trecut, când fără de nici o cercetare şi fără nici un cuvînt de dreptate, i s'ati luat de pre strămoşasca lor stăpînire, ele măria sa Vodă.

Pre slăvită obştie a dv. pre cinstiţi boerl, cu toate că eti socotesc că mie îmi este de prisos a arăta încungiurărilo aceştil cumplite strîmbătăţi, pentru că sînt tuturor ştiute şi nu este patriot fără durere, care să nu mă căineze şi pe mine şi pe fiii mei, pentru această strîmbătate, dar eu Iarăşi mă voiil îndeletnici a arăta Dv. încungiurările strîmbătăţil pre cit este la putinţa unei văduve, şî pre cît am putut a mă lumina şi eti de ia alţii.

Pre slăvită obştie a Dv. pre cinstiţi boerl, este de mare mirare cum măria sa vodă, pe arătarea unul singur boeriti din cel mal tineri, carile mult s'ati strădănuit cu minţea şi cu condeiul, spre a ideisi pre înălţimea sa, că moşiea Popeştii şi cu cele lalte iriturlucate hotare a eî, ce sînt arătate prin mulţime de

urice vechi au putut da crezare că ar fi moşie domnească, şi cum gingur acelaşi boeriU au putut însuşi a înfiinţa în cugetul sau o idee c'ar ti acolo moşie domnească, când uricile domnilor vechi dovidesc, că din cea maî învechită vreme, nici odinioară aceasta moşie n'ati fost domnească ce aii fost **a** moşinaşilor vechi curgători de pe Tăutu logofăt, şi îif sfirşit cum acelaşi boeriU ati putut prin ritoricestile sale cuvinte, şi cu multă luptă a cugetului său, au tălmăcit în tot chipul uricile domnilor, şi a prihănit sfinţeniea lor, şi a sfarmă toate vechile doeuruenturî a răzăşilor, şi a alcătui singur feliurî de feliurl de puneri înainte, spre întunecarea răzăşilor, şi în sfîrşit au alcătuit singur anafora, de care eti sunt încredinţată, că prin sfială boeriî ati iscălit, iar cugetile lor, nu mă îndoesc, că sînt neprihănite luî Dumnezeu.

Deci după ce măriea sa vodă ah luat moşiea Popeştii şi Pocreaca de la răzeşi care de atâta învechită vreme le stăpînesc, au luat şi toate părţile strămoşăştilor cumpărături a co* pilaşilor meî, pre carile le aU din veacurile învechite, din trupurile arătatelor moşii Popeştii şi Pocreaca, ce sînt alăturea cu Pribeştiî pe din sus, precum dovedeşte uricile vechi din 7148 Sept. Ha domnului Vasile Vodă, când la acea epohă urma pricină de hotar între Popeşti şi între Pribeştî, şi prin mărturiea de oameni bătrîni megieşi, cari rădicând cu sufletele lor s'ati îndreptat hotarul între PribeştI şi Popeşti, precum dovedeşte uricile din 7175

Fevr. 24 a domnului lliaş .Alexandru VV., când spătarul Darie aii arătat multe zapise de două părţî, cumpărate de la nepoţii lui Isac, din hotarul Popeştilor şi Pocreaca, asemine şi alte documenturî vechi, toate acele părţi de cîmp, după ce le ati luat măriea sa Vodă de la moşinaşî fiii mei,.le-aii luat şi partea analogului din codru, pe care cu bună primirea răzeşilor şi prin hotărârile divanului pămîntesc, cu căţî-va ani mai înainte, să diosăbise şi să stâlpise la fundătura codrului, în capătul moşiilor Popeştii şi Pocreaca, numindu-selocul Poenile, precum şi astăzi locul îşi are numirea sa întocmai, după cum glăsuesc şi vechile urice a răzăşilor, întăritoare acel din învechime urmată stăpînirea lor, pe satul Popeştii şi cu sileşte Pocreaca, şi cu Trestieana şi cu Prisăcile, şi Poenile ce sînt la obârşie» Vasluiului.

Apoi după ce măriea sa Vcdă, pe lîngâ părţile cumpărăturilor din cîmp, ati luat şi părţile din codru acele alese şi stălpite cu voea răzeşilor din fundătura codrului, spre a închide toata jalba din partea mea văduvei şi din partea copilaşilor meî, ah dat'o la mănăstirea Risca, prin îndemnarea, sirguitoriului boeriu spre a' porni jalobă cum-că numita moşie Popeştii şi cu siliştea Poureaca şi cu Trestieana şi cu Prisăcile şi Poenile ar h acolo înfundătura codrului, toate aceste cuprinse la locul acela unde odinioară era locuinţa dobitoacelor sălbatice. Şi de vro 25 sati 30 de anî rărindu-se codru s'ati făcut oareş care locuinţl

de puțini oameni şi biserică, pe care loc l'ati dat mănăstirei pentru că ah arătat egumenul o copie de uric din 7068 Aprilie 13, de la Alexandru W. lăpuşneanul cum că unul diri curgătorii din 1 autul logofăt anuine Lupul paharnicu arătindu se hain către stăpînire s'ati eonfiscăluit luându-se moşiea Popeştii şi Pocreaca şi Tre*tiana cu Pbenele şi Prisăcile de la obîrşiea Vasluiului, pe cari le afierosăşte la mănăstirea Rîsca, care acest uric de la epoha luî de ati fost bun sati de ati fost răii, poate să giudece slăvită obştie că acel cumplit domn fiind pătimaş la sufletul şeii, şi vărsătoriti de singt>, ati tăet, ati înjiun^hiat şi ati omorît 47 de boerl întro zi, a cărora tuturor trebuea să se confisoâiuiască averile, şi astăzi să fie ori a coronei ori danie la alții; însă slavă luî Dumnezeii, sistema pămlntenilor boerl, astăzi şi din nepomenit vechi stăpînesc pe strămoşâştile lor nestrămutate averi; ati mal arătat egumenul altă copie de uric din 7078 Iulie 6 de la tînărul Bogdan V V\ fiul numitului Alexandru V. V. carile ati domnit fiind în vrîstă de 18 ani, întăritorlti uricului tătînisăii, şi alte copil de uric de la Vasile V. V. din 7151 Oetomvrie 18, prin cari să cuprinde că la acea epohă sau giudecat mănăstirea cu curgătorii din Tăut logofăt, pentru Popeşti, şi domnul Vasile V V. vgdend acele două urice mal sus arătate, dice că s'ati dat remâs pe Hermeziu cu neamurile şi întăreşte ca mănăstirea să ia în stăpînire satul Popeşti;' cu Tiistieana şi cu P'oenile

fiindule danie şi miluire, apoi de la epoha din anul 7068 jji pană la anii 7151 de ati stăpînit mănăstirea sati n'ati stăpînit, mal ales pentru că vremile de la acea epohâ, eră cumplite şi în bătăliile necontenite şi vrăjbile domnilor necurmate, precum se arată în hronografurile Moldaviei; iar în urmă că mănăstirea n'ati stăpînit este luminoasă dovadă cele din urmă urice a răzăşilor, precum uricul însuşi a aceluiaşi domn Vasile Vodă din 7155 Maiti 12, dovedeşte cumpărăturile ce ati făcut Isac din Pribeştî, din trupul moşiei Popeşti şi Pocreaca, de la curgătorii urmaşi din Tăutul logofăt, care acest uric la anii 7227 E'ebruar 27, înfățoşându-se de către Costul clucer, la giudecată cc ati avut înaintea domnului Minai Racoviță W. şi a sfatului sati, cu un Vasile Darie, pentru părțile din Popeşti şi Pocreaca, după ce s'ati veldut sfințenia lui, a uricului, i s-ati întărit şi i s-aii dat toate dreptățile, iară acum tînărul boeriti nu numai celelalte urice a răzăşilor, ce şi însuşi acest uric aii vrut al prihăni ziceiid că ar fi adaos veleâtul şi că ar fi fost 7150 şi s-ar fi făcut 7155, âdăbgându-se numărul dc 5, însă cum mal înainte de un veac, şi maî bine s-au giudecat şi s-ati v8d.ut sfințenia şi ne prihănire<v veleatului acestuî uric adecă la 7227, şi osăbit cum să află şi în scrisorile Pribeştilor tălmăcirea lui maî veche de 100 de ani cu veleatul asămiiie, deci acel ce ati cutezat ai sminti şi al prihăni va da samă înaintea lui dumnezeu, iată şi ăltă dovadă la 7148 Septemvrie 18 însuşi aceiaş

domn Vasile W. giudecă pe Grigorie Hermeziu cu stăpînitorii Pribeştilor pentru dispărţirea hotarului, şi nimic nu se pomeneşte de mănăstirea Rîşca. lată şi altă dovadă ia 7144 Noembrie, Hermeziu vinde un loc de prisacă din hotarul Popeştilor unuî Petrişor aprod. Cum dară mănăstirea dacă era atăpînitoare Popeştilor ar fi putut îngădui căci la 7144 April 14 acelaşi domn Vasile W. întăreşte stăpînirea lui Petrişor pe locul acel de prisacă ce l'ati cumpărat de la Hermeziţi.

Apoi însuşi acelaşi domn Vasile V V. arată pe Grigorie Hermeziu prin uricul mai sus arătat din 7155 Maî 12, îl arată cu aceste cuvinte, că Grigorie Hermeziu cu giupăneasa luî Candachia a carie arată anume spiţa a neamului că se trage din Tăutu logofătul, zicînd că ati vîndut luî lsac de PribeştI satul Popeştii şi altă silişte lângă aceiaş hotar anume Pocreaca, şi altele, şi unu locu de prisacă din sus de mănăstirea Trestiana în Poiană de asupra Vasluețuluî, cu toate aceste măcar că titlul învechitei paciniceî stăpânire! întru nimica nu mă îndatoreşte, nici pre mine nicî pe fiiî meî, nicî pe megieşii răzăşî, a da întimpinare şi dovedi. Dară spre pliroforiea slăvite! obştii a boerilor pămînteni, am socotit din pont în pont, a anerisi anaforaua şi întărirea eî, prin care mă văd osândită.— l-iul temeiti prin care întărirea domnească surpă dreptăţile răzăşilor şi a me, este difâimarea scrisorii Iui Hermeziu de la 7152 în cari arată răscumpărătura sa de satul Popeştii

de la mănăstirea Rişca, durând că nu are tărie, dacă nu este carte de giudecată domnească prin care să dovedească răscumpărarea acelui sat, sati zapis de vîndare din partea mănăstirii, şi urmează mărturiea aceasta ce însuşi Grigorie Hermeziu face spre favorul săti, urmează zice a se socoti ca o hîrtie albă şi netrebnică.

La aceasta cu umilinţă fac întimpinarea următoare, această scrisoare făcută maî înainte de 182 ani, negreşit că ar fi avut dovedile sale de răscumpărarea Popeştilor de la mănăstirea Rîşca, ati prin carte domnească, ati prin zapis de vîndare din partea mănăstirei, şi nu'i îndoială că ar fi fost acest fel de documcnturl, carilti urmează a fi perdute precum şi alte multe drese doveditoare dreptăţilor noastre, după cuprinderea unuî ispisocu al domnului Vasile V. V. din 7148 unde zice ritos : că comisul Furtună ati giurat înaintea Domniei sale şi a tot sfatul, că ati perdut multe din drese, pe carile punctu D-lor veliţilor boeri la anaforaua ce fac spre osînda me, arată cuprinderea ispisoculuî în alte cuvinte, iar pentru perderea scrisorilor o trece cu tăcere, ca să poată înfiinţa arătările D-sale de adevărate. Iar eu spre mal mare încredinţarea dreptăţilor mele strigătoare : fac întrebarea următoare aceasta la 7151 domnul Vasile V. V; giudecând pe Grigorie Hermeziu! cu călugării de la mănăstirea Rîşca pentru satul Popeştii şi dă rămas pe Hermeziu, şi hotărăşte că mănăstirea Rîşca să aibă a stăpîni s^tul Popeştii cumpără

cu mănăstirea Trestia.ua şi cu Poenile pentru că le este dreaptă danie şi miluire de la doi. domni vechi, şi Hermeziu să nu aibă a se amesteca nici o dinioară în veci peste doi anî tot acelaşi domn Vasile W. întăreşte stăpînirea luî Pătraşcu aprod pe un loc de prisacă ce ati cumpărat de la Hermeziu din hotarul Popeştilor, după glăsuirea ispisoculuî din 7153, ,cum dară putea răpi Hermeziu din manile domnului Vasile W. o întărire domnească asupra vînz.ăreî ce "făcuse luî Pătraşcu aprod, cînd însuşi domnul acesta giudecînd cu doi ani maî înainte, (precum am zis cu călugării de la Rîşca) l'ati dat rămas, şi stăpînirea Popeştilor şi cu tot locul ce este împregiurul lor o au legiuit a fi dreaptă a mănăstirii ocină- lată dară că yiderat să înțelege, că răscumpărătura Juî Hermeziu a satului Popeştii de la mănăstirea Rîşca s'ati urmat în cursul acestor doi ani, din mijloc, prin ştirea şi întărirea însuşi a domniei, că nu putea stăpînirea să uite aşa de curînd. hotărîrea sa, şi neapărat urma a fi şi zapisele de vînzare, şi întăritura domnească asupra cumpărătureî aceştia, carile din răzvrătirea vremilor s'ati perdut; această paratirisire qeo fac inaî sus, socotesc că este temel- ,nică, ^i din păcatile, mele, s'ati trecut cu viderea de către giudecătoriî pricinii acesteia.

„Temeiul al 2-lea în cari la întărirea domnească razimă osînda mea este aceasta, zicând ..pentru acest vicleşug urmat, prin aceste hir-, ţii de Hermeziu şi cu Ijşac de PribeştI, ar fi ,,luat şi altă descoperire, din dovezile însem-

„nate pentru că la 7154 se văd traşi în giu- „decată, Hermeziu şi lsac cu carte de soroc „a domnului Vasile W. după jalba luî Patraş a ,,aprod ce cumpărase locul de prisacă de la „ Hermeziu, cu zapis arătat din 71 . . poron- „cinduilui Isa~ de PribeştI prin soroc arătat mai „sus, să aducă şi ispisocul Popeştilor" pricina fiind că acel Hermeziu maî înainte de vîndarea Popeştilor, au fost vîndut acel loc de prisacă lui Pătraşc aprod, şi pe urmă împreună cu Popeştii l'ăfi vîndut acel loc de prisacă şi lui lsac de PribeştI, cum dovedeşte ispisocul arătat din 71 . .şi pentru aceea şe gîlcevea amîndoî, cumpărătorii aceluî loc de prisacă ; însă să vede că ri'ati eşit în giudecată ci ati făcut înscris învoeală, cari este arătată la numărul, 14 să stăpînească Pătraşcu aprodu acel loc de prisacă. .Dintr'aeeastă învoeală s'ar descoperi şi mai mult vicleşug, urmat cu facerea aceluî hrisov de vîridarea Pppeştilor, căci nici o pricină alta n'ar & mai silit pe Isac de PribeştI să piardă acel loc de prisacă din cuprinderea ispisoculuî, ci numai ca să nu iasă la iveală acel ispisoc, carele prin sorocul arătat se cerea de domnul Vasile W. temîndu-se ca să nu se vădească vicleşugul urmat cu facerea acelui ispisoc, pentru că era apropieată vreme de cînd se giudecase cu mănăstirea pentru saţul Popeştii, şi ca nişte, acolisitori, Iarăşi domnul Vasile W, iau dat rămaşi, iar acel vicleşug ieu cari ati apucat acel ispisoc pe pămînt străin„ Tar.fi meşteşugit înşălând domnia într'aeest chip, că adică acel

sat Popeştii l'ar fi avut de împărţeală din ispisocul de la domnul Petru Vodă cum sati arătat, fără să pomenească de giudecată ce ati avut cu mănăstirea Rişca, sau ca l'ati răscumpărat, precum mărturiseşte prin scrisoarea ce s'ati arătat, şi cu acest chip ar fi viclenit domniea. De ar fi apucat acel ispisoc alcătuit între dînşii, adecă unul vînzînd acel sat, şi altul cumpărăndul,.'ea să apuce document pe pămînt strein, şi iată că o scrisoare pre alta să mărturisesc, şi remăne căzut şi acest ispisoc de toată credinţa lui, ca o hărtie cu înşălăciune dată, care vicleşug şi însuşi Bogdaprosteştill'ar fi cunoscut după vreme, şi l'ar fi maî adausti si el, cu plastografiea ce ar fi făcut veleatuluî acestui ispisoc, lînmulţindu vremea, şi fâcîndul în urma judecăţilor urmate, cum s'ar discoperi din soroc şi învoială însămnată, precum se arată pre larg prin anafora, ţi că acestti putreda şi nedrepţii temelii ar fi stăpânit acea cumpărătură,, a luî lsac „de Pribeştî pe satul Popeştii a mănăstirii ,,Bîşca, precum şi aceştiea întemeinduse pe „aceste nedrepte lucrări, rămân căzute din „toată dreptatea, nu numai eî, ci şi orî care „alţii de se vor fi făcut niscaiva răsluirî a„cestul pămînt, pe temeiul acestor viclene „scrisori, şi ori ce hîrtie de vinzare sati schimburi şi hotărîturî lucrate în numele lor, ră„mîn surpate, fiind pe nedrept cuvînt, iar chi„pul cu care acest neam de oameni- ati „stins a lor stăpînire pe drept pămîntul dom„nesc, este aceasta că după ce scrisorile nu„mitei mănăstiri s'ati răzleţit de la casa ră-

jiosatuluî logof. Ştefan Roset, precum se arată prin anafora şi „au pus stăpînire pe nu„mita moşie Popeştii, au poreclit şi locul dom„nesc Popeştii şi 'J restiana şi Pocreaca, adică „o parte din capătul din gios Popeştii şi mijlocul pană la hotarul Popeştilor, mănăstirii]'au ,.poreclit Trestiana şi Pocreaca, cari urmare „este cunoscută pre adivărată dintr'aceasta, înotă! ca în mînile lor nu s-au văzut alte hărţii „lucrătoare de cit numai Popeştii mănăstirii pe „care din'vremi în vremi, au pandit nedreptul , chip aşi întemica veclnica stăpnire. Al 2-lea ,,de Ia ispisocul Domnului Vasile "VV. cuprin„zătoriu de giudecată mănăstirii Rişca cu acel ,,Hermeziu, cînd s'ar fi cunoscut de acolisatoriti „de Popeştii mănăstirii, şi pană la ispisoace.,le domnului Racoviţă VV. se văd trecuţi 75 ,,de ani, în care vreme acest pămînt ar fi fost „cunoscut domnesc, precum domnul Racoviţă ,,W. ar fi mărturisind, şi viderat să discopere „ că lsac de Pribeştî, de luase cu vicleşug „stăpînirea pe moşiea mănăstirii, dar pe acel „pămînt domnesc n'au cutezat într'acea vreme „a se areta cu stăpînirea pe dînsul, fiind că neapărat era cunoscut domnesc, pentru răşluia„la ce cu danie se făcuse din mărimea acestui „loc către numitele mănăstiri".

Iată întimpinarea mea şi la al doilea temeiti unde au răzămat măriea sa vodă osîn«lirea mea. De mirare este cum s'au găsit o aşa idee şi tălmăcire ne înfiinţată, spre a mă depărta pe mine şi pe răzăşi din ohavnica şi strămoşasca stăpînire a noastră asupra

a tot satul Popeştii. Cartea domnuluî Vasile *W.* de soroc din 7154, prin care soroceşte pe Hermeziu şi pe lsac ca să vie la giudecată după jalba lui Pătraşco aprod, ce cumpărase locul de prisacă de la Hermeziu cu zapis arătat din 7145, poroncinduisa luî lsac ca să aducă şi ispisocul Popeştilor. Să fiu ertată de către măriea sa vodă, nu este precum o tălmăcesc prin anaforaua întărită de către măriea sa vodă nici să vede cel maî mic vicleşug în aceasta, prin cari să ispiteşte a învinovăți pe mine şi pe raze,!, căci pricina curge într'acestaş chip :

Grigorie Hermeziu vinde la 7145 un loc de prisacă cu poiană de făn, din trupul moşiei Popeştii, după ispisocul ce avea de la domnul Petru W., drept 20 galbeni; la 7151 Grigorie Hermeziu trage pe călugării de la mănăstirea Rîşca înaintea domnului Vasile W., pentru satul Popeştii, pretenderisindu-1 cape o dreaptă ocina, şi călugării înfăţoşînd ispisocul domnului Alexandru şi Bogdan W., că lor le este danie şi miluire ; să dă rămas pe Hermeziu, aşa dar să înţelege viderat că mănăstirea Rîşca luînd tot satul Popeştii au luat neapărat şi prisacă ce vînduse Grigorie Hermeziu Iul Pâtraseu aprod; pe urmă la 7152 răscumpără numitul Hermeziu de la mănăstirea Rîşca satul Popeştii, drept 140 galbeni luaţi de la lsac împrumut, dîndu-i să stăpînească acel loc pană îl va da banii ; apoi la 7153 tot domnul Vasile W. întăreşte stăpînirea luî Pătraşco aprodul, pe locul de prisacă ce cumpărase de la Hermeziu la 7145, şi aceasta să vede că au fost după

cererea luî Pătraşcu, privind că Grigorie Hermeziu cu adevărat au răscumpărat de la mănăstirea Rîşca satul Popeştii, şi după tot cuvîntul dreptăţii urma a-şî stăpîni locul de prisacă ce cumpărase de la Grigorie Hermeziu, din a căruia stăpânire au fost depărtat din pricina mănăstirei Rîşca; aşa dar mergînd Pătraşcu sa stăpînească, lsac de Pribeştî nu l-au îngăduit, fiinduî hotar acelui sat întreg tot zălogit pentru 140 galbeni, precum s-au arătat mal sus, pentru care pricină jăluindu-se la domnul Vasile W., s-au sorocit ca sâ vie atît Hermeziu cît şi lrac la giudecată, poruucindui-se ca să aducă şi ispisocul cu carele cumpărase satul Popeş'il, cari nieî l'ati avuf, fiind că pană atuncî nu cumpărase satul Popeştii, ce numai îl stăpânea ca pe un amanet ce îl avea in mană spre siguranța a 140 galbeni, ce împrumutase pe Grigorie Hermeziu, cînd atunce pană a nu veni vadeaua puse ca să se judece, încredinţînduse cum că cererea lui Pătraşc fiind împuternicită cu toate dreptăţile, ca un adevărat stăpîn şi cumpărâtoriu ce au fost, cu nouă anî maî înainte ncestul loc de prisacă şi cu poiana din fin din hotarul Popeştii, (precum însuşi şi Hermeziu au mărturisit) s'au învoit între dînşii ca să stăpânească acest loc Pătraşcu aprod, după zapisul său de cumpărătură şi dreptăţile sale cele netăgăduite; aşa dar care vicleşug se vede uneltit şi pe te temelu atât anaforaua cât şi întâritura domnească defăima nevinovăţiea luî Grigorie Hermeziu, lui lsac,'şi a tot neamul Bogdaprosteştilor, fără

numai cu chip curat a fantasiei şi cu o ră tălmăcire a ispisoacelor, prihănind sfinţeniea lor, prin care toată averea stătătoare a Moldavie! astăzi se ocroteşte, cinstindu-se dreptăţile fieşte căruia moşitiaş ce are asupra avereî sale, în cît ne-ati făcut şi plastografi la veleatul ispisocului a domnului Vasile W din 7155, zicând că veleatul lui fiind din 7150 i-am fi adăugit cu un estu, şi Tam f-Acut 7155, iară eu spre dovedire netăgăduită a curăţeniei noastre, puind înainte următoarele dovezi: I-a Dacă ispisocul lui Vas'le W. ar fi fost cu veleatul 7150 iar nu 7155, negreşit trebue ?ă fie arătat şi anerisit prin ispisocul d'n 7151, cînd s-au giudecat mărăstirea Rişca cu Hermeziu şi trebue bă se arate, ca cu greşală, s'au dat acel ispisoc, sau să se eie de la răzeşi.

2) Iată şi altă luminoasa dovadă, a sfinţeniei isp'socului de la 7148 pană la 7152 era vel logof. Gavrilaş precum se dovedeşte din toate ispisoacele vremii aceleia, protocolindu-se pe atunce de logofeţii cei mari cu numele lor inscris, (iar nu precum acmu numai vel logofăt) iar de la 7153 — 51 - 55 şi 56 au fost vel logofet un Todiraşc, după cum să şi vede într'acest ispidoc din 7155. Deci de ar fi fost plastografiea noastră, precum ne învinovăţesc, şi letul ispisocului ar fi fost numai de 7150, cum de nu se găseşte iscălitura lui Gavrilaş ci a lui Todiraşc, iată dar că defăimarea isp'socului şi învinovăţirea noastră izvorăşte numai şi numai de la o răstălmăcire, şi de la o ispitire lacomă spre dezbrăcarea unel văduve şi a tot neamul răzeşilor, de dreaptă ocina lor. — Am şi a 3-a dovadă a sfinţeniei ispisoculuî acestuia şi a nevinovăţiei noastre, asupra pontului învinovăţirii de plastografie: la 7227 ss înfăţoşază acest ispisoc cu veleatul 7155, şi se cunoaşte de bun, **şi** cum acum zic că am schimbat noî veleatul, lucru de mare mirare, adecă înţelepciunea slăvite! obştii a *D-voastră* prea cinstiţilor boer', poate să giudece de unde izvorăsc toate acestea; — „temeiul al 3-lea prin care sîntem osândiţî a pierde drepte moşiile noastre, „ar fi împărţeala boerilor Rusăt°ştl din 1765, ,,prin care însuşi dumneavoastră, ci au apucat a „lua stăpînire pe părţile din PopştT, mfirturi-,,sese că ar fi eşit răi, şi se cuprinde atât „la anafora cum şi la intăritura domnească, ,,că alte pricini n'ar fi fost de au eşit Popeştii „răi, decît numai fiindcă de la ispisoacele dpm-„nului Racoviţă **W.** prin care să mărturiseşte „acest pământ domnesc, **şi** pană la impărţeala „Rusăteştilor sunt trecuţi numai 47 de ani. „Negreşit aceasta ar fi fost înpedccarea lor o-„priţi fiind de domnie, şi dacă domniea in urmă „ar fi dat-o Rusăteşt'lor, ori aceastui neam de „oamenî, ar fi arătat acum docurnenturi domneşti, precum megieşii înfăţoşază acum darul „domneşti de miluire".

Şi aceasta este un temeiti putred şi o cuvîntare ce să închipueşte numai de fantasie, fără a fi umbră de adevăr; nu tăgăduesc că la împărţeala boerilor Rusăteşti, Popeştii au eşit răi, dar pentru ce urmase, socotesc **şi** eu a fi Întrebată".ca **să** dezl» g aporiea **şi** îndoirea gîu-

decăței, iar nu fără a fi chemată la giudecată și fără a asculta Îndreptările me!e să fiu desbrăcată, cu depărtarea din dreptele] mele moșii păgubind venitul lor de doi ani, și lăsând a fi cerșitoire pe drumuri, pe o mumă văduvă cu doi copii.

Popeștii au eșit răi, insă nu din pricina ce să zic- că adică au fost a mănăstirei Rașca, și că intre Pribești și Popești ar fi fost loc domnesc, și că boerii Rusătești opriți fiind de domnie a stăpâni Popeștii, *aAăndu se moșia aceasta z-âlogitâ la un Dinu Catargiu,* ar mărturisi împărțeala lor, că Popeștii nu sunt buni, dan • du'i spre despăgubirea moșiei Todireștii, ci au fost răi cu adivărat, împotriva împărțălel neamului lor, aflându-se moșia aceasta zălogită la un Dinul Catargiu pentru 125 lei, precum la aceasta am și dovedile viderate, earile spre pliroforia slăvitel obștie a boerilor pământeni, arăt că Vasile Darie sluger, fiul luî Darie spat. la 7228 ati dat danie vornicului lordachi Roset toate cumpărăturile ce ati avut tatăl săo spătarul Darie, de la răzășii de Popești și Pocreaca, și în urmă vornicu Iordache împarte acareturile sale fiilor săi, și vin Popeștii în partea lui Ștefan Roset fiind clucerio; după vremi Dinul Catargiu la 7249 ati tras Ia giudecată pe, Ștefan Roset, fiind clucer, ati arătat că Popeștii sunt zelog pentru 1,25 lei încă din 7206 luni, și să dă rămas pe Ștefan Roset, iar de va dă bani, ra ține moșia după danie, și la 7251 plătește aceî 125 lei Catargiulul, și primește zapisul de ecsoflisirea datoriei, și Catargiu îl

dă zapisele de zălogitură, și ispisocul de giudecată, și așa se fac Popeștii buni, însă cu bani, iar nu după danie, iar răi ati fost în acareturile vornicului lordachi la împărțirea între frați, osăbit să află la casa fiilor mei și o mulțime de zapise de deosebite cumpărături de la răzășii de Popești și Pocreaca și mărturii hotarnice vechi de 100 de ani, și maî bine, pentru alegerea acelor părțî de cumpărături și danie din Popești, și Pocreaca cu învechită pacînica stăpânire a casei Ruseteștî, pe care nimene altul nu poate a le-o rădica, căcî nu se află pravilă ca aceea. Dară eu toate aceste lăsându le de o parte precum și ispitirile tînăruluî boeriti, spre a alcătui spiță de la Tăutu log., lucru peste putință, cum și zădarnicile strădanie a minții sale, mă îngrădesc numai cătră cumplita strîmbătate care ati făcut măria sa Vodă mie și copilașilor mei, strîmbătate prin care s'ati călcat, precum am maî arătat d-v. cele maî sfinte pravile și dreptățî a dreptei averi, pentru că li s'au luat averea lor pre strămoșască, călcîndu se obșteștile pravile a toatei lumT, pe cari împărații și domnii și stăpînitorii și boerii cu sfieală le păzesc, pentru că prin aceste se apără averile oamenilor și baștinele moșinașilor.

Spre dovada urmatei acestei strâmbătățî, îmi este mie îndestul să Întrebuințez pilde din însuși cercetările divanului pământesc, asupra asemene pricini, când ati venit cineva și ah arătat cătră domnii greci, cum că s'ar fi găsit vre-o moșie domnească, și domnit rânduind să

se cerceteze prin divan de este intru adevăr moş'e domnească, şi bătrânii boerî făcând căzutele cercetări după ce s'ati dovedit urmată stăpânire a moşinaşilor răzeşi, de la părinţii şi moşii lor, deapurure li s'au apărat pac mica lor stăpânire, şi nu li s ati luat baştinile părinteşti, măcar de şi n'ati avut scrisori la mână, ti mai ales li s'ati intârit şi cu anaforale întărite de gospod, precum sunt mulţime in arhivele divanului pământesc, şi spre pildă este anaforaua din anul 1786 Ghenar 16, pentru moşia Ivintenii, Cărnova şi Cocioae din ţinutul Orheiuluî, carile acei răzeşi măcar de şi n'ati avut scrisori, ci numai nişte zapise de vânzare, unul către altul carile nicî nu era cuprinzătoare de tot trupul moşiei lor, insă sfatul divanului răzămându-se pe vechea lor stăpânire, au hotărât cum că o stăpânire învechită nici odată nu se poate sminti, şi domnul Alexandru Ioan Mavrocordat Voevod, au întărit. Asămine şi altă anafora din 1786 Mart ***14***, pentru moşiile Nemişenii, Gărmiceniî, Buciumi!, Caidariu, Răchita, Chirilenii, Turbenii, Stănjănenii, stăpânite de răzeşi, fără de nicî ***o*** scrisoare, dovedindu-se in divan, strămoşasta lor stăpânire, s'ati hotărât că după vechiul obiceiu a pământului, o indelungată stăpânire nu se poate strămuta, şi că moşiile arătate nu pot a s? lua domneşti, pentru că este indelungată stăpânire a lăcuitorilor, cari iarăşi s'au intărit de pomenitul domn.

Asemine şi pentru moşiile Dumbrăviţa, Câtăş^niî, Roşiorii, Găozenii, Roşcanii, Coşcodaniî şi Burfucenii, de la ţinutul Eşii şi Orheit), iarăşi prin cercetarea divanului, dovedindu-se îndelungată stăpânire a răzeşilor, li s'ati intârit stăpânirea de către pomenitul domn, arătându-se că după vechiul obiceiu al pământului nu se pot strămuta din baştinile lor părinteşti şi strămoşeşti. A doua dovadă că baştinile moşinaşilor n'au fost nicî o dinioară a coronil, nici n'ati putut a se lua, iarăşi mă voia întrebuinţa din cele ce s'ati tratarisit prin divan, după vreme, la asemine pricini puind înaintea ghidecătorilor boeri hrisoavele domnilor bătrâni, cari ati stătut curândă vreme după Dragoş Voevod, prin carile se dovedesc dreptăţile moşinaşilor, cari au avut baştinile lor, precum se află o mu'ţime de urice a domnilor bătrâni, cari au cumpărat moşii pe drepţi banii lor, de au înzestrat mănăstiri după cum Alexandru VV. cel Bun la 6936, de când sunt trecuţi 400 anî, ati cumpărat moşii din ţinutul Neamţului, din ţinutul Sucevei, şi din ţinutul Eşii, şi de prin alte ţinuturi, de pre la stăpânii moşinaşî ce prin strămoşasca stăpânire le stăpânea in bună pace, şi ati înzăstrat mănăstirile sale Bistriţa şi Moldaviţa.

Asemene şi alţî domni au cumpărat moşii spre alcătuirea târgurilor, precum Ştefan V. V. cel viteaz la 6999 şi osăbit este o mulţime de urice a domnilor bătrâni, precum iarăşi de Ia Ştefan V. V. din anul 6995 şi 7002 şi 7010, precum şi de la Petru V. V. din 7037 cum şi de la alţî mulţî domni bătrâni, prin cari urice întăresc baştinile moşinaşilor şi

împărţelile bătrene fără a se atinge cât de puţin de dânsele, precum asămine spre pildă se văd urice de la. domnul Alexandru V. V. din 6932 Iunie 31, dat în tîrgul Suceveî luî Lazăr şi Standului şi Costea, pe moşiile lor, unde este aşezarea lor satul Stroinştiî, la obărşia Şomuzuluî, şi Zăhirinţiî şi alte multe sate cari să cuprind prin acelaşî uric de când sunt irecuţî 404 anî: alt uric din 6956 Iulie 15, a luî Petru VV, întărind luî Cernat pe lângă cumpărătura satuluî Petrileştii şi alte multe moşiî zicând că au fost luî de baştină. Alt uric de la Ştetan VV. din 6991 întărind luî Ivan şi luî Toader Hurdugaş moş·ea Obărşia pe pârâul Alb, unde le-aii fost aşezarea lor şi Dănileştiî şi Ivăneştiî pe Şacovăţ, asămine şi a altor moşinaşî alte moşiî. Alt uric de la Petru VV. din 7091 pe giumătate de sat de Răcîuleştî pentru că ati fost a Evdoehieî şi a Greacâî, nepoatele Oleniî, de baştină de la strămoaşele lor Ilca şi Maruşca cari şi strămoaşele lor, le-au avut de împărţală, precum asămine sunt şi alte multe urice de întăritură locuitorilor moşinajî pe ocinile lor, răzămându se pe urmata lor veche stăpânire. — Iată dar deplină dovadă de obiceiurile urmate din vecî şi pană în ziua de astă-zî, pentru apărarea dreptăţilor îndelungatei stăpâniri, şi nestrămutarea moşinaşilor din baştinile lor. Dar în sfirşit voiţi aduce şi această dovadă: La anii 7011 însuşi domnul Ştefan VV. cumpără moşie cu banî, alăture cu moşiile răzeşilor Popeştii şi Pocreaca, cu drepţi banii săi şi le afierosăşte mănăstirei Dobrovăţuluî. Apoî dacă în vremea aceea n'au fost loc domnesc, căcf de ar fi fost negreşit s'ar fi luaf, şi s'ar fi dat mănăstirii, cum dar ah putut acum a să face domnesc, şi cum tânărul boeriti ati putut a înfiinţa un lucru atâta de neînfiinţat. Aceste dovedi eu nu le-am .întrebuinţat de aiure de cât din cele ce ati tratarisit prin divanul pământesc, precum se vor arăta de faţă dovedile. A treia dovadă iarăşi voiţi întrebuinţa din cele ce toată obştia preslăviţilor boerl, împreună cu preosfinţitul mitropolit la anul 1817 au dat prin anafora înscrişii către domnul Scarlat Calimah VV. pentru locurile carile din vechiti ati fost domneşti: 1 iu Jocurile de pustiu, adecă ce nu s'ati stăpânit de nime, şi se află deschise; al 2-lea locurile de moşie dovedite cu numile lor, ce s'ar găsi cuprinse in scrisorile megieşitelor moşii, alăturate cu mărginirea lor, către acel loc. Al 3-lea braniştile domneşti carile şi acele in urmă sa'u hărăzit de către domni, ce după vreme au stătut, şi al 4-lea locurile târgurilor carile de acest fel de locuri de târguri deschise sati de Branişte saQ de pustiu, de s'ar găsi, ar fi domneşti, şi s'ar lua, iar baştinile moşinaşilor nici după obiceiul pământului, nici după aşăzementurile şi ponturile divanului, precum sunt acele date de către boerii bătrâni ai pământului, cu objteasca adunare la 1782 Fevruarie 19, după urmata pacînică şi legiuită prin paragrafia stăpânirii a moşinaşilor, nu se pot lua ; pe cari aşezămînturl şi obiceiuri a pământului,

însuşi împărăteştile pravile le întăresc, cari aceste împărăteşti pravile din vechi s'ati întrebuinţat şi păzit in pământul acesta, pe carile Alexandru Voevod cel Bun, maî înainte de patru veacuri, le-au adus in pămîntul Moldovei şi le au statornicit spre întrebuinţare, precum s'ati păzit şi se păzesc întocmai, „însuşi aceste pravile legiuesc că cele „păzite întru îndelungată încungiurare, de „mulţî anî şi primite prin obiceiu să păzesc „ca însuşi legile cele scrise, precum se arată „la tomul l-iu, fila 34?, cartea a 2-a, cap. 44, „şi iarăşi cap. 46, zice: trebue întru toate pre- „cum şi întru tâlcurea pravilelor a se lua „sama obiceiului ţării şi cum s'ati hotărât de „maî înainte la asămiue pricini", cari eu dovada socotesc că îndestulam dovedit pricinile de maî sus arătate, cum ati urmat hotărârile de maî înainte, la aseminea pricini, *şi* cap. 50 zice: că" stăpânitoriul datori fi este ca să păzască obiceiurde ce s'ati urmat a se păzi şi spre încheiere a tot cuvîntul că baştinile moşinaşilor nu numai după a pământului obiceiu precum s'au arătat maî sus, dar maî vîrtoa după hotărârea sfintelor pravile, sub nicî un cuvînt nu se pot lua, este canonii pravelicesc a aşezămîntuluT, împărăteştiie pravile pentru urmata pacinică stăpînire carte 56, titlul 3, canonu 4, fila 702, zicând: că „orî moşiea bi- „sărioească sati moşiea dreaptă împărătească „stăpânindu-se fără curmare în curgere de 40 „de anî, sati drept titlu sati fără drept titlu, „prin necurmata posesie să cîştigă şi o va avea „posesorul statornică."

Preslăvită obştie a D-voastră, precinstiţi- • lor boeri, lacrămile mele a văduvei pentru o strîmbătate ca aceasta, ce s'au făcut copilaşilor meî, luînduli se dreptele cumpărături de baştină lor prestrămoşască, maî tot locul de hrană a aşăzăriî Rusăteştî, vă îndatoreşte a vă fi milă şi a privi cu durere, şi a lua întru băgare de samă această a me plecată jalbă, căci o asemine strîmbătate nicî la o casă boerească nu s'ati tâmplat, plecaţîvă cu milostivire cătră copiii săraci de părintele lor, şi le faceţi dreptate, ca să li se dee moşioara lor, şi să se şteargă cu totul pomenirea acestei strîmbătăţi, care n'ati curs din alta de cît din nedreptele arătări ce s'ati făcut cătră măria sa Vodă, pană într'atîta în cît am fost urîtă înaintea ochilor măriei s^le, pentru că n'am contenit a striga dreptul copilaşilor meî, şi n'am contenit a me tîngui.

Acest document fără dată, în care se arată de cătrăr d-na Rosetti toate asupririle ca le-aii suferit, şi pe care ie-au supus Divanului Moldovei, prin această pîînsoare, mi s'ati dat spre publicare. Th. C.

Prea înălţate Doamne.

După jalbele ce s'au dat înălţime? tale de cuvioşiea sa arhimandritul Isaia egumenul sfintei mănăstiri Rîşca, prin vechil sirdarul Dimitraehi loao, încă din trecutul an 1824, cu arătare pentru un sat Popeştii din obârşiea părăujuî Vasluiului, şi cu mănăstirea Trestiana cu moară,

într'aeelaşî părău, cu prisăcile, cu poenile şi cu tot locul, care sat fiind dat danie la mănăstirea Rîşca, de către fericiţii domni Alexandru Iliaş şi Bogdan Voevod, s'ati stăpânit de către mănăstire în curgere de 83 de anî, avendu-şî împreună şi dovezile: iar după învăluirile vremilor perzendu-şi pe lăngă dovezi si stăpânirea, s'au aflat acum stăpănindu-se de către un neam de oameni ce si zic Bogd;>prosteştT, rugăndu-sc că atât satul Popeştii cu toate hotarăle lui, cât şi scrisorile mănăstire! ce se află îa dînşii, să se iea şi 8ă se dea la mănăstire, unde din început **ati** fost danie de câtrâ pomeniţii domn! ; după care jalbe **i**>rin ţidula înălţime! tale ni se poronceşe, ca adunându-ne la sfînta Mitropolie, să cercetăm cu amăruntul şi cu lămurire să descoperim tot adevăiul pncinei aceştia, în ce chip urmează, şi prin auafora să facem cunoscut înălţime! sale. Dec! în urmarea poroncel, în destule rînduri s'ati cercetat pricina aceasta de faţă cu Bogdaprosteşti! şi avend în privire şi harta inginerească de starea locului, am văzut şi toate sciisorile ce în jos să însemnează anume:

1), 701) Octombre 6. Ispisocul domnului Ştefan Vodă, ce iaste întăritor hotarului mănăstire! Dobrovăţulul, carile la încungiurarea ce face acelui hotar, cu arătarea semnelor când vine despre acest sat Popeşti!, zice: deci peste drumul dealului pe deasupra Dobrovăţulul şi a Petroasel, pâna deasupra Vasluiului la un teiu mare, însemnat aproape de drumul ce vine de la Bucium!, pană la mănăstirea Dobrovăţului,

dec! acel drum în gios spre deal la doi fag! însemnaţi aproape de drum.

2). 7068 April 13. Ispisocul domnului Alexandru Iliiş Vodă, careie dănd danie acel sat Popeştii Ia mănăstirea Rîş~a, zice : precum că domniea sa au binevoit şi aii miluit a domnie! sale din nou hărăzită sfînta rugă mănăstirea Rîş?a, unde este hram sfîniul Ierarh Neculai cu acel sat Popeştii, în obârşiea părăulul Vasluiului, şi cu mănăstirea oe Se numeşte Trestieana, şi cu moara într'aeelaşî părău cu prisăcile şi cu poenile, care a~est de ma! sus numit sat Popeştii cu mănăstirea Tres iaua cu prisăcile şi cu poenile, atî fost **a** Lupuluipahami^ feciorul Dion siel călugăriţe!, nepot Tâutuluî şi **Pa**o perdut în vremea vicleniei sale cu alţi vicleni, cănd s'au rădicat domnul asupra capului dumisale, când au şi perit întru vinovăţiile sale, şi dar să fie sfintfî mănăstiri cu tot venitul nestrămutat, nici odinioară în veci, iar hotarul acelui sat, să fie despre toate părţile pe unde au apucat dii veacu.

3). 7078 Iulie 6. ls(,i;ocul domnului Bogdan Voevod, ssămine întărind mănăstire! Rîşca, satul Popeştii din obârşiea Vasluiului, precum şi domnul Alexandru Vodă, prin acel de sus arătat ispisoc.

4). 7091 April 12. Ispisocul domnului Petru Vodă întăritor hotarului mănăstirei Socola prin care arata semnele aceluiaşi hotar despre Buciumi zice: începând din movila Săranda din gura părăulul Socolei, şi de acolo pe marginea stuhulul la drumul Buciumilor din gios

<le podul Dancului, şi de acolo drum spre Buciumî la deal în stîlpul de piatră peste pămîntul luî Ion a Staniî, şi prin ţărmurile viilor Buciumilor, de acolo în drumul Pancului la piatra, şi de acolo pe drumul Pancului în Poiana Hlinceî Maraha pană în obîrşiea Vasluieţuluî la (întîna Coci, i proci.

5). 709+ August 5. Ispisocul domnului Petru Vodă de întaritura, luî Teodor monah pre prisacă ce au cumparat'o de ia Agafia giupăneasa luî Maxin, ce au fo^t părc?lab de Neamţ, fiica Huhuleoae călugăriţei Diouisieî nepo-ta, lui Toader logofăt, şi strănepoata a luî Tăutu logofăt, cum i-ati vîndut a sa dreaptă ocină şi moşi?, din uri nle sale ce are de danie de la răposatul Ştefan Vodă, o prisacă veche cu hotarăle ce se cuvin eî, carele sunt în piscul Cornilor între Vasluiu şi între Vasluet, pană în virful Secăturii şi cu amândouă Săcâturile, şi din părăul Vasluețulul până în vîrful Sâcăturilor şi din părăul Vasluiului c-duî mare, şi cu loc de moară pană în Străminosul, şi pana unde le-au hotărît lor Carachizăl cel bătrîn şi Georgie logofăt şi Micul vătav al Vasluiului; deci au vîndu^-o ea monahului Teodor drept 6000 aspri fără de cheltuială.

6). 7095 Maiu 8. -Suret de pe ispisocul, aceluiaşi Petru Vodă întătitură tot aceluiaşi Teodor monah, pe vînzarea ce au fă~ut giupăneasa sora Agafiî Maxineseî, fiica călugăriţei Dionisieî Huhuleoae. nepoata lui Toader logofătul, strănepoata lui Tauţ logofăt, a sa dreaptă ocina şi moşie, din privileghiî ce au avut strămoşul eî Tâut logofăt, de la bătrînul Ştsfan

Vodă, o prisacă veche cu hotarăle el din pîrăul Vasluețulul pană în vîrful Sâcăturei, şi cu amîndouă Săcăturile, şi din pîrăul Vasluiului celui mare şi cu loc de moară pană în Străminosul pană unde le-aa hotărît lor Gheorghe logofăt şi Carachizăl cel bătrîn şi Micul vatav, pe aceeaşi au vîndut'o monahului Teodor drept 500 galbini tâtătăşti fără de cheltuială.

7). 7145 Mart 30. Zapisul lui Grigorie' Hermeziu, ce dă luî Pătraşc într'această cuprindere: precum eu Grigorie Hermeziu scriu şi mărturisesc, cu acest zapis al nostru cum am vîndut un lo: de prisacă la sat la Popeşti la ţinutul Vasluiului cu poiana de fîn şi cu pr>mî; sâmnele sunt din sus de prisacă într'un carpăn, şi din carpăn într'un ulm deasupra Glodului mtr'tdt carpăn, şi din carpăn, în margine şi din margine în trei stejari, şi din stejari în Vasluiu, aceasta au vîndut-o lui Pătvaşc, drept 20 galbeni.

8). 7148 Septembre 18. Cartea domnului Vasile Vodă de giudecata ce au avut cu Grigorie Hermeziu, răzeşii din satul Pribeştiî pentru satul Popeştii de lângă Pribeşti, arătînd popa Grigorie Susanul şi cu alţî răzeşi ai lor din Pribeştî, câ acea bucată de loc este diu hotarul Pribeştilor, iar Grigorie Hermeziu din Tăuteştî răspunzînd, că acel loc este din hotarul Popeştilor, deci domniea sa şi cu tot sfatul au rînduit pe Ionaşo vătav de au mers Pribeştî şi aO strîns oameni bunî, şi aşa 3.n aflat cu sufletele eale, cum acea bucată de

loc Iaste din hotarul Pribcştilor, şi Grigorie-Hermeziu nu are nici o treaba, alegînd acea bucată de loc de cătră Popeşti, ad pus şi semne stîlpî de piatră, în marginea luncii, iar alt stîlp de piatră au pus în marginea Dumbravei, Ia drumul cel săpat; iar alt stîlp au pus. la drumul cel bătrîn, alt stâlp au pus în poiana cu persiciî, alt stâlp au pus deasupra Giorgiî în drumul luî Crăciun, alt stâlp în poiana lui Audruş unde se sfă-şeşte hotarul Prib<?şfilor de câtrâ hotarul Dobrovăţului, şi de acolo în gios în stîlpul Tomeî şi pană în puţul Ciobanului, şi pană în curmătura, iar Grigorie Hermeziul de cât au grăit înaintea domniei sale-de toate au rămas, şi tot au grăit deşărt. Decî popa Grigorie şi cu alţî râzâşî aî lor s'ati îndreptat înaintea domnieî sale, şi au pus şi herâe în visteiiul domnieî sale 12 galbeni,

9). 7150 Fevusrie 8. Suret de pe ispisocul domnului Vadle Vodă întărind cumpărătura lui Pătraşc pe prisacă de la satul Popeştii, ce au cumpărat'o de la Grigorie Hermeziu, cu femeca luî Candachiea şi cu iata lor cu Măricuţa, zicând : o prisacă la sat la Popeşti şi cn poiana de fîn.şi cu tot venitul, ce este la ţinutul Vasluiului', care au vîndufo slugii domniei sale lui Pătrasc aprodul, drept 20 galbeni, să aibă a o stăpîni cu tot venitul.

10) 7151 August 18. Suret de pe ispisocul domnului Vasile Vodă, de giudecată ce au avut Grigorie Hermeziu cu călugării de la mănăstirea Rîşca, pentru satul Popeştii din capă.ul părăului Vasluiului, şi cu locul de pri-h

pregiurul luî, le iaste lor dreaptă ocină şi moşie, iar călugării de la mănăstirea Rîşca aşa au respuns dinaintea domnieî sale, precum că satul acesta este dreaptă danie şi miluire sfintei mănăstiri, de la Alexandru şi Bogdan Voevod, precum au arătat şi dresele lor, de la acil domnî vechi. Decî D-sa şi cu tot sfatul iau judecat pre dânşii, precum că acel sat uumit Popeştii din obîrşiea pîrăului Vasluiului cu monră şi eu mănăstirea Trestiana şi cu poenile, să aibă a stăpîni călugării de Ia sfînta mânăstire Rîşca, pentru că le este dreaptă danie şi miluire, de la acel de mal sus pomeniţi domni. Iar Grigorie Hermeziu şi cu toate neamurile lui, să nu aibă a se amesteca la acest sat Popeştii, şi cu locul ce este împregiurul luî, nici o dinioară în veci.

11). Zapis ca din partea luî Grigorie Hermeziu din 7152 în cuprindere: că el Grigorie Hermeziu scrie şi mărturiseşte cu acest zapis al său, cum aQ luat de la lsac de Pribeştî 140 de galbeni, buni bani, Iau luat el Hermeziu cu femeea lui Candachiea, şi îatl dat la mănăstirea Rîşca de au răscumpărat satul Popeştii de la obărşiea Vasluiului, deci ca să aibă a ţine acest loc, pănâ când îî va da banii, însă un zapis ce este la lsac de 60 de galbeni, să aibă a se rupe.

12). 7153 Iulie 7. Suret de pe cartea domnului Vasile Vodă, întărind stăpînirea lui, Pătraşc aprod, pe locul da prisacă ce au cumpărat de la Hermeziu, *ă aibă a stăpîni locul de prisacă şi o poiană de fin, Iar cui i s'ar păre cu strîmbul, să vie de faţă să stea înaintea domnieî sale.

13). 7154 Noembrie 3. Cartea domnului Vasile Vodă de sorocul lui Pătraşc aprod, ca să aibă a soroci pe Grigorie Hermeziu şi pe popa Mateiu şi Petrişor, şi pe lsac de Pribeştî, să vie toți de față înaintea domniei sale, şi să aducă lsac şi un ispisoc ce scrie luî, satu de cumpărătură siliştea Popeşti, ce au cumpărat'o de la Hermeziu.

14). Ghenar 23. învoiala înscris între Pâtraşc aprod şi între lsac de PribeştI precum Pavăl căpitan şi Vasile Buznea şi alții mărturisesc cu această scrisoare, cum să sfădea lsac de Prib;ştî cu Pătraşc aprod din Iaşi, pentru locul de prisacă ce au fost cumpărat Pătraşc aprod de la Grigorie Hermeziu din Popeşti, de la Trestiana, maî dinainte au fost cumpărat Pătraşc, cum au mărturisit şi Grigorie Hermeziu, deci ei s'au tocmit şi s'au invoit lsac, ca sâ-şî ție Pătraşc aprodu locul cel de prisacă cu livada de fin, pre unde sunt semnele acei poieni şi a prisăcei.

15). 7155 Maiu 12. Suret de pe ispisocul domnului Vasile Vodă intăritor lui lsac de PribeştI pe satul Popeştii din capătul pîrâuluî Vasluiului, zicend aşa: că înaintea domniei sale viind Grigorie Hermeziu şi cu giupăneasa lui Candachiea, fata Nastasieî, nepoata Irinel Ghenghioaea şi strănepoata Agafil, ce ari fost fată Gdochiei monahiei, şi Odochiei nepoatei bătrânului Tăut legofăt şi a lui Toader Pisar, şi de a lor bună voe şi ati vîndut a lor dreaptă ocină ş moşie, din drept ispisocul lor, ce ati arătat de la Petru Vodă, în vreme ce s'au împărțit strâmoaşa lor Agafia cu nepoții ei de frate, adecă ou Ionaşcu Huhulei şi cu surorile lui Magdalina

şi Varvara, fiiî Petrei Huhuhel, nepoți şi strănepoți a bătrânului Tăut logofăt şi a luî Toader Pisar, o silişte anume Popeştii în ținutul Vasluiului, din capătul pîrâuluî Vasluiului, şi altă silişte lângă acelaşi hotar anume Pocreaca, cu loc de moară întru acelaşi pîrău al Vasluiului, si cu loc de prisacă d'in sus de mănăstirea Trestiina, în poeană deasupra Vasluețulul, şi cu o prisacă care mal înainte au fost cump rat'o Petrişor aprod. Iar dupa acee» att răscumpărat'o Grigorie Hermeziu dintiu acelaşi hotar, şi **arj** vîndufo slugeî domniei sale luî lsac de PribeştI şi femeel sale Tudoreî şi luî Ifrim Roşea şi frățini său Iul Ştefan, drept 250 galbeni ungureşti. Deci maî sus numitul lsac şi nepoții lui, ati plltit deplin aceî bani arătați lui Grigorie Hermeziu şi giupănesei luî, şi li să întăreşte ca să aibă a stăpîui.

16). 7174 Maifi 5. Suret de pe ispisocul domnului Duca Vodă, ce este întăritor pe hotarul moşiei mănăstirei Socolei, carile la arătarea ce face sămnilor acelui hotar zice: şi de acole pe la capetele viilor Buciumului pe muche păn la pîrăti Ia puțul de peatră, unde s'ati pus doi stâlpi, şi de la puț spre pădure la stâlpul de piatră în marginea pădure! în gura drumului Panculuî, şi pe drumul Panculuî păn la Poeana Hlinceî Maraha la obârşia Vasluiețuluî la fântâna Cocii.

17). 7175 Fevruarie 24. Suret de pe ispisocul domnului Ilieş Alexandru Vodă, întăritor Iul Darie Spătar pe cumpărăturile din Satul Popeştii şi Pocreaca mai sus de PribeştI,

ce au cumpărat de la feciorii luî Ifrim Roşea şi de la alțiî.

18). 7180 August 1. Daniea luî Păun vaireş precum înzestrând a sa mănăstire în Buciumi, la piatra cea mică ce se chiamă Clatie unde este hramul pogorîreî sfîutuluî duh, cu sate, cu moşii şi cu viî, zice : aşijdere o prisacă <u loc şi fînaț, ce este la Popeşti lângă Trestiana în ținutul Vasluiului; aşijdere pe apa Vasluiului, aşijdere şi pojana luî Țigan ce este în codrul Iaşului pe apa Vasluețuiuî, şi iarăşi altă poeană lângă poeana lui Țigan, asemene şt a treia poeana ce este pe Vaslueț ce se cheamă poiana Blagăi, şi cu altă poiană înpotriva acelei, spre soare apune între Vaslueț ce se cheamă poiana lui Melinte.

19). 7180. Ispisocul Domnului Duca Voevod, precum ad miluit sfînta mănăstire Clatiea ce este in codrul Eşuluî, unde este hramul sfintei Troița zidită de Păun Vameşul, cu hotarul împregiurul mănăstreî in codrul din locul domnesc (bez siliştea prisăcilor despre apus ce ati remas loc domnes? între hoiară), unde au trimes boeriul domniesale pe Irimiea vornic şi cu mulți oameni buni, de au despărțit hotarul, încependu-se din hotarul Socolei din şes de unde esă pîrăul Socoleî şi dă în Bahluî, de acole pe pîrău în sus pană la podul lui Bâtcă, de acole la deal, i proci.

20). 7202 Noemvrie 30. Zapisul luî Apostol Blidar, ce vinde călugărițelor de la Socola o poeană în codrul Eşuluî pe apa Vasluiețuluî, care se chiamă poiana luî Iftine şi fiind dreaptă moşia sa, o ad vîudut'o drept 3 lei. Decî să

6e mănăstirei dreaptă ocină, din capul Poeniî din sus, pană în capul Poeueî din g'o< la trei ulmi.

21). 7202 Ghenar 3. Zapisul luî Apostol Blidar ce vinde altă po'anâ tot, călugărițelor de la Socola, tij în codrul Eşuluî pe Vasluef, unde se cheamă Blidarii, care poiană au fâcut'o •cu toporul din codru, şi o au vîndut călugăriților de la Socola drept 8 lei, să-I fie mănăstire! dreaptă ocină în vecî.

22) 7225 April 8. Cartea domnului Minai Racoviță Voevod de pîra ce au avut Hrisanti egumenul de la sfîntul Ioan Zlaîaust, şi cu Nicodim egumenul de li Dancul, pentru moşiile din olatul tîrguluî Eşil, ce aii fost dat'o Duca Vodă la mănăstirea Clatiea zidită de Păun vameşul, şi perdendu'şi mănăstirea Clatiea documenturile, le-ah foit luat in stăpânire egumenul de la sfântul Ioan ; deci dovediudu-se cum că rău au fost luat călugării de la sfentul Ioan acele moşii a Clatieî, cu meşteşugiri şi cu vicleşuguri, s'att dat rămas din toată legea țârei, ca să nu aibă a mai pîtî pe călugări de la Kceropoțamo, unde este închinată mănăstirea Clatiea în vecî luânduli-se şi dresele ce'şî câştigase călugării de la sfîntul Ioan.

23). 7226. Ispisocul domnuluî Mihaî Racoviță Voevod întărind luî Andrei Pisar cu o bucată de loc din locul domnesc.

24). 7256 Dechemvre 12. Ispisocul aceluiaşi domn Mihaî Racoviță Voevod, asemenea arătând că miluind pe Andrei Pisar cu o bucată de loc, din locul domnesc din codrul El şuiul, să începe hotarul acestui loc din vîrfu-

dealului peste apa Vasluiulu?, unde s'au fost împreunat, alte hotare cu hotarul domnesc, şi de acolo la vale pe drumul Bejăniilor printre Ursoaea mare şi printre Ursoaea mică, şi de acolo încungiurând tot locul cu semne, câud vine la Poeana Cârnuluî, zice : păn unde se împreună hotarul cu moşia Cârnuluî, şi păn in muchea dealuluT, ce se chiamă Piciorul Câruuluî, şi de acole drept in lungul hotarului, din muchea dealului de la Lascu, tot pe zare» dealului in sus, pe piciorul Cârnuluî păn la capul hotarului, de unde s'au inceput intăʳ.

25). 7254 Fevruar 25. Cnrtea domnului Ioan Neculai Voevod, cătiă Moisi Cucoranul biv vel pitar, şi Siuiion Cheşcu uiicâr ca să hotărască locul Bogdaprosteştilor, jăluind ei că la hotărîtura de la Mihai Racoviță Voevod, ce s'aîi făcut locului dat luî Andrei Pisar din locul domnesc in codrul Eş'lor, li s'au împresurat locul lor, carele este de ținutul Vasluiului.

26). 1708 Noemvrie. Dieata vorniru'uî Iordache Ro?et prin care aşedând cele după săvîrşirea sa, zice : iar fiului mieti lui Ştefan las cu blagoslovenie Pribeştiî cu casele, cu morile şi cu vecinii ce sunt la Mirceştî, aşezați acolo, şi cu moşiea ce am cumpărat de la Darie Sulger, care şi vad de moară şi alte moşii carele sunt impregiurul casei cumpărate, i proci.

27). 1765 Octombre. Izvodul de împărțeală intre boeriî Rosăteştî, frați fiifrd. răposatului vornic Iordachi Roset, prin carele când arată moşiile ce s'ati venit in partea logofătului Stefon Roset, zice: moşiile ce suut date k diata, d-sale vel logofăt Ştefan Roset, satul Pribeştî la Vaslui, cu moşiile ce sunt cumpărate împrejur, de la Darie Sulger cu Popeştii, cu parte din Ciorteşti şi din Coropcenî, şi cu silişţile din fundul Crasniî, ce sunt de Fălciti şi de Vaslui. Satul Tohatinu la Orb>iti, satul Trifăuții <u locul tîrgului la Soroca, satul Todereştiî la Vasluiu, s'ati dat d-sale din mijloc, pentru Popeştii ce au eşit răi, după dovezile ce ni- au arătat d-lui vel logofăt.

28). 1766 Iulie 11. Cartea domnului Alexandru Ghica Voevod dată egumenului de mănăstirea Galata, imputernicindu se a stăpâni un loc de prisacă ce este la ținutul Vasluiului, maî sus de mănăstirea Trisdana prin Săcătutura Cârnuluî, pentru care are mănăstirea vechi hrisoave de la Petru Voevod, ^i pentru care loc Toader vânător domnesc şi cu tratele său Andrei, au arătat un zapis vechiu din anii 7160 cu cuprindere: că ati cumpărat acel loc, strămoşul lor Pătraşc rotar, de la Kesarîe, ce au fost egumen la Galata.

29). 7270 Octomvrie 17. Mărturiea hotarnică de la Sinion Cheşcu uricar, ptiu care arată zapisul ce ati înfățoşat Bogdaprosteştiî cel maî sus numit, din 7160 de la Kesar'e ce au fost vlădi la Gahva, arătând că au stăpinit cu acel zapis acel loc moşul lor Pătraşcul, şi feciorii lui şi ei păn acmu, făcendu-şî casă, curățiturî şi poenî pe acel loc. Iar acmu s'ati sculat un Ioniță Bogdaproste şi alțiî, să le iea casele şi fînațele lor, deci să hotărăşte că Bogdaprosteştiî n'ati treabă la acel loc de prisacă,

că n'ati avut nicî o scrisoare la mână şi sunt lacomi de pământ, arături, şi cum au arătat hotarnica locului Gălăţtî, puind un bour într'un stejar la vadul vechio, de acolo prin gura Caprei la alt bour in gura Caprei intr'alt stejar, şi de aco'o la Durducu din gios iar s'au pus alt stâlp, apoi s'au pus o piatră hotar unde s'ati împreunat Vasluiul mic cu cel mare, şi de acolo în sus Vasluiul cel mare păn în moşiea Ducăi, şi de a' olo muchea în sus pană in vîrful Străminosulul la bourul Ducăi, şi de acolo in apa Vasluiului, i proci.

30). 1766. Cartea domnului Alexandru Ghica Voevod, dată luî loniţâ Bogdaproste mazil ot Vasluiu, ş altor fraţi şi neamuri a lui, strănepoţii lui Ştefan, ce ati fost frate cu lsac, să'şî stăpânească dreaptă moşiea lor, toate părţile ce au in sat la Pocreaca ot Vasluiu, părţile ce sunt de pe strămoşul lor Ştefan, ce ati fost frate cu lsac, şi a strămoaşei lor Tudorel femeea lui lsac, ca după ispisoace şi zapÎ8e ce au de cumpărătmă să ea de azecea.

31). 1777 Septembrie 22. Cartea domnuluî Grigorie Alexandru Ghica Voevod, dată Magdalineî femeea Dueăf, tipograful, întărind stăpînirea el pre locul, din locul domnesc, cu carile domnul M'hal Racoviţă Voevod au miluit pre Andrei Pisar, şi prin care loc prin zapisul din 1754 l'au cumpărat de la Neculal feciorol luî Andrei Pisar, arătând prin pomenita carte şi sămnile acelui loc.

32). 1811 Iulie 28. Cartea divanului cnejieî Moldovei, către Alexandru Hrisoverghi du-

pă jalba egumenului de Dancul, ca să hotărască un loc de prisacă ce-1 are mănăstirea danie de la Păun vameş, ctitorul mânăstirei, şi Păun l'au avut cumpărat de la Mişcu aprod, şi se împresoară de către Popeşti şi Pocreaca.

33). 1811 Noemvrie 7. înştiinţarea răposatului Alexandru Hrisovergh', cuprinsă cum că după cercetarea ce au făcut la faţa locului, văzînd scrisorile mănăstirei Dancul, a> decă zapisul luî Grigorie Hermeziu de vînzare <jătră Pătraşc Mişcu aprod, i întăritura domnului Fasile Vodă, i lui Pătraşc către Păun vameş, şi dania Iul Păun către mănăstire, au cercetat şi pe răzăşii de Popeşti şi Pocreaca, ce scrisori au pe. acest loc, şi el zicend că scrisorile lor date de către divan la d-lui vornicul Ioan Tăutu (fiind paharnic), au aflat că locul acesta de prisacă este nestăpînit de către nime, încredinţându-se dintr'o scrisoare ce au găsit'o la mâna lor din 7235 Septembrie 12, între care se arată că un Grigorie Mardari clucer, şi Grigorie Cucoranu vornic de poartă, cu poronca domnească au împărţit locul de cîmp din moşiea Popeşii, dînd atâta logofătului Ştefan Roset, cât şi răzeşilor,, şi mai gios zice întru aceiaşl scrisoare aşa ; bez loc ce afl rămas nemăsurat pe de la deal de drum la Glod, alăture cu locul mănăstire!, dînd dreptate mânăstirei Danculuî ca si- şl stăpînească acel loc de prisacă.

34). 1813 Septembrie 28. Cartea domnului Scarlat Calimah Voevod către sluga înălţime! sale Dimitrie Beldiman, vel vornic, cuprinzătoare că lnănd domniea sa ştire că la

moşiea Popeştii saii Pocreaca ţinutul Vasluiului, unde m'am aflat rînduit hotarnic locului mănăstire! Galaţii, nişte locuitori de acolo Bogdaprosteştiî, cu viclene chipuri numindu-se pe sine moşteni, schimhând şi nume'e semnelor celor adevărat fireşte, ce sr cuprind în însuşi scrisorile acestei moşii, au cuprins şi o bucată mare de loc în codrul Eşilor din locul slobod domnesc ne dat nimărul. Deci să se cerceteze cu amăruntul şi sâ se aducă la divan pliroforle.

35). 1813 Noembre 27. Anaforaua veliţilor boeri de atunce, întărită şi de fericitul întru pomenire domnul Scarlat Culimah Voevod, cuprinzătoare că văzînd planul moşiei Popeştii şi scrisorile ce s'ati înfăţoşat, s'ati cunoscut că maî este loc slobod domnesc nedat nimăruî. Dar fiind că numai dhr planul acestei moşii nu se poate lămuii cât este mărimea locului domnesc, se socoteşte de către boerii de Vaslui să meargă rînduhul hotarnic cu inginer de iznoavâ la faţa locului, şi pe lângă trupul moşiei Popeştii sau Pocreaca, să rădice şi planul megieşitelor moşii, şi atunce se vor cerceta toate şi se vor înştiinţa.

36). 1813 Dechembre 6. Cartea domnului Scarlat Alexandru Calîmah Voevod, poroncitoare către rînduitul boer hotarnic, ca în cuprinderea povăţuitei anaforaleî veliţilor boeri din 1813 Noembre 27, să meargă la starea locului cu îngineriul, şi pe lângă planul moşieî Popeştii saii Poereaca să rădice şi planul megieşitelor moşii.

Prea Înălţate Doamne

Acestea fiind scrisorile câte ni s'ati înfăţoşat în original şi în copii încredinţate, atăt a moşiei Popeştii cât şi a moşiilor megieşite, cărora în multe rîndurî făcendu-le cercetare, stăpînirea neamului Bogdaprcsteştî pe tot locul însemnat pe harta inginerească, s'au cunoscut cu ră credinţă, căci intîiu pentru moşiea Popeştii din obârşiea pariului Vasluiului, carile după vechile ispisoace de la Alexandru Vodă şi Bogdan Vodă, se dovedeşte luată de la Lupul paharnic, pentiu vinovăţia luî, şi dată danie şi miluire sfintei mănăstiiî Rîş^a, prin care din scrisorile lor să dovedeşte iar ca au şi stăpî«it'o mănăstirea peste soma de 83 de ani, şi dacă din întâmplările vremilor şi răzmeriţile urmate in pămîntul acesta, iarăşi să dovedeşte că mănăstirea şi-aQ pierdut scrisorile, şi pe lângă scrisori şi stăpînirea de la o vreme în coace, şi aceşti Bogdaprosteşti le-au luat după vremi de la casa răposatului Ştefan Roset, cu care scrisori neîndeâtulându-se pre cât loc cu ră credinţă stapînesc, închipuiuduşî lor şi al doiie Popeşti şi al doi'ea Trestiană lângă Pribeştî, apoi cu aceleaşi scrisori a Rîşcăî în urmă dovedite, supt cuvînt de împresurarea Popeştilor Rîşcăî acestor porecliţi, au tras în a lor stăpînire şi cel adevărat hotar a Popeştilor Rîşcăî, ce păr la anul 1812 cu impresurare se stăpâ-
1 nea de către unii şi alţii, vrend acum a se ajuta
a «u vechea stăpânire, şi cu zapisul acel ca din

partea luî Grigorie Hermeziu din 7152 arătat " la No. 11, cum s'ar fi împrumutat de la lsac de Pribeştî cu 140 galbeni ungureşti, şi i-ar 6 dat la mănăstirea Rîşca, de ar fi răscumpărat satul Popeştii, vîndut lui lsac de Grigorie Hermeziu, şi giupăneasa luî, din ispisocul de împărțeală ce ar fi arătat de la Petru Voevod,, aceste puneri înainte din partea Bogdaprosteştilor nu au nici un razem pentru denşiî, când scrisorile mănăstirei să dovedesc perdute din întâmplare, şi când el luânda-le precum s'ati; arătat; vor a se apăra cu zapisul acel mincinosul că s'ar fi împrumutat Hermeziu de la lsac de ar fi răscumpărat satul Popeştii, de la mănăstirea Raşca, dacă răscumpărarea Hermeziuluî, împrumutarea luî de la lsac ar fi fost adevărată, şi vinzarea Hermeziului cătră hac de Pribeştî, şi intăritura cumpărăturel ar fi urmat pe temeiul acestora, iar nu pre o hărfie alcătuită intre dânşii cu vicleşug, pentru moşiea Popeşti* a mănăstirei, când la acelaşi domn Vasile Voevod să giudecase, şi dându-se rămaşi prin Hermeziu, cum arată ispisocul de giudecată a aceluaşî domn, ce este arătat la No. 10, şi urmaşii: stăpâoitori cu ră credință sub vicleana indiipiure adăugând la letul ispisoculuî domnului Vasile Vodă. acel de vânzare cătră lsac şi fiin&B d'n 7150, viind inaintea giudecăței cu Raşca,! 7155 inmtdțind un estu ca să fie socotit, ca şăP fie mal in urmă de cât toate giudecățile ce urmat, precum asest vicleşug lămurit să dove-1 deşte din sorocul in original, a aceluiaşi domn Vasile Vodă, din let 7154 Noemvrie 3, arătat lajj

No. 13, prin care împuterniceşte pe Pătraşc aprod ca să aibă a soroci pre Grigorie Hermeziu, pre popa Mateifi şi Petrişor şi pe lsac de Pribeştî, şi să aducă lsac şi un ispisoc ce scrie luî lsac de cumpărătura siliştii Popeştii, ce l'au cumpărat de la Hermeziu, după care soroc spre a nu li se vădi vicleşugurile in urmă, viind intru invoîre, precum din glăsuirea scrisoreî din 23 Ghenar, arătată Ia No. 14 să adivereşte. Iată că insuşî acela Vasile Vodă işî cere inapoî in'ăritura ce dedese luî lsac de Pribeştî, pre satul Popeştii, din capul părăuluî Vasluiului, căci insuşî pomenitul domn la anul 7151 giudecase pe Hermeziu cu călugării de la Raşca, şi îl dăduse remas pe Hermez'u, dând acest sat Popeştii din obârşiea Vasluiului in stăpânirea mănăstire!, după ispisoacele pomenite a domnilor Alexandru şi Bogdan Voevod, ce le ave atunce mănăstirea față, apoi de unde maî avea Hermeziu satul Popeştii, ca să vindă luî lsac de Pribeştî, din caiile se arată Bogdaprosteştil irmaşî. Drept aceea de la giudecată noastră s'au găsit cu cale ca mănăstirea Raşca să-şî ia intru deplină stăpânire daniea s*, satul Popeştii din obârşiea părăuluî Vasluiului, cu tot hotarul pană in vărful Străminosului.

Aşijdere şi pentru locul ce se stăpâneşte de mănăstirea Gălata, măcar că numitul vechii al Râşcăl cu ispisocul luî Ştefan Vodă insemnat la No. 1, dovedeşte apa Vasluiului, şi ispisoacele luî Petru şi Duca Voevozî, arătate la No. 4 şi 16 dovedesc Vasluețuluî ale cărora O bârşiî sunt, pe adevărat trupul Popeştilor, danie

mănăstirei Raşca, şi că mănăstirea Galata rătl s'au pus cu stăpânirea la locul ce stăpâneşte, prin inchipuirea Vasluețulul acolo, şi că ce loc au maî putut vinde surorile Lupului paharnic, dintr'uu hotar ce nu avea impărtăşire, de vreme ce Alexandru Vodă, au luat in intreg satul Popeştii, cu toate hot?rele luî, şi l'au dat la mănăstirea Rîşca, de şi are cuvinte la aceste zise a sale vechilul, dar şi Galata are întemeere, întăiu că aceiaş domn Petru Voevod cu ispisoacele însemnate cu No. 5 şi 6, prisacă ce o cumpără Teodor Monah, o arată între Vaslui şi înt™ Vasluet, in piscul Cornilor ; şi aîdoilea că de vor fi şi făcute vîuzătoarele surorile Lupului paharnic, vre un vicleşug, băgendu-se în loc strein, Galata nu se împărtăşeşte de acest vicleşug, şi pentru aceea se socoteşte de către noî, dacă şi de către milostivirea inălrituei tale, se va socoti de cuviință $ă se întăreasoă stăpînirea Galetei pe locul cel din vechiu, şi pană acum, au stâpînit după hotarnica ce are pe acel lo^, precum şi pentru locul ce se stâpîneşte de către dumneii comisoaca Zamfirița Manii, soțiea săvîrşitului boeriu comis Ioan Roset, lîngă Pribeştî, din locul domnesc poreclit de Popeşti, fiind că serdarul Dimitrache Ioan, ce s'ati arătat vechil din partea st'ăpînireî, se întemeiază prin însuşi izvodul cel de împărțeală, făcută între botril frați Rosăteşti, arătat la No. 27, ce zice : satul Todireştiî la Vaslui s'au dat dumisale logofătului Ştefan Roset, din mijloc, pentru Popeştii ce au eşit răî, după dovezile ce au arătat <î-lui vel logofăt, care întemeere a vechilului,

tnă'caf că este 2ft destul'de* puternică, însă şi cftftiiâe'S' eoniisbafea fiifid câ au trimes respuins la divari, că'are Şi alte doyezî asupra locului a'cestuia, şi că' scrisorile aV^nHuTe în Bucoviria, să fie îngăduită păuă ce le vaf aducfe. *j*

DU către noî sd socoteşte, cvdcă şt de d&tră înălțimea ta se 'găseşte cU cal», să; i se puie încă o vade de 6 Jurii, pestei cât ati avut mâi din^intt^ când atunce âduc'endu-şi scrisorile, se va cercetă de' căfră' noi pricina locului de Popeşti, poie'cliți de Hermeziu, ce'l stăpîneşte dumneaei, şf prin osăbita anaforă se va face cunoscut îhălțtmeî tăie, âaU şi întru aceasta de va fi mila înălțime! tale, această cucoană fiiWd văduvă, sâ i se fese acel loc* de lingă Pribeştî, ca un dâf de lâ înălțimea ta. Iar pentru <JSt Iod din vîrfdî dealului Străminbsul' seninul fires'c şi în gibs^ ce' sd' stăpîn'eşte' fie către neamtil Bogdațroătfcştildf. oii urmaşii lor, afară de Iodul mănăstirei Galata şi Rîşca. şi afară de'locul **Ce** se s'tăpîneşte de" dumneaei domisdâe, pe carile îl cere' numitul' vechil, ca din locul dofrinescj cu anaforaua veliților* boerî, întărită de fe'fici'țil domn Scanat Caltmăh Voevod, arătat la NB. 35, şt noi îhtru aseihine socotință fiît$ că) *M*pănirea urmaşilor din Agâfiia, a \^rix'ătdr'il6r şi a cumpărătorilor," se vede" tiriWatfe c'n ră crea?n|a, fără titlu de" adevărate scrisori de' daVde" d'fjfnif- «eşttț satT cunrbărlîforiv ^ 'hi6^t^î'6nii lrfeT'mBMtlj eătrrT cit pişti' uVniaijjî din lsac,' ăe , Pribeştî, cu îhtăfltuVa ce. p^h vicleşâ^rJăştigat^rltfla' 'Vasile' Vddă, şr'p^f

tru că locul acesta pe carile Bogdaprosteştiî eu ră credinţă şi-au întins stăpînirea, este drept domnesc şi sunt acolisitorl, să mărturiseşte îndestul şi prin celelalte dovezi. Dar nu mai puţin şi prin ispisoacele Iul Mihaî Racoviţă Voevod, arătat la No. 23 şi 24, întărind luî Andrei Pisariul din locul domnesc, acea bucată de loc, adecă schitul Ducăi prin sămnile cele arătate anume ; aseminea şi din mărturiea hotarnică a luî Simion Keşcu uricar, pe acel loc al Galaţii, se dovedeşte că aceşti Bogdaprosteştl, sunt nişte acolisitorl lacomi de pământ, şi că n'ati treabă la acel loc, şi că n'att avut scrisoare la mînă.

• Pe care loc domnesc după vechiul obiceiu; al pământului, de vreme ce s'au dovedit că neamul Bogdaprostesc îl stăpîneşte, cu fă credinţă,, uniţi fiind şi noi cu socotinţa boerilor, arătată la anaforana de la 1813, am giudecat că cu drept cuvînt este să se iea pe sama domnieî,, ca un pământ domnesc dovedit, şi pe neamul Bogdaprosteştilor cu toţi al lor, cu totul să se izbândească din stăpînirea acestui loc, supuindu-se întru toate ponturile domneşti, şi obiceiurile pământului, ca şi toţi ceialalţî lâcuitorl al ţării, luându-se de la dînşii pre lîngă^ stăpînirea ce au avut, şi toate scrisorile vechi şi nouă,, atât ale mănăstirei Rîşca, cât şi acele ce prin. vicleşug, s'au făcut de către neamul lor, şi de către dînşii, din care scrisori cât vor fi glăsuitoare pre doveditul sat Popeştii, din obârşiea. pîrăului Vasluiului, să se dea la mănăstirea Rîşca, ca pe dreptatea documentarilor sale, pe

dreaptă daniea sa, Împreună şi cu bucata acea de loc care de către domnul Duca Vodă, prin neştiinţă, s'au fost dat danie la mănăstirea Dancul, din drept hotarul acestui sat Popeştii, ce atunci poftit fiind să socotea a fi loc domnesc, căci după cartea de giudecată a domnului Mihaî Racoviţă Voevod, a preosfinţitulul mitropolit Ghedeoan, şi a boerilor sfatului domniei sale, de atunce, însemnată cu No. 22, făcută pe hotărîrea pravilelor, care zic: «Daniile ce se vor da la sfintele biserici nu se pot lua nici odinioară, de unde s'au închinat, nici de către acel ce le-au dat, nici de către alţii». Mănăstirea Dancul nu poate ţinea mai mult în stăpînire această bucată de loc, de vreme ce au fost ruptă din hotarul Popeştilor, ce era dat danie mal dinainte la mănăstirea Rîşca, luându-se de la Dancul şi toate scrisorile ce privesc pe acest loc, şi să se dea la mănăstirea Rîşc», spre a se întregi satul Popeştii din obârşiea pîrăulul Vasluiului, daniea aceşti! mănăstiri Rîşca, cu toate hotarele luî, precum au fost din vechid, dar celelalte scrisori toate câte privesc pe locul devedit domnesc, ce să stăpîneşte cu ră credinţă de către Bogdaprceteşti, să se iea impreună cu tot locul acesta de la dînşiî, pe sama stăpînirel ca de la nişte acolisitorl şi vicleni dovagiî. Aceasta este socotinţa noastră, iar cea desăvîrşită hotărîre a se da de către inălţimea ta.

1825. Veniamin mitropolit Moldovei, Teodor Balş vel logofăt, Andronachi Donici vel lo-

T

goiăt, Costantin Aslan vel vornic, Ioan Greciana vel vornic.

Această anafora am căpatat'o spre publicare.
Th. C.

NOI IOAN SANDU STURZA VOEVOD.
Cu mila lut Dumnezeu domn ţărît Moldaviei.

După nemulţămirea ce au arătat acest neam de oameni, poreclită Bogdaprosteştiî,. cu al lor, asupra socotinţei cuprinse prin anaforaua aceasta, poroncit'am de s'au înfăţoşat şi la domnescul nostru divan, şi a tot sfatul pe aniaudouă părţile, cu toate scrisorile ce au avut, dupa a cărora cetire privind şi starea locului rădicat in plan geometricesc, am intrat si în suşl domniea mea, in cea maî pătrunzătoare cercetare, cu toată scumpătatea, . ca să putem dovedi cuvîntul nemulţămire'î lor, şi am văzut fără osabire tot acele respunsurî la dînşiî, carjle s'au arătat şi in cercetarea preosfinţitului mitropolit, şi a dumisale boerilor, vrând a se agiuta cu dovezile arătate din partea lor, că adecă hotarul moşieî Popeştii a numitei mănăstiri, l'ar cuprinde în stăpînirea lor cu o răscumpărâtură a unul Grigorie. Hermeziu, şi cu vînzarea cuprinsă prin ispisocul. ce au arătat din 7150, de la domnul Vasile Vodă, către un lsac din Pribeştî împreună şi ou celalalt loc, în pricina ce le-ar fi lor de moştenire de la acel lsac, din Pribeştî, pe aceste dovezi au stătut tot temeiul lor, pentru că cti adevărat h'âS' avtit

altă îndreptare la aceasta, dar apoi după îndestule cercetări ce am făcut şi noî acestor hârtii, din însuşi a lor rostire, am văzut dărmat tot razimul lor. IntăiQ că acea scrisoare a luî Grigorie Hermeziu ce s'au văzut din 7152, pe care o numesc eî a fi de răscumpărătoarea Popeştilor, are curată inţâlegere numai adiverind că s'ar fi împrumutat cu Î40 galbeni, c'e la leac, din Pribeştî, şi că să aibă aî ţine satul Popeştii ce l'ar fi răscumpărat, păr ii va da baniî ; această scrisoare nu poate face dovadă pentru aceea, ce insuşî mărturiseşte in favorul lor, şi dacă nu este giudecată domnească de răscumpărarea aceluî sat, sati zapis de vânzare din partea mănăstire!, rămâne ca o hârtie netrebnica, fără de nici o credinţă. Al 2-lea cercetând temeiurile ce maî ave, şi prin ispisocul de vânzarea Popeştilor, către lsac de Pribeştî, numaî ca să-şî câştige documenturî asupra acestei moşiî, pe pămint strein, a cărora vicleşug, se descopere maî intâiu din insuşî glăsuirea acestor hărţii, pentru că prin acea scrisoare de imprumatare de bani a Hermeziulnl, insuşî mărturiseşte că ar fi răscumpărat satul Popeştii, de la mănăstire, adecă insuşî dând inţălegere că mănăstirea au avut acest sat, şi el l'au răscumpărat; prin ispisocul arătat zice: de altfel că acest sat Popeştii l'ar fi avut femeea lui Candachiea de impărţeală din ispisocul de la Petru vodă. Iată cu cât de mare descoperire să vădeşte acest vicleşug, că dacă Hermeziu ar fi avut acel ispisoc de la Petru voevod, neapărat că dânsul s'ar fi

îndreptat la giudecată domnului Vasile vodă, cu mănăstirea Raşca, când s'au cunoscut de acolisitor de acea moşie, şi n'ar fi maî trebuit să răscumpere pe acea moşie. Al 3-lea pentru acest vicleşug urmat prin aceste hârtii, de Hermeziu, şi cu lsac de Pribeştî, am luat şi altă descoperire din dovezile insemnate, pentru că la 7154 se văd traşi in giudecată pe Hermeziu şi pe lsac, cu carte de soroc a domnului Vasile vodă, după jalba unui Pătraşc aprod, ce cumpărase loc de prisacă de la Hermeziu, cu zapis arătat din 7154, poroneindu-i lui lsac de Pribeşt', prin acea carte de soroc, să aducă şi ispisocul Popeştilor ; pricina fiind că acel Hermeziu mai înaintea de vînzarea Popeştilor, au fost vindut acel loc de prisacă lui Pătraşc aprodu, şi pe urmă împreună cu Popeştii, l'au vendut acel loc de prisacă şi lui lsac de Pribeştî, cum dovedeşte ispisocul arătat din 7150, şi pentru aceea se gâlcevea amândoi cumpărătorii acelui loc de prisacă, insă să vede că n'ati eşit in giudecată, ci au făcut inscris invoială care este arătată la No.14, să stăpânească Pătiaşc aprod acel loc de prisacă ; dintr'această învoială să descopere şi mai mult vicleşug, urmat cu facerea acelui hrisov de vânzarea Popeştiior, căci nici o pricină alta n'au mai silit pe lsac de Pribeştî, să piardă acel loc de prisacă, din cuprinsul ispisocului arătat, ci numai ca să nu iasă la iveală, acel ispisoc carile prin sorocul arătat se cere de domnul Vasile vodă, temendu-se ca să nu se vădească vicleşugul urmat cu facerea acelui ispisoc, pentru că era apropietă

•de când se giudeca cu mănăstirea, pentru satul Popeştii, ca pre un acolisitor, iară domnul Vasile vodă i-ati dat rămaşi, iar acel vicleşug cu care au apucat acel ispisoc pe pământ străin, l'au meşteşugit înşelând domniea intru acest <hip, că adecă acel sat Popeştii, l'ar fi avut de împărţeală din ispisocul de la domnul Petru vodă, cum s'au arătat, fără să pomenească de giudecată ce ati avut cu mănăstirea Raşca, sau că l'au răscumpărat precum mărturiseşte prin scrisoarea ce s'ati arătat, şi cu acest chip au viclenit domniea, de au apucat acel ispisoc alcătuit între dînşiî, adecă unul vănzînd acel sat şi altul cumpărând, ca să apuce document pe pământ străin, şi iată că o scrisoare pe alta să mărturisăşte şi remâne căzut şi acest ispisoc din toată credinţa luî, ca o hârtie cu inşălăciune dată, care vicleşug şi inşusî Bogdaprosteştiî l'au mai cunoscut, după vreme, şi l'au maî adaos ^şi eî, cu plastografiea ce au făcut veleatului acestui, ispisoc inmulţindu-i vremea, şi făcându-1 în urma gîudecăţilor urmate, cum să <liscopere din soroc şi invoiala insemnată, precum se arată pre larg prin anafora, şi pre acest putred şi nedrept temeiu, au stătut acea •cumpărătură a lui lsac de Prioeşti, pe satul Popeştii a mănăstirei Raşca, precum şi aceşti Bogdaprosteşti intemeindu-se pe aceste nedrepte lucrări, rămân căzuţi din toată dreptatea, nu numai ei, şi ori care alţii, de se vor fi făcut, şi niscai răşluiri acestui pământ, pe temeiul acestor viclene scrisori, şi ori ce hârtii pe vînzare s'au schimburi şi hotărituri lucrate in numele lor,

remân surpate, fiind pe nedrept cuvînt lucrate,, iar chipul cu care acest neam dc oameni au intins a 1 >r stăpânire, pe drept pământul domnesc, este acesta, că după ce scrisorile numitei mănăstiri s'au răzlețit de la casa răposatului logofăt Ştefănță Roset, precum se arată prin anafora, şi au pus stăpînire pe numita moşie Popeştii, au poreclit şi locul domnesc Popeştii şi Tresîiean», şi Pocreaca, adecă o parte din capătul din gios Popeştii, şi mijlocul luî păn la hotarul Popeşti'or mănăstirei, l'au poreclit Trestieana şi Pocreaca, care urmare este prea adevărată cunoscută dintr'aceasta. Intăiti că în manile lor nu s'au văzut alte hârtii lucrate, de cât numai Popeştii mănăstirei, pe care din vremi în vremi au pândit nedreptul chip aşi întemeia vecin.ica stăpînire. *2,* Pentru că acest Andrei Pisar pe o parte de locul domnesc de care viderat să discopere (ă au mai remas loc domnesc^ 3, De la ispisocul domnului Vasile Vodă cuprinzător de giudecată mănăstirei Rîşca, cu acel Hermeziu, când s'au cunoscut de a'oiisitor de Popeştii mănăstire! şi pană la ispisoacele domnului Racoviță Voevod se văd trecuți 75 de ani, în care vremi acest pământ au fost cunoscut domnesc, precum domnul Racoviță Voevod mărturiseşte, şi viderat se descopere că lsac de Pribeştî, deşi luase cu vicleşug stăpînire pe moşiea mănăstirei, dcir pe acest pământ domnesc n'ati. cutezat, întru acea vreme a se arata cu stăpînire pe dânsui, fiind că neapărat era cuaoscut domnesc, pentru răşluirile ce cu danie se făcuse din mărimea acestui loc, cătră numitele

mănăstiri. 4, Vădită şi altă descoperire pentru acest pământ domnesc de la împărțeala Rosăteştilor, arătată din 1765, prin care in,u,î Rosăteştiî acei ce apucase a lua stăpinire pe părți de Popeşti, mărturisesc că au eşit rău Iată n'au fost altă pricină de aii eşit Popeştii răi. de cât numai că de la ispisoacele domnului Racoviță Voevod, prin care se mărturiseşte acest pământ domnesc, şi pană la impărțeala Rosăteştilor, se văd trecutî numai 47 de anî, şi negreşit aceasta i-ati impede'cat de a stăpâni acest pământ, opriți fiind de domnie, şi dacă domniea în urmă l'ar fi dat ori Rosăteştilor, ori acestui neam de oameni, ar fi arătat acum documenturî domneşti, precum megieşii înfățoşază acum danii domneşti de miluire, după care aceste întimpinări văzându-se Bogdaprosteştiî fără mai mult cuvînt altul, au adaus a zice că eî ar fi avut scrisori cuprinzătoare pe tot acel pământ, şi că din întâmplările vremilor s'ar fi perduf, care punere înainte a lor, maî mult slujăşte de agiutor la aceasta pentru adesele schimbări a domnilor, că prifacerea domniilor cu depărtarea lăcuințel, domniile schimbate precum este ştiut, şi mai ales domniea agiutându-se cu feliurimile întâmplărilor la aceasta, cu carile mai mult s'ati mântuit, de cât a lor locuință ce au fost nedepartată d.) aice, din țară, şi întru aceste prilegiuri au putut să-şi închipuiască ori ce uneltiri şi documenturî spie apucarea dreptului pământ domntsc, precum de pildă îndestul s'au descoperit din vicleşugul neamului lor, şi a lor, cu nedreaptă stăpânire ce

«ii fost apucat pe pământul numitei mănăstiri Rîşca; dar cu toate aceste am văzut îndestulă descoperire şi la această punere îuainte a lor, că ei n'au avut nici un fel de documente, nici asupra acestui pământ domnesc, preeum se dovedeşte. Irtăiti din cartea de giudecată a domnului Vasile Vodă arătată, la No. 8, ce dă stăpînitorilbr de PribeştI când se gâlcevea Grigorie Hermeziu, vrend a'şi întemeia stăpînirea pe o bucată de loc de PribeştI, cu nume de Popeşti, când nu numai că n'ati arătat nici un fel de document asupra cerere! lui, dar maî ales domuiea îl defăima, că câte au grăit au fost în deşert. 2). După danie asemenea să acolisăşte vrând sa'şl întemeeze stăpînirea pe o bucată de loc de PribeştI cu numele Popeştilor mănăstirei Rîşca, şi iarăşi n'au arătat nici un document, când şi atunce cu giudecata domnului Vasile Vodă, arătată la No. 50, se dă rămas ca pe un acolîsitor. 3). Şi în vînzarea ce face acelui loc de prisacă către acel Pătraşc aprod, zapisul s'ati arătat la No. 7, iarăşi nu arătă de unde are acel loe, şi cu ce dreptăţi îl vinde, iar mai ales la hotărîtura Cheşcului uricar, arătată din 7270, să şi defăima pe Bogdaprosteşti, ocărând lăcomia lor de pământ strein, că n'au arătat nici un fel de scrisoare, după ce însfîrşit s'ati văzut şi la această punere înainte a lor cu totul dărmaţl, ati vrut a Bă agiuta cu învechita stăpînire, dar şi această punere înainte a lor este surpată de hotarîrea pravilelor şi obiceiul pământului, care după o trecere de vreme, stăpînirea cu vicleşug şi ră credinţă, apucată pe pământ străin nu o statorniceste pîecum pravilele împărăteşti tomul al 6-lea, cartea 5, titlu 14 şi 15 zic aşa: „acel ce stăpînind va lua venitul de lucru străin, nu are paragra6e a 30 şi a 40 anî, nici poate să arăte a lui dreaptă stăpînire. Cap. al 2 fila a €19, dacă vre unul fără de ruşine va începe a lua venitul de pe lucru străin, nu poate nici o dată cu cuvînt ca va fi luat venitul atâta vreme să stăpînească nici titlu de adevărat stăpîn, nu poate să-şi facă fiind că nimeni nu poate schimba de la sine titlu, numai pentru că n'au luat venitul. Iarăşi acolo titlu al 2 cap. a 6 fila 602, a~el ce cu ră credinţă stăpînind, va lua venitul nu poate cu tiecerea vremii să stăpînească, căci urmaşii luî luând venitul, tot de pe acel lucru chiar fiind şi cu bună credinţă, pentru greşala stăpînire! numai cu singura ţinere nu poate să stăpînească, iarăşi acolo titlu I cap. 3 fila 614, lucru domnesc nu poate cu cuvînt că au luat venitul atâta vreme să stăpînească ; capul 2 faţa tot aceia: şi aşa văzându-se închişi din tot cuvîntul, şi însuşi cunoscând urmarea dreptăţel, au cerut rugându-se să li se dea danie o bucată de loc pentru casele lor, deci pentru pământul domnesc ce cu poreclit nume, şi pravilile fiind cu multă defăimare, infrânează şi ocărăsc vicleşugul, pentru aceasta în puterea pravililor, giudecând cu tot sfatul nostru am unit şi a noastră socotinţă cu a jprocatohulul nostru Ctdimah Voevod, cuprinsă prin anaforaua de la anul 1813, întărită de către domniea sa, unită şi socotinţa cuprinsă

şi prin această anafora, şi s'au luat tot acel pămînt pe sama domnieî. Asemenea şi pentru pământul mănăstire! Rîşca, de s'au şi stăpânit cu numele Popeşti!, dar după multele împregiurărl a ne statornicie! vremilor, a schimbare! egumenilor din vremi în vremi, lipsită fiind mănăstirea şi d«j scrisorile acestei moşiî, şi în mijloc fiind lucrat şi vicleşugul cum s'au arătat, iarăşi după a pravilelor hotărâre, giudecând cu tot sfatul nostru întărim să'şî stăpânească numita mănăstire nesupărată mai mult, şi acest neam de oameni destul este să se mulţămească cu venitul luat de pe acest pământ, a locului domnesc şi a mănăstirei Rîşca pân acum, iar pentru acele 2 bucăţi de loc stăpânite de mănăstirea Dancul şi Galata, pentru carile prin anafora să arată cu deosebire, adecă pământul stăpânit de mănăstirea Dancul să se întoarcă spre împlinirea daniei acelui ctitor a mânăstirei Rîşca, domnul Alexandru vodă, iar pământul stăpânit de Galata, de le va cerceta ispisoacele Galaţii din trupul Popeştilor mănăstirea Rîşca de se va socoti de giudecată noastr?, să se lase stăpânirea Galaţii, la aceasta cercetând şi noi maî ales pentru mănăstirea Galata o vedem prăvălită în multe răsturnări, care să va lăsa în locul ce'şî arc stăpânirea, nu are nici un titlu de dreptate, ne avend cu ce se întemeia pentru ispisoacele domnului Petru vodă, îi dau dreptăţi să stăpânească acel loc de prisacă în trupul Popeştilor, unde pe acel loc urmează glăsuirea lor, dovedită cu cele mai vechi ispisoace a domnuluî Ştefan

vodă şi Petru voevozî, din 7011 şi din 7091, apoi iarăşi de a i se statornici stăpânirea în trupul Popeştilor, unde scriu acele ispisoace, nici "de cum nu se poate, căci că eu toate că cu îndestule prihăniri să surpă acele' vînzări făcute cătră monahul Teodor, fiind pe pământul mănăstirei Rîşca, cum se arată prin anafora, dar la aceasta avem de temem şi giudecată domnieî -sale Racoviţă vodă, cu •mitropolitul ţăriî, şi a boerilor sfatului domnieî sale, de atunce, ce fac pentru acel loc stăpânit def mănăstirea Dancul, din trupul Popeştilor, te este arătat la No. 22 întemeiată pe hotărîrea pravilelor că daniile ce se dau la sfintele biserici, nu se pot lua de unde s'au închinat, nici de cătră acel ce le-au dat, nicî de către alţii, şi aşa dacă aceaaîă hotărâre şi atunce şi acum, s'au adus în socotinţa cuprinsă şi prin anaforaua aceasta, pentru mănăstirea Dancul să vede locul mănăstirei Rîşca, apoî noî nu putem a preface acele dreptăţi 'hotărâte de pravile, carile fără cât de puţină abatere tot aceeaşi întindere au, şi cătră mănăstirea Galata. pentru că ispisoacele ce are, cer împărtăşire din pământul Popeştilor, mănăstirea Rîşca pe pământul străin cum s'au arătat, şi pe temeiul, pravilelor şi a gjudecăţei urmate pentru mănăstirea Dancul, a noastră socotinţă unim să fie şi pentru' mărtâstirea Galata, şi,hoţirăm: ca mănăstirea ,Rîşca ' să-şj Iea întru deplină întregime numita moşie, după hrisoavele de miluire ce are^d'e 1^" vechiul el ctitor, şi mănăstirea Galata. să a'eVJnVuIţă'mească cu venitul luat de "pe acet'loc, stapâtiît cu ră credinţă. ^ţ^AS'fec^

Iar pentru pricina ce urmează cu dumneiî comisoaia Zamfira Mânu, se va urma şi aceasta la vadeaua de 6 luni de zile, ca să'şî pontă aduce scrisorile cum se arată prin- ânafora, pentru ca să nu-î rămâe cuvînt că s'ar fi asuprit întru acest chip. Cu tot sfatul nostru giudecând hotărîm şi poruncim d-sale vel logofăt de ţara de gios, ca să se rânduiască şi boer hotarnic la starea locului, să deosebiască locul domnesc de a mănstirei Rişca, păn in Străminosul cum se arată, cum şi împregiur despre toate părţile, statornicind şi bolovani hotară ca in veci să rămâe sfârşite pricinile aceste, şi aceastâ pâră nici odinioară să nu se mai caute,, precum hotărâm şi întărim anaforaua aceasta, cu a noastră domnească iscălitură şi pecete*

1825 Ghenar 10.

Noî Ioan Sandu Sturza Voevod.

(L- P.)

Aslan vtori logofăt procjtoh.

Acest hrisov mi s'afl dat spre publicare Th. G.

ᵣt««d»t diT.miiui cnejiei fcoi- divan al obşteştii Adunări

Ko. 955

Stpttmrrie 83 Eţil. anul im.

Domnul deplin inputernicitul prezident divanurilor, fiind că au urmat îndestule jalobe a feliurite feţe atingătoare dehotărârele date de către domnii aceşti! de pre urmă, aii adu»

aceasta la ştiinţa însuşi domnului împăraţii, împărăteasca sa mărire cercetând impregiurările pe care au fost întemeiate jalbele, înaltul ati bine voit a poronci ca acele hotăriri de giudecăţl a domnilor acelora de pe urmă, şi incare ei s'au depărtat de forma legiuită in pământul acesta, să se pue in toată vremea aflării oştilor Rosieneşti, in provinţiile aceste, unei de iznoavă cercetări iar acele hotârîrî, unde o asâmine formă s'ati păzit intocma! vor rămâne ne atinse. 0 asemenea înaltă VOP, eu o fae cunoseută cinstitului şi evghenist divan al obşteştii Adunări, pentru întocmai şi neapărat din partea sa intru aceasta urmare.

Fiind dar că o asemenea pricină de la comitetul de mal înainte s'au dat la divan,, apoi eu socot de trebuinţă ca el despărţind cu cea mai mare scumpătate acele pricini, care să vor dovedi că nu au forma cuviincioasă, şi asămine cu legiuirea arătată maî sus, să între precum şi în acele pricini care şi de acum vor urma din partea jăluitorilor, în cercetarea şi. hotărârea lor după pravilele locului, arătând prin fieşte care hotărâre în ce anume nu s'au păzit formele, care supără pricina unei de iznoavă. cercetări, pe lîngă aceasta eu mai adaog că. toate pricinile arătate la cercetarea ce se va face acum, să fie în aceeaşi fiinţă, în care au fost la cea de pe urmă hotărâre *mai* înaintea fostului domn Sturza.

(Iscălit) Minclachi

• *
*

TitliiI 22 cap. 16. Dătfă, cinema se va doveăica>-dUcând marturî minciunoşî au f Ost cîştigat giudeeata, nu mumalaceâ giudeeata nu se ţine în samă, dar şi el se pedepseşte şi mărturii. ,

Titlul 22 cap. 4. Mărturii minciunoşî să se pedepsească de către stăpînire veghindu-se, cum şi ceî ce sunt puşi înadins, şi dacă acel" ce au suferit pîra va cere cheltu'eala pe lîngă pedeapsă, vor plăti şi cheltuiala. ' '•

• Titlul 4 cap. *i.* Pârâtul are. voe a îndatori pe.pârîş, ca să dovedească toate vinovăţiile cu care l'au părît, căci trăgîndu-se în lătur! şi ne dovedind, pravila îl înfrînează pre pîrîş.

Acest document împreună cu notiţile juridice le'am câpăjţat spre publicare Th C.

‒ NOI IOAN NECULAI VOEVOD

Bojio Miloati Gospodar Zemli Moldnvscot

Scriem domnia ihea la boiăriî noştri Vasilie AdanV pbstelbicei, i Vasilie Burgheiuş mgdelîiicer Fafcertî scire că aice la domnia mea avlnd giudeca'tâ, faţă loniţă Ghibanul şi văru-sâ'u Atiiite şi alţi iră)î şi răzeşi a lor din sat, din DelĂm, dW pe E)ati, ot ţinutul FâleMuî, cu Ioan Darie şi cVGligbrie Bădros^ tot de acolo djn Didahia"zicând loniţă Ghibanul şi vtSrul seu^Axiniie,' că av'Şnd eî un Ide de prisacă"a-*co}p % tifâ^'&cît^&fo^'ăîh* pădurfea'întreaga^ fixtirf nrtoşie heale&s-a, au 'JăSatr' pe; trft Ioan Bejănarul de ş-au *ţ^J^f^\f^.. te^v'®&* dijmă după obiceid; iar Ion Oarie'şi'^cu Gligorie Bădros, au me,rsu jn tăriea lor ş-au luat dijmă, zicând că este moşie nealea^ă, acolo în

pădure, iar în vatra satului ar fi aleasă numai cămpu, şi la pădure ar fi nealeasâ; osebit ziseră I miţă Ghibanul şi cu vărul seu Axinte, că încă s'ar fi sculat Ion Darie şi cu Bădros şi ş-ar fi dus mascurii lor la jîr, într'o pădure pe moşia Zgureî, tot acolo la Fălciu, iar loniţă Ghibiuiul şi cu vărul său Axiutie ar fi uHU un mascur a luî Darie, şi acolo ziseră că ur ave şi Darie moşie.

Pentru care iată că vă scriem, să'î chemaţi pe toţi faţă, şi să Ie luaţî sama cu bună dreptafe, şi pentru moşia din Deleni, de s'a afla ca nu este aleasă la pădure, şi de s-a dovedi <ă acel lo3 de prisacă l'au făcut loniţă Ghibanul, cu vărul seu Axintie din pădurea întreagă, ş-au pus eî pe acel Bejănariu Ion de au ţinut stupi, acolo intr'acel loc de prisacă, să le dea pace Ion Darie şi Gligorie Bădros, ea să'şl facă şi el di.i pădure loc de prisacă, unde le-ar fi voiea lor, fiind moşie nealeasă.

Aşijderea şi penttu mascurul ce au ucis lonijă Ghibanul, a luî loniţă Darie din pădure, de pe moşia Zgureî, de s-ar afla că n'are moşie acolo Ion Darie, să rămîe păgubaş ; numai se socotiţi a cui mascuri ar fi maî fost să-şî întoarcă unul altuia; iar de s-ar afla că are moşie acolo în pădure în Zgură şi Ion Darie, atunce să pliniţi mascurul de la Ion Ghibanul, -după cum iar fi fost preţul, şi cum va fi maî drept, şi s-a dovedi, acolo să-i giudecaţi, şi să-i aşezaţi pentru toate, şi să daţi mărtiirie la

care parte s-a cădea, că de s-ar mal trage la Divan, să avem ştire.

U veleat 7253 (1745) Ghenar 12.

(L. P. mari)

_________________________Vel Logofăt.

Acest hrisov în original este în proprietatea mea.
Th. C.

Lămurire despre satul Popeştii, ținutul Vasluiului.

La cuvîntul ce se zice că ispiso ui luî Alexand- u voevod, 7068, arată satul Popeştii în obârşiea Vasluiului, cu mănăstirea Trestiana, cu moară într'aeelaşî pîrău, cu prisăcile şi cu poenile, care moşie au fost a Lupului paharnic, feciorul Dionisieî călugăriței, nepot Tăutuluî, care au perit întru vinovățiile luî cu alțiT, şi moşiea o face danie la mănăstirea Rîşca, iar hotarul să fie de toate părțile pe unde s'au apucat din vechiu.

Bogdan voevod, 7078, întru aceeaşi cuprindere întăreşte stăpînirea mănăstireî Rîşca pe satul Popeştii.

Petru voevod, zice: că Agafiea, fata Huhuleoaeî, călugăriței Dionisieî, nepoată luî Toader pisar, şi strănepoată Tăutuluî logofăt, au vîndut luî Toader monahul o prisacă veche care este în pisrul Cornilor, între Vasluiu şi între Vaslueț, pană în vîrful Săcăturei, şi cu al doilea Săcătură, şi din apa Vasluiului mare, cu loc de moară pân la Străminosul.

Tot aceiaş domn la 7095 Maiu 8, întăreşte vînzarea a suroreî Agafieî Maxinesei, tot pe acelaşi loc de prisacă.

H» *

Temeiul este că această moşie fiind cea maî sus pe vale şi pîrâul Vasluiului, adecă din hotarnl Pribeştilor şi păn în obârşiea Vasluiului, precum ispisoacele o arată, iar siliştea satului au fost şi este şi astăzi la capătul din gios lingă Pribeştî, şi aşa ne maî fiind altă moşie mai sus pe această vale, şi nicî alt sat, i s'au zis din obârşiea Vasluiului, iar in obârşie au fost codrul temeiu şi câte o poiană pe alocurea, în care codru acum de vr'o 25 sau 30 de anî, s'au pripăşit şi s'au aşezat nişte oameni străinî, care au stricat tot codrul şi tot el ş'au făcut acolo şi biserică, numindu-se Poenile, pe care sat şi biserică acum rău tălcuindu-se, să prepune a fi satul Popeştii, şi mănăstirea Trestiana, lucrare cu totul în potriva adevărului, căci la aceasta se poate discoperi adevărul de la însuşi oamenii acel ce au tăet codrul, şi au făcut biserica, cum şi pentru tăerea Lupului paharnic, nu că doar au fost hain, ci o întîmplare fără de nici o vinovăție. Intr'acea vreme Alexandru voevod, afară de alții ce au perit, au omorît 47 de boerî, şi averea luî nu se cădea a se lua la măria sa. Cum şi pentru mărimea moşiei este că atunce la rărimea norodului, cât pentru un Tăutul logofăt este puțin

lucru, iar acum la desimea norodului să pare a fi mare moşie.

Aceasta însemnare mi s'au dat spre publicare.
Th. G.

Firman împărătesc de a nu se maî fabrica horilcă în Moldova.

tntăiule al stăpînitorilor al neamuluî grecesc (?) Constantin Zade Alexandru Voevod.

Agiungend această împărătească înaltă poroncă, ştiut să fie că pre înaltul şi vecinicul meu devlec fiind legat şi alcătuit la orîndaelile pravilei, să cuvine negreşit a se face luarea aminte în părțile împărăteşttî mele stăpînirî, întâî din partea împărăției mele, iar după aceasta şi despre orînduițiî de împărăției mea, giudecâtorî şi stăpînitori, ca să se urmeze, lucrarea celor rînduite şi cuviincioase, a se depărta, oprindu-se cele uerînduite şi pricinui-oare de stricăciune. Decî fiind oprită după pravile lucrarea şi obicinuirea a osebitelor băuturi, cari pricinueşte nelucrarea simțirilor minţeî, şi aduce stricăciune duhurilor înţelepciune!. Pentru care şi cu câţî-va ani înainte, cu totul ati remas răsuflată, adunarea biruriIor vinului, care dintru început era rânduite la împărătescul meu scaun, iar luî ales în vreme ce este de către toți ştiut, că trebuincioasele zaherele pentru hrana cea de toate zilele a lăcuitorilor împărătescului meu scaun, sunt rînduite de vin din țara Munteniască şi a Moldovei, şi din prej-.

ma Dunărei. Pentru că s'au făcut cunoscut cu câţî-va anî înainte, de către unii din cei cu ştiinţă, că în ţinuturile arătatelor mal sus, din prejma Dunărei, iar maî ales în pământurile ţăreî Munteneşti şi a Moldovei, multă zahere din care se face, uniî din raele şi alții iubitori de rău folos, putrezîndu-o, o lucrează şi o f"c un fel de rachiu ce se numeşte horilcă; auzind aceasta împărăţiea mea, şi încredințându-se de maî înainte că pricinueşte împuţinare în zahereaua ce are să vie, la împărătescul! rreQ scaun, la anul 96 spre sfîrşitul lumineî Muharem, s-au fost dat înadins înaltă poroncă către cel de atunce domn al Moldovei, cuprinzând ca să nu se dea nicî intr'un chip voe a se lucra asemenea băuturi meş.eşugite, din zaherele. Şi făcăndu se mare luare aminte la aceasta, să nu se audă că se lucrează, sau să neguţitoreşte prin taină, sau vederat horilcă, în pământul Moldovei, şi afară de aceasta şi altă înaltă poruncă către zabeţiî, aianii şi judecătoiiî ţinuturilor Dunărei, cuprinzătoare, ca să nu să dea voe a se lucra şl a Se vinde această horilcă, vederat saîi pe ascuns în ţinuturile de pe malul Dunărei, şi dac." cineva va cuteza la aceasta să se oprească cu totul, şi aceî ce nu se vor supune şi vor îndrăzni, să se pedepsască, atât în ţara Moldovei cât şi în numitele ţinuturi de pe malul Dunărei; iar osâbit şi la anul 99 prin alt înalt ferman, ce s'ati dat, atîrnând către cel de atuneea domn al Moldovei, poruncitor ca să ia aminte spre păzirea şi întărirea anumitei rînduele, şi spre săvîrşirea

în? Iţelor poroncî, s'ati încredinţat şi s'ati întemeiat de al doilea cea dintru început. Pentru aceasta împărăteasca mea poruncă, şi cea folo sitoare şi mântuitoare spre această hotărâre. Decî şi tu numitule Voevod, după **ce** desăvîrşita ta credinţă, şi după ce către împărăţiea mea ştiută dreptate a ta, să fii cu luare aminte, şi să porţi de grijă ca să rămâe* nestrămutată această dreaptă orînduealâ şi nizam. După cele de mai înainte date porunci de împărăţiea mea, pentru care fiind că este împărăteasca me voinţă şi înadins poroncă, întărind şi înnoind cele de mal înainte poronci, am dat şi această înaltă a me poruncă şi s'au trimis ţie. După ce dar se va face ştiută ţie, că în cât atârnă vremea împărăteştii mele lucrări, spre săvîrşirea acelor rînduite şi după pravile hotărîte, şi spre depărtarea şi împedecarea acelor neorânduite şi defăimate, şi în cât este cunoscut de toţi, că împărăteasca mea purtare de grijă, este ca să sejnmulţască cele spre hrana trebuitoare a lăcuitorilor împărătescului meu scaun, împotrivă de a se pricinui lipsă de zahere din pricina lucrăreî şi obicinuirei acestor băuturi, cât este de nepriimit la cugetul împărăţiei mele, şi cât cere împărăţiea mea negreşit de la tine, ca «ă cheltueştî toată puterea spre păzirea acestei bune porunci, şi spre a auzi de acum înainte împărăţiea mea, **ci** să lucrează, sau se vinde asemenea băutură, cât se giudecă greşală mare acelor, ce vor cuteza spre aceasta, numai puţin şi ace'or ce vor putea da voe, după nădăjduita cea păuă acum mărturi-

sită şi ştiută, de împărăţiea mea credinţă, dieptate şi protimie, şi tu dar la această vrednică de luare aminte lucrare, să a bl purtare de grijă de acum înainte, şi privighind să opieştl cu totul lucrarea şi vînzarea horilcă!, întru cel după moştenire a împără.ieî mele niemlechet. al împărăţiei mele al Moldaviei, şi pe aceî ca>i să poarta, cu nesupunere spre aceasta. Pedepsindu-Î îl vel arata la împărătescul meti scaun, cheltuind toată silinţa şi puterea !a cele spre întărirea acestui bun şi fo'ositoriti nizam, şi spre a se săvârşi î.ialtele mele porunci, far de a se mal auzi de acum vinzare, obicinuire şi întindere acestui pri inuitor de strică iune şi urît lucru, f'erindu-te de a te arata păr la cea mai mică lăsare în nesilinţă, $i nebăgare de samă. Spre aceasta s'ati dat împărăteasca mea această poruncă, care luându-o vei pune în lucrare după noima sa, depărtându-te în cât va fi cu putinţă de cea împotrivă urmare; aş* să ştiî, şi crede sfîntuluî meu împărătesc semn. S'au dat spre sfîrşitul Iuminel Şaban 1206.

<Lâ-y • sxy-*

Acest Firman este. însemnat, pentru ca din cu" prinsul seu s'au inspirat Voevodul Moruz, de au dat u'' hrisov pentru stărpirea velniţilor din Moldova. Th. C

Vînzarea uneî ţigance cu copilul ei.

Adecă eu Lupul ficiorul lui Constantin Scârelt, vtori postelnicel, dat'acu zapisul meu la

mâna dumisale . . . . , precum eu de a mea bună voe de nimeni silit, nicî asuprit, ce de a mea bună voe, am vîndut a mea dreaptă sârbă ţigancă llinca, fata luî Grigorie Didie ţi£ar, şi împreună cu un copil al eî anume . . . . care această ţigancă, mi se trage şi mie de pre maicămea llinca, fiica luî Ştefan Prăjescul vel cluceriu fiindu-î şi maicămea, iarăşi de la maica dumisale, sora lui Grigoruş Jora vel visteruic. Pe această ţigancă, şi împreună cu copilul eî o am vîndut d-sale. . . . . drept şe?e zeci . . , şi d-luî mi-au făcut plata deplin în manile mele, tot aceşti bani, şi eti încă i-am dat zapisul acesta la mâna dumis: l»³, ca să aibă a o stăpîri cu bună pace în \ ecT, ca pre a dumisale dreaptă şarbă ţigancă, cu copilul eî ; d-luî şi împreună cu giupăniasa d-sale, şi cu cuconiî d-sale, şi nepoţii şi strănepoţii în veci. Căci eu am întrebat pe toate neamurile mele, şi n'au vrut să cumpere nime, pentru aceasta d-luî să stăpînească cu bună pace în veri. Şi la această tocmală a noasuă s'au întâmplat şi alţi boiarî şi oameni de curte, care maî gios se vor iscăli, şi eti încă pentru mal mare credinţă am iscălit cu mâna mea.

Velet 7269 (1761) Fevruarie 20.

Lupu Scărlet vînzătoriu.

Şi eu cu zisa vînzătoruluî am iscălit şi am scris zapisul.

Simion Burghelea diiac

Acest original se află în dispoziţia mea.

Th. C.

Danie din moşia Zmulfiî

Adecă eu cel mai jos iscălit, dat'am încredinţat zapisul meu la mâna părintelui Neculal Exarhul, precum să se ştie că de bună voea mea, am dat sfinţi<-î sale danie, cinci stanjiul de moşie, din satul Zniulţiî, şi cu câmpul ce ar veni, după cum merge lungul moşiei, ca sâ'şî facă sfinţia-sa casă şi orî ce îar trebui pe dînsa, carele moşie este a mea de baştină, şi am dat'o sfinţiei sale această danie, pentru pomenirea şi ertarea păcatelor mele, şi a părinţilor, şi a moşilor mei. Tij am maî dat sfinţiei sale din partea ce am tot de baştină, cinci stînjenî de moşie din Bălţaţi, tot din ţinutul Covurluiuluî, şi se începe iar din capul moşiei din Zmulp, i tot dani-., pentru sufletul părinţilor meî, şi de acum să aibă a stăpâni sfinţia sa cu pace, şi copiiî, şi nepoţii sfinţiei sale în veci ; ca nişte drepţi moşinaşi, nesupăraţî de nimene, că eu aceasta danie am dat'o nesilit, neasuprit de nimene, ci de a mea bună voe ; iar de far supăra cineva, să fie sub blâstâmul luî Dumnezeu, şi a prea curatei fecioarei Măriei, şi a tuturor sfinţilor şi de mire neiertat, şi spre încredinţare am dat această danie, iscălită de mine, şi de alte cinstite obraze ce s'au întâmplat.

1796 Noemvrie 25.

Eu Alexandru sîn Diaconului Toader ot -Zinulţl am dat.

Ioan Erei duhovnic episcopiei Romanului, m'am intâmplat faţă.

"V:

Gherasim Arhidiacon m'am îmîmplat față.
lereî Ştefan Seehelariu. Trandaf lereî.

Acest original e*te în proprietatea mea.
Th C.

NOI ALEXANDRU NECULAI SUȚU VOEVOD
Cu mila lui Dumnezeii domn 'țărit Moldaviei.

Credincios boerul domniei mele, dumneata Sandu Oatul Div vel pitar, ispravnic de ținutul Grecenu, sănătate.

Din ceasul ce din Dumnezeeasca pronie, ni-au milu t pre puternica împărăție cu domnia țereî aceştia, a Moldovei, socotind mai întăl de cât toate altele, datoria cu care este îusârcinat un stăpîrritoriu, a purta de grijă pentru toți supuşii întocmai, ca un adevărat părinte pentru fiii săi. Şi din tot sufletul şi cu deosebită râvnă poftind şi voind ca nu mai de cât să împlinim, şi să păzim această neapărată datorie. De apururea dar am avut cugetul nostru răzămat spre această lucrare care se atinge de folosul tuturor de obştie. Deci cu agiutorul milostivului Dumnezeu, agiungeitd *li* domnoscul nostru scaun, şi facend cea mai întăl cercetare pentru starea țereî, ne-am pliroforisit cu toată încredințarea, că se află suferind multe strâmbătățl şi asuprele, şi că da la o vreme încoace să urmează un mare catahrisis la cele maî multe madele, fâcendu se din lâcuitoriî birnicî, cei mai cu putere oameni, al-

ții posteln ceî, alții mazili şi ruptaşî, ^ hav^ de visterie, şi rămăind ca să poarte bir lele numai aceî maî saracî, şi fără put... şi breslile curții, şi a zapciilor, şi a ispr... ciilor, se seitesc maî mult număr de cât ... orînduițî, şi scutelnicî si slugi şi breslaşî, nu ... află la nime, numai orânduitul număr ce fieşte care scutesc, mult maî mare număr, şi încă maî scutesc şi osâbite sate cu hrisoave şi clrțl gospod, şi mănăstirilor şi postelniceilor şi neguțitorilor li s'au dat prin hrisoave şi cărțî, oameni de scuteală, cu nume de streini şi cu chipiul de icononiiî, ati luat aceî oi meni din lăcuitoriî birn'C', cum şi jidovilor li s'au făcut hrisoave, cu privileghil, din care pricină s'au adunat şi se aduna o mulțime de norod jidovăsc, aice în țară, şi alte asemenea acestora urmări, *ia* protiva dreptate! şi a bunel orînduele, din care viderat pricini au ajuns țara la mare struncinare, şi slăbăciune, nepuend a maî birui săvîrşirea împărăteştilor poroncî; privind dar domniea mea acest fel de catahrisis, care este cu totul neplăcut, şi nesuferit, nu puțin ue-am mâhnit de această nedreptate şi videratâ asupreală, **a** Săracilor lăcuitorî, şi socotind'o cea maî întâî şi cea mat mare datorie a noastră, ca numai de cât să facem cuviincioasa îndreptare, după bunul cuget ce avem, ca lipsind acel pricinuitorii! de stricăc'une obştieî catahrisis, să se păzască o cumpănă a dreplățel şi a buneî ocârmuirî, supt cari să poată pitrece atât stărele cele maî alese, cu mulțămirea cuviincioasă, cum şi cea **a** doua şi **a** triea stare, cu aceea ce

Be cade a fi cuprinşi, şi după aceştia țoțt lăcuitoriî țării să pitreacă supt umbrirea dreptei ocrotiri, fără cea maî mică asupreală şi strâmbătate. N'am lăsat să treacă cât de puțină vreme la m i j l o c i pnind în lucrare treaba aceasta, s'ati făcut țidula domniei mele, către aî noştri cinstiți şi credincioşi boerî ca să se adune şi să socotească stricăciunea, ce negreşit trebue să aducă patriei acest catahrisis, şv să găsească cuviincioasele chipuri de a se face trebuincioasa îndreptare, după cari poroncă a domniei mele, adunându-se dumnealor ca nişte adevărați patrioți, ce ati durere pentru cele ci le privesc că curg spre stricăciunea țării, cu mare silință ati socotit cuviincioasele chipuri spre plăcuta îndreptare, şi fiind anafora către domniea mea cu arătare pre larg, în ce chip au găsit cu cale a se urma, pentru fieşte care made, ca să se ție cuviinciosul nizam, şi să se păzească după aceasta cu nestrămutare cumpăna dreptei rînduelî, s'au cetit înaintea domniei mele, anaforaua dumilorsale, caria luându-I sama domniea mea, cu mare luare aminte, că cu adevărat cuviincioase chipuri au socotit dumnealor, ca să se urmeze şi casă lipsască catahrisul ce pană acum s'au urmat. Deci întărindu-se ana·oraua domniilor sale, de către domniea mea, am hotărît ca să se şi pue în lucrare toate acele chipuri, ce prin anafora se cuprind, şi voind dintru adâncul inimeî noastre ca în cât va fi cu putință maî fără prelungire, să seîndrepteze toate, şi să se pue la bună şi plăcută rînduială, socotit'am a

fi de trebuință şi am orînduit pe aî noştri, cinstiți şi credincioşi boerî, dumnealui Iordache Balş biv vel visternic, şi dumnealui Grigoraş Sturza vel vist, şi dumnealui Iordache Roset" biv vel visternic ; pe cari s'aă însărcinat să fie cu purtare de grijă şi privighere a se da cuviincioasele poroncî a domniei mele, şi a se pune în lucrare toate cele ce sunt de trebuință, ca să facă cu cea maî mare grabă cuviincioasa îndreptare, care prin ipistasia dumilorsale rânduiților boeri, au să vă vie d-voastră osăbite poronci a domniei mele, pentru fieşte care made, cu povățuire pre larg în ce chip aveți să urmați. Decî acum maî înainte prin această carte a domniei mele vă dăm înştiințare de punerea la cale ce s'au fă-^ cut, şi vă trimetem şi osăbite ponturî în scurt de madele la cari trebuința cere a se face îndreptare, şi a se da cuviinciosul nizam şi în urmă vor veni poroncile domniei mele, cu aratare şi povățuire pre larg : pentru care cu străşnicie vă poruncim ca foarte cu mare silință şi cu ne adormită privighere, să fițî a urmă tocmai şi fără cel mal mic cusur, poroncile ce vi s'or trimete, dipărtându-vă de tot interesul şi de a păzi . . . . . şi adesă corespondarisind cu dumnealor orînduițiî boeri, şi înştiințându'î de toate pre larg, ca să facă arătare domniei mele şi să vă dee căzuta povățuim, căcî însuşi puteți socoti şi giudeca, după câtă râvnă şi voință avem domniea mea a se face cuviincioasa îndreptare, şi a lipsi cu totul catahrisul ce s'au urmat, ca să afle săracii lăcuitori birnicî uşurare şi răsuflare, când

prin cercetările ce negreşit avem să facem, ne vor adeveri că din pricina dregătorilor, nu s'au săvîrşit acest lucru plăcut, şi dorit domniei mele ; întocmai precum să poronceşte şi să cere, ce nădejde poate 8ă vă mal ramâe că veți putea afla vre un chip de mijlocire ca să scăpați de urgia domnieî mele, cu hotărâre vă arătăm „că nicî un chip de mijlocire nu veți putea afla, ci negreşit vă veți pedepsi spre pilda şi altora, după cum şi când vețî arata cu căzuta silință după datoria ce aveți, ca să săvîrşij.1 poruncile ce vi s'or trimete, întocmai fără cel maî mic cusur, să fiți bine încredințați, că cu aceasta veți arata o deosebită slujbă domniei mele, şi să fiți biue nădăjduiți că va fi cunoscută slujba de către domniea mea, şi vețî împărtăşi cu milă şi cinste spre răsplătireatslujbei ceî cu credință, şi sa avem răspunsul că ațî primit porunca aceasta a domniei mele.

1801 Septemvre 6.

Protocolit vel visternic.

Acest hrisov adresat credinciosului boeriu a domniei mele dumneata Sandu Oatu, biv vel pitariQ ispravnic de ținutul Greceniî, sa se dea cu sănătate,, este în proprietatea mea. Th. C.

Zapis de vînzarea a 37 stânjeni moşie.

încredințez cu acest zapis al meu, Ia mâna dumisale sulgeriulut Alexandru Stamatin> precum să se ştie că din trei sute stânjinî dia

moşia Dăbeştiî ce este la ținutul Covurluiuldî, aproape- de satul Zmulțiî, mi s'au venit in partea mea din a opta parte 37 pol stânjinî, adecă trei zeci şi şapte şi giumâtate stânjinî, ce'î trag după răposatul soțul meu Ianache Movilă, în lipsa zăstreî mele, i plata datoriilor şi alte cheltuelî ce am făcut; după cum pre larg cuprinde scrisoarea de învoială ce am de Ia Iordache Movilă jâgnicer, cumnatul-meu fratele mortuluî bărbatu meu, care luoşie le este de pe tatăl dumnilorsaîe, şi fiind ca toată partea celor lalțî şapte frați, o are tot dumnealui sulgerul cumpărătură, şi danie, care aceşti stânjinî, partea me fiindu'mî cu depărtare a-i stăpâni, fiiudu'mî şi lucru puțin, de a mea bună voe i-am vîndut'o dumisale în 130 lei, adecă una sută trei zeci lei; drept aceea să aibă dumnealui de acuma înainte a stăpâni, cu bună pace, atât d-luî cât şi urmaşii d-sale, şi pentru mai adevărată credință mi-am pus numele şi pecetea, poftind şi pe,alte obraze cin3tite de s'au iscălit, marturl.

1804 Mai 13.

(L. P. micî) Paraschiva sîn Neculal Andrieş
Ion Balş ? logofăt, soțul de al doilea martur.
Tanasă Grosan Stolnic, martur.
Alexandru Anastasoael martur.
Teodor Dimitriu martur.

Cumpărând soțul meu slugerul Alexandru Stamatin, încă în viață fiind, stânjinii de moşie în dos arătați în hotarul moşiei Dăbeştiî, de la ținutul Covurluiulul; apoi acum arătându-se cu cererea de răscumpărare vărul meu dumnealui jicnicerul Iordache Movilă, supt cuvînt de pro-

timisis, fiind a săvârşitului din viață fratele dumisale Ianache Movilă, i-am dat acest zapis după care să aibă d-luî a stăpâni arătații stânjinî, iar eu mi-am primit banii deplin, după cuprinderea zapisuluî.

1815 April 6. Focşani.

(L. P.) Măria Stamatin şlugereasă.

Acest document în original se afla în proprietatea mea. Th. G.

Schimb de moşie.

Adecă eu Costandin Mihnea şi cu tot neamul meu, ce ne tragem din llinca sor Nastasieî, fetei luî Toader, nepoata Stratului, care maî gios ne vom iscăli puindu-ne şi degetele, înciedințăm cu această scrisoare a noastră, la cinstită mâna dumisale cluceriuluî Manolache Tudori, precum să se ştie că avend o parte de moşie strămoşască în moşia Giosăniî i Gioasa din bătrânul Gagiul, ne-am învoit cu dumnealui cluceriul şi am făcut schimb, dîndu-ne dumnealui şapte spre zece stânjeni şi patru palme din moşiea Dănceniî, ce este pe valea Soholuiulul, şi noi am dat dumisale şapte spre zece stânjinî şi patru palme din moşia Giosăniî i Gioasa, din bătrînul Gagiul, ce este aproape de moşia dumisale Orleştil; care zapis am luat şi noî aseminea de la dumnealui. Deci de acum înainte să stăpînească d-luî

stânjiniî ca pe o dreaptă moşie a dumisale ne supărat de nime.

Iar când se va întâmpla să nască vre-o pricină asupra acestor stânjinî de moşie, ce dăm noi, să avem a respunde, cum şi stânjiniî ce ne dă d-luî clucerul de vor eşi cu vre o pricină, asămine să aibă a răspunde; şi când s'au tăcut acest schimb, s'au îtitîmplat >>oerî şi oameni străini, care s'au şi iscălit de marturl. Şi pentru mal adevărată credință ne-am iscălit.

1804 Maiu 28.

Eu Costantin Mihnea adeverez
Eu Ghenrgh e Mihne* şi cu toți frații mei adeverez.
Eu Toader Mihnea şi cu femeea me adeverez.
Gavril . . . poruşnic, martur.
Iordachi postelnic martur.
Ilie postelnic martur.
Manolachi Timofti din Găgeştî.
Iacob Gagiul şi Gavril,

PÂRCĂLABIA GALAȚII.

Pentru acest schimb şi învoială ce s'au făcut, întrebând pe amîndouă părțile de le este cu bună voe şi primire, ne.-au arătat că cu bună voe şi primire auiîndurora părților, s'au făcut acesi schimb, şi spre încredințare-, am iscălit.

1804 Maiu 29.

Ioan Jora ***paharnic.***

Acest original se aflâ în păstrarea mea. Th. C.

Gu frățască dragoste mă închin dumitale cumnate Iordache.

Frățasca scrisoarea dumitale din 5 a lu~nei următoare, la 17 am primit'o, şi pentru întregimea sănătățeî dumnevoastră, foarte m'am bucurat, slavă milostivului Dumnezeii şi noî ne aflăm sănătoşi. — Am văzut şi cele ce'mî scrii pentru partea de moşie Dăbeştiî, a răposatului cumnatului Dumitrache, ce aO avut'o zăstre de pe soția dumisale, cum şi pentru partea răposatului (umnatului Enachi, fratelui dumitale, iarăşi din Dăbeşti, că ț'afi spus dumitale badea Manolache Tudori clucer, că le-am cumparat eti, şi dumne^ra acum îmi scrii ca un frate ce eşti şi dumneta, să răscump^ri analogul ce ți s'a veni, şi ca să te înştiințez. Frate, eu partea cumnatului Dumitrache, cu adevărat aşa am avut tocmală cu d-lui ca să mi-o vîndă, dar tocmală n'ain sfîrşit'o, nici prețul nu l'am hotărît, preluugindu-se vremea cu astăzi cu mâne, şi i-am făcut bine şi cu bani, în vreme ce şi-au măritat pe fiica d-sale, şi pană astăzi nit î o para de la răposatul n'am luat. Lina mie şi mai bine de leî îmi este dator, răposatul cumnatul Dimitrache, şi de la moartea dumisale, nu m'am mai putut întâlni cu Nastasiica fiica dumisale, ca să mă socotesc pentru datoria răposatului, şi se văz cu cât mă voiu putea alcătui pentru partea aceia din Dăbeşti, şi câți bani mal rămâne ca să-mi mai dea, spre a se plăti toată datoria. Iar cumpărarea adevărată n'au fost, dar şi o cumpărată

era, că banii după cum scriu îî aveam dați, şi rămăsese numai pentru preț, măcar că eu am voit'o şi aceea ca 8ă se hotărască prețul, şi să-mi facă zapis, dar tot răposatul m'ati prelungit până când i s'a întîmplat şi sfîrşitul. Dar eQ drept, cătră badea Manolache aşa am fost zis, că am cumpărat şi cred că tot cumpărată a rămâne, căci din zăstrea nepoatei Nastasiicăi nu voi lua, că mi se pare că nu mă dă nicî legea, nici giudeeata. Iar dumneata ca un frate ce eşti, şi voeşti să tragi analogul şi răscumpărarea, la aceasta aî dreptate şi cuvînt. S'or analoghisi banii, datoria câtă ieste peste suma stîajinilor ce sînt, şi trăgendu'țî dumneata analogul, vei răspunde banii, la aceasta nu pricinuesc, dar apoi iarăşi socoteşte dumneata câte părți aQ să se facă, dumneata eşti unul, şi maî sunt patru surori, cu soția mea, să făcu cinci, mai mult de cât a cincea parte dumneata nu poți să eî, şi un lucru cu totul puțin ți să vine partea dumitale, măcar că eu maî bucuros sunt să'mî răspundă cine-va datoria, ce am la răposatul cumnatul Dumitrache, şi să o iea cu totul, socotindu-se şi banif cu dobânda lor, din vremea ce î-sm dat, şi să sue câte cinci spre-zece şi maî bine de leî stânjănul. Iar pentru partea răposatului cumnatului lanache, iarăşi răposatul cumnatul Dumitrache mi-au spus cum că o vinde cumnata Paraschiva, soția răposatului, şi eu i-am zis atunce că poate dumneii sâ nu fi avend treabă la acea parte şi să fie numaî a dumisale, răposatul mi-au spus cum că dumneta aî dat sinet de învoea-

lă înaintea logofeției cel marî, şi o împuterniceşti pe cumnata Paraschiva, ca să fie deplin stăpînă, pe partea cumnatului Ianache, din tot locul, şi de pe mamă şi de pe tată, spuindu'mî răposatul cumnatul Dumitrache că vra să o scoată la mezat şi să o vîndă, apoî eti înţelegând aşa, am scris fiiuluî meii luî Sandulache, la Iaşî, ca sa cerceteze şi de ieste cu adevarar, ca s'o vîndă la mezat, apoî noî fiind frațî, mezat nu se încape, să între în tocmală, şi după cum s'a putea învoi, să o ia fără mezat, şi aşa au şi făcut fiiul metl ; şi pe trei zeci şi şepte pol stânjinî, ce s'ati venit partea răposatului cumnatului Ianache, au dat una sută trei zeci leî, şi au luat'o cu zapis, care zapis s'au încredințat, de boerî cinstiți, şi aii luat şi copie de pe sinetul de învoeala ce l'ai dat dumneta, cumnatei Paraschiveî, iarăşi iscălită de boeril marî, şi intr'acestaşî chip am cumpărat eu partea cumnatului Enache. Dumneata de nu voeştî a mi-o lasa aceasta, rămâne la voința dumitale. Eu te poftesc, şi te rog frățeşte, ca Să mî-o laşi, şi încă şi peutru parte? dumitale de-î bine voi, ca să mi-o dai tot mie, fără paguba dumitale, şi să facî biue unul frate ce este îngreuiet cu sarcina casei, după cum veî fi auzit, căcî ştiu cumnate Iordache că cu 37 stânjinî, sad cu 75 stânjinî, sau măcar şi cu 100, tot nu mal închegi dumneata moşie întreagă, şi s'o numeşti de moşie, măcar că bine cunosc că aceasta nu este pentru dumneata, ce îmi face havale dumnealui badea Manolache clucerul. Dar apoi dacă-î vra să giudeci adevă-

!

rul, cine ții mai aproape, badea Manolache, sati surorile dumitale, şi apoi să giudeci şi greutatea, şi numai atâta rămâne că nicî pentru dumneata a fi. nicî pentru mine, un lucru de nimica împărțindu-1 câte un petec. Cumnate Iordache, eu te poftesc şi te rog frățeşte, de voeştî fă bunătate şi mi-o lasă, şi încă îmi dă şi partea dumitale fără paguba dumitale, că eu pentru atâta venisem la dumneata ca să mă întâlnesc, să vorbesc şi să mă rog ca la un frate, dar apoi dacă nenorocirea mea, s'ati întâmplat de nu te-am găsit, pe dumneta a casă, cu dumneaei cumnata n'am maî luat vorbă, că ştiiam că nici un respuns hotârît de la dumneaei n'oiu să eu. Eu acum mă aflu la E'şî pentru o pricină de giudecată, şi maî am zăbavă. In ce, chip veî socoti dumneata fă'mi răspuns şi prin poşta de la isprâvnicie îl trimite la Eşî; şi sunt al dumitale ca un frate, cumnat şi slugă.

Alexandru Stamati sulger.

1806 Ghenar 18.

Mărioara d'inpreună cu surorile şi copiii, cu plecăciune sărută cinstita mâna dumitale.

Originalul acestei epistole este în dispoziția mea.

Th. C.

NOI SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH VOEVOD

Cu mila lui Dumnezeu domn țereî Moldovei.

Cinstiți şi credincioşi boeril domniei mele, dumneavoastră pârcălabi de Galați, şi dumneata

Iordache Giurgea biv vel căminar, sănătate.

Fiind că nu sunt îndestule numai cate mărturii şi dovezi s'au văzut mal înainte în cercetarea giudecăţiî noastre, după care s'au şi dat hotărîrea pricinii dintre dumnealui clucerul Manolache Tudori, cu răzăşii de moşia Bâlţaţil, de la ţinutul Covurluiuhu, neamul Crăeştilor pentru cumpărăturile ce avea dumnealui clucerul, din numita moşie, în care şi dumnealui din vechiu este părtaş, cu osăbite părţi alese, şi hotărîte dîndu-se dreptate răzăşilor a răscumpăra de la dumnealui acele din urmă cumpărături, ce să alcătuesc in sumă de 195 stînjini, prin trei zapise, însă : un zapis din 7294 Ghenarie 27 ; ş altul din 1787 Iulie ; şi sltul din 1791 Dechemvrie 8; după necontenite jalobe pornite în urmă câtră domnia mea.de dumnealui clucerul, plîngîndu-se de înstrîmbătâţire. trebuinţa cere de a se mai face o pătrunzătoare cercetare, la faţa locului, prin carte de blăstăm.

Drept aceea înadins vă orînduim domnia mea, pe dumneavoastră, spre a rămâne jăluitorilor în'heet în tot cuvîntul, ca să mergeţi la faţa locului şi adunînd de faţa pre toţî vînzătorii, acelor părţi, şi pe însuşi acei ce au dat maî înainte mărturii, cum şi alţi lăcuitori de prin satele megieşite, cărora cetindu-li-se cartea de blăstăm, ce s'au dat de la preosfinţitul Mitropol»iv^n5*ş^.ţutxiTO^:;'?f>^;-«ftte- .j» -îmiil, pe rînd să'i cercetaţi pe vînzătoiji, ca să mărturisasca- în frica lui Dumnezeu, prin carte de blăstăm, dupâ ce el au săvârşit vîuzările către dumnealui clucerul, de au mal stăpînit eî acel» —

părţi, şi câţi ani le-au stăpînit şi în ce vreme le-au făcut *teslim* în stăpînirea dumnev6stră, acum îndată după vîftzare sau mai tărziu, şi de au stăpînit dumnealui acele părţi vîndute, de când şi păn la anii 1804, când au făcut alegerea şi hotărîtura din poronca'domnească, dumnealui spătarul Ioan Jora şi căminarul Gheorghie Şărban, şi atăt pe acei ce au dat mărturii în scris, cât şi pe lăcuitorii de prin satele megieşite, cu moşia Bâlţaţil, iarăşi pre rînd câte pe unul să cercetaţi, ca şă mărturisască adevărul prin carte de blăstăm, în frica lui Dumnezeu, curată ştiinţă ce vor fi avînd, din ce vremi au apucat stăpînirea acelor părţi, de către dumnealui clucerul, au că s'au stăpînit /tot de către vînzătorii răzăşî, şi până la ce vreme s'arj stăpînit de dumnealui clucerul, s'au de răzăş, şi de către care răzăşî, de cel vînduţi, sau de cei hevînduţl, şi braniştea de către cine s'au apărat, pe acele părţi, şi de câţî ani este acea aparatură, la acel loc, şi dacă toţî vînzătorii vor mărturisi, într'un chip, şi mărturii şi lăcuitorii megieşi vor mărturisi, iarăşi într'un chip, atunce se vor face două mărturii, una din partea vânzătorilor, în care se vor şi iscăli, şi alta din partea marturilor şi din partea lâcuitorilor megieşi, îu care iarăşi se vor iscăli; şi apoi încredinţindu-le şi dumnevoastră împreună cu înştiinţări-a, se vor trimete la dumnealui vel logofătul, spre a le înfăţoşa domniei mele.

Iar când ori vînzătorii, sau mărturii şi lăcuitorii, nu vor fi potriviţi la mărturisire,

atunci dumneavoastră de la fieşte care vețî lua osăbită mărturie în scris, şi iarăşi adeverită de dumnevoastră, cu asămine urmare, să se trimeată la dumnealui vel logofătul, însă cercetarea aceasta o cerem de la dumnevoastră, fără cea maî mică întîrziere.

1815 Iunie 15.

(I . P„ Domneşti)

Vel Logofăt.

Originalul acestui act este în proprietatea mea.

Th. C.

NOI SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH VOEVOD

Cu mila lui Dumnezeii domn țereî Moldovei.

Cinstiți şi credincioşi boeril domniei mele, dumneavoastră pârcălabi de Galați, sănătate-

Vețî înțelege din jalba aceasta, arătarea şi cererea ce face jăluitoriul; drept aceea să scrie dumnevoastră ca să aducețî pe pîrîțî față, şi să faceți cercetare acfştiî prhinî, şi fiind precum jălueşte, că schimbul acesta este săvîrsit de atâția *a:n.* cu stăpănirea neclintită, despre amândouă părțile, apoî dumnevoastră nicî de cum să nu îngăduiți- pe pîrîțî, a face cea mai mică supărare jăluitoiilor, rămâind schimbul întru deplină tăriea luî, dând jăluitorilor şi tot cuviinciosul agiutor, spre luarea venitului precum şi pftnâ acum, râma ndu-I cartea aceasta spre întăritură.

Aceasta poruncim.

Şi fiind pricina într'alt chip, să înştiințați Ja dumnealui vel logofăt.

1819 Fevruarie 1.

(L. P. go<pod.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Doamne.

In trupul moşiei Giosăniî, de la ținutul Covurlniulul, avend o sumă de stânjinî schimb cu un Gheerghiță Saya, cu alții aî lui. dându'î de ainre ; acum acel Gheorghiță Sava, cu neamul său, dă acei stânjinî unuî Nistor Zorilă, adecă din Giosăni, şi ma trimite ca să stâpînesc de acolo de unde i am dat. Schimbul acesta este făcut de cioci-spre-zece, şase-spre-zece ani.

Pentru care ma rog înălțime! tale ca să mi se dea luminată cartea măriei tale, cătr? cinstita părcălăbe, c» sâ îndatorească pe acel Gheorghiță Sava, a da acestui Zorilă de aiure, şi pe mine să nu ma strămute din stăpînirea acestor stânjinî, din Giosăni, căci stânjiniî ce i-am dat eu, împrotiva acestora, nu afi nicî un bucluc.

Al înălțime! tale plecată slugă, Manolache Tudori, clucer.

* *

Dumneata vel logofăt sa'î da! carte gospod după rînduială.

Vtori Logofăt. 1819 Ghenarie 31. No 1609.

Aceste documente în original se află în proprietatea mea.

Th. C.

NOI SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH W

Cu mila lut Dumnezeu domn țereî Moldovei.

Cinstit şi credincios boeriul domniei mele, dumneata Iordachi Catargiu biv vel vornic, sănătate.

In anul trecut 1815 Octomvre 25, s'au scris cartea domniei mele cătră acea părcălăbie a Galaţului, ca mergând unul din pârcălabi la starea moşiei Bălţaţil, şi străngînd de faţă pe toţi răzăşii, unde fiind şi clucerul Manolache Tudori, după cuprinderea scrisorilor ce se vor vede la amândouă părţile, să facă cercetare, casâle şi alte acareturi ce va fi avend clucerul, tăcute acolo, pe care parte vin, adecă pe dreaptă partea sa, sau pe partea ce s'au dat răzăşilor, cu hotărîrea giudecăţeî divanului domniei mele; acum prin înştiinţarea din 13 a trecutei luni Noemvrie, anul 1815, ce au trimes dumnealui vornicul Alexandru IaRcu Leu, cu t6te că s'au văzut arătând că după cercetarea ce au făcut la faţa locului, s'au dovedit că casele armaşului Vasile Tudori, au venit pe dreaptă partea sa, adecă pe bătrânul lui Crucian, ce'l are clucerul luat cu schimb, de la slugerul Ioan Cârjă, cum şi câţî-va din răzâşl anume: preotul Gheorghie Savin, i preotul Stan Sava, i Timofti Alupel, i Giurgea Rogojină, i Ioan Macarie, i postelnicelul Ioan sîn Gheorghe Sandul, şi Sandul sin Ilie Alupeî, au arătat că pe lângă bătrânul Tetiuluî, care îl stăpânesc el, este şi bătrânul lui Crucim, alăture pe din gios, şi de acolo merg ciealalţl trei bătrâni, în gios, (adecă Crăciun, ZabulichI, şi Săiman, baş« tina şi cumpărăturile cluceriulul, pană în hotarul Urleştilor, unde să află şi aşăzarea clucerului), din care s'au luat 195 stînjinî, cu hotărîrea domnescului divan, ce mai sus se arată, şi s'au dat în stăpînirea răzăşilor. Dar fiind că

răzăşii necontenit supără cu jalobe, că casele armaşului Vasilache Tudori, vin pe partea lor, să scrie dumitale ca de iznoavă, însuşi dumneata să mergi la starea numitei moşii, unde fiind de faţă răzăşii, şi clucerul Manolache Tudori, să cercetezi cu amăruntul toate scrisorile, şi alte dovezi a oameni bătrâni, vrednici de credinţă, ca să se dovedească cum s'au urmat stăpînirea fieşte cărora din vechiu, şi pe la ce Ioc, şi de au fost acel bătrân Crucian drept a «ulgerului Ioan Cârjă, stăpînit acolo la locul ce să arată, de la care îl are clucerul luat eu schimb, şi de sunt acele case, pe bătrânul Crucean, ce să s'află acum drept a clucerului, sau vin pe partea răzăşilor, care de vor veni pe partea răzăşilor, apoî să le arăţi şi să nu I îngădueştî a face supărare clucerului, pana la viitoarea lună Maî, când atunce va pute să se rădice de acolo, şi ori în ce chip vel dovedi, să trirueţi înştiinţare aice pre larg arătătoare.

1816 Fevruar 28.

(L. P. Domneşti).

Vel Logofăt.

Trecut

Acest original este în proprietatea mea. Th. C.

JSOI SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH W.

' CM *mila lut Dumnezeu domn ţereî Moldovei.*

De vreme ce prin jaloba ce au dat cătră

domtrea mea, credincios boeriu nostru dumnealui Petrea Cernat, biv vel medelnicer, împreună şi cu alte neamuri şi răzăşî ai săi, din moşia Giosânii şi alta megieşită bucată, de loc cu Giosănil, ci să numşte Giosa, cari sunt la ţinutul Covurluiuluî, i-ati arătat că despre un Ioan Negru şi fratele său Apostu Negru, ce şi eî ar fi răzăşî numaî în Giosăni, li s'ar fi pricinuind multă supărare şi păgubiri, din pricină că tot trupul moşieî Giosăniî din vechime, s'ar fi împărţind în trei bătrâni, anume: Mafteiu, Giosa şi Gagiul, dintru care s'ar fi trăgând şi jăluitoriî; şi al treilea bătrân Necoară, dintru cere s'ar fi trăgând numiţiî de sus Negruleştî: iar bucata acea de loc numită Giosa, o trag la stăpînire numaî aceî doi bătrâni aî lor, jăluitoriul Mafteitt G103» şi Gagiul, având'o zăstre de pe femeile lor Chetra şi Dumitra, în care bătrânul Negruleştilor, numit Nicoară, n'ar fi avend nicî o împărtăşire, şi la anul 1804. iar toţi răzăşii împreună şi cu bătrânii Negruleştilor, din poronca domnească, după cererea ce ati făcut şi aii adus şi boeri hotărnici, la starea locului, pe dumnealui spătarul Ioan Jora, şi pe răposatul căminariu Gheorghe Şerban, şi din cercetarea ce au făcut încă, şi după cartea de blăstăm. în fiinţa tuturor răzăşilor de faţă dovedinduse împărţala moşiilor din moşi, şi strămoşi, întocmai după cam în sus arată, li s'ati şi hotărît şi le-au şi împărţit pe bătrâni iarăşi întocmai, şi la care boeri hotărnici, toţî răzăşii cu mulţămirea lor şi-aii primit şi ţidule pe părţile bătrânilor lor, şi cu spiţă în ce chip sunt

împărţitorî, pe răzăşî partea fieşte-căruia bătrân, şi aşa ati luat sfârşit toate pricinile între denşil atunce, după care şi stăpînirea în curgere de zece anî, li s'au urmat cu toată liniştirea, fără să se maî rupere unit pe alţii mal mult, cu vre o cerere; iar apoî după zece anî, adecă la 1814, numiţiî Negruleştî, cu nişte netrebnice scrisori, iar a neamului lor de giudecăţile ce au fost la acele vremi intre dînşil, pentru împărtăşirile din bătrânul lor Necoară, vrend să se viclenească unii pe alţii, cu zapise minciunoase, de odată s'ar fi sculat cu pricină asupra lor, a jăluitoarilor, cerend ca să între cu împărtăşire întru acea bucată de loc, numită Giosa, şi bătrânul lor Necoară, unde nicî o împărtăşire acel bătrân a lor, nicî odată n'ar fi avut, şi după multe jalobe ce ar fi dat cătră domnia me, numiţii Negruleştî, cu aceiaşi nedreaptă cerere a lor, din poronca domniei mele s'ar fi rînduit şi înadins boeriu cercetătorii!, la faţa locului, pe dumnealui vel vornicul Costache Conache, şi după ce din cercetarea ce au făcut boeriul rînduit, acea cerere a numiţilor Negruleştî, s'ar fi dovedit în deşert şi ne adevărată, precum dovedeşte mărturia dumisale vornicului de cercetarea, ce ii sar ti dat la mâna lor, apoî numiţii Negruleştî, ca nişte dovediţi de vicleni, temendu-se ca să maî iasă la medean mai mult, cu aceiaşi cererere, ati invitat cu denşil şi pe un Alexandru Zămpa, ce se numeşte sudet austriecesc, om cu totul străin, şi după făgăduinţa ce le-ar fi dat prin interesate chipuri, că sudet fiind el le va împlini scoposul cererel lor, l'ati făcut

câ i-ar fi neam şi răzăş cu denşiî, întru a căruia mână împreună cu acele netrebnice scrisori, după alcătuirile vicleşugului lor, iar fi dat şi spița ca să'î tragă el pe denşiî jăluitori în giudecată, şi tot cu aceiaşî cerere după cum în trecutul an 1816, iar fi tras în giudecată domniilor sale pârcălabilor de Gnlațî, şi după ce şi de li giudecafa părcălăbiei, s'ar fi văzut numitul sudet dat şi pe sine rămas, ca pe un dovedit, iarâşT de acolisitoriu cum adeverează şi cartea de giudecată a părcălăbiei, ce li s'ar fi dat la mâna lor, pe care o ***aii*** dat față ; apoî el după a sale păreri iar fi sorocit spre a veni şi în judecata divanului după cum la trecuta lună Aprilie au venit, şi stăruind aice cu multă cheltuealâ, în curgere de două săptămâni, sudetul ?r fi dosit, ri giudecată n'ar fi vrut a sta cu dânşii, păuâ când ne mai putând stărui aice fiind vremea a tot lucrul, siliți ar fi fost ş-ar fi lăsat vechi! aice, şi vechilul lor cu jalobele ce aQ dat către domniea mea, trăgându-I pe numitul sudet în gindecată, el i-ar fi dovedit şi în giudecată n'ar fi vrut a sta, şi au cerşut cea după dreptate punere la cale, ca în puterea dovezilor ce au, să nu mai fie supărați într'această pricină, de către numiții acoHsitorî, spre a se afanisi şi mal desăvîrşit. După cum spre încredințarea jalobilor, la cercetarea ce li s'au făcut de către ai nostru cinstit şi credincios boeriti, dumnealui Constandin Balş, vel logofăt, de țara de gios, au arătat de s'ati văzut maî întâiu țidulele boerilor hotărnici, ce sunt dintr'acelaşi an 1804 Maiu 29 ; al doilea şi mărturia dumnealui vel vornicii Costache

Conache, de cercetarea ce ati făcut care este din anul 1814 Septemvre 21; al treilea şi cartea de giudecată a părcălăbiei, din trecutul an 1816 Iulie 15; şi toate cuprinzătoare întocmai după arătarea jalobiî jăluitorilor, şi de vreme ce numiții Negruleş'i, cum şi numitul sudet, de la toate cerirele s'au dovedit vicleni şi acolisitori, cu aceaşi cererea lor, şi dacă nici în giudecată divanului n'au vrut a sta cu jăluitoriî sau cu vechilul lor, ce au dosit, pentru aceea dar iată şi domnia mea dăm întăritura veciniceî stă-\ pînire a jăluitorilor asupra părților amendurorj bătrânilor Giosăni şi Giosa, ca să fie voi-/ nici a le stăpîni întocmai, şi pre deplin după hotărîtura acea de la anii 1804, care au fost şi cu primirea şi mulțămirea bătrânilor numiților acolisiiori, şi aşi lua şi toate cuviincioasele venituri de pe densele, dupâ hotărîrea ponturilor domneşti, şi după obiceiul pămăntului, fără mal multă supărare , despre numiții Negruleşti, şi ori rând se vor mai arata iei ca să mai facă acea cerere, tot după aceleşi netrebnice scrisori ce să cuprind la mărturiea şi cercetarea a dumisale vornicului Costache Conache şi la cartea de giudecată a părcălăbiei, nicî o ascultare să nu li se dee ; pentru care poruncim domniea mea, ca şi de către dumnealor dregătorii ținutului, că se păzască urmarea întocmai şi pre deplin.

Aceasta poruncim. 1817 August 3.
(L. P. Gospod.)

Vel logofăt.

Trecută în condică întocmai.
Nicolae.

.W:

PĂRCĂLABIA GALAȚILOR.

Copia aceasta posleduindu-se din cuvînt, în cuvînt. şi fiind scoasă întocmai după cea adevarată, să încredințază şi de părcâlăbie.

1820 iulie 14.

Greceanul agă.

Urmează încă o iscălitură greu de descurcat.

Acest hrisov se aflǎ în păstrarea mea. Th. C.

Scrisoare de Mărturie.

Adecâ eu Pavel Ureatnic şi soltuzul cu 12 prăgari, şi cu toți orăşăniT din trâgul Brîladului, cum au venit înaintea nostră Pânteleiu şi cu Ursul Vartic, pârâtus'au şi de față pentru nişte țigani ce ati fost vîndut, Samfira sorusa, o țigancă cu trei feciori, deci cându au fost vîndut sorusa Samfira, Ursu, de fapt n'au fost, şi maî apoi Ursul n'au vrut sa lasă acea tocmală, ce s'au prinsu să întorca banii ce au dat f Pânteleiu pe mâna Sam·iref, 30 zloți, şi zi iau pus să'î întoarcă banii denaintea noastră, şi a luî Simion marele medelniceriu, deci când leau ~\ fostu ziua să-î dea banii, veuit'au Ursul şi au dat acei 30 de zloți, în mâna Iui E'ânteleiu, cum le-, au fost tocmaia, şi aciia țigani de acmu să fie. a li.i Ursu Vartic, întru veci. Iar să va fi şi maî dat Pânteleiu niscai bani în mâna Samfirei, să aibă Pânteleiu a cere de la Samfita, de aceastǎ dăm ştire şi mărturisirii cu această a noastră scrisoare, şi am pus şi pecetea trîgului pentru credință.

U Brâlad August 6 denî.

Pavel Gheanghea, iscăl.

(fh^Th Tpr8A8i EPXAAA 3 peşti

Documentul original este din veacul al 17-le, scris pe hârtie. El este în dispozițiea mea.

Th, C.

NOI MIHAIL GRIGORIE SUȚUL VOEVOD.

Cu mila luî Dumnezeu domn țăreî Moldovei.

Cinstiți şi credincioşi boeriî domnieî mele, dumneavoastră pârcălabii de Galați, sănătate.

Fiind că al nostru cinstit şi credincios boeriu, dumnealui Dimitrie Sturza vel logofăt, al țării de gios, ne ari înfățoşat mărturia dumneavoastră, din 20 a trecutlui Septemvrie, ale anului curgător, de cercetarea ce ați făcut la fața locului, prin cartea de blăstăm, după poroncile domnieî mele date cătiă dumneavoastră, din 26 a trecuteî lunî Iulie şi 10 August, în urmarea hotărîreî noastre dată prin intăritura anaforalel preosGnțitului Mitropolit, şi a dumnevoastră veliților boerî, la 15 Iulie, după înfâțoşarea ce au avut şi înaintea noastră, i a tot sfatul, dumnealui serdatul Vasile Tudori, cu răzăşii de moşia Bălțațiî, de la acel ținut, prin care între celelalte înştiințați şi pentru părțile ce în vremea

fericitului întru pomenire domn alexandru Constantin Moruz voevod, le-au răscumpărat pîrîțiî răzăşi, după jurământul ce au săvîrşit atuncea, că atât din mărturiile de cercetări ce s'au făcut mai înainte la fața locului, prin cărți de blăstăm, din poronca divanului, şi a procatohului nostru, i din alte deosebite mărturii, de la răzăşii vînzători i de la megieşi, şi de la câțî-va boerî, cum şi din mărturisirea ce şi acum au făcut prin cartea de blăstăm, acel vînzători, i megieşi câți s'au întîmplat față şi au auzit cartea de blăstăm, mărturisind asemenea, şi însuşi dumneata arhon agă Ioan Greceanul, unul din pâr âlabiî, ce arăți că al fost la toate cercetările ce maî înainte s'au făcut la fața locului, în pricina aceasta, s'au doveditWclintita stăpînirea sardarului Tudori, pe acele părți, de când le-au şi cumpărat, şi că numiții i'ăzăşî râu au jurat, care .mărturie şi celelalte dovezi cuprinse prin trînsa, s'au cercetat şi de către însuşi dumnealui vel logofăt, şi ne-am încredințat că toate acestea sînt adevărate. Drept aceea cu hotărîre scriem şi poroncim domnia mea d-voastră, ca să mergeți însuşi, unul din ""-"d-voastră acolo la fața locului, şi strîngînd pe toți răzăşii şi megieşii împregiuraşi, cu toate scrisorile, dovezi ce vor fi avînd față, fiind şi îusuşi sardarul, iarăşi cu toate scrisorile dovezi ce va fi avînd, mai întâiu să cercetați cu mare —• scumpătate şi pătrundere, ca să aflați şi să dovediți cele adevărate margini a numitei moşiî, de jur împrejur după vrednice de toată credința dovezi; apoi să alegeți toate acele părți

întocmai după zapisele de cumpărătură ce va avea sardarul Tudori, şi lipindu-le lîngă cele lalte părți, ce maî are acolo sardarul, să le stîlpițî şi cu pietre hotară, întru despărțirea părților celoralalți răzăşi, şi să le dațî în deplină vecinica stăpînirea sa, dîndu-î şi mărturie hotarnică pre Jarg arătătoare în stînjini, în măsuri şi în semne, iscălită pe obiceiu, spre a'şi urma stăpînirea în pace şi ne supărat mai mult, despre numiții razăşî. După aceasta vețî împlini de la pîrîții răzăşi şi acea una mie lei ce înştiințațî că s'au învoit sardarul cu dânşii pentru venitul a 4 ani, şi pentru stricăciunea apărăturei pădure! de pe acele părți, şi îl veți da sardarului. Iar venitul din amil acesta curgătoriii, de pe aceste părți ce arătați că ați orînduit ca să se pue la un loc, să stea păzit, »ă-l teslimarisiț! deplin serdaruîui, împreună cu acele părți. Aceasta cu hotărire scriem şi poroncim, întru alt chip *:h* nu fie.

1820 Noerubre 1.

(L. P. gospod.)

Vel Logofăt

S'au trecut în condica ținutului.

Acest document în original se află în păstrarea mea.________________________Th. C.

Izvod de toată averea mişcătoare şi nemişcătoare, a răposatului sulger Vasile Negură, ce s'au găsit după săvîrşirea să, precum în jos se arată anume.

1821 Dechemvrie 17.

13,641, adecă treisprezece mii şasă sute

patru zeci şi unul lei, două-zecî parale, s'au găsit îu bani gata.

1). Un sinet a arhimandritului Iosaf Frumoşanu, din **1820** Septemvrie, pentru **10,000** mii leî, intărit cu pecetea mănăstirei.

2). Un sinet din **1823** Dechemvrie **16, a** spătarului Sandulachi Caţichi, pentru patru sute cinci zeci galbeni Olandezi.

3). Un sinet din **1820** Dechemvrie **28,** a banului Mihalache, pentru trei sute galbeni **O**-landezi.

4). Un sinet din **1815** Septemvrie **1,** a cucoanei Marghioalei Roset Răducăniţa, pentru" patru mii şase sute opt zeci lei, prin care în dos să arată că au plătit din capetele acestor bani, una mie două sute opt zeci leî şi cu dobînda sinetului, **pană** la anul **1820** Fevruarie **1.**

5). Un sinet din **1823** Iulie **16,** a lui Vasile Costin pentru una mie trei sute şase zeci şi cinci lei.

6). Un sinet din **1821** Fevruarie **1,** a răposatului ban Todiraşc Anastasiu, pentru cinci sute leî.

7). Un sinet din **1819** Dechemvrie **1, a** spatariuluî Vasile Coroiu pentru . . . sute leî.

8). Un sinet din **1824** April **25,** a banului Tanasâ, pentru cincî sute leî.

9). Un sinet din **1821** Ghenar **13,** a banului Tanasă pentru şapte zeci galbeni.

10) . Un sinet din **1819** August **23,** a luî Alexandru Vartic, pentru două sute cincî zeci leî.

11) . Un sinet din **1800** Septemvrie **30, a** luî Nicola Hristea, cu tovărăşiea, pentru una mie lei.

12). Un sinet din **1820** Fevruar **12,** a zugravului Vasile. pentru trei sute cinci zeci leî.

18). Un sinet din **1823** Dechemvrie **20,** pentru patru sute doi spre zece leî, a spătarului Sandulache Caţichi.

14). Un sinet din **1823** Fevruarie **27,** a Iul Alecu Savastos, pentru doua sute lei.

• Un plic cu scrisori i socoteli, şi corespundenţiî, în pricina banilor ce avea să eîe răposatul, de la casa răposatului ban Ioan Roset, rămâind un cusur la parucicul Costandin Bencovici, din cinci sute lei ce are să maî ele, după arătarea numitului Behcovicî.

Un plic cu nişte socoteli cu Mihalache Calmuschi din Basarabia.

Un plic cu scrisori pentru Casele din Iaşi, în care sunt **31** bucăţi hârtie.

Un plin tij cu scrisori pentru casa din laşî cu **11** bucăţi hârtie.

Un bucium de teneche, cu trei întărituri asupra caselor din laşi şi a viilor.'

Un plic cu **27** scrisori, pentru două casă din şesul Bahluiului, din care una ce este maî mare au afierosit-o răposatul prin viu cuvînt în fiinţa duhovnicului sâti. i a epitropului rînduit şi a altora ce s'au mal întâmplat iată, vătavuluî său Dumitrache Popa, pe care l'au crescut de mica copilărie

Un plic cu şapte scrisori, pentru via de pe moşia Cetjâţuia, de ia x\ebuna. *;

O **caBă** în laşi cu două dugheni la; uliţă

în drumul Păcurarilor, în Muntenimea de sus, lîngă casele doftorului Efstatie, după cuprinderea scrisorilor care sunt arătate mal sus.

O casă alăturea cu această ce le are cumpărate de la clironomii răposatului stolnic Iordache Gheuca, iarăşi după scrisorile ce are, sînt arătate mai sus.

Două case la şesul Bahluiului, după cuprinderea scrisorilor ce s'au arătat mai sus.

O vie la Nebuna, după cuprinderea scrisorilor mai sus arătate.

10 Suflete Ţigani, însă:

No, 1, Vasile Bucătar,
2, Safca femeea luî
3, Gheorghe feciorul lor
4, Voicu tij
5, Chiriac tij
6, Ileana tij
7, Iova vezăteu
8, Neacşa femeea luî
9, Irina fată mare, fără părinţi
10, Gheorghe băet, tij.

Un plic cu 7 scrisori asupra acestor ţigani.

Un izvod de zăstre a răposatului săvîrşituluî Negură, din 1801 Iulie 6.

Juvaerttrî şi argintării:

O păreche cercel de diamant, în cordele făcuţi cu două pietre zmarand.

O păreche cercel diamant în lanţuguri, cu cordele.

O petaludă de diamant în cheptene, lipsă o pietrice.

O cruciliţă diamant, lipsă o pietricică, cu lanţujel de aur.

Două inele de diamant câte cu o piatră.

Opt şiraguri de mărgărintare mărunt.

Un constantinat de aramă poleit.

O icoană maica Domnuluî îmbrăcată cu argint, coroanele poleite şi câte-va fire mărgărintare.

Două părechî poftale, tiunzuf, de argint, şi poleite, cu o steluţă de rubinurî.

O afumătoare de argint cu scaun.

O stropitoare tij argint.

O candelă tij

O păreche solniţe tij

0 lingură mare de ciorbă tij

6 linguri de masă tij

11 mănunchiuri de cuţite şi furculiţe tij

2 sfeşnice tij

9 zarfurî tij

1 tăblăluţă pentru felegene tij

O farfurioară cu 4 linguriţe, însă una ruptă tij

Un ceasornic de argint

Două tablale Lipsea, însă una mare, una mică.

Arămuri:

9 tingiri cu 7 capace aramă
4 sahane cu un capac bold tij
1 castron cu capac tij
1 ceainic cu capac

1 tingire mică cu capac
1 tava
1 tigae.
î căldare mare
1 căldare de prefăcut rachiu, cu căpacul eî.
1 lighean cu ibric
1 păreche cherostiî marî.

Altă pojîjîie a casei şi pînzuri:

Două fețe de masă eu 12 şărvete de tîrg,
O fapi de masă cii 12 şervete pânză de casă.
Două valurî pînză de casă
Trei bucâțî pînză tij
Două pînzî întregi de Filaleu
O cămeşă croită
Două cămeşi nouă bărbăteşti
O păreche izmene tij
Un polog de bumbac în ochiuri.
13 sculuiî de bumbac alb răsucit.
8 sculurî de bumbac creț.
6 blide farfurii de bucate.
4 felegene.
2 ibiiceîe.
1 butcă modă veche.
2 telegari negri, cu două pârechi hamuri vechi.
12 poloboace cu vin.
1 lada
vechi.
1 siper

6 mindire cu 12 perini umplute cu lână.

Aceste sunt lucrurile Care s'au găsit la casa săvârşitului din viață, sulgerul Vasile Negura, bez alte ciovee ale casai, care nu s'ati găsit de cuviință a să trece fiind vechi, şi stricate, pe care toate aceste după luminată carte gospod de epitropie, după țidula cinstitei logofețieî cei marî, poroncitoare către noî, [împreuna cu copila clironoamâ H răposatului), s'au încredințat în .sama şi purtrarea de grijă a epitropieî dumisale paharnicului Constantin Mateu, dinpieună cu izvodul acesta, care s'au încredințat cu a noastră iscălitura, şi a dumisale paharnicului Neculai, şi după poroică s'au dat acesta la cinstita Logofeție, iar celalalt izvod precum s'au arătat, b'ati încredințat în mâna dumisale paharnicului.

Constantin Mateu paharnic.
Antonie Iconom
Constantin Obreja ot divan.

Acest document în original se află in păstrarea mea Th. C.

Prea Înălțate Doamne.

Pre deplin sunt ştiute înălțime! tale păgubirile, supărările şi acea de istov sărăcie, ce mi s'ati pricinuit; de către răzăşii de Crăeşiî, din ținutul Covurluiului, cu giudecățile urmate la trei fericiți domni, pentru viderata strâmbătate ce mi-au făcu' anî în'regi, cu moşia mea Bălțații de la acelaşi ținut, fiind răriăşl cu mine,

de care supărări după acel de istov afaiismos al stării mele, priu anafora întărită mâmuindu-mă dându-î rămaşi desăvârşit, m'am odihnit câţî-va un!; acum înse, iar se ispitesc am! pricinui supărări şi păgubirî din nou, nelăsându-mă a mă odihni pe bucăţica de moşie ce am singura hrană şi nădejdea copilaşilor me!, căci rădicând crâşmă pe 24 stânjinî de moşie ce le-au rămas, unde nicî drum mare nu este, şi puind băutură întrânsa, stinge alişverişul şi a moşioareî mele, cum şi a alteî megieşite moşiî Orleştii, de ispravă. D.JCÎ nind că acest lucru este cu totul împotriva obiceiurilor pământeşti, • maî ales şi drum mare ne fiind, mă rog cu supunere sâ mi se dea porori că gospod, către dumnealor dregătorii, ca cercetând şi dovedind adevărul, precum jăluesc, să râdice cu totul de acolo acea cârciumă dărmându-o ca să nu maî fie, spre a mă putea odihni cu pace despre aceştî râzăşî, p»! moşioara mea.

Al înălţime! tale prea plecată slugă.

Vasile Tudori Ban.

Dumueata vel logofăt, puue la cale cererea jăluitoruluî. — Âslan Comis

1826 Ghenarie 5.

NOI IOAN SANDU STURZA VOEVOD.

Cu mila luX Dumnezeu domn Ţăret Moldovei.

Cinstiţi credincios! boeril domniei mele, dumneavoastră pârcălab! de Galaţi, sănătate.

Veţi înţelege din jalbă, arătarea şi cererea ce face jalidtoriul boeriti, pentru crâşma

ce ar fi făcut paraţii numaî pe 24 stânjinî ce le-ar fi rămas, pricinuiudu-î păgubire la orândile sale, drept aceea să scrie dumnevoastră să cercetat! pricina la faţa locului, şi dovedindu-se jalba adevărată, ?ă puneţî săşî râdice băutura de acolo, şi crâşma, să se râsipească, ne putând pârâţii a ţine crâşmă numai pe atâtea stânjinî căci obiceiul urmează : cel ce are moşie şi dacă va fi şi drum mare, să'şî ţie crâşma cu depărtare de hotarul megieşului său, în măsură de 300 stânjinî, ca să nu aducă păgubire megieşului, sati calcare moşiei sale. Iar de va ti pricina într'alt chip, să tiimeteţî pre larg înştiinţare la dumnealui vel logofăt hi ţării de gios, şi cu al doilea veţî avea răspuns.

(L. P. gospod).

1826 Ghenarie 9.

Vel Logofăt.

După poroncă. Constantin Obreja stolnic.

Acest document se află în proprietatea mea

Th. C.

ri.in.«.?. ˢJff ˀ,at »n vmzara moşule mănăstireşti Închinate la alte locuri, şi ale Grecilor de la ţinutul Jleamţuluî, mtr'un an dela 1822 păn la 1823 Aprilie 23

Lei	Arătare:
4200	Satul Săvineştiî, lâcuitorilor
700	Isvoarele dumisale sardariulul Stan.

4500 Conţăştii i Gerovul, pentru dascălul Petrea Neamţul.

3200 Leţcaniî, dumisale sardariuiul Şarban.

200 Belceştii, dumisale vel logofăt Constantin Catargiu.

1100 Buneştii i Ragoazele, dumisale sărdariuluî Gheorghe Duca.

300 Parte din moşia Morenii, vătavului ot Vălenii.

100 Parce din Nicoreţl, dumisale paharnicului Gheorghe Alcazi.

5000 GârciDa i Cuejdiul şi Tataraşii, lâcuitorilor.

3500 Bistriţa cu parte din Potocl i Pângărăciorul şi Sărata, lăcuitorilor.

3000 Vadurile dumisale şi Oanţu, Negoiţă Steru

6200 Bălţăteştl, lăcuitorilor.

4900 Cracaoanil. asemenea.

8200 Cracau negru asemenea.

1700 Curicheştiivornicului Vasile Coranga din Grumăzăştî.

3500 Buhalniţa eu pante din Sacul şi Izvorul, lăcuiturilor.

lTotT^îsărigiii lui Ion Melihtel'''

7000 Calul, Iapa şi Izăneştl, dumisale stolnicului lstrate.

3800 Ghindăoanii, lăcuitorilor.

2250 Cornii cu parcea Strâmbii, i cu paţte din Soci, dumisale căminarului Gheorghie Călino.

290 Doua dugheni din tîrgul Neamţului şi un beciu din tîrgul Pietrei.

4025 Grumăzăştii ce au fost în căutare, bez fălcile de cap, ce s'ati lucrat pe moşia Cornii. însă:

1671 Rămăşiţa zilelor boerescului i dejma fânului.

184 pe 46 merţă perje de dejmă.

600 pe 30 clăi fân.

370 pe 75 merţe păpuşoi bezmănul morei.

750 pe 150 merţe păpuşoi ce s'ati făcut pe moşie.

450 orînda crâşmei.

4025

20,000 lei Hangul cu tahmiD.

84,415 adecă opt zeci şi patru mii patru sute cinci spre zece lei, bez 4200 lei pentru Grumăzăşti, ce iau luat dumnealui spătarul Dumitrache Codreanul, cu cuvînt că aceşti bani sunt pentru moşiile din ţinutul Sucevei, fiind moşii de acest ţinut.

1823 Mai 3.

Acest izvod în original ae află în proprietatea n«a. Ţh. C.

Mărturie hotarnică a moşieî Toxobeniî.

Facem ştire cu această mărturie hotarni-

că, că, din luminata poroncă prea înălțatului domnului nostru măria sa Constantin Dimitrie Moruz Voevod, fiind rânduit prin luminată carte a măriei sale, întru care mi se porunceşte ca să merg peste Prut la ținutul Iaşii, la o moşie anume Toxobenii, ca întâi să aleg şi să hotărăsc partea de moşie a preoților EzovițI leşăştî, după scrisori şi dovezi ce vor fi având, de cătiă părțile răzăşilor de Toxobenî, care se vor numi mai jos : Deci după poroncă mergând la starea numitei moşii, am strâns răzăşi şi împrejuraşi anume : dumnealui pitariu Vasile Musteață, Lupul Cujbă mazil, Constantin Mardarie călăraşi de Țarigrad, Ştefan Munteanu zăt Vasâlca, Lazar sîn Cione, Tudosie Rață, Iftimie Roşea, Miron zăt Meleghie şi alți răzăşi, i Lupul Tetiul vînzătoriul, ce aii vîndut p irtea sa din Toxobenî, piuriuluî Vasile, şi fiind aceşti numiți răzăşi de fată cum şi losef Martinov preutul Ezovitul leşesc, am cerut numitului preut Ezovit fiind vechil şi despre partea celoralalțî preoți de la biserica lor, din oraşul laşii, ca să ne arătă scrisori şi dovezi cu ce trag parte a cere din Toxobenî, şi numitul preot au arătat că scrisori nu ati, cu cari să poată şi mai bine a răspunde, fiind că scrisorile ce au avut pe partea de Toxobenî, acum nu se află 11 mâna lor, dar stăpânire au avut, care s'au dovedit şi de numiții răzăşii de sus pomeniți ; al doilea s'a dovedit şi mai bine, dintr'un ispisoc gospod de la răposatul Mihai Baco viță Voevod, fiind din let 7212 Mtu 15, întru care arată că preoții

Ezoviți, aii cumpărat **partea de** moşie **din** Toxobeni **de** la un Neciul. de la un Drăgancea, **de** la un Gheorghie croitoriul, şi **de la** Tăbârgea părțile lor ce să vor alege, care aceste **părți** sunt scoase din bătrânul Ignat Alevan, moşul Mârdâreştiior, care ispisoc de sus pomenit acum să află la mâna lui Constantin Mardarie **călăraş.**de **Țaiigrad;** al treilea s'au **mai** dovedit dintr'un suret, de pe alt suret, de **pe** o hotarnicâ **de**)a Corlat uricariul, hotarnic ce este din let 7170 Iunie 13, întru care **ara**tă că la hotarîtura ce aii făcut Corlat **urica**riul, moşia Toxobeniior s'**au** ales dreaptă parte de cumpărătură clin tot satul Toxobenii preoților Ezoviți leşeşti, **două** funii, 7 stânjeni, funia de 30 stânjeni şi stânjănul făcut cu palma gospod **de** 8 palme, **şi** după ispisocul **şi** suretul şi mărturia numiților răzăşi **de** sus **po**meniți **ce** am văzut, am făcut şi eti funie de 30 **Stânjeni şi** stenjinul de 8 palme **gospod, şi** întâiu am purces cu măsura dintr'**o** piatră hotar vechiu, ce desparte moşia Toxobenii, **de** moşia Dumeştii, **a** clucerului Ştefan Anastasâ, care piatră este **în** maiul bălții supt luncă, şi în sus, iar curmezişul **pe** sub luncă s'**aO** ales partea Ezoviților **două** odgoane 7 stânjeni, 7 palme, **iar** stânjeni fac 67 **şi** 7 palme, şi am pus piatră hotar sub luncă, însă capul **moşiei** despre apa Prutului, **şi** din **tot satul li** s'ati ales aceşti **Stânjeni** la aceasta măsurătoare ; a doua măsură pe deasupra satului Toxobenii, în gura văii Lucăcenilor, li s'ati mai venit preoților Ezoviți 68 stânjeni, şi am **pus piatră** hotar ; a

triea măsură peste şleahul cel mare şi pe di-vale de izvor, li s'ati mai venit 59 pol stenjeni, şi am pus piatră hotar; a patra măsură pe zarea dealului şi pe deasupra izvorului, li s'afj mai venit 68 stânjeni şi am pus piatră ; a cincea măsură pe podiş, li s'ati mai venit 48 stenjeni, şi iar am mai pus piatră hotar; a şăsa măsură pe deal şi peste gerlişoară despre răsărit, li s'ati mai venit 59 stenjeni şi s'ati pus piatră hotar : a şeptea măsură fundul moşiei în coada Ioanaşii, şi despre Şoropcani, li s'aD mai venit preoţilor Ezoviţi leşeşti 57 stenjeni, şi am pus piatra hotar. Şi măsurendu-se şi lungul moşiei Toxobeniî, s'ati găsit 3135 stânjini câmpul, pană sub luncă şi măsurându-se şi lunca pară în malul Prutului, s'au aflat 300 stânjini ; şi aşa s'ati închiet toată măsura şi hotărârea acestei părţi de moşie a Ezoviţilor preoţi leşeşti, însă cu vad de pod în apa Prutului, şi cu baltă de peşte. Şi după alegerea şi hotârirea ce am făcut acestei părţi de moşie, din Toxobeni. de către alţi răzăşi, am dat şi eu această mărturie hotarnică, la mâna preoţilor Ezoviţi leşeşti, întru care mărturie punind pecetea portei gospod, am şi iscălit cum şi alţi răzăşi de Toxobeni.

1779 Iunie 8.

Coman vornic de poartă.

Vasile Godreinu diac za divan.

Scris cu zisa şi îmvăţătura vornicului de poartă în divanul Gospod.

Această mărturie hotarnică s'ati măsurat cu palma domnească, avend întindere de 15 şi jumătate quadraţl (măsură tipografică). Th. C.

NOI ALEXANDRU COSTANDIN VOEVOD

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi..

Facem ştire cu această carte a domniei mele, că prin jaloba ce ne-au dat Gheorghie Cuza, fiiul răposatului Ioan Cuza spătar, au arătat că rămîindu-i de la părintele său o moară cu vadul eî în apa Bârladului, pe moşiea Liudeştiî ot ţinutul Vasluiului, cari moară fiind tăcută de Vasilache Cozma şetrar, în vadul spătarului Cuza, pe urmă s'au învoit Toma Cozma şatrar feciorul lui Vasilache Cozma, cu Spătarul Ioan Cuza, prin scrisoare, ca să stăpînească spătarul Cuza o roată de moară, iar altă roată de moară să o stăpînească Toma Cozma, fiind amîndouă roatele într'o casă. Iar după ce se va strica moara aceasta şi iazul, apoî să-şî facă moară fieşte-care în vadul său, după care învoială aşa au stăpînit, atât spătarul Cuza, cât şi fiiul seu Gheorghie Cuza jăluitorul. Iar după ce s'au stricat acea moară în anii trecuţi, şi rămăind vadul slobod, atunce numitul Gheorghie Cuza, ca în drept vadul seu pârinţăsc din gios, ce să numeşte vadul Stratului, s'au apucat şi cu cheltuială şi multă osteneală şi-ati făcut o moară a sa Ia loc. Dar multă supărare trage acum de către arhimandritul Iacov egumen mănăstirei Bârnovschi din Iaşi, pentru că Toma Cozma şatrar, de la o vreme încoace au dat danie mănăstirei aceştia vadul ce avea, din sus în apa Bîrladuluî, şi cu părticele de moşii ce a fi avînd, şi egumenul

vrînd să stăpînească daniea, nu urmează după scrisoarea lui Toma Cozma de învoială, ca să'şî facă moară în vadul din sus care să numeşte a luî Furtună, ci umblă să ia moara gata, aceasta din vadul Stratului, trâgînd giudecățiî pentru care acum cerînd numitul Gheorghie Cuza dreptate de la domnia mea şi hotărîrea pricii.ei aceştiea, ca să nu mai aibă supărare, i s'au poroncit să scoată acea scrisoare de învoială ce zice câ are, şi el aducînd'o s'au cetit înaintea domnieî mele, fiind scrisă din aniî 1774 Fevruar 1, şi iscălită de Toma Cozma sîn Vasilache şetrar, şi adiventă mal gios cu iscăliturile a câțî-va din boerii vremii aceia, şi al altora, scriind Toma Cozma cu scrisoarea sa la mâna spătarului Ioan Cuaa, că avînd multă pricină cu spătarul pentru morile care îe-au făcut tatăl său Vasilache, în apa Bîrladuluî pe moşia Liudeştiî ot ținutul Vasluiului, pentru care mori eşind şi la divan înaintea boerilor şi zicînd spătarul Cuza că Chiriac Poroşehie când au vîndut moşiea luî Vasilache Cozma şetrar, latul Tomiî, i-ati vîndut-o cu vadul morii cel din sus, care să numeşte vadul lui Furtuna, în care vad au avut Po oşchie morî făcute, învoindu-se cu răzăşii ca să stăpînească Poroşehie vadul luî Furtună cel din sus singur, şi eiealalțî răzăşi toți să stăpînească vadul cel din gios, şi după tocmala ce ad avut au făcut Poroşehie şi mori în vadul din sus, şi le-aii stăpînit 30 ani, şi după ce s'au răsipit morile-Lupuluî Poroşehie, au vîndut Chiriac Poroşehie o parte de moşie cu vad de moară luî Vasilache Cozma şetrar, tatul Tomiî, şi Vasilache

Cozma şetrar, nu şi-aO făcut moară în vadul unde au avut Poroşehie morî, ci au făcut moară în vadul cel din gios, ce să numeşte vadul Stratului, care vad atunce încăpînd la stăpînirea spătarului Cuza, dîndu'î răzăşii danie au cerut la divan ca să iea morile Tomiî Cozma şațrar, pentru care divanul au hotărît că ne fiind scrisoarea acea de învoiala de față să se vadă la divan, să aducă dumnealui spătarul Cuza doi tnarturî, ca ^ă rădice cu sufletele lor la divan precum câ Poroşehie cu învoiala răzăşilor ah făcut moara în vadul cel din sus, şi când au vîndut Chiriac Poroşehie iarăşi acel vad unde au fost morile, au vîndut şi de vor mărturisi mărturii într'acesta chip, atunce se vor lua morile de la Toma Cozma. Dar după această hotărîre a divanului socotindu-se el ca să nu-şî mai pue sufletele nicî la o parte, au stătut la învoială şi la aşăzarecu spătarul Cuza, şi s'au învoit într'acest chip, ca să stăpînească Toma Cozma o roată de moară şi spătarul Cuza o roată, fiind două roate de moară, până când vor fi morile şi iazul. Iar când să va tîmpla să se strice cevaşî la morî, sau la iaz, iarăşi să fie cheltueală în parte (adecă) giumătate dinspre Toma < !ozma şetrar, şi giumătate despre spătarul Cuza, iar când din vre-o tîmplare se vor răsipi de tot morile şi iazul, atunce să aibă aşi face fieşte cine morî în vadul sau (adecă) Toma Cozma şatrar să-şî facă mori în vadul din sus, şi spătarul Cuza în vadul din gios, şi să'şî stăpînească fieşte care vadul cu pace, şi după această învoială şi aşâzare ce ati făcut din bună voea

lor, au dat scrisori unu la mâna altuia, ca de atuncea înainte să nu maî aibă giudeeata pentru pricina aceasta, ca nici el să maî cee nimica de la spătarul Cuza, nici spătariul Cuza de la el, şi pentru credinţă au iscălit împreună cu boiarii, cari au văzut bună învoială lor. Deci după ce s'au cetit înaintea domniei mele, scrisoarea aceasta de învoială şi aşăzare, care mărturisăşte însuşî Toma Cozma şătrariul, că au făcut'o din bună voe. S'au cunoscut că numitul Gheorghie Cuza, fără dreptate este tras de către egumenul de Bârnovschie pentru moara ce au fâcut în vadul din gios, ce să chiamă vadul Stratului, pentru că toma Cozma şetrar, această învoială şi aşăzare au facut-o statornică cu spătarul Cuza maî înainte de cât a face danie la mănăstirea Bârnovschie, şi arată pe înţeles că din vre-o tîmplare răsipindu-se de tot morile şi iazul, atunce Toma Cozma să-şi facă moară. în vadul din sus şi spătarul Cuza în vadul din gios, şi să-şî stăpînească fieşte care vadul său cu pace. După care tîmplîndu-se de s'au stricat de istov acele morî, şi iazul, nicî o greşală n'au urmat la Gheorghie Cuza, că şi-au făcut morî în vadul din gios, ci maî vîrtos să vede o urmare cu dreptate, după legătura ce au făcut părintele său prin scrisoarea de învoială şi aşăzare, ce au avut cu Toma Cozma şetrar. Şi fiind că mănăstirea Bârnovschie au câştigat danie pe vadul de moară, maî pe urmă de cât scrisoarea de învoială şi aşăzare, ce să arată maî sus, rămîne dar îndatorită a urma pre deplin după scrisorile luî Toma Cozma şatrar,

care iau făcut danie, şi nu poate mai mult a să mesteca în vadul din gios, ce să-şî facă mori în vadul din sus, unde însuşî Toma Cozma şetrar, maî înainte de cât ar face danie, s'ati primit prin acea de bună voea învoială şi aşăzare. Pentru aceea după,dreptate, iată printr'această carte a domnieî mele hotărîm : ca să stăpînească Gheorghie Cuza, fiiul răposatului spătar Ioan Cuza vadul din gios, ce este la apa Bârladului, pe moşia Liudeştiî, împreună cii moara ce au fâcut la aceiaş vad, şi cu tot venitul în bună pace, după tăriea scrisoreî de învoială şi aşezare, ce să arată maî sus, fără nicî o supărare despre mănăstirea Bârnovschie, orî despre Toma Cozma şetrar-; şi cartea aceasta să't fie de întăritură de la domniea mea, statornică şi neclintită nicî o dinioară în veci. Aceasta scriem.

(L. P. gospod.) 1784 Noemvrie 24
Procitoh vel vornic.
S'au trecut în condica divanului
Andrei biv Izbaşă, condicar.

Acest document mi s'au împrumutat de domnul Profesor Ghibănescu spre publicare. Th. C.

Banii ce s'au cheltuit cu zăloagele Turci pană la rădicarea enicerilor din Piatră, i alte osebite cheltuelî în căutarea moşielor de la ţinutul Neamţului pe anul 1822 No. 1463 anul 1823 Ianuarie 20.

Lei	Bani	^-
330	Leafa a 3 neferî pe două luni, şi treî zile	
48	Vatavuluî din satul Grumăzăştiî,	

pentru un cal ce ati luat zăloaga din sat la purcederea lor.

100 Lui Tulumbagi-başă omul siăvitului Kihaebei, ce ne-atl adus o scrisoare de la dumnealui spătarul Duca, după cum teschereaua zice.

6 Satului Săvirreştf, când au cumpărat moşia.

200 Unuî ficior alergător ce. aii fost cu mine pe la moşiî.

40 La hramul de la schitul Hanguşor.

165 Pe un cal de la mănăstirea Neamţului, ce aii umblat bumbaşirul Costantin, ce împlinea banii rămăşiţei, omul dumisale hatmanului Gheorghe Brăescu, care cal au crăpat.

90 La trei nefrri ce au venit cu poliţe.

40 Unuî nefer ce au. mers cu mine la munte după pornirea enicerilor.

60 La doT neferî ce au venit cu mine la Iaşi, când am adus banii.

112 Pe un poloboc cu vin, ce am dat la bisericile; diu Hangu.

90 Ce au luat din banii Kiserigul doi copii din c?să, ce ati fost trimişi pentru împlinirea banilor.

60 Ce am dat în Otrvasara, dumisale paharnicului Gheorghe Teodoru, pentru alţi aţâţa ce ar fi dat iarăşi la acei doî copii din casă, neştiind că aii luat şi de la mine.

140 Ce au luat Oostachi Sion din banii ce au împlinit.

150 72 Cihodaruluî din poroncă dumisale spătarului Ioniţa, pe vremea ce au stat, câte un leu pe zi.

100 Luî Grigorie Hudici, ce au umblat cu Ciuhodariu, pentru împlinirea banilor.

250 Tij bumbaşirului Costandin, omul dumisale hatmanului Gheorghie Brăîescu, tij întru această pricină pe opt luni şi şese zile.

150 Leafa vătavuluî ot Grumăzăştî.

730 Leafa a doî vătavi ot HanguLînsă:
360 vătavuluî Tudurachi.
370 vătavuluî Gheorghe.
730~

Slugeriulul Iordachi Ieni pentru heresteul ce are făcut pe moşia'" Crăcăoaniî a proroculuî Ilie, care în anul acesta s'ati vîndut după cartea căimăcămieî, şi cu scrisoarea dumisale spătarului Duca, i-am întors înapoi banii (360).
Pe nouă zeci şi cinci merţe popuşoî tij de la o moară a siugeriulul Iordachi (475).

1000_ Cheltuiala me într'un an de zile.

4696,72

Iscălitura fiind ruptă nu s'au putut pune.

Această notiţă casnică în original, se aflâ în proprietatea mea. Th. C.

INSĂMNĂRI DE FAMILIE.

Măricuța au avut frate pe Ianache, şi Ianache ati fâcut pe Măria, ce au ținut'o Vasilie Nebunele, ce aii fost siman în curte, şi Măria aii făcut pe Axinia.

Şi Maricuța sora luî lenache, mătuşa Axiniel, ati dat zapis de danie pe partea el de moşie şi pe a frăține-săti Iul ianache, din Teleneşti, din Koşcanl, din Răsipenl de pe Prut, Iul Costandin Nastssie.

Zamfira femee bătrâna, mărturiseşte că Măricuța (jind bătrână, au lepadat'o Booae în casa lui Costantin Nâstasie, şi aQ şezut din căşlegile Crăiunuluî, păn la stalu Floriei, şi au murit, şi m'au trimes pe mine Costantin Năstasie şi giupăneasa dumisale. de au luat un săcriu cu borfe şi un ghizdan cu zapise de la Booae şi Je-am dus în casa dumisale şi în săcriu era o rochie albă de atlas, şi o prostire, şi două şervete, care s'au îngropat cu dînsa, şi o fotă şi un brău ie-au datu babiî Tudoscăi, ci era în casă.— Iar ghizdanul cu zapisele au rămas ia dumnealui Constantin Năstasie, şi eu de acest zapis de danie nu ştiu nimica.

Acest act în original ne iscălit şi fără dată, în original se află în păstrarea mea. Th. C.

Carte de giudeeata a luî Miron Scorțăscul cu Smaranda Sucevanul.

La divan înaintea noastră de față s'au

giudecat Miron Scorțăscul sluger, cu Smaranda fata Iul Ursachi Sucevanul, şi cu ginerele eî Toader Kiribou ; pricina între dînşil fiind că în trupul moşieî Teleneşti! de la ținutul laşiî, Miron Scorțăscul, să află drept răzeş, cu osăbite părțile sale ce are acolo, cum şi jăluitoriî aceştia iarăşi sîut răzeşi, cu o părticică mică ce aii, şi avînd acolo şi mănăstirea Golia o deosăbită parte ; venitul părțeî mănăstirei întraceşti ani l'au cumpărat cu anul, Miron Scorțăscul precum s'au văzut, şi zapisul mănăstirei dat la mâna Scorțăscului, fiind din 1791 Iunie 1, prin care arată că au vîndut lui Miron Scorțăscul, venitul a două părți de moşia Teleneştil, Dumeştii, Petrianiî, câte o sută cinci zeci lei pe an, după care au arătat Scorțăscul că au stăpînit un au şi trei luni, şi mai are un an şi nouă luni, apoi fiind că Miron Scorțăscul partea câmpului atât a părților sale, cum şi a mănăstirei, le vinde şi el cu anul la alții. Arată acum prin jalobă numițiî de maî sus jăluitori, că partea lor cu totul se împresoară şi să stăpîneşte de către acei ce țin venitul, cu anul de la Miron Scorțăscul, şi au cerut eî ca prin giudeeata să-şî afle dreptatea, atât pentru păgubirea ce li se pricinueşte la venitul părților, cum şi pentru ca să li. se dee şi lor protimisis, ca unor răzeşi ce sînt, să ție şi ei cu anul, venitul părțeî mănăstirei, după cum au ținut'o şi Miron Scorțăscul, zicend precum că partea aceasta este afierosită la mănăstire de la neamul lor.— Deci cât pentru partea aceasta din Teleneşti a jăluitorilor, nici însuşi Miron

Scorțăscul n'au tăgăduit, mărturisind că au şi ei răzeşii cu o părticea mică, iar pentru că se calcă şi partea aceea a lor, împreună cu -celelalte părțî, de către bucatele negustorilor, au răspuns Scorțăscul, cum că nici de cum nu iaste cu putință a fi ferită, în vremea când partea acestora este o părfice foarte mică, şi să află în mijlocul moşiei, iar a sa parte şi a mănăstirei Golieî. iaste cea mai muică moşie. Apoî că la imaşul moşiei Teleneştil >r unde se păşunează vitele a tot satul, jâluitorii aceştia n'au nici o împărtăşire acolo, fii:id că partea lor este la câmp, şi dacă jălnitoriî aceştia îşi cer păgubirea lor de pe partea ce au la câmp, şi Scorțăscul încă asemenea cere să-î plătească aceştia pentru păşunatul vitelor, la care cât pentru păgubirea ce arată jăluitoril câ li se face la partea lor, văzîndu-se în protivă şi răspunsul Scorțăscului, precum că şi el se păgubeşte la imaşul moşiei sale, despre bucatele acestora, în care nicî ei singuri n'au tăgăduit, rămâne

• dar ca precum o parte să păgubeşte, asăminea şi alta, iar de i se pare vre uneia părți, că i se face păgub're mai mult de cât alteia, cu poroncă gospod să va cerceta la fața locului şi ceia ce va fi cu cale de împlinit, se va împlini de la o parte, şi să va da la alta;

- iar cât pentru protimisirea ce au cerut jâluitorii asupra pârțeî mănăstire!, la aceasta de vreme că şi jâluitorii se afla rezeşî în trupul moşiei aceştia, şi maî ales că partea mănăstirei fiind de la neamul lor afierositâ, cu dreptul este ca să aibă şi eî protimisis a ține acea

parte **de** moşie cu anul; şi pentru aceastrv^ dar am giudecat ca de la anul viitor adecă 1793, de la întâia zi a luneî lui Iunie, dînd jăluitoril la mănăstire prețul acesta cu care s'au tocmit Scorțăscul, să o ție **şi** eî cu **anul**, până la împlinirea vadelei ce au avut (Scorțăscul cu mănăstirea. Osâbit au maî cerut jăluitoril ca să aibă protimisis a răscumpăra şi a ține crăşma ci iaste pe moşia aceasta Teleneştiî, cu cuvînt că ar fi vîndutâ casa aceasta de un frate a lor; la aceasta i-afi întinipiuat pe dînşiî Miron Scorțăscul cu două cărți de giudecată, **una** din 1786 Mart 20, de la dumnealui spătarul Manolache Balş, aflându-se **şi** atunce ispravnic la ținutul Iaşii, şi alta din 1787 Iunie 29, de **la** velițiii boerî, din vremea de atuncea. care **şi** prin una şi prin alta după cercetările ce au făcut pentru pricina aceasta, arată precum că aceasc-ă casa iaste pe hotarul moşiei mănăstirei Golieî, şi cum **că** de la Ioniță Sucevanul fratele Smarandeî au cumparat'o mănăstirea, apoi după puterea cărților vechi domneşti, **ce** s'**ati** văzut atunce la Miron Scorțăscu, să hotărăşte prin cărțile aceste arătate de giudecată, <â **nicî jă**luitoril aceştia, cum nici **alți** răzăşi, să **nu** fie volnici a vinde nici un fel de băutură la pod, ce după hotărîrea cărților **vechi** gospod, şi du**pă** învoiala **ce** s'au făcut **la** hotarîtul moşiei, atât orînda crâşmei **cum şi** venitul podului, **să** se vînză cu anul la alții streini, cui s'ar găsi, şi cu câți ban! vor cuprinde să **aibă aşi trage** fieşte care din răzăşi analogul său, pe câtă parte va ave, iar la alt chip de **Blijveriş să nu** fie

opriți, cum pre larg dovedesc cărțile aceste de giudeeata ; în protiva cărora giudecâțî ***nici*** însuşî jăluitoriî aceştia nu le-atl mai rămas cuvînt de răspuns.— Drept aceea cunoseîndu-se că jăluitoriî aceştia, n'ati nicî o dreptate la cerirea lor, nici pot eî ca să aibă protie de răscumpărat casa aceasta unde este crăşma, când din toate gîudecâțile şi învoielile ce au avut, să dovedeşte că nicia unuî din răzăşî să nu fie volnici a vinde băutură la pod, fără numaî din prețul ce să va vinde la alții străini crăşma şi podul, să se împărtăşască a-şî lua fieşte care după analoghia părților, ce vor ave la moşie; asemenea dară şi noi am giudecat, ca şi de acum înainte întocmai după hotătîrea cărților de giudecăți de maî înainte, să se urmeze, şi jăluitoriî cum şi alțî răzăşi la ace crăşmă să nu se amestece, fără numai să-şî ia părțile din banii vînzăreî, după drept analogul, atât din crăşmă, cât şi din pod.

Pentru un zapis de trei zeci lei ce au mai jăluit Smaranda fata lui TJrsachi Sucevanul, că ar fi avînd la Miron Scorțăscul, care bani iar fi plătit şi zapisul nu i l'au dat, au răspuns Scorțăscu că şi-au luat banii deplin de ia numita femee, iar zapisul fiind pierdut nu i l'au dat, şi se primeşte să-I dee sinet în protiva zapisulul, ca orî când să va găsi să il dee, rămăind cu totul fără nicî o putere; la aceasta şi de către noî asăminea s'au îndatorit şă se urmeze.

Deosăbit au mai făcut jăluitoriî cerere ca să răscumpere părțile cele răzăşeştî din moşia aceasta Teleneşti!, cu partea din podul luî

Gherinan ce au fost vîndute de răzăşî cu zapis drept cincî sute cincî zeci leî, la dumnealui visternicul Mateî Cânta, şi pe urmă le-au răscumpărat Miron Scorțăscul. fiind şi el răzăş acolo, la acărora cerere Scorțăscul, iau întimpinat pe dînşii cu îndestule dovezi, zapise a lor şi cărți de giudeeata a divanului, care toate sînt față la mâna Scorțâscului, şi prin toate s'au văzut că nu puține vadele au avut toți răzăşii, de moşia aceasta Teleneştiî, ca să dea banii lui Miron Scorțăscul, şi să ia părțile de moşie la a lor stăpînire, pănâ şi cu zapcil domneşti au fost apucați şi aduşi la divan, ca să dea banii ' şi nu iau dat, şi ca pe unii ce nici la o vade n'au răspuns cu bani, sănt dați rămaşi din toate giudecățile, dupa cum mai pre larg se dovedeşte toată curgerea pricinei, şi din cea mai de pe urmă carte de giudeeata a divanului din 1789 August 3, ce iaste la mâna Scorțăscului; după caregiudecăți acestora nu le-au mai rămas nici cât de puțină dreptate, să mai ceîe protimisis de răscumpărare, şi ca pe unii ce s'au cunoscut că cererea lor este fără de cale, s'au dat iarăşi rămaşi şi de la giudeeata noastră, dîndu-se la mâna slugeriului Miron Scorțăscul, această carte de giudeeata.

1792;August 30.

Acest document se află în proprietatea mea.
Th. C.

SCHIMB DE AVERE.

Adecă ea Măria fata luî Ion Sucevanu, nepoata Frăsineî Fugăriţeî, împreună cu fiiî mei: Ştefan şi Sanda, făcut'am această adevărată scrisoare a noastră, la cinstita mână dumisale jupanului Ioniţă Cantacnzino vel visternic, precum să se ştie că avend dumnealui un pogon de vie, cu livadă de pomî, la Vacota ot ţinu-' tul laşii, şi o casă cu locul eî cât este de ogradă în tîrgul Iaşiî, la mahalaua Fainei ; şi avend şi eu o parte de moşie în satul Dumeştii ci iaste peste Prut, la ţinutul Iaşiî, cu vad de pod în apa Prutului, şi cu baltă de peşte ce este abătută din Prut, după cum pre larg arată ispisoacele domneşti, şi alte scrisori, care această parte de moşie îmi iaste de pe moaşa-me Frăsina Fugurita ; aşijderea mai având eu de pe tată-meQ Ioan Sucevanul, nişte părţî de moşie în sat în Şendrenî, în această parte de Prut, iarăşi cu vad de pod în apa Prutului. Adecă a patra parte din giumătate de sat de Şendrenî, din partea de gios, ce ati fost cumpărătură tătâni-meti, dela Aniţa şi Vârvara şi Toader, ficiorii luî Ion Obreja, din sat din Cârnicenî, precum arată zapisul lor din let 7209 Mart 6; aşijderea şi a treia parte tot din giumătate de sat din Şendrenî, din partea de gios, ce au fost tătâni-meu danie de Ia Aniţa şi Varvara şi Toader, ficiorii luî Obreja din Cârnicenî, precum iarăşî pre larg arată zapisul lor din let 7209 April 12. Decî nefiindu-mî nicî de un folos aceste părţi de moşie, şi avend trebuinţă de o casă în tîrgul Iaşiî şi dfi o vie, din bună voia noastră de nime siliţi nicî asupriţi, ne-am aşazat cu dumnealui jupanul Ioniţă Cantacuzino vel visternic, şi am făcut schimbătură într'acestaşî chip, adecă : datune-afl dumnealui o casă cu tot locul ei, ce are de ogradă la mahalaua Fainei, aşijderea ne-au dat şi un pogon de vie cu livadă, ce au avut dumnealui la Vacota ot ţinutul Iaşii, şi ne-au maî dat dumnealui şi şăsă zeci lei bani gata. — Decî noî încă i-am dat dumisale cu schimbătură toate părţile de mai sus arătate ce avem în Dumeştî şi în Şendrenî, cu vadul de pod într'ameudoua moşiile, şi cu hali â de peşte, ci iaste abătută din Prut, ca să-î fie dumisale drepte ocinî şi moşie în veci, pe care să le stâpînească dumnealui, şi neam de neamul dumisale, cu bună pace, şi să'şî facă dumnealui şi drese domneşti, şi am dat şi câte scrisori vechi, şi nouă am avut pe aceste părţi de moşie, ca să fie la mână dumisale şi să'şî stăpînească dumnealui schimbul ce au Junt de la mine cu pace; şi eu încă să stapînesc schimbul ce am luat de la dumnealui, după scrisorile ce mi-au dat la mână. — Iar de ar eşi vre o pricină, pentru aceste părţî de moşie ce i-am dat dumisale, noî sâ avem al răspunde, iar dumnealui să Stăpînească schimbul cu pace. — Şi pentru adevărată credinţă ne-am pus degetele maî gios.

let 7272. (1764)

Eu **0** Măria Căciormăneasa, fata luî Ioan Sucevanu, vindătoare.

Eu ^ Ştefan sîn Măriei Căciormăneasa vîndătoriti.

Eu £ Sanda fata Marieî Căciormăneasa vîndătoare.

Şi eu încă am scris ca zisa Marieî Căciormăneseî şi a ficiorilor eî, şi sînt martur

îzbaşă căpitan.

Acest document în original se aflã în proprietatea mea. Th. C.

ACT DE toRUMUT DE BANI.

Adecă eti Ionită sin luî Ursachî Sucevanu, care maî gios m'am iscălit, dat'am adevărat zapisul meu la cinstita mâna dumisale giupânuluî Ioan Cantacuzin, biv vel logofăt, precum să se ştie că la mare trebuință şi nevoia mea, m'am rugat dumisale de mi-ati făcut bine cu o sută leî, cu dobândă din zace doî-spre zece, cu vade pană într'un an, să aibu aî da dumisale cu mulțămită. — Cu cari banî am să răscumpâr nişte părțî de moşie din Teleneşti ot ținutul laşului, pentru care banî am pus dumisale amanet partea me de moşie din Teleneşti, câtă se va alege partea me dreaptă din partea tâtâni-meu Ursachi Sucevanul, cum şi părțile ce voiți să răscumpăr acum. Că ne fiind banii la vade, să aibă dumnealui a lua

moşiile aceste de istov; şi pentru maî adevărată credință, am iscălit cu mâna me.-

1780 Fevruarie 12.

lonită Sucevanul platnic.

Vasile Nebunele, mazil, martur.

___________________Şender logofăt, martur.

Acest original este în proprietatea mea. Th. C .

iZAPIS DE CINCI SUTE CINCI ZECI LEI.

Adecă eu lonită şi Tudosie ficiorii lui Ursachi Sucevanul, de la podul lui Gherman, ot ținutul Iaşii, făcut'am adevărat zapisul nostru la cinstita mâna dumisale Ion Cantacuzino vel Logofăt, precum că noî în anul trecut am luat de la dumnealui cincî sute cinci zeci lei. cu zapise şi cu dobândă, şi după vadeaua ce ni'am fost pus, n'am avut purtare de grijă să plătim banii, şi acum fiind noi apucați de zapcil, ca să împlinească toțî banii dumisale de la noî, şi vrând să ne puie la închisoare, am căzut cu •rugăminte, şi ni'au maî pus dumnealui vel Logofăt alta vade, până în două septămâni, să-I aducem dumisale toți banii, aceî cincî sute cinci zeci leî şi cu dobânda lor, după cum ne scriu zapisele ce am dat întăiu la mâna dumisale. Şi la această vade de două săptămâni, negreşit ne-am apucat să-î aducem noî, toți banii cu dobânda lor, fără nici un cuvînt de răspuns.

Şi pentru adevărata credinţă ne-am iscălit mai gios, şi am pus şi degitul. 1781 Iunie 7.

Q Eu Ioniţă Sucevanu platnic.

Q Eu Tudosie Sucevanul platnic, neştiind carte am pus degetul.

Şender logofăt martur.

Andrei Izbaşă, am scris zapisul acesta cu zisa lui Ioniţă i a luî Tudosie Sucevanul.

Acest sinet în original este în proprietatea mea.
Th. C.

ZAPIS DE CINCI SUTE CINCI ZECI LEI.

Adecă eu Ioniţă şi Tudosie ficiorii lui Ursachi Sucevanul, de la podul luî Grherman ot ţinutul laşii, făcut'am adevărat zapisul nostru la cinstita inena dumisale Ion Cantacuzino vel Logofăt, precum sa se ştie că noî în anui trecut, am luat de la dumnealui în datorie de cinci sute cinci zeci lei, însă noi amândoi am luat două sute leî, şi o Sută leî ati luat un văr al nostru Mihalache sîn Toader, şi o sută leî au luat Toader brat Mihalache, i o sută leî aii luat Grligoraş sîn Buliga, cumnatul nostru ; şi cinci zeci leî, aii luat alt văr al nostru lchiin sîn Bănzariul, cu vade şi cu zapis ; pentru care b ni am întrat noi răspunzători şi pentru cialalţi, şi la vade neavâad purtare de grijă nici noi, nici ei ca să plătim banii dumisale, ne-au apucat dumnealui cu zapciu să împlineasră banii, vrând dumnealui să ne puie la închisoare; am căzut cu rugăminte şi ne-au

maî pus şi dumnealuî încă o vadea, **pană în** doua .săptămâni, să avem voe şi vreme a umbla **pe** la cialalţî patru tovarăşi, să scoateţi banii părţile lor ce an luat, şi să-l aducem toţi baniî dumisale deplin. — Şi iată că cu zapisul nostru acesta ni-am apucat ca păriă Ia două săptămâni să avem noî ai da dumisale toţi aceştl cincî sute cinci zecî leî, şi cu dobânda lor, fără nici un cuvînt de răspuns, şi noi pentru cele trei sute cinci zeci lei, dacă nu-i om pute scoate i>ână la vade. să avem a ne căuta cu tovarăşii noştri, fiind că noi am fost răspunzători dintr'un ceput, de când s'au luat banii, şi pentru adevărată credinţă ne-am iscălit, şi am pus şi degitul. **1781** Iunie **30.**

^ Eu Ioniţă platnic.

Eti Tudo=ie Sucevanu platnic, am pus degitul neştiind carte.

Ştefan Oigole vornic de poartă, maitur.

Andrei biv Izbaşă am scris cu zisa lor.

Originalul acestui act este în proprietatea mea.
Th. C

NOI MIHAIL GRIGORIE STURZA VOEVOD DOMN ŢÂREI MOLDOVEI.

Cinstit şi credinciosului boeriuluî domnieî noastre dumnea'a Costachi Balş biv vel Logofăt.

Intru deplina mulţămire despre sirguinţa şi vredniciile de laudă închipuiri, cu care dum-

neata îndepliniaî însămnătorul post al prezedenţieî domnescului nostru divan. Despovorarea ce ne ai cerut dintr'aceste, ni'au pricinuit cu atâta mai multă mâhniciune, cu cât starea sănâtăţei dumitale nu ne lasă mijlocire de a nu vă învoi. -încredinţaţi însă fiindcăindatâ ce îmbunătăţirea ei te va erta, vei imbrăţoşa chemarea, care la cel întâiu prilej vă vom face; te slobozirii acum din îndatorire. Iar spre a face obşteşte cunoscută mulţămirea ce ne-aţi pricinuit prin a dumitale lăudate lucrări, îţi hărăzăm prin acest al nostru domnesc decret, dritul de a purta şi în viitorime uniforma prezidentului divanului domnesc.

No. 5 23.

Noi Mihai Sturza Voevod.
(iu. P. gospod).
Cânta vel Logofăt procitoh.
Pogor agă.
Secţia 1-a No. 269
1841 Octomvrie 25 zile. Iaşi.

Originalul acestui decret se află în proprietatea mea. Th. C.

NOI IOAN SANDU STURZA VOEVOD.

Cw *mila lui Dumnezeu domn ţăreî Moldovei.*

Credincios boeriul domniei mele dumneata biv vel stolnic Voicule, sănătate.

Trebuinţa cerând a să alcătui departamentul pricinilor străine, de un număr de giude-

cători, cu bune măsuri şi păzitori bunelor rânduele, de vreme ce într'ânsul să caută şi să cercetează pricinile străinilor puteri, sorotit'am domnia me, şi te orânduim şi pe dumneata în numărul acestor giudecâtori. Credend că vei păzi neapărata cuviinţă fără prihană, întru toate datoriile, protimisind adevărul şi dreptatea fieşte căruia, fără cea mai puţină abatere de la neplăcute apucături.

Deci de astăzi înainte îţi poroncim a merge totdeauna în vremea cuviincioasă la numitul departament, şi împreună a asculta pricinile ce vor urma între sudetl şi raele, împlinindu'ţi slujba cu toată silinţa şi credinţa ; şi spre răsplătirea ostenelei, ţi să hotărăşte şi leafă câte trei sute lei pe toată luna, încependu-se de la cincî spre-zece a curgătoarei luni. Unde „ de vei păzi adevărul şi dreptatea, vei dobândi milă' şi ocrotirea domniei mele, iar de te vei abate în vre o faptă neplăcută, din potrivă vei cade în dreaptă domnească urgia noastră, şi vei lua răsplătire după măsura vinovăţiei.

(L. P. gospod) 1826 Iulie 18.
Vel postelnic procitoh.

Acest petac domnesc în original se află în dispoziţia mea. Th. C.

NOI CONSTANTIN DIMITRIE MQRUZ VV.

Bojio Milostio Gospodar Zemli Moldavscoi.

Credincios boeriul domnieî mele, dumneata

Sandu biv vatah za Aprozi, ispravnic de ținutul Codrului.— Facem ştire că după alte multe lucrări şi bune aşezări ce am făcut domnia me», peutru folosul şi odihna tuturor deobştie a acesteî țări, care pe toate cu a noastră silință s'au adus la cea maî bună stare şi fericire, luat'am domnia mea aminte şi pentru dietele

mîntul acesta, ori pentru moşii, orî pentru alte lucruri stătătoare, sau mişcătoare, ş'aflând că rele mai multe din pricini, că nu sînt făcute cu orînduiala ce să cade, precum se hotărăşte la sfînta pravilă, necontenite pricini şi răzvrătiri nasc, când despre cei c-e'ş dau lucrurile cu dietî, ori cu danie, sau despre neamurile lor, când despre cei ce au dobîndit daniile, ca mai pre urmă trăgîndu-se unii pre alții Ia giudeeata divanului, şi la divan văzîndu-se acel fel de scrisori fără nici o înțelegere, şi fără adiverință şi tărie, ce s'ar cădea să aibă, ca nişte lucruri de veşnice afierosiri, pentru unele se dă prepus a fi iconomicoase, pentru altele de se şi face hotărîre de la giudeeata, rămîne iar cu îndoială; şi fiind că această treabă adecă a dieților şi a daniilor de către cei ce să fac, să orînduesc să rămîe statornice în veci. Pentru aceea mai mult de cât altele să cade 9ă se facă cu bună înțelegere, dreaptă şi întărită cu iscălitură de marturî, oamenî vrednici de credință, ca Să poată fi păzite ; şi pentru ca să nu fie aducătoare de pricini şi gîlcevi în viitoarea vreme, iată domniea mea împreună cu tot sfatul nostru socotind ceea ce este spre folos şi

odihnă, am hotărît ca de acum înainte diețile să se facă cu dreptate şi întocmai părților după orînduiala sfintei pravile, care să arată mai gios printr'aceste ponturi:

1). **Cei ce fac diiata să'şi aibă întregi simțirile lor, şi fără vicleşug să arate în diinta lor toată averea şi datoriile lor Intru adevăr, să nu lase lipsiți de clironomie** pe **adevărații ior clironomî, fără a nu arăta pricina vinei lor, nici avînd maî multă dragoste şi piecare către vre-unii din rudeniile lor, să-î lase maî multă parte din averile lor, şi să facă strîmbătate** ce**loralalți clironomî, pricinuindu-şî cu această greutate sufletelor, şi sfezi între rudenii, osăbit cel ce face diiata, avînd copii de la femeea cea dintăiu, osăbit de clironomia ce. li să va veni . dintru ale sale, este datoriu a le păzi şi a le .<la la a lor clironomie zăstrea ce va fi avut muma lor, şi diețile să fie încredințate de marturî vrednici de credință, şi mai ales de cele de pe alocurea obraze arhiereşti, sau de alții eu bună credință ipolipsis obraze bisâriceşti, nefiind aproape scaun arhieresc.**

2). **Părinții** şi **copii mortului neapărați să ia din averea lui a** 3**-a parte, dacă mortul nu le va lăsa în** diiata **aceea ce cu dreptate li se •cade, făcîndu-le strîmbătate rînduindu le oarecare alte faceri de bine cu lăsarea dreptului •ce li se cade după pravilă copiii** şi **fii lor, ca unii ce să pogoară să protimisăsc, de cât cei ce să suie,** şi **toți cei ce să suie, de cât cei de pe dilăturî.**

3). Când diiata nu va fi după pravilă* sînt vrednici neamurile cei ce să suie şi sâ pogoară, să strice diiata când adecă ori copiif lor, ori părinţii lor, nu le va lăsa mortul aceea ce: cu dreptul li se cade, ca nişte fireşti şi legiuiţi clironomî, dar nu si neamurile cele de pe delâtur-î, au acest pronomion ca să strice diiata, fără numai de să va întîmpla acel ce face diiata,, să lase în clironomie niscai feţe nepriimite de pravilă.

4). Cel ce-şi face diiata, la câţi va lăsa clironomie în diiata lui, să fie fără nici o îndoială si adevărată şi sigură peste tot, şi când împărţăşte lucrurile luî după pravilă, ori toate, ori dintr'însele, orî de'şi va lăsa epitropî să scrie a tuturor numele pentru ca să nu aibă vre-o îndoială clironomiî luî, iar de va vra să lase şi femeeî luî, sau altor oare cărora străini legaton, (pentru cuviincioase pricini) să le scrie toate şi să le arate prin cuvînt acel ce face diiata înaintea marturilor cum că toate câte sînt scrisă în diiata, sînt de dînsul scrise, şi va să aiba tăria luî fără nici o împotrivire, şi de va muri şi va rămâne diiata într'acesta chip, să nu îndrăznească cineva să dea mărturie cum că el vrea să o htrue şi să facă alta. Să facă dar dieţile într'acesta chip, şi copiii cei de sine'ş volnici, însă partea bărbătească după 14 ani- a vrîsceî lor, iar partea femeească după 12 ani,

5). Bine şi de folos este să se orînduiască şi cutie de milostenie pentru fete sărace şi alte vrednice de milă obraze, la care să aibă datorie, câci mor fără copiî şi lipsiţi de neamurile,, ce să suea de la dînsul, sâ lase a treia parte din averea lor la cea deobştie cutie a milosteniei, pentru a lor sufletesc folos.

Aşijderea şi cei ce au copiî şi lasă **diiata** la moartea lor, din cele ce rînduesc pomene pentru sufletul lor, să rînduiascâ o parte **şi** la cutie, şi la ceî ce vor trece cu vederea cutiea, nesocotind de aceasta, să se facă prefacere rînduelеî ca au lăsat în diiata lor. pentru ca să se împlinească partea cutiei; iară câţi vor fi lipsiţi cu totul de rudenii suitoare **şi** pogorîtoare **şi** de pe dilâturî, a acestora toată averea să se afierosască la cutia de milostenie, osăbit de partea ce se va rîndui să se dea pentru grijile şi pomenele lor. Decî vrînd sâ facă cineva diată, întăiu ponturile aceste de maî sus să cetiască, casă înţeleagă cele ce sâ cade după pravilă, a le socoti şi a le orîndui, apoi să-şl facă diată, cuprinzind trebuincioasele pricini înscris cât este drept, pejitru ca să poată fi păzită diiata aceea pe urmă, **şi** să fie eti odihnă urmaşilor, fără a nu se da scandală şi gîlcevi sau giudecăţii, dintru care nasc blăstămurî şi vătămări de suflete. După aceea sâ aibă a merge înaintea arhiereului acel Eparhii şi să se mărturisască pe sine-şî, cum că acea diiata va să o facă cu bună voinţă, şi că cele ce se arată în **diiata** este adevărul, şi fără a nu fi la mijloc vre un chip de economie cu vătămare desuflet, sau cu vre o atingere de pagubă a vre unei părţi (adecă) **de** dă drept lucrul

său şi de nu sînt la acel lucru şi alţii părtaşi, şi de nu pizmueşte în deşert . . . .

Căpătând acest acta juridica necomplecttt, am căutat pe unde am sciut ca să găsesctt vre o urmă din acest hrisov, însă toată încercarea mea au remas zadarnică; am fost decî nevoit ca să inserez numaî cât am găsit, din acest prea important document isto» rioii tn privirea juridică. Dacă voiii fi norocit de a mi se împărtăşi şi urmarea acestui hrisov, m6 voitl grăbi a o publica în colecţiunea noastră. Th. C.

DOVADĂ DESPRE STĂPÎNIRE.

Răducanul Rosât biv vel postelnic, adiverez cu această scrisoare a me, că pentru plecarea cu silinţă ce în toată vremea către slujbele mele am cunoscut de la dumnealui slugeriul Petrachi Cazimir. bine voind i-am făcut danie din drepţi ţiganii mei, ce am cumpărat de la dumnealui spauuiul Manolache Balş, şi i-am dăruit două sălaşe ţigani, adică pe Constantin Bosne ţigan, vezeteti, împreună cu ţiganca lui Catrina, şi cu tot rodul ce s'ati născut şi să va naşte din trenşiî, şi pe Nică ţigan bucatariu, împreună cu ţiganca lui Dochiţa, afară de tot rodul ce s'ati născut până acum din trenşiî, şi numai cu rodul ce se va naşte de aici înainte.

Deci arătaţii ţigani după cuprinderea scrisorii aceştia, de aice înainte şi în veci, îi va stăpâni dumnealui slugeriu Petrachi Cazimir, cum şi fiii, nepoţii, strănepoţii şi tot neamul ce se

t

I
|

va alege mal aproape, ca pe nişte drepţi robi, fără vre-o cât de puţin supărare; şi scrisoarea aceasta să-i fie de la mine dreaptă dame şi afierosire asupra arătaţilor ţigani, în veci, iară strămutare. Pentru care cu însumi a me iscălitură fac încredinţare.

Răducanul Roset vel postelnic, încredinţez.
1796 Aprilie 1.

S'au încredinţat scrisoarea aceasta, şi de către noî 1796 Aprilie 4.

(Iscăliţi) lodachi vel Logofăt. . vel vornic.

Toader Balş vel vornic Vasile Roset vel apa tar.

Acest original se află in proprietatea mea.
Th. C.

DĂRUIRE DE ŢIGANI.

lacdb Mitropolitul Moldovei.

N. Roset vel Logofăt martur. Sturza vel vornic .. . vel vornic. Constantin Balş vel vornic. Constantin Grecennu vornic martur. Dimitrie Saul vornic. Mihal Sturza vel stolnic.

Adeverim cu această scrisoare ce. dăm dumisale Miron Scorţăscul biv vel sdugery că scoţend la sultan-mezat 39 pogoane vie a noastră, lucrătoare ce sunt cu bezmăn, însă 14 pogoane la Nicoreşti, tot într'o îngrăditură, şi 25 pogoane la piscul Corbului, iarăşi tot într'o îngrăditură,

s'ati strigat în destulă vreme şi ne maî adăugând alțiî, ati rămas cu cel maî de pe urmă preț 2250 leî, adecă două miî două sute cincî zecî leî, asupra dumisale slugeruluî Miron, cu care preț mulțămindu-ne noî i le-am vîndut, şi dumnealui slugeriul încă ne-ati fâcut plata deplin întru manile noastre, prețul de sus arătat pe 39 pogoane vie.

Deci pe lângă scrisoarea aceasta, am dat dumisale şi toate scrisorile vechi ce am avut pe ,aceste vii, care de acum înainte să fie a dumisale şi să le stăpînească cu pace, ca pe drept lucrul dumisale, atât dumisale, cât şi fiiî, nepoțiî, şi strănepoții dumisale în veci, nesuparat de nimenea, pe care să scoată şi întăritură de la măria sa vodă.

Let 1792 Iulie 9.

(L. P.) Mateiu Cantacuzin (L P.) Ralu Cantacuzin . . (L. P.) Ivart Severin Sudetelsvin,

Acest original cuprinde în susul acestei scrisori isttăliturile boierilor marî, care ati asigurat ca marturî. Iar în giosul acestui document sînt trei pecețl în ceară roşie: la iscălitura dintăl romîneşte. la cea de a două în greceşte, la cea de a treia în rusăşte. Originalul acestui document se află în proprietatea mea.

Th. C.

Samă de banii ce au strîns d-luî Filip Scorțăscu din venitul moşiilor monăstireşti închinate la alte locuri si ale Grecilor,, de la ținutul Neamțului, şi banii ce ad dat pe anul 1822.

Lei	Banî	*încărcăturile*
84,415		Ce au cuprins după osăbită tăbliță a vînzăreî, bez 4200 leî, pentru moşia Săveştiî, ce s'au luat de d-lui spătariul Dimitrachi Codreanul, cu cuvînt că ar fi de ținutul Sucevei.

Scăderile.

52,284,	42	După o socoteală din 1823 Ghenarie 20.
3100		tij după un sinet din 1823 Mart 16.
377		tij cu sineturile maicăî Evghenie ucenița maicăl Dorobățoaeî.
123	90	Cheltuiți tij cu d.eî Prohirița Cazimir.
65		Pentru 810 scînduri ce le-au trimis la Iaşi, întăiu.
81		Chiria acestora,
216		tij pe 1900 scînduri.
155		Chiria acestora.
200		Ce s'au dat luî Valahi după sinet, în banii împrumutării ce au avut a da slujitorii vornicieî de politie.
300		Dați prin Petrea Bujdiug.
200		Ce s'au primit de mine prin dumnealui Logofătul Costantin Catargiu pentru partea din Belceşti.
600		tij prin d. sardariul Gheorghe Duca, pentru moşia Buneştii.
172		Pe 200 şipuri burcut trimise la Iaşi.
86		tij pe 100 şipuri.
216		La 6 cară din satul Bălțăteşti, ce au dat pe sare să ducă la Sculeni.
1000		Maiceî Stariță ot Văratic după poliță.
313		Pe 62,600 dranițe trimise la Iaşi.
244		Dați prin dumnealui căminarul Costachi Cazimir.

4696 78 In cheltuielile ce s'au fâcut întru stringerea şi vînzarea veniturilor moşiilor, de la acel ținut, după osăbit izvod ce s'au primit.

1394, 111 Ce s'au respuns vameşilor de Piatră în cumpărătoarea a 10,000 scînduri pentru dumnealui Carabet, care s'au şi primit aice.

1950 Ce s'au primit prin dumnealui căminarul Călino, de către Sărdariul Gorovel după scrisoarea dumisale spata riulul.

30 Pentru 82 şipuri burcut trimise la Iaşi.

40 Dați bani înact.

62 In parale mărunte dați.

748,102 Datî dumisale spătariului Răducanu, prinGavril popa în plata cărăuşilor.

1309 Ce să scade satul GhindeOanil, din banii ce au avut a da pentru moşie cu o țidulă a dumisale spătariului Duca de 400 lei, cum şi cu cartea visterieî pentru 709 lei.

69,T64763

1942 Pentru 51 capete vite: boi, cal, vaci, şi iepe ce s'ati primit de pe la lăcuitori, in plata datoriei lor, după cum anume se arată prin osăbite izvoade de implinirl şi prețeluirî, ce s'ati făcut din porunca isprăvniciei, care vite s'au trimes ia moşia Andrieşeniî, a dumisale spătarului Pomir.

32 Ce s'ati dat la 4 oameni ce au dus vitele la Andrieşeni.

100 Dați primăvara ticul vitelor acestora.

900 Domnul Costachi Milea are a respunde peutru alți ațâța, ce ati primit de la dumnealui Mihalache Pisoțki din venitul moşiei Gârcina, Cuejdiul şi Tătăruşii pe anul 1822. .

120 Pentru 120' vedre vin şi cumpărătura vaselor.

50 Dați luî Tudosie.

38 Primiți de mine în doi galbeni.

52 Tij lui Tudosie.

72,998, 63 Adecă şepte zeci şi două de miî nouă sute r.ouă zeci şi opt lei, şi şase zeci şi trei bani. Noemvrie 9, 1823. iscălit lonița Ducaspatar.

3408 Să mai scade insă :

1038 să răspundă dumnealui postelnicul Ienacachi Milea după sinetul din 1824 Fevruarie 26

2050 Pentru nişte scânduri brad ce s'au trimes.

160 Milă la un Ipochimen.

160 Sâ'i răspundă dumnealui căminarul Alcazi,

3408

1000 au dat in act. 1825 Iunie. 30.

77706, 63

6708, 57 Neajunsul care s'ati oprit pentru ostenelele şi cheltuelele dumisale.

8"44Î5 Fac şi s'ati istovit.

Adecă opt zeci şi patru miî patru

sute cincî spre zece lei. 1825 Iunie 30.

Ioniță Duca spătar.

Această samă în original este în proprietatea sne. Ț h. C.

HOTARNICA. ITEŞTILOR

După luminata cartea gospod fiind rânduit din poroncă cins'iteî ispravnicii a ținutului Neamțu, ci ne au adus dumnealui căpitanul Ioniță Boian răzăş de moşia Iteştiî, de la acest ținut, ca să mergem la .starea numitei moşii, şi adunând pe toți cialalțî răzăşi cu scrisori dovezi ce au, şi intrând în cea cu amăruntul cercetare, întăiti pentru câtă parte de moşie are a trage dumnealui căpitanul Ioniță, baştină şi cumpărături din numita moşie Iteştiî, şi de pe cine are a trage, şi însuşi răzăşii aii arătat că numitul căpitan este drept răzăş cu dînşiî, şi cum că are să tragă partea de moşie, de pe moşia dumisale Gavril Lupeş căpitan şi Bfttcă din bătrânul Ciorne, cum şi din bătrânul Stanciul, din care bătrâni trag părți şi unii din răzăşii cialalțî, precum arată în spița lor ce ne-au arătat, şi după înscris învoeala ce au fâcut între denşiî, câ fieşte care bătrân cât are sâ tragă, în care scrisoare s'au şi iscălit.

Deci văzând noi a lor bună primire şi învoială am măsurat cu lanțu de 10 stînjenl gospod, toată moşia Iteştiî răzăşeştl, în curmeziş pe şapte locuri după cererea răzăşilor şi a căpitanului Ioniță Boian, desparțindu-le şi hliaele între dînşii, pe cinci bătrâni după cum le este împărțala pe spița, în giumătate de sat de Ițeşti, partea din sus, bez giumătate de sat partea dn gios, ee este vîndută şi cuprinsă cu stăpînirea de dumnealui vornicul Costachi Cânta. După poroncă le-am stâlpit şi cu pietre hotare, începând întâia cu măsura la capătul Iteştilor despre răsărit, pe muchea dealului pin •dumbrava roşie, prin capul moşiei Bogdana mănăstirească, dintr'o piatra hotaru despărțitorii] între dumnealui vornicul Costachi Cânta, •cu răzăşii, şi în sus pană la o piatră hotaru ci este în capul moşiei Stânceştiî şi Iteştiî, s'au găsit 507 stîn'jinî în stăpînirea răzăşilor, însă : cu 30 stînjeni ce maî are dumnealui vornicul <îo8t9chi Cânta, cumpărătură de la preuteasa îlinca a preutuluî Ioniță Istrate, ot Serbeştî, şi cu 120 siinjeui ce trage iarăşi cumpărături vechi, dumnealui logofătul Vasile Costaki, şi cu 11 «tînjinî ci'i trage dumnealui stolnicul lon'ță Istrati împreună cu preuteasa, care stînjenl i s'au ales acolo alăturea, şi mai pe din sus alâture s'au lăsat şi a dumisale Logofătului Vasile Costaki, acei una sută două zeci stînjenl, t»ez 40 stînjeni ce mai sun*; de Ițeşti, din piatra unde am stătut cu măsura, şi pană într'altâ piatră hotar, mai din sus undf se face colțul acestor două moşii Stânceştii şi Iteştiî, pentru

care au pricină răzăşii de Iţeşti, cu răzăşii de-Şărbeşti, şi au rămas pană când s-a da sfirşifc hotărîtului ce s'au început, a moşiei Sârbeştilor cu moşia Pădureniî, care moşie cu lungul merg alăturea cu acel loc de pricină, şi atuncea ati să'şi caute cu răzăşii de Sârbeşti, pentru aceî patru zeci şi trei stînjenî, iar 34& stînjenî ce rămân din suma arătată la capătul Iteştilor despre răsărit, s'au împărţit pe 5 bătrâni, şi s'au dat şi ţidule pe partea fie-căruia bătrân, în care arată câţi stînjenî trag, după a lor spiţă şi învoeală, însă:

Stânjeni	
20	S'au ales partea lui Gligoraş, losif, Vasile şi Lupul Andrieş, cu aî lor, ci trag din Enache Bâtcă din bătrânul Ciorne.
70	S'au ales partea dumisale căpitanului loniţă Boian, baştină şi cumpărături, şi răscumpăraturi ; însă-baştină din bătrânul Stanciul i Borcea şi bătrânul Ciornea, iar cumpărături şi răscumpăraturi de la Strugăreşti, din bătrânul Ciornea,. ce trage de pe moşiî dumisale Lupeşeştii.
23	S'au ales partea luî Toader sin» Toma Costrăş, cu fraţii şi neamurile lui, ce trag şi ei tot de pe Lupeşeştî dintr'aciaşi bătrâni Stanciul i Borcea şi Ciornea.
46	S'au ales partea Ţuşcănească din» bătrânul Stanciul i Borcea.

Stânjsnî	
43	S'au ales partea Ojogeştilor, cu Grăpeştii şi Kiribăeştiî, ci trag din bătrânul Stanciu şi Borcea de baştină.
51	S'au ales neamului Grăpeştilor cumpărătură veche a moaşei lor Irina, fata lui Ioan Ojog şi dintr'aceştî stînjenî trag şi neamul Kiribăeştilor, de pe moaşa lor Alexandra, o a triea parte, după o mărturie a luî Ioan i Petrea şi Ştefan (irapă, băWâniî lor, ce este din aniî 7276 Ghenarie 26.
10	tij s'au mai ales din partea Strugărească,.din bâtrînul Ciornea, însă : 5 stînjenî ce iau dat dumnealui căpitanul loniţă Boian, lui Costandin sin Toader Umbrărescu, pentru că au stătut în giudeeata ce au avut căpitanul loniţă cu neamul Strugăresc, tatăl seu Toader Umbrărescu, şi cialalţi 5 stinjeni iau dat lui Ştefan şi Ioan Grapă,' iarăşi pentru că au stătut părinţii lor la aceiaşi judecată.
66	S'au ales neamului Ojogeştilor, schimbul ce'l ati de la lstrăte^tl cu 13 stînjenî din bătrânul Creţul, neajunsul stânjenilor, după scrisoarea de schimb, ce au de la Istrăteştî, dând Ojogeştii Istrăteştilor aceşti stânjeni la câmp, şi Istrăteştiî le-au dat Ojogeştilor din capul Şăr-

Stânjeni

beştilor la pădure, îndoiţi spre apus pân la apa Bistriţei cum »rată scrisoarea de schimb,

17 sţînjinî gospod căpitanului Ioniţă Tomuzăi, însă:

10 stînjenl de la neamul Ojogesc, cumpărătura **de** la un Vasile şi Gheorghie i Safta şi Măria, ficiori! luî Constantin Andrieş, nepoţii luî Ojog, din bătrânul Stanciul şi Borcea, cu zapis din anii 1800 Septemvrie 15.

5 Ci s'au ales partea Nastasiei Antonească şi a luî Toader, ce trag şi eî din bătrânul Standul şi Boreea. •

2 tij aleşi ce iau dăruit pentru osteneala hotărîtuluî, acum şi cheltuiala ce au făcut dumnealui căpitanul Ioniţă boian.

17 Fac aleşi la un loc alăturea cu hotarul Pâdurenilor, după o învoeala **Ce** are de la răzăşii de Iţeşti din anul 1813 Ghenarie 13.

346 Fac cu care s'au împărţit răzăşii pe 5 bătrâni, după cum înapoi arată anume :. . . . . iar :

2620 Adecă două mii şese sute două zeci stînjeni, s'au găsit lungul moşiei Iteştiî, măsurându-se din capul moşiei despre răsărit şi spre apus

pană în capnl moşiei despre Bistriţa, unde s'au găsit acum stăpînirea răzăşilor de Iţeşti, şi fiind că după poroncă ce ni se scrie, unde nu va naşte pricină de neînvoire între răzeşi, să stălpim şi cu pietre hotară, despărţind hlizele unora de către alţii, după ce am văzut a lor bună învoeala, la al fieşte căruia hliză, s'au pus pietre despărţitoare cu măsuri în stînjeni, şi li s'au dat şi fieşte-căruia şi ţidule pe câtă parte are să stăpînească, şi fiind că au iscălit toţi răzăşii într'această mărturie de cercetare, ce s'au dat la mâna dumisale căpitanului Ioan Boian, am iscălit şi noi.

1817 August 10.

ler^i Andrei răzeş din Iţeşti. Costantin Bâtcâ. Toader Costrâş. Grigoraş Costrăş.

Eu Ştefan Grapă sîn Ilenei răzăş din Iteştî. Eu Luca Marcooi sîn Măriei Grăpoaei tij. Eu Gavril sîn lui Grapă tij. Eu Ioan sîn Măruţei Grăpoaei tij. Fu Ioan zăt Ilenei tij. Eu Ioan Kiribou răzăş de Iţeşti tij. Eu Toader sîn Catrinei Kiribăoatî tij. Eu Sandul Talambuş din partea Ojogească. Eu Pavăl Brat luî, tij.'Eu Grigoraş Bâtcă tij. Eu losup Bâtcă tij. Eu Vasile Creţu zăt Bâtcă, tij.

Toader Şeptilicî căpitan, hotarnic. — Tomuzăi răzăş.

De la isprâvnicie.

Venind iscăliții de mal sus, rînduițî de cătră isprăvnieie hotărnici, şi încredințând că această hotăritură şi alegere s'au făcut cu bu-nă primirea a tuturor răzăşilor, de maî sus is-căliți, s'au adeverit si de cătră mine Ioan Văr-nav spătar.

1817 August 15.

Acest document se află în proprietatea mea.
Th. C.

Suret de pe alt suret, de pe ispisocul de la Mihaî Voevod Racoviță din 7217 (1709) Ghenar 20.

Mihaî Voevod Racoviță întăreşte Iul Ior-dache Roset biv vel vornic, pe o bucată de loc -din gura Teleajenil ot Vasluiu, anume locul Buloae, ce au cumpărat-o de la Pătraşcu Buz-nea, după hotarnica de la Bejan Hudicî vornic de poarcă, şi Axinte uricariu şi Apostol CoşescuL începîndu-se hotarul d'intăiu din gura Te-leajânîî, s'au pus un stîlp de piatră din sus de Siliştea Buloaei, se prinde din deal de drum, de acolo de la stîlp drept la deal spre răsărit pe nişte dîmburi pe din sus de siliştea Buloaei, şi în deal la capetele pământurilor s'ati pus UD stîlp de piatră din sus de ruptură, de 12 funii de departe, funia de 20 paşi. De acolo de la stîlp peste valea Mehedieî, şi în margi-

«ea pădureî, s'au făcut bour într'un ulm tânăr, <îe acolo pin pădure tot ia deal spre răsărit pe din vale de un loc de prisacă, pană în za-rea dealului. Decî dealul în gios prin pădure păn la hotarul Mărişeilor ; de acolo să pogoară prin pădure drept la vale spre apus şi în mar-ginea Dumbrăvii, s'au făcut bour într'un stejar, pe valea luî bour; de acolo de la bour tot la vale, pe un nămăş şi trece peste valea Mehe-d'el şi muchea dealului Teleajenil, este un nă-maş hotar din gios de ruptura, care s'au zis mai sus ; de acolo tot muchea dealului dîn-du'şî coasta cu hotarul Mărişeilor, care este a mănăstirei S-tuluî Sava până unde se obărşeşte dealul' Teleajinil, pân în apa Bîrladului şi păn Ia vadul ce sâ chiamă Brodoc ; de acole în apa Bîrladului în sus şi trece gura văeî Teleajenî, păn la hotarul Băltenilor, pân drept un izvor ce este în costişe, în buza dealului Bîrladului, şi din sus de izvor s'au pus un stîlp de piatră în costişe, din vale de drum, ce sâ sue pe buza dealului ; de acolo în sus pe deal dîndu-şl coaste cu hotarul Băltenilor, pintre obrațele pămînturilor, păn în hotarul Mehedieî, şi iar «'au pus un stîlp de piatră între hotară ; de a-colo se întoarce drept la vale, iar spre răsărit dîndu-şl coaste cu hotarul Mehedieî, pe un hat pintre obrațele pămînturilor, şi trece pes:e matca Teleajenil şi peste drum la stîlpul cel dintâî de unde s'au început a să hotărî.

Şi într'această bucată de loc s'au aflat 280 pămînturî, pâmîntul câte de 20 paşi, de lat, â om de mijloc.

* *

Io suretul ce s'au găsit la oameni zice *t* această copie de pe ispisoc hotarnică, a dumisale vornicesei Gatrinii Rusâţoae, fiind că s'au scris de însuşi logofătul meu, şi este asemine după cum se arată prin ispisoc. Spre încredinţare s'au iscălit şi de mine spre adeverinţa lor.

1786, Gheuar 22.

Un suret s'au găsit la răzăşi de Mehedie, de pe o mărturie hotarnică din let 7232 (1724) Iulie 1, de la Severin Clucer şi Vasile Popa uricariu, pe Bâlteni.

După ce hotăreşte moşia Băltenii a lui Mihai voevod pe de ceea parte de Bîrlad, despre apus, apoi trece Bîrladul în iasta parte şi ia în sus pe apa Bîrladului, despre drumul cel mare impăr.itesc, păn la unghiul Strîmt, şi din unghiul strîmt drept la deal peste drumul cel mare, şi din deal de drum s'au pus o piatra mare de hotar, şi drept la deal peste rîpele Macrii, şi dm malul rîpilor să începe un troian de hotar şi tot troianul pe deal păn la ariea Mihuluî, unde s'au sfârşit troianul, şi în capul troianului s'au pus o pieatră mare de hotar, şi de acolo merge îu gios alăturea cu hotarul vornicului lord?che, peste câmp tot pe dâlmă pe deasupra fundului unei vâlcele, ce să începe despre Teleajeni, şi merge tot în gios peste câmp, pe hotar păn deasupra unei vâlcele ce este i^vor, unde s'au pus o piatră de hotar, din sus de drumul morei;ce merge la apa Birladuluî, de acolo tot în gios pe câmp pe din dosul

dealului despre răsărit pintre obraţele pâmînturilor, ce să împreună cu hotarul vornicului Iordache, iar s'au pus o piatră de hotar. De acolo tot în gios peste câmp păn la aria lui Da'ie şi tot în gios păn la inzul care este în Teleajâna, unde să numeşte moara Ungurului, şi »colo drept iară în deal s'au pus o piatră hotar şi toc în gios pe malul apei Teleajănil, unde s'au pus altă piatră de hotar, şi tot în gios pe malul apei ftleajeniî păn in apa Bîrladului şi trece peste Bîrlad şi iot în gios pe apa Bîrladului, prin muche păn la aluniş, în piatra de supt pisc, de unde s'au început hotarul d'intâi. .

Aceste două documente cuprinse la un loc pe o coală de hârtie, mi s'au dat spre publicare de d-I. profesor G. Ghibânescu. Th. C.

Copia hrisovului hotarnic a dumisale vornicului Donici.

Cu mila Iul Dumnezeii Noi Ioan Theodor VV. domn ţârei Moldovei.

Facem ştire cu acest hrisov a domniei mele, că iată din osăbită a noastră milă socotit'am domniea mea şi pentru pre iubita sora domnieî mele dumneaei Măria jicniceroae şi i-am dat u.i ioc de casă din locul domnesc, aice în oraşul domniţi meh, în târgul îaşiî, în mahalaua Munreniruei de mijloc, care loc să hotărăşte pe din gios despre răsărit cu locul caselor dumisale păhărnicesei Catrineî, iar pe

din sus despre apus este alăturea cu ulița ce merge în spre Oopou, iar capul locului din deal să hotărăşte cu locul caseî lui Ion Ciucul copil din casă, iar capul locului de la vale să hotărăşte alăturea ou ulița Sărel, ce merge în sus şi în gios, la care loc din poroncă domniei mele, au orînduit dumnealui cinstit şi credincios boeriul domnieî mele, Ioan Bogdan vel Logofăt, şi boerî h< tarnicî pe Ştefan Popăscul vornic de poartă, de l'au şi hotârît cu pietre hotară, de giur împregiur, care numit vornic, mergând acolo, au strâns şi pe alțî oamenî mahalagii şi răzâşî de pe împregiur, anume Ioan Piliposehi medelnicer, şi pe Ion Ciucul copil din casă, şi pe Grigorie Rugină, şi pe alțî mahalagii şi împiegiuraşî, şi făcând stânjeni de opt palme domneşti, au măsurat locul acesta, începând întăio drept -din marginea uliții Sâreî, unde au pus o piatră hotar îu colțul Joculu», de la vale şi din sus, şi au măsurat marginea locului pe din sus alăturea cn ulița ce merge la deal in spre Copoti, şi s'au aflat patru-zeci de stânjeni, şi acolo în colțul de la deal iarăşi au pus piatră hotar, şi de acole au măsurat capul locului din deal latul, şi s'atî aflat două zeci de stenjiui pe lîngă ograda lui Ion Piliposehi medelniceriu, unde a$i lăsat un stânjen şi jumătate loc de hudiță, între locul acesta şi între locul fnedelniceriului Ion Piliposehi, şi acolo iarăşi au pus pieatră hotar în coltul locului din gios şi de la deal, şi de acolo au măsurat drept Ia vale şi alăturea cu locul păhărnicesel Catrinei şi păn în nlița Sărel, s'aO aflat patru zeci şi cinci de stânjeni, şi au pus piatră hotar, şi de acolo ah măsurat capul locului pe din vale, drept alăturea cu ulița Sărel şi pană în piatra ce au pus întăiii, şi s'au aflat 14 stânjeni, şi aşa s'ati încheet locul acesta de giur impregiur, cu petre hotară, fiind locul slobod necuprins de nimeni, după cum au adus numitul vornic şi mărturie hotarnică, cu pecetea porțiî domneşti. Deci după mârturiea hotarnică, iată că şi domniea mea încă îi dăm şi întărim cu acest hrisov al domniei mele stăpînirea prea iubitei surorei noastre dumisale Măriei jicniceroaei, pe această bucată de Ioc ca sâ-i fie şi de la domniea mea dreaptă danie şi miluire, şi uric de intăritură stătătorii! in veci. Şi poftim domniea mea şi pe alți luminați Domni, ce Dumnezeu îi va rândui după vremea domniei mele stăpînitori şi oblăduitori pământului acestuia, au din fiiî noştri, au dintr'alt neam străin, să nu strice daniea şi miluirea ce am făcut domniea mea, după cum nici domniea mea n'am stricat daniile şi miluirile altor Domni, ce au fost mai înainte de noi, ci mai vârtos să înnoiască şi să întărească, pentru a lor cinste şi vecinică pomenire.

Noi Ioan Voevod.

Let 7269 (1761) April 25.
(L. P. gospod).

Ioan Bogdan vel Logofăt, procitoh.
lanachi (Janta treti logofăt, procitoh.

Acest suret Pam scos asemenea şi întocmai de pe hrisovul cel adevărat. 1794 Aug. 9.
Matei condicariQ.

Acest document mi s'au dat spre publicare de dJ. profesor Q. Ghibăneseu. Th. C.

NOI MIHAIL CONSTANTIN SUȚU V. V.

Cu *mila lui Dumnezeu domn terii Moldovei*

Facem ştire cu această carte a domniei mele, că prin jaloba ce ati dat cătră domniea mea, credincios boeriul domniei mele. d-lui Andronache Donicî biv vel medelnicer, au arătat că ar fi avend **im** loc danie aice în oraşul Iaşii în Muntenimea de sus, de la moşul dumisale, dumnealui Iordache Canauo biv vel ban, asupra căruia loc au făcut cerere, ca să i se întărească stăpînirea şi de la domniea mea, cu care jalobă fiind rânduit la al nostru cinstit şi credincios boer d-lui Ioan Cânta vel Logofăt^-unde întâi au scos de au arătat seiso **irea** acea de daiite din let **1795** Fevmar **2,** prin care s'ati văzut scriind d-lui banul Iordache Canano că de a sa bună voe ad dat danie nepotului dumisale Andronachi Donici biv vel medelnicer, un loc de aice din oraşul Eşii dumisale i soțului şi fiilor şi nepoților lor şi strănepoților dumisale ca să'l fie dreaptă ocină şi moşie. Fiind că şi dumisale banului îi este dat danie de la maştiha dumisale Măria Jicniceroae Calimah, încredințată fiind această scrisoare cu însuşi iscălitura dumisale banului Iordache Canano. Al doilea au arătat un hrisov gospod de la domnul Ion . Teodor voevod din veleat **7269** April **25,** prin care scrie că din osâbită milă a domniei sale au socotit domnia sa, şi pentru prea iub-ta sora dumisale dumneaei Măria Jicniceroae, şi i-au dat un loc de casă din locul domnesc aice în ora-

şui Eşii în mahalaua Muntenimei de mijloc, care loc să hotărăşte pe din gios dinspre răsărit cu locul casălor dumisale păhărnicesei •Catrinei, iar pe din sus despre apus, este alăturea cu ulița ce merge spre Copoii, iar capul locului din deal să hotărăşte cu locul casai lui Ion Ciucul copil din casă. iar capul locului de la vale să hotărăşte alăturea cu ulița Sării ce merge în sus şi în gios, la cari loc, din poronca domniei sale ati oiînduit dumnealui cinstit şi credincios boerul Ioan Bogdan vel Logofăt şt boer hotarnicu, pe Ştefan Popăscu vornic de poartă de l'au şi ho ărît, cu pietre hotară de giur împregiur, fiind la acea hotărîtura față şi alți mahalagii şi răzăşi, anume : Ioan Piliposrhi vtori medelnicer, i Ion Ciucul copil din casă, i Grigorie Rugină, cum şi alții; si fiind aceştia toți de față aQ făcut, stânjin de opt palme domneşti, şi începend întâi a măsura drept din marginea uliței Sării unde au pus o piatră hotar, în colțul locului de la vale şi din sus, şi au măsurat marginea locului pe din sus alăturea cu ulița ce merge la deal «pre Copou, şi sati aflai 140 stânjeni şi acole în colțul de ia deal iarăşi au pus piatră hotar, şi de acole au mâsur»t capul locului din deal latul şi s'ati aflat **20** stânjini pană lângă ograda lui Ion Pi'iposchi medelnicer, unde au lăsat un stânjin şi giumă'ate hudiță între locul acesta şi între locul luî Piliposchi, şi acolo iarăşi aQ pus piatră hotar, în colțul locului din gios şi de la vale, şi de arotci au măsurat drept la vale alăturea cu îoetrf păhărnicesei Catrinei şi

pană în ulița Sării s'ati aflat 45 stânjinî şi au pus piatră hotar, şi de acolo au măsurat capul locului pe din vale drept alăturea cu ulița Săriî şi, pană în piatra ce au pus întâi şi s'au aflat 14 stânjinî, şi aşa s'ati încheet tot locul acesta, întărit fiind hrisovul acesta cu iscălitura şi pecetea domniei sale. Al treilea au arătat o scrisoare de danie din let 7271 Iunie 25 încredințată fiind atât de dumneaei Măria Jâcniceroaea sora domnieî sale Ion Theodor voevod i de prea iubiți fiii dumisale d.lui Şarban Canano biv vel paharnic, fiind atuncea vtori postelnicel i dumnealui spătarul Ioan Canano fiind atuncea vtori spătar, prin care s'au văzut scriind că din locul ce-au avut danie şi miluire de la domnia sa Ion Teodor voevod la mahalaua Muntenimeî de sus, au socotit şi au dat prea iubit fiiuluî dumisale banul Iordache Canano, fiind atuncea medelnicer, o bucată de loc din locul acesta, care loc să începe de la vale din ulița ce să numeşte Drumul Sării, şi merge la deal despre apus alăturea cu ulița Botoşanilor cari cuprind în lung 40 stânjinî gospod, şi de acole merge în curmeziş păn în colțul zaplajilor de la deal a dumisale Catrineî Donicioaeî pâhărniceasă fata Cuziî, cari cuprind 20 stănjinl gospod, şi de acole să întoarce la vale alăture cu zâplazul păhărnicesei, pană în colțul zaplazilor de la vale, -unde dă în ulița Drumului Săriî, şi de acole se întoarce spre apus alăture cu Drumul Săriî pană dă în udița Botoşanilor, cum pre larg arată aceiaşi scrisoare.

Drept aceia dar încredințându-ne doranie

ea mea din scrisorile de sus arătate ce cuprind pe locul acesta de sus arătat, dăm şi întărim stăpînirea dumisale Andronachi Donicî biv vel medelnicer, ca să aibă a stăpîni locul acesta cu bună pace în vecî, şi nesupărat nici odinioară, cari s'au întărit şi cu domneasca noastră pecete. 1795 Mart 6.

(L. P)

Procitoh vel Logofăt.

S'au trecut în condică.

Acest document mi s'a dat spre publicare de dl profesor G. Ghibânescn. Th. C.

CARTE DE MĂRTURIE A LUI COZMA MONAHOL

Facem ştire cu această mărturie că aducând luminată cartea măriei sale lui vodă, Cozma monahul de la. acest ținut al Bacăului, după jalba ce afl dat asupra lui Petrea Cotor i Gherghel Cotor, din satul Faraoanii, tot de la acest ținut, pentru o parte de moşie din poiana lui Coman, că ar fi a lui dreaptă ocină, şi moşie de la strămoşi şi neamul lui, şi ar fi stăpânind-o acest Petre i Gherghel Cotor, făr de dreptate. Poruncindumi-se prin luminată carte gospod să aducem față şi o parte şi pe alta ; după poroncă am adus de față pe Petri şi Gherghel Cotor, fiind față şi Cozma monahul; am întrebat pe Cozma monahul cu ce cere moşia la stăpînirea sa ; el aii

arătat un suret de pe un uric de la răposatul Ştefan vodă, din let 6970 Maiti 15, ce scrie şi întăreşte Simit Turluianu cu neamul sătt, din care arata Cozma monahul ca el se trage din Sima şi din Stana, cu care suret cere numita moşie la stăpînirea sa. Iar Petrea şi cu Gheorghe Cotor, att arătat cum că această parte de moşie att cumparat'o de la loniță Cioranul, însă venitul eî, iar nu moşia de istov, precum ati arătat şi zapisul lui lonită Cioranul de la 7274 Iulie 30, şi de atuncea şi până acum au stăpânit-o cu pace, fiind dreapta moşie a luî lonită C ioran ; scoţând marturî pe Mihaitt Cioranul ot Faraoani, om bătrân de opt zecî ani, şi pe Vasile Hadărbin om de 50 anî, care acest Vasile Hadărbin este şi răzăş în numita moşie Comanul, cari mărturisâsc că de când s'ati rădicat eî, ati apucat stăpînind părinţii lui lonită Cioranul şi pe lonită Cioranul, şi a scos şi o mărturie de la răposatul banul Ştefan Ruset, din let 1766 Iulie 29, în care arată că s'ati giudecat Costandin Marcu diaconu, cu lonită Cioranu şi l'ati dat rămas pe Costandin Marcu diaconu; aşijderea att mai arătat şi altă mărturie de la dumnealui ispravnicul lonită, in care scria că s'ati giudecat iarăşi de faţă lonită Cioranu, cu Costandin Marcu diaconul şi neamul săti Neculai Budul şi alte neamuri a lor, şi după mărturii şi dovezi ce ati scos lonită Cioranu că ar fi stăpânit această moşie de 220 anî tot neamul luî lonită Cioranul, Patt dat rămas iarăşi pe Costandin Marcu,

diaconu, cu neamul său ; att maî scos şi altă mărturie de giudeeata de la dumnealui Sandu >turza sp'atar, fiind atunce stolnic, din let 1769 Iulie 19, in care arată că s'ati giudecat Pietrea Cotor din Faraoani, cu un Toad<-r Ciosul i cu fraţii luî, neamurile lui Costandin Marcu diaconu, cerând el parte dintr'aceasta moşie de pe Stana, şi arată daţi rămaşî pe neamurile luî Costandin diaconu, întărind stăpânirea luî lonită Cioranu după dovezile ce ati aflat. Dar aducând Cozma Marcu monah o samă de oameni marturî înaintea mea, cari att mărturisit că ar **fi** apucat pe Cozma monahu stăpânind intr'această poeană, la aceasta am stătut de am luat sama foarte cu amăruntul şi n'ati putut altă dovadă a ne arata pentru stăpânire, tar de cât numai că cu apucătură prin gâlcevi i-au fost stăpânirea pară la giudecăţî, iar giudeeăţile il dau rămas pe Cozma Marcu monahu, care prin mărturia dumisale ispravnicului lonită să arată anume toate scrisorile şi dovezile ce au arătat şi a mulţi marturî pre cum că mal inainte do acea giudeeata cu şapte anî, s'ar fi apucat Marcu diaconu i Neculaî Budu de a stăpâni in Comanî, apucând un uric Cozma Marcu de la mâna luî lonită Cioranu, pentru altă moşie fiind intr'acela uric şi moşia aceasta Comanul, iar mai inainte şi-ar fi stăpânit numita moşie şi moşii şi părinţii lui lonită Cioranu, cu bună pace de strămoşii şi părinţii luî Cozma Marcu monahul, şi precum am arătat mai sus intr'a-

cele pricini de apucaturi ati văzut mărturii Cozmil Marcu monah, pe Cozma stăpânind păr s'au giudecat, iar giudecățile l'ati dat rămas. S'ati mai găsit la Vasile Hadărbin un suret de pe un uric de la răposatul Bogdan vodă, din let 7077 Iunie 30, in care arată că inaintea domnieî sale Bogdan vodă au mers Neacşa fata Petrii Turluainu, nepoata lui Sima şi Staniî şi de bună voea sa, au vîndut dreaptă moşia sa, din Coman luî Orăş (Jşăril şi neamurilor luî, care uric a lui Hadărbin este mai in urmă cu 107 ani, de cât suretul ce au arătat Cozma monahul, ce cere stăpînirea pe eL Care s'ati găsit vîndut acel Sima şi Stana ce cere Cozma monahul, moşie de pe denşiî, şi văzendu-se că ati trecut ani la mijloc trei sute einci spre zece, nu s'au putut afla dreptate ca să i se dea stăpînirea lui Cozma monahul, peste atâta sumă de anî, ce n'ati avut stăpînire, ce s'ati. dat rămas şi de noî. Cozma monah, iar Ioniță Cioranu şi cu neamul său, să aibă a-şî stăpîni moşia cu pace, despre Cozma Marcu monahul, şi despre neamul luî, şi am dat această mărturie la mâna lui Ioniță Cioranu după cum am găsit cu cale şi cu dreptate.

let 1777 Ghenar 20.

Costin (iscălit.)

Acest document mi s-a dat de Dl. G. Ghibănescu.- »pre publicare. Th. C.

Mărturie hotarnică % Mărățeilor.

Facem ştire că din luminata poruncă a Măriei sale, prea înălțatului domnului nostru Ioan Grigorie Ioan voevod, poruncirdu-ne prin luminată cartea măriei sale pentru o moşie a d-sale Vasile Ruset hatman, anume Mărătăi de lîngă tîrgul Pietriî, care ah luat cu schimb de la schitul de lîngă mănăstirea Neamțului, carea moşie fiind că se hotărăşte cu satul Dărmăneştii a d-sale stolnicului Costin Darie, pentru care au jăluit dumnealui hatmanul că i se împresoară o bucată de loc din hotarul Mărățăilor, despre dumnealui stolnicul Costin, pentru care ne poronceşte măria sa ca să mergem la această moşie şi să alegem hotarul acestei moşii, cu scrisori şi mărturii ce să vor afla pentru hotarul acesta, cum ati umblat din bătrâni, şi pe unde se va dovedi să hotărîm în sămne, puind şi hotară bolovani ; — pentru care de pe luminata poroncă măriei sale luî Vodă, am mers la numita moşie Marățăiî cu oameni bătrâni, din satul Mărățăî şi din Tîrgul Pietriî, şi am chemat şi pe dumnealui stolnicul Costin față, şi întăiti am cetit cartea de blăstăm de la preosfinția-sa părintele mitropolitul Kir Gavriil, ce ati. făcut'o asupra cui ar şti hotarăle pe unde s'au despărțit aceste moşiî şi n'or mărturisi. Apoî am zis d-sale stolnicului ca sa scoată scrisorile hotarnice ce ar fi avînd pe moşia dumisale Dărmăneştiî, ca să vedem pără unde scriu că este hotarul mo?ieî dumisale, şi dumnealui ne-au respuns că ho-

tarnică în sămne n'are pe moşia dumisale, iar alte scrisori ce are sînt ispisoace zapise, care şi acelea nu le are lmgă dumnealui, ci sînt la Eşî, iar cât pentru hotar ne-au arătat cu gura cum că ştie că ati umblat din început din Guejdiu, asupra răsăritului pe din gios de nişte movili mari, ce sînt alăturea pără dă în drumu Pietrii, ce merge la Tortoreştî, şi apoi drumul asupra răsăritului până în pîrăul Frăsânelului, la un rîmnicel al dumisale stolnicului Costin, şt de acolea la deal pănâ la cireşii lui Zabul c, în zarea dealului celui cu pădure, unde se împreună cu hotarul Gurii văii a mănăstirei Bessericanilor. Iar oamenii din Mărățăî şi din tîrgul Pietrii, anume : Dumitraşco a Popii din Piatră şi Vasile Bleahaciu ot tam şi Ioan Tudosăî ot tam şi Alexandru a Măricăî ot tam şi popa Ioan Țălea ot Mărățăî şi Ioan Crăciun ot tam, şi Neculal Griju ot tam, şi Toader Orza ot tam şi Vasile Căpățină ot tam, aceştia tot oamenî bătrâni, au mărturisit cu sufletele lor cum că au apucat de la bătrânii lor fiind această moşie tot din hotarul tîrgului Pietrii, stăpînind tîrgoveții de Piatra, pără pe din sus, de acele două movile ce s'au zis mal sus că sînt alăturea, şi avînd pricină tîrgoveții de Piatră pentru acel hotar cu dumnealuî stolnicul Costin, au adus hotarnic pe dumnealui vornicul Iordache Ruset, şi viind dumnealui la acel loc de pricină, şi ne fiind alte scrisori ca să arate hotarul, iarăşi cu gura, şi atuncea tîrgoveții cerea să fie hotar pe din sus de movile, pre cum s'au zis maî sus cum

şi dumnealui stolnicul cerea să fie hotar pe din gios de movile, precum ne-au arătat şi nouă, şi dumnealui vornicul Iordache atuncea vrînd să le hotărască cu învoială îmbe părțile, le-au zis ca să primească să le hotărască, pintre acele două movile, dînd acest loc de pricină giumătate în partea hotarului Dărmăneştilor şi giumătate în partea hotarului tîrgului, şi neprimind despre amîndouă părțile această hotărătură, au rămas atuncea neales hotarul acestor moşii, la care şi noî acmu după ce am mers la locul acela de pricină, cu dumnealui stolnicul Costin şi cu ioțî aceştia de maî sus numiți oamenî, de pe porunca ce am avut ca să alegem şi să hotărîm cu sămne după mărturii şi dovezi ce se vor adeveri, şi ne fiind altă dovadă înscris după cum s'au zis mal sus, primind şi dumnealui stolnicul Costin pe unde va lua cu sufletul său, unul dintr'aceştia maî .sus numițî anume Neculai Grijă să arate şi pe acolea să se pue semne, despărțind hotarăle. Deci şi noî dîrîd carte, de blăstăm în mâna acestuea şi acesta, necutezindu-se fiind că nu este de baştină lui tîrgovâț, ati dat cartea de blăstăm în mîna luî Dumitraşco a Popii şi a purcei cu cartea de blăstăm în mână, pe unde şi-aii cutezat sufletul său şi aceialalțî oamenî ce sau zis mai sus, cu dînsul împreună şi pe unde ne-ati arătat aceştia, am pus semne stîlpi de piatră, şi întâiu ne-ati arătatu-ne capul hotarului despre resărit unde se hotărăşte cu moşia mănăstirei Bisăricanilor, în dealul cel mare, deasupra Tortoreştî

lor la nişte cireşi ce să numesc a lui Zabulicu, de unde să începe hotarul IVJărățăilor şi a Dărmăneştilor şi am pus piatră hotar lângă tulchina unui cireş ; şi de acolea la vale pe muchea văii Frăsăneluluî pe despre răsărit pănâ la nişte pomi ce să numesc a Nechițălîî, şi acolo iar am pus piatră lîngă tulchina unui păr mare, făcînd şi bour în părul acesta : şi de acolea la un rîmnicel a dumisale stolnicului Costin ce este în pîrău Frăsăneluluî şi peste pîrău despre apus în dreptul Rîmniceluluî în muchea dealului iarăşi s'au pus altă piatră hotar; şi de acolea spre apus s'au puş o piatră hotar în şăsul Hriscilor; şi de acolea iarăşi spre apus într'acele două movili mari iar s'au pus piatră hotar, drept în mijlocul curmăturii movililor ; şi de acolea pintre movile la vale şi spre apus asupra Cuejdului s'au mai pus o piatră într'un piscuşor de deal, ce este pe şăsul Cuejdului ; şi iarăşi de acolea s'au mai pus o piatră în şes lângă drumul despre pîrăul Cuejdului : şi de acolea trece drept peste Cnejdiu pană în țărmurea despre apus după cum arată hrisovul de danie a măriei sale Constandin voevod Racoviță, ce ati dat danie schitului de lângă mănăstirea Neamțului, care arată pîrăul Cuejdului hotar acestei moşiî cu amândouă țărmurile pană în apa Bistriții, şi aşa s'ati încheet tot hotarul acestei moşiî despre hotarul Dărmăneştilor, după cum ne-au arătat mai sus numiții oameni mergend cu cartea de blăstăm în mână, după cum s'au zis mai sus, şi. noî încă pe mărturia lor am pus che-

tre hotară ; iar cât despre partea târgului ati rămas hotarul moşiei Mărăjăilor precum scrie hrisovul de dania, Cuejdu cu amândouă păr-țile cu vaduri de mori pără în apa Bistriței.

Aşijderea şi pentru munții de peste Bistrița ce se hotărăsc cu mănăstirea Bistrița, pentru care au jeluit dumnealui hatmanul că i se împresoară o bucată de loc, trecend peste hotarnică ce are mănăstirea, pentru care ni se porunceşte prin luminată cartea măriei sale lui vodă, ca să luam sama şi sâ cercetăm toate sămnele ce scriii în hotarnică mănăstirii şi precum s'a dovedi să dăm mărturia, ce dar şi acolo după poruncă am mers chemând şi pe egumenul de Bistrița şi ne-au arătat hotarnice ce au avut mănăstirea, ,4 ispisoace întărituri sârbeşti vechi de la domnii mai dinainte arătând în sămne hotarul moşiei mănăstirii, **şi** un ispisoc rumănesc de la Mihaifi vodă întăritor pe moşia mănâstiriî arătând şi acele sămne hotarul moşiei mănăstirei, precum şi acele Sirbeştî, in care ispisoace arată cum că hotarul fînațuluî mănăstirei, să începe din gura **Săraţii** peste Bistrița la Doamna şi Angârciia păr la obârşie pe de amândouă părțile. Deci şi noî după hotarnicile ce are mănăstirea am hotărît ca să aibă aşi stăpâni dumnealui hatmanul pană în muchea dealului ce este între pîrăul Doamnei **şi** între pîrăul Angărcieî, începîndu-se hotarul pe la apa Bistriței din dreptul gurii **Săraţii** la o movilă mare, ce **să** numeşte Doamna şi tot opcina ce este între valea Doamnei şi în-

t're valea Angărcei, râmâind valea Angărcei cu amândouă costişele la stăpînirea . mănăstirei, după cum scrie hrisoavele domneşti de danie şi de întăritură, ce are mănăstirea pre acest hotar, şi aşa atât pentru pricina hotarului muntelui cu mănăstirea Bistriţa, după cum s'a dovedit cu ispisoacele ce s'au zis, cât şi pentru hotarul Măraţăilor despre Dărmăneşti. precum ne-att mărturisit oameni bătrâni, luând şi cartea de blăstăm iarăşi precum s'ati zis, am dat şi noi această mărturie a noastră iscălind şi toţi acei oameni ce s'au întâmplat la această hotăritură.

let 7271 (1763) Fevruar 20.

tordachi Roset ban. Gheorghie Medelnicer. iscălit Q Dumitraşco a Popii ot tergu Piatreî. Vasile Blehaciti ot tam £ Popa Ion Ţâlea^ — Ioan Tudosă ot tam 0— Alexandru a Măricăî ot tam 0 — Ghiorghiţă Pâslariu £ —' — Alexandru a Măricâi ot tam Q — Toader Orzea £ — Nvculai Grijă £ — Ion Crăciun Vasile Căpăţină £

Acest document în original se aflâ în proprietatea mea. Th. C.

Finele volumului XX din Uricanu.

TABL.A MATERIILOR

YOLUMDLUI XX DIN URICARIU

Anul *Pagina*

Anul *Pagina*

Anul *Pagina*

Anul | Pagina

Anul | Pagina